ਕੈਨੇਡਾ ਦਰਪਣ

ਨਵੰਬਰ 7, 1986

November 7, 1986

ਸੰਪਾਦਕ: ਦਰਸ਼ਨ ਗਿੱਲ

ਇਹ ਪੀ ਡੀ ਐਫ ਫਾਈਲ ਸੁਖਵੰਤ ਹੁੰਦਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਸ਼ਿਵਦੇਵ ਸਿੰਘ ਹੁੰਦਲ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਹਰਬੰਸ ਕੌਰ ਹੁੰਦਲ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ।

ਸ੍ਰੋਤ: ਕੈਨੇਡਾ ਦਰਪਣ ਦਾ ਇਹ ਅੰਕ ਚਰਨਜੀਤ ਕੌਰ ਗਿੱਲ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ।

ਸਪਤਾਹਿਕ

Second Class Mail Reg. No. 5991

ਕੈਨੇਡਾ ਦਰਪਣ

The Canada Darpan — Punjabi Weekly Newspaper

Weekending November 7, 1986 Vol. 5 No. 43 — Price 35¢ Out of Greater Vancouver 50¢ — Ph. (604)581-4473

ਗਿੱਲ ਆਟੋ ਸੇਲਜ਼

- ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਜਾਂ ਨਵੀਆਂ ਕਾਰਾਂ
- ਵੈਨਾਂ
- ਪਿਕ ਅੱਪ

ਖ਼੍ਰੀਦਣ ਲਈ ਅੱਜ ਹੀ ਪਹੁੰਚੋ

GILL AUTO SALES
6138 Kingsway (Near Imperial), Burnaby
Ph. 432-7333

ਬੇਦੋਸ਼ੇ ਕਤਲਾਂ ਵਿਰੁਧ

ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਮੁਕੰਮਲ ਬੰਦ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ — ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਿਡ ਖੁੰਭਾਂ ਵਿਚ 9 ਮਾਸੂਮ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਕਤਲ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਲੋਂ ਦਿਤਾ ਬੰਦ ਦਾ ਸੱਦਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਮਯਾਬ ਰਿਹਾ। ਇਹ ਸੱਦਾ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਕਾਂਗਰਸ, ਸੀ. ਪੀ. ਆਈ., ਸੀ. ਪੀ. ਐਮ. ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ ਤੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਮੁਕੰਮਲ ਹੜਤਾਲ ਰਹੀ ਅਤੇ ਸਾਰਾ ਕਾਰੋਕਾਰ ਠੱਪ ਹੋ ਗਿਆ। ਪੁਲੀਸ ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਬੰਦ ਦੇ ਸੱਦੇ ਨੂੰ ਸਰਹੱਦੀ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਪੂਰਾ ਹੁੰਗਾਰਾ ਮਿਲਿਆ। ਕਈ ਥਾਈਂ ਸ਼ਰਾਰਤੀ ਤੱਤਾਂ ਨੇ ਗੜਬੜ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵੀ ਕੀਤੀ। ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਹੁੱਲੜਬਾਜ਼ੀ ਕਰਦੇ ਹਿੰਦੂ ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਦੇ ਵਰਕਰਾਂ ਨੂੰ ਖਿਡਾਉਣ ਲਈ ਪੁਲੀਸ ਨੂੰ ਲਾਠੀਚਾਰਜ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਚਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਏ। ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਅਣਮਿਥੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਕਰਫਿਊ ਲਾ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁਖ ਮੰਤਰੀ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਤੋਂ ਨੀਮ ਫੌਜੀ ਦਲ ਦੇ ਪੰਜ ਹਜ਼ਾਰ ਹੋਰ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਖੁੰਭਾਂ ਪਿਡ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਬਰਨਾਲਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਦਾ ਟਾਕਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹੋਰ ਸਹਾਇਤਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਪੁਲੀਸ ਅਨੁਸਾਰ ਅਤਿਵਾਦੀ ਮਾਸੂਮ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕਤਲ ਬਦਲੇ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਮੁਕਤਸਰ ਬੱਸ ਕਾਂਡ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਦੂਜਾ ਵੱਡਾ ਹਮਲਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਦੋਹਾਂ ਫਿਰਕਿਆਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲੀਸ ਮੁਖੀ ਰੇਬੀਰੋ 'ਤੇ ਹੋਏ ਹਮਲੇ ਦੇ ਸਬੰਧ 'ਚ ਇਕ ਅਤਿਵਾਦੀ ਨੇਤਾ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਸਾਬਕਾ ਪੁਲਸੀਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਦੀਵਾਲੀ ਮੁਬਾਰਕ!

ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਸਰਹੱਦ ਉਤੇ 16 ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਹਲਾਕ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ — ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਸਰਹੱਦ ਉਤੇ ਅਜਿਹੇ 16 ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਬੀ. ਐਸ. ਐਫ. ਦੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਏ ਹਨ ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਵਿਚ ਘੁਸਪੈਂਠ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ।

ਬੀ. ਐਸ. ਐਫ. ਦੇ ਇਕ ਬੁਲਾਰੇ ਅਨੁਸਾਰ 9 ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਮਾਰੇ ਗਏ ਜਦ ਉਹ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜ਼ਿਲੇ ਦੇ ਖੇਮਕਰਨ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਘੁਸਪੈਂਠ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਬੀ. ਐਸ. ਐਫ. ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਨੌਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਕੌਮੀਅਤ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਹਨ। ਚਾਰ ਲਾਸ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਅਜੇ ਸ਼ਨਾਖਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀ। ਖੇਮਕਰਨ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ 13 ਵਿਅਕਤੀ ਸਰਹੱਦ ਪਾਰ ਕਰਦੇ ਮਰੇ ਹਨ।

2 ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਅਨੂਪਗੜ੍ਹ ਅਤੇ ਇਕ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾਨਗਰ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਬੀ. ਐਸ. ਐਫ. ਹੱਥੋਂ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ।

ਰਾਜਸੀ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿਚ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਅਜਿਹੀ ਘੁਸਪੈਂਠ ਜਾਰੀ ਰਹੀ ਤਾਂ ਸਰਹੱਦ ਉਤੇ ਤਣਾਅ ਵਧਣ ਵਿਚ ਬਹੁਤੀ ਦੇਰ ਨਹੀਂ ਲੱਗੇਗੀ ਤੇ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਤਣਾਅ ਮੁਕੰਮਲ ਜੰਗ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲ ਹੋ ਜਾਵੇ।

ਕਤਲਾਂ ਦੇ ਰੋਸ ਵਜੋਂ ਦਿੱਲੀ 'ਚ ਮੁਜ਼ਾਹਰਾ

ਦਿੱਲੀ — ਖੁੰਭਾਂ ਪਿਡ ਦੀ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਰਾਜਧਾਨੀ ਵਿਚ ਵੀ ਤਣਾਉ ਵਧ ਗਿਆ ਅਤੇ ਮੁਜ਼ਾਹਰਾ ਕਰ ਰਹੀ ਇਕ ਭੀੜ ਨੂੰ ਖਿਡਾਉਣ ਲਈ ਪੁਲੀਸ ਨੂੰ ਗੋਲੀ ਚਲਾਉਣੀ ਪਈ।

ਭੀੜ ਨੇ ਪੁਲੀਸ 'ਤੇ ਪਥਰਾਉ ਕੀਤਾ। ਕਈ ਪੁਲੀਸ ਵਾਲੇ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਏ। ਭੜਕੀ ਭੀੜ ਨੇ ਕਈ ਮੋਟਰ ਗੱਡੀਆਂ ਨੂੰ ਅੱਗ ਵੀ ਲਾ ਦਿੱਤੀ।

ਦਿੱਲੀ 'ਚ ਦਫ਼ਾ 144 ਲਾਗੂ ਕਰ ਦਿਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਡੈਲਟਾ-ਸਰੀ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਹੋਰ ਥਾਂ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ — ਸਿੱਧੇ ਸਕਾਟ ਰੋਡ ਉਤੇ ਚਲੇ ਆਓ

ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਦੇ ਗਹਿਣੇ ਬਣਵਾਓ — 40 ਸਾਲ ਦਾ ਤਜਰਬਾ

ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਚਾਂਦੀ ਦੇ ਗਹਿਣੇ ਸਪੈਸ਼ਲ ਤੇ ਵੱਖਰੇ ਵੱਖਰੇ ਡੀਜ਼ਾਈਨਾਂ ਵਿਚ ਹਨ - ਆਓ ਤੇ ਆ ਕੇ ਦੇਖੋ

PH. 588-5808

ਏ. ਸੀ. ਜਿਊਲਰਜ਼

ਫਗਵਾੜੇ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਦੁਕਾਨ

9373 - 120 St. Delta, B.C.

BOMBAY SWEETS

MANUFACTURER INC.

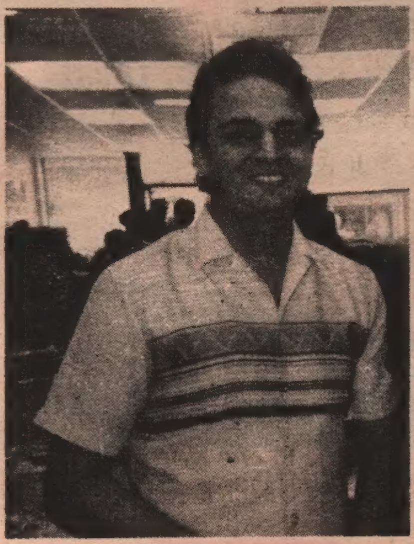

NARESH SHUKLA

PH. (604) 321-1414 or 874-5722

CONTACT: NARESH SHUKLA & BROS.

Happy Diwali

ਦੀਵਾਲੀ ਵਾਸਤੇ ਧੜਾ ਧੜ ਮਠਿਆਈਆਂ ਬਣ ਰਹੀਆਂ ਹਨ !

ਇਸ ਵਾਰੀ ਬੰਬੇ ਸਵੀਟਸ ਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਮਨਪਸੰਦ ਮਠਿਆਈਆਂ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰ ਗੇੜਾ ਮਾਰਨਾ

ਮਠਿਆਈਆਂ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਦੁਕਾਨ

$2.50 ਪੌਂਡ ਵਾਲੇ
ਲੱਡੂ
$1.75 lb.

ਬੰਬੇ ਸਵੀਟਸ ਹਫ਼ਤੇ ਦੇ ਸੱਤੇ ਦਿਨ ਖੁਲ੍ਹਾ

$2.50 ਪੌਂਡ ਵਾਲੀਆਂ
ਜਲੇਬੀਆਂ
$1.49 lb.

ਦੁਕਾਨ 9 ਵਜੇ ਸਵੇਰ ਤੋਂ ਸ਼ਾਮ ਦੇ 9 ਵਜੇ ਤੱਕ ਖੁਲ੍ਹੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ

● ਗੁਲਾਬ ਜਾਮਨ ● ਕਲਾਕੰਦ ● ਰਸਭਰੀ ● ਚਮ-ਚਮ ● ਪਤੀਸਾ
● ਕੋਕੋਨਟ ਦੀ ਬਰਫੀ ● ਬਾਦਾਮਾਂ ਦੀ ਬਰਫੀ ● ਚਾਕਲੇਟ ਦੀ ਬਰਫੀ
● ਪਿਸਤੇ ਦੀ ਬਰਫੀ ● ਅੰਮਰਤੀਂਆਂ ● ਲੱਡੂ ● ਜਲੇਬੀਆਂ ● ਰਸਗੁੱਲੇ
ਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਕਿਸਮ ਦੀ ਮਠਿਆਈ

ਵੰਨ ਸੁਵੰਨੀਆਂ ਤਾਜ਼ੀਆਂ ਤੇ ਸੁਆਦੀ ਮਠਿਆਈਆਂ ਦੀ ਹਰ ਸਾਲ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਡੀ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋੜ ਸੇਲ ਚਾਲੂ ਹੋ ਗਈ

Best Indian Sweet Manufacturer With Largest Variety

"You're welcome"

CONTACT:

NARESH SHUKLA & BROS

ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਖੁੰਭਾਂ ਪਿੰਡ ਵਿਚ

ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਮ੍ਰਿਤਕਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲੇ

ਫੀਰੋਜ਼ਪੁਰ — 26 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਖੁੰਭਾਂ ਪਿੰਡ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ ਜਿਥੇ ਸ਼ਨਿਚਰਵਾਰ 25 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਦਹਿਸ਼ਤਪਸੰਦਾਂ ਨੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਸੱਤ ਵਿਅਕਤੀ ਗੋਲੀਆਂ ਚਲਾ ਕੇ ਮਾਰ ਦਿਤੇ ਸਨ

ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਮ੍ਰਿਤਕਾਂ ਦੇ ਪਰਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਵਲੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਹਿਸ਼ੀ ਕਤਲਾਂ ਉਪਰ ਦੁੱਖ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਰਦਿਆਂ ਪਿੰਡ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਭਰੋਸਾ ਦਿਤਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਨ ਅਤੇ ਮਾਲ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰੇਗੀ।

ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪਹੁੰਚੇ। ਜਿਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਗਵਰਨਰ ਸਿਧਾਰਥ ਸ਼ੰਕਰ ਰੇਅ, ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਰਨਾਲਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪੁਲਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਵੱਖ ਵੱਖ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਸਾਡੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਦਹਿਸ਼ਤਪਸੰਦ ਪੁਲਸ ਦੇ ਦਬਾਓ ਕਾਰਨ ਆਪਣੀਆਂ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀਆਂ ਨਵੇਂ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਏ ਹਨ। ਪੁਲਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਹੋਇਆ ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਮਨ ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਬਣਾਏ ਰੱਖਣ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਫੀਰੋਜ਼ਪੁਰ ਅਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾਨਗਰ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰਲੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਨੂੰ ਸੈਕਟਰਾਂ ਵਿਚ ਵੰਡ ਲਿਆ ਜਾਵੇ। ਸੰਚਾਰ-ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਉਤੇ ਵੀ ਜ਼ੋਰ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਮਲਕੀਅਤ ਸਿੰਘ ਮੁੱਤੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਦੀ ਚੋਣ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰ

ਨੀਊਵੈਸਟਮਿਨਸਟਰ — ਇਕ ਸੂਚਨਾ ਅਨੁਸਾਰ 1986-87 ਲਈ ਨਿਊਵੈਸਟ ਮਿਨਸਟਰ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਅੰਤਮ ਦਿਨ ਸ਼ੁਕਰਵਾਰ ਹੈ। ਸ਼ੁਕਰਵਾਰ 31 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਦੋ ਵਜੇ ਤੋਂ ਸ਼ਾਮ ਦੇ ਛੇ ਵਜੇ ਤੱਕ ਜਿਸ ਨੇ ਵੀ ਵੋਟਾਂ ਬਣਵਾਉਣੀਆਂ ਹੋਣ ਬਣਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਆਉਂਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਵਿਚ ਜਾਣੇ ਪਹਿਚਾਣੇ ਵਿਅਕਤੀ ਮਲਕੀਅਤ ਸਿੰਘ ਮੁੱਤੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰ ਹੋਣਗੇ। ਸ: ਮੁੱਤੀ ਨੇ ਫੋਨ ਰਾਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਵਾਰ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਸੰਗਤਾਂ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਨੀਊਵੈਸਟ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀਆਂ ਮੈਂਬਰ ਬਣ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਤਾਕਿ ਅਜਿਹੇ ਸੇਵਾਦਾਰ ਅੱਗੇ ਲਿਆਂਦੇ ਜਾਣ ਜੋ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨ।

ਸ: ਮੁੱਤੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਪੁਰਜ਼ੋਰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਜੇ ਤੱਕ ਆਪਣੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਦੇ ਫਾਰਮ ਨਹੀਂ ਭਰੇ ਉਹ ਗੁਰੂ ਘਰ ਸ਼ੁਕਰਵਾਰ ਪਹੁੰਚਕੇ ਆਪਣੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਜ਼ਰੂਰ ਲੈਣ।

ਕਤਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਆਪਣੇ ਹੋਸ਼ ਗਵਾ ਬੈਠੇ ਹਨ ...... ਬਰਨਾਲਾ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ — ਫੀਰੋਜ਼ਪੁਰ ਦੇ ਖੁੰਭਾਂ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਸੱਤ ਬੇਕਸੂਰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕਤਲ ਉਤੇ ਅਫਸੋਸ ਪ੍ਰਗਟਾਉਂਦਿਆਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ: ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦਹਿਸ਼ਤਪਸੰਦ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੱਤ ਮਾਰੀ ਗਈ ਲੱਗਦੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗੇ ਮੰਦੇ ਦੀ ਪਛਾਣ ਭੁੱਲ ਗਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦਹਿਸ਼ਤਪਸੰਦਾਂ ਬਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਵਤੀਰਾ ਬਦਲਣ ਨਾਲ ਦਹਿਸ਼ਤਪਸੰਦ ਆਪਣੇ ਹੋਸ਼ ਗਵਾ ਬੈਠੇ ਹਨ। ਸ: ਬਰਨਾਲਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੱਤ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਲੋਕਾਂ ਉਤੇ ਗੋਲੀਆਂ ਚਲਾਕੇ ਕਿਹੜੀ ਬਹਾਦਰੀ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦ ਆਪਣੀ ਸਾਖ ਉਕਾ ਹੀ ਗੁਆ ਬੈਠੇ ਹਨ।

ਸ: ਬਰਨਾਲਾ ਨੇ ਸਾਰੀਆਂ ਰਾਜਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲਾਮਬੰਦ ਕਰਕੇ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅਜਿਹਾ ਮਾਹੌਲ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਿਤੇ ਢੋਈ ਨਾ ਮਿਲੇ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਪਿੰਡ ਖੁੰਭਾਂ ਦੇ ਸੱਤ ਮ੍ਰਿਤਕਾਂ ਦੇ ਪਰਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀਹ ਵੀਹ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦੀ ਗਰਾਂਟ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹਰ ਪ੍ਰਵਾਰ ਦੇ ਇਕ ਜੀਅ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਿਤਾ।

ਨਸਲੀ ਵਿਤਕਰੇ 'ਚ ਤਬਦੀਲੀ ਨਹੀਂ ਆਈ

ਮਾਂਟਰੀਅਲ — ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਯਹੂਦੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਵਲੋਂ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਇਕ ਸਰਵੇਖਣ ਅਨੁਸਾਰ ਕੈਨੇਡਾ 'ਚ ਨਸਲ ਅਤੇ ਰੰਗ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਹੁੰਦੇ ਵਿਤਕਰੇ ਵਿਚ ਕੋਈ ਤਬਦੀਲੀ ਨਹੀਂ ਆਈ।

ਮਾਂਟਰੀਅਲ ਦੀ ਕੋਨਕਾਰਡੀਆ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਟੇਲਰ ਬਕਨਰ (ਜਿਸਨੇ ਇਹ ਅਧਿਅਨ ਕੀਤਾ) ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਪੂਰਬੀ ਭਾਗਾਂ 'ਚ ਇਹ ਨਫਰਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ। ਖਾਸ ਕਰ ਰੋਮਨ ਕੈਥੋਲਿਕ ਤਬਕੇ ਦੇ ਅਨਪੜ੍ਹ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਮਾੜਾ ਵਰਤਾਉ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਰੀਪੋਰਟ ਵਿਚ ਯਹੂਦੀ, ਪੋਲਜ ਅਤੇ ਇਟਾਲੀਅਨ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਨਾਲ ਹੁੰਦੇ ਵਿਤਕਰਿਆਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਅਧਿਐਨ ਤੋਂ ਇਹ ਗੱਲ ਵੀ ਉਭਰ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨਾਲ ਹੁੰਦਾ ਨਸਲੀ ਵਿਤਕਰਾ ਵੀ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੀ ਹੈ।

ਸੰਖੇਪ ਪਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼

- ਅਕਾਲੀ ਰੁੱਸੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਲਈ ਤਿਆਰ
- ਜਲੰਧਰ ਵਿਚ ਇਕ ਬੈਂਕ ਲੁੱਟੀ ਗਈ
- ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਹੋਏ ਹਵਾਈ ਹਾਦਸੇ ਵਿਚ 17 ਮਰੇ ਮਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਇਕ ਭਾਰਤੀ।
- ਕੌਮੀ ਗੀਤ ਬਾਰੇ ਕੇਂਦਰ ਅਪੀਲ ਕਰੇਗਾ।
- ਉਜੈਨ ਵਿਚ ਰੇਲ ਹਾਦਸੇ ਕਾਰਨ 17 ਮੌਤਾਂ
- ਬੰਗਲਾ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਇਰਸ਼ਾਦ ਨੇ ਪੁਰਾਣੇ ਮੰਤਰੀ ਰੱਖੇ।
- ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੀ. ਸੀ. ਸੇਠੀ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ।
- ਤ੍ਰਿਪਾਠੀ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਮੀਤ-ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ
- ਗੋਰਖਾਲੈਂਡੀਆ ਲੀਡਰ ਗੇਜ਼ਿੰਗ ਐਜੀਟੇਸ਼ਨ ਤੇਜ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ
- ਮਲੋਟ ਵਿਚ ਬਾਦਲ ਧੜੇ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮੀਟਿੰਗ ਰੱਦ ਕੀਤੀ।
- ਕਾਨ੍ਹਪੁਰ ਵਿਚ ਸੋਭਰਾਜ ਦੇ ਪੰਜ ਸਾਥੀ ਫੜੇ ਗਏ।

ਬੀ. ਸੀ. ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਜੇਤੂ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸ੍ਰ: ਖੁਰਾਣਾ ਵਲੋਂ ਵਧਾਈ

ਵੈਨਕੂਵਰ — ਰੋਕੋ ਸਾੜੀਜ਼ (ਫਰੇਜ਼ਰ ਸਟਰੀਟ) ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਬਜ਼ਾਰ (ਮੇਨ ਸਟਰੀਟ) ਦੇ ਮਾਲਕ ਸ: ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਖੁਰਾਣਾ ਅਤੇ ਸੰਨੀ ਖੁਰਾਣਾ ਨੇ ਬੀ. ਸੀ. ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਜਿੱਤੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜਮਹੂਰੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਹੋਈਆਂ ਇਹ ਚੋਣਾਂ ਬੀ. ਸੀ. ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਦੀ ਸਹੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਸ: ਖੁਰਾਣਾ ਨੇ ਸਾਊਥ ਵੈਨਕੂਵਰ ਤੋਂ ਜੇਤੂ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਮਿ: ਰਸ ਫਰੇਜ਼ਰ ਅਤੇ ਸਟੀਵਨ ਰੋਜਰਜ਼ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਸੇਵਾ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ ਕਿ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਨੇ ਦੋਵਾਂ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਜਿਤਾਇਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਕਿ ਮਿ: ਰੋਜਰਜ਼ ਤੇ ਮਿ: ਫਰੇਜ਼ਰ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੇ ਭਲੇ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣਗੇ।

7 ਹੋਰ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਵਿਅਕਤੀ ਕਤਲ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ — ਖੁੰਭਾਂ ਪਿੰਡ ਦੀ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਅਤਿਵਾਦੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ 'ਚ ਕੋਈ ਕਮੀ ਨਹੀਂ ਆਈ। ਬੀਤੇ ਦਿਨ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਚਾਰ ਵੱਖ ਵੱਖ ਥਾਈਂ ਗੋਲੀ ਚਲਾ ਕੇ ਸੱਤ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਮਾਰ ਦਿਤੇ। ਗੋਲੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਣ ਵਾਲਿਆਂ 'ਚ ਤਿੰਨ ਸਿਖ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਹਿੰਦੂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

AUTOMOTIVE 8670 - 120th St. (Scott Road) Surrey

OLYMPIA
AUTO-BODY
590-2363
Complete Body Work & Painting for All Makes
Windshield - Replacement Window Regulator - Door Lock & Rust Repairs
I.C.B.C. Claims handled
30% to 50% OFF Deductible
FREE ESTIMATES
FREE ESTIMATES
FREE COURTESY CARS
OVER 10 YEARS EXPERIENCE

RADIATORS
■ NEW ■ USED
■ RECORE ■ REPAIRS
REVERSE FLUSH SPECIAL $4.95
(Most Cars) with this Ad.
"We Buy & Sell Used Radiators"
ਅਸੀਂ ਪੁਰਾਣੇ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਰੇਡੀਏਟਰਜ਼ ਖ੍ਰੀਦਦੇ ਅਤੇ ਵੇਚਦੇ ਹਾਂ
594-2231
R.J. RADIATIORS Ltd.
8670 - 120th St.(Scott Rd.) Surrey, B.C.

G & A'S
CAR CLINIC
Domestic & Import Auto Repairs
FREE
Brake & Safety Check
Oil • Filter • Lube
$14.95
TUNE-UP
$35.00 Plus Parts
Complete Auto Repairs
Ask for Gian 590-5554

THE CANADA DARPAN
(Punjabi Weekly Newspaper)
P.O.BOX 265
Surrey, B.C. V3T 4W8
Chief Editor: (Hon.) DARSHAN GILL
Art: N. DHALIWAL
All office holders of CANADA DARPAN are honorary associates.
'ਕੈਨੇਡਾ ਦਰਪਣ' ਵਿਚ ਛਪੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਲਈ ਲੇਖਕ ਆਪ ਜ਼ਿੰਮੇਂਵਾਰ ਹਨ। ਐਡੀਟਰ ਜਾਂ ਪਬਲਿਸ਼ਰ ਦਾ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚ ਦਿੱਤੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ।
Ph. 581-4473

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਨਿਘਰਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹਾਲਤ

ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਫਿਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕੁਝ ਥਾਵਾਂ ਉਤੇ ਬੇਦੋਸ਼ੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਲਹੂ ਡੋਲ੍ਹਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਬੇਦੋਸ਼ੇ ਬੇਸ਼ਕ ਉਹ ਲੋਕ ਹਨ ਜੋ ਹਿੰਦੂ ਹਨ ਭਾਵੇਂ ਸਿੱਖ ਜੋ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਕਸੂਰ ਦੇ ਛਾਨਣੀ ਕਰ ਦਿਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜਾਂ ਉਹ ਬੇਕਸੂਰ ਨੌਜਵਾਨ ਹਨ ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਸ ਆਪਣੇ ਕਾਲੇ ਕਾਰਨਾਮਿਆਂ ਨੂੰ ਲੁਕਾਉਣ ਲਈ ਮਾਰਦੀ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਸ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ ਦੇ ਕਾਲੇ ਦਿਨ ਲਿਆਉਣ ਵਿਚ ਜੋ ਘਟੀਆ ਰੋਲ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਪੁਲਸ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ ਉਹ ਅੱਖੋਂ ਪਰੋਖੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਪਰ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਜੋ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਤੋਂ ਕੰਮਾਂ ਕਾਰਾਂ ਲਈ ਬਾਹਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ — ਜਾਂ ਜੋ ਆਪਣੇ ਟੱਬਰਾਂ ਦੇ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਖਾਤਰ ਮਾੜੀਆਂ ਮੋਟੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਰੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਬਿਨਾਂ ਕਸੂਰ ਸਟੇਨ ਗੰਨਾਂ ਨਾਲ ਛਾਣਾ ਦੇ ਦੇਣਾ ਵੀ ਜ਼ਹਾਲਤ ਦੀ ਇੰਤਹਾ ਹੈ।

ਪੁਲਸ ਜਾਂ ਫੌਜ ਜ਼ਿਆਦਤੀ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਦਾ ਸਿੱਟਾ ਬੇਗੁਨਾਹ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਭੁਗਤਣਾ ਪਵੇ? ਇਸੇ ਰੁਝਾਨ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕੁਝ ਪਾਰਟੀਆਂ ਹੁਣ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸ਼ਰੇਆਮ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈਆਂ ਹਨ। ਬੇਸ਼ਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਦਿਨ ਦੀਵੀਂ ਧਮਕੀਆਂ ਦਿਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁਕੰਮਲ ਬੰਦ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਖੋਹਲ ਦਿਤੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਦਿਨ ਦੀਵੀਂ ਆਪਣੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਉਤੇ ਪੱਟੀਆਂ ਬੰਨ੍ਹੀ ਬੈਠੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਉਸ ਹਨੇਰੇ ਦੀ ਖਾਈ ਵੱਲ ਧੱਕ ਦੇਣ ਜਿਸ ਖਾਈ ਵਿਚ ਉਹ ਆਪ ਡਿੱਗੇ ਪਏ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਆਪਣਾ ਭਵਿਖ ਹੈ ਅਤੇ ਭਵਿਖ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ ਲਈ ਜੋ ਹੰਭਲਾ ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਅਗਵਾਈ ਦੇ ਕੇ ਹੁਣ ਮਾਰਿਆ ਹੈ ਜੇ ਇਹੀ ਹੰਭਲਾ ਕੁਝ ਅਰਸਾ ਪਹਿਲਾਂ ਮਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਬੇਗੁਨਾਹ ਲੋਕ ਅੰਞਾਈਂ ਮੌਤ ਦੇ ਮੂੰਹ ਨਾ ਜਾਂਦੇ।

ਅਕਾਲੀਆਂ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਧੜਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਹ ਸੋਚ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੇਗੁਨਾਹ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਖੂਨ ਇਹ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਸਫਾਂ ਵੱਲ ਵੀ ਝਾਤੀ ਮਾਰ ਲੈਣ ਅਤੇ ਦੂਜੀਆਂ ਏਕਤਾ ਚਾਹੁਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਖੈਰ ਮੰਗਣ।

ਹੁਣ ਨੀਂਦ
ਸਪੋਲ ਆ ਕਿਵੇਂ ਬਣ ਗਈ ਹੈ...?
ਹਰ ਕੋਈ ਸੌਣ ਦਾ ਬਹਾਨਾ ਕਰੀ
ਸਾਜਸ਼ੀ ਚੇਹਰਿਆਂ ਨੂੰ ਲੱਭਦਾ ਹੈ

ਸਾਰੇ
ਚੰਨ, ਤਾਰੇ, ਰਾਣੀਆਂ, ਰਾਜੇ ਤੇ ਪਰੀਆਂ ਨੂੰ
ਉਧਾਲ ਕੌਣ ਲੈ ਗਿਆ ਹੈ...?
ਜਿਹੜੇ ਖੁੱਲੀਆਂ ਛੱਤਾਂ, ਵੇਹੜਿਆਂ
'ਤੇ ਜੂਹਾਂ 'ਚ
ਝਾਕਦੇ ਫਿਰਦੇ ਸਨ

ਠੰਡੀ ਪੌਣ ਦਾ ਇੱਜੜ ਵੀ, ਹੁਣ
ਬੰਦ ਦਰਵਾਜਿਆਂ ਨਾਲ ਟਕਰਾ
ਉਦਾਸ ਗਿਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ-

ਭਾਰਤੀ ਧਾਰਮਿਕ ਨਿਰਪੱਖਤਾ : ਇਕ ਮਖੌਲ

—ਪ੍ਰੋ: ਪ੍ਰਿਥੀਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸੋਹੀ—

ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ 'ਕੌਮੀ ਏਕਤਾ ਕੌਂਸਲ' ਦੀ ਨਵ-ਉਸਾਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿਚ ਕਹਿ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿਚੋਂ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਦਾ ਅੰਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਨਵੀਂ ਸਿਖਿਆ ਨੀਤੀ ਵਿਚ ਜ਼ੋਰ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਯੁਵਕਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਧਰਮ-ਨਿਰਪੱਖ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਭਰੀਆਂ ਜਾਣ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਕੱਲ੍ਹ ਨੂੰ ਚੰਗੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਬਣ ਸਕਣ। ਪਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿਚ ਧਰਮ-ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਦੇ ਕਈ ਅੰਸ਼ ਮਿਲਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਫਿਰ ਨਵੇਂ ਸਿਰਿਓਂ ਯੁਵਕਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਧਰਮ-ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਿਉਂ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ? ਕੀ ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਹ ਪਿਆਰੀ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਭਾਵਨਾ ਖਤਮ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਦਾ ਵਾਸਾ ਹੋ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ? ਅਤੇ ਇਸ ਭਾਵਨਾ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਏਕਤਾ ਅਤੇ ਅਖੰਡਤਾ ਨੂੰ ਖਤਰਾ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਅਮਲੀ ਜਾਮਾ

ਅਸਲ ਵਿਚ ਧਰਮ - ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਦੀ ਗੱਲ ਉਸ ਲੋਕਤੰਤਰ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਥੇ ਬਹੁਤ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋਣ। ਜਿਥੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵੱਖਰੇ ਵੱਖਰੇ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਤਕਰੀਬਨ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇ ਉਥੇ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਅਮਲੀ ਜਾਮਾ ਪਹਿਨਾਉਣਾ ਬਹੁਤਾ ਔਖਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਪਰ ਜਿਸ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਇਕ ਧਰਮ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਦੇ ਧਰਮ ਨਾ-ਮਾਤਰ ਹੋਣ ਉਥੇ ਧਰਮ-ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਵੀ ਵੱਡੇ ਫਿਰਕੇ ਦਾ ਹੀ ਸਿਧਾਂਤ ਵਿਖਾਈ ਦੇਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਛੋਟੇ ਫਿਰਕਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ ਦਾ ਖਤਰਾ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਹਿੰਦੂ ਫਿਰਕਾ ਤਕਰੀਬਨ 82 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਮੁਸਲਮਾਨ, ਸਿੱਖ, ਈਸਾਈ, ਬੋਧੀ ਅਤੇ ਜੈਨੀ ਸਾਰੇ ਰਲ ਕੇ 15 ਕੁ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੀ ਬਣਦੇ ਹਨ। ਆਜ਼ਾਦੀ ਸਮੇਂ ਜਦੋਂ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਸੈਂਬਲੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ ਤਾਂ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦਾ ਇਹੀ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਧਰਮ-ਨਿਰਪੱਖ ਭਾਵਨਾ ਵਾਲਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੁਸਲਮਾਨ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਫਿਰਕੇ ਕੇਂਦਰੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਅਸੈਂਬਲੀ ਵਿਚ ਸੀਟਾਂ ਦੇ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਵੀ ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਸੀ ਕਿ ਕੁਝ ਸੀਟਾਂ ਤਾਂ ਰਾਖਵੀਆਂ ਰੱਖੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਵੱਖਰੀ ਸੰਪਰਦਾਇਕ ਚੋਣ-ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਕੁਝ ਲੋਕ ਵੱਖਰੀ ਚੋਣ-ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਸਨ।

ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੀ ਸਲਾਹਕਾਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੀ ਸਬ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਅਗਸਤ 1947 ਵਿਚ ਇਹ ਰਿਪੋਰਟ ਦਿਤੀ ਸੀ ਕਿ ਵੱਖਰੀ ਚੋਣ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਤਾਂ ਖਤਮ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਪਰ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਲਈ ਅਸੈਂਬਲੀਆਂ ਵਿਚ ਕੁਝ ਸੀਟਾਂ ਰਾਖਵੀਆਂ ਰੱਖਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਸੀਟਾਂ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ, ਹਰੀਜਨਾਂ ਅਤੇ ਇਸਾਈਆਂ ਨੂੰ ਦਸ ਸਾਲ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਰਾਖਵੀਆਂ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਿੱਖਾਂ ਲਈ ਕਿਸੇ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਤਜਵੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਬਣ ਗਿਆ ਫਿਰ ਇਸ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਮਈ 1949 ਵਿਚ ਇਸ ਨੇ ਰਿਪੋਰਟ 'ਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਮਿਕ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਲਈ ਅਸੈਂਬਲੀ 'ਚ ਸੀਟਾਂ ਰਾਖਵੀਆਂ ਰੱਖਣ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਵਖਰੇਵੇਂ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਧਰਮ - ਨਿਰਪੱਖ ਲੋਕਤੰਤਰ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਹੋਵੇਗੀ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧਾਰਮਿਕ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵੱਖਰੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਦੇਣ ਦੀ ਥਾਂ ਧਰਮ - ਨਿਰਪੱਖ ਰਾਜ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜੇ ਇਹੀ ਭਾਵਨਾ ਕਾਇਮ ਰਹਿੰਦੀ ਤਾਂ ਇਹ ਬਹੁਤ ਅੱਛੀ ਸੀ। ਪਰ ਇਹ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਸਫਲਤਾ ਨਾਲ ਚਲ ਨਾ ਸਕੀ। ਛੋਟੇ ਧਾਰਮਿਕ ਫਿਰਕਿਆਂ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਫਿਰਕੇ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਹੋਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਸ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਵਿਚੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਲਹਿਰਾਂ ਨੇ ਜਨਮ ਲਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਛੋਟੀਆਂ ਲਹਿਰਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਫਿਰਕੇ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਏਕਤਾ ਅਤੇ ਅਖੰਡਤਾ ਨੂੰ ਇਕ ਖਤਰਾ ਸਮਝਿਆ ਅਤੇ ਛੋਟੇ ਫਿਰਕਿਆਂ ਨੂੰ ਗੈਰਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦੀ ਗਰਦਾਨਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਵੱਡੇ ਅਤੇ ਛੋਟੇ ਫਿਰਕਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ਼ ਦੀ ਵਿੱਥ ਵਧਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਵਿੱਥ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਭਾਰਤ ਦਾ ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਮਾਹੌਲ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿਮੇਵਾਰ ਹੈ।

ਫਿਰਕੂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ

ਆਜ਼ਾਦੀ ਸਮੇਂ ਕੁਝ ਫਿਰਕੂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦਾ ਜ਼ੋਰ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ 1954 ਤੱਕ ਇਹ ਕਾਫੀ ਘੱਟ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੁਖ ਕਾਰਨ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਧਰਮ - ਨਿਰਪੱਖ ਨੀਤੀ ਸੀ ਪਰ 1960 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਸੰਪਰਦਾਇਕ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ। 1968, 69 ਅਤੇ 70 ਵਿਚ ਕਈ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਹਿੰਦੂ-ਮੁਸਲਮਾਨ ਫਸਾਦ ਹੋਏ। ਬਹੁ-ਗਿਣਤੀ ਫਿਰਕੇ ਨੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਏਕਤਾ ਅਤੇ ਸੰਪੂਰਨਤਾ ਲਈ ਖਤਰਾ ਸਮਝਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਪਾਰਸੀ ਅਤੇ ਈਸਾਈ, ਜੋ ਭਾਰਤ ਦੇ ਦੱਖਣੀ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹਨ, ਆਪਣੇ ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਹੀ ਸਬੰਧ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਪਰ ਈਸਾਈਆਂ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਕੱਟੜਪੰਥੀ ਹਿੰਦੂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੀ. ਆਈ. ਏ. ਦਾ ਏਜੰਟ ਸਮਝਣ ਲੱਗ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਮੰਗ

ਇਕ ਹੋਰ ਛੋਟਾ ਫਿਰਕਾ ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਰਥਿਕ, ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਮਾਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਸੁਚੇਤ ਹੈ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਉਤਰੀ - ਪੱਛਮੀ ਖੇਤਰ, ਮੁਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੰਜਾਂਬ ਵਿਚ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਹੈ। ਆਜ਼ਾਦੀ ਸਮੇਂ ਬਾਕੀ ਦੀਆਂ ਧਾਰਮਿਕ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਨੇ ਵੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਅਕਾਲੀ ਸਿਖ ਬੋਰਡ ਨੇ ਸਪਰੂ ਕਮੇਟੀ (1945) ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਸੰਸਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਥਾਂ ਸਵਿਸ ਮਾਡਲ ਅਪਨਾਉਣ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦਿਤਾ ਜਿਸ ਵਿਚ ਸੰਘਾਤਮਕ ਢਾਂਚਾ ਬਹੁਤ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਕ ਸੱਤ ਮੈਂਬਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਮੰਡਲ ਹੈ ਜਿਸ ਪਾਸ ਸਾਰੀਆਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਮਾਡਲ ਵਿਚ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹਨ। 1946 ਵਿਚ ਕੈਬਨਿਟ ਮਿਸ਼ਨਪਲਾਨ ਅਗੇ ਵੀ ਇਸ ਨੇ ਸਿੱਖ ਰਾਜ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਮੰਗ ਪ੍ਰਵਾਨ ਨਾ ਕਰ ਕੇ ਇਸ ਫਿਰਕੇ ਦੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੂੰ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕੀਤਾ।

ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਸੈਂਬਲੀ ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ ਲੀਡਰ ਸ: ਹੁਕਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੇਂਦਰੀ ਵਿਧਾਨ ਪਾਲਕਾ ਵਿਚ ਅਨੁਪਾਤਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੋਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਪਰ ਉਸ ਵੀ ਨਾ ਮੰਨੀ ਗਈ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਇਹ ਮੰਗ ਇਸ ਸ਼ਰਤ ਨੂੰ ਮਨਾ ਕੇ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਈ ਗਈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਹਰੀਜਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਹਿੰਦੂ ਹਰੀਜਨਾਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਣਗੇ।

ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਇਸ ਡਰ ਵਿਚੋਂ ਉਪਜ ਰਹੀਆਂ ਸਨ ਕਿ ਕਿਧਰੇ ਹਿੰਦੂ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਫਿਰਕਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਲਈ ਖਤਰਾ ਨਾ ਬਣ ਜਾਵੇ। ਪਰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਧਰਮ - ਨਿਰਪੱਖ ਲੋਕਤੰਤਰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਪੂਰਾ ਖਿਆਲ ਰੱਖਦੀ ਸੀ। ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਆਜ਼ਾਦੀ ਬਾਅਦ 1960-61 ਤਕ ਸਭ ਧਾਰਮਿਕ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕਾਂਗਰਸ ਤੇ ਪੂਰਨ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਾਰਮਿਕ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਖਾਸ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਗਲਤ ਨੀਤੀਆਂ ਕਾਰਨ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਫਿਰਕੇ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਜਿਵੇਂ ਜਿਵੇਂ ਸੰਪਰਦਾਇਕ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਪ੍ਰਬਲ ਹੁੰਦੀਆਂ ਗਈਆਂ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਧਰਮ - ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਦਾ ਉਨਾ ਹੀ ਪਰਚਾਰ ਵਧਾ ਦਿਤਾ। ਨਵੰਬਰ 1976 'ਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਦੀ 42ਵੀਂ ਸੋਧ ਰਾਹੀਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਵਿਚ 'ਧਰਮ - ਨਿਰਪੱਖ' ਨਾਂ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਵੀ ਅੰਕਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਅਸੁਰੱਖਿਅਤ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। 1977 ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਹਾਰ ਗਈ ਤਾਂ ਹਿੰਦੂ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵੱਸ 'ਚ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ ਤਾਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈਆਂ ਸਨ। 1980 ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਬਾਅਦ ਤਾਂ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਗਾਂਧੀ ਦਾ ਇਸ ਪਾਸੇ ਕਾਫੀ ਝੁਕਾਅ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਿਛੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਅਤੇ ਅਪਰੇਸ਼ਨ ਨੀਲਾ ਤਾਰਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਂਗਰਸ ਪੱਕੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੀ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਆਧਾਰ ਮੰਨਕੇ ਚੱਲਣ ਲੱਗ ਪਈ। ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੋਨੇ ਵਿਚੋਂ ਜਦੋਂ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੇ ਕੁਝ ਮੰਗਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖਵਾਦੀ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦੀ ਕਹਿ ਕੇ ਕੇਵਲ ਠੁਕਰਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਸਗੋਂ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਗਿਆ। 1985 ਦੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪ੍ਰਤੱਖ ਸਬੂਤ ਹਨ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਹਿੰਦੂ ਬਹੁ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਜਜ਼ਬਾਤ ਨੂੰ ਭੜਕਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆਤ ਪਾਰਟੀ ਸਿੱਧ ਕਰ ਕੇ ਵੋਟਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ। ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਸੰਪਰਦਾਇਕ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਵਰਗੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵੀ ਵਿਚਾਰੀਆਂ ਪਿਛੇ ਰਹਿ ਗਈਆਂ।

(ਬਾਕੀ ਪੰਨਾ 5 ਉਤੇ)

Immigration and Citizenship Matters
JAMES SUE & COMPANY

- Filing a successful application for immigrant visas
- Family Re-Unification
- Indian Adoptions
- Making a Refugee Claim
- Inquiries & Deportation
- Immigration Appeal Board matters

Immigration Advocates

For help contact :
BABU JIM NARAIN of James, Sue & Company who was 18 years of experience on Immigration and Citizenship matters with top Immigration Lawyers.

Evening Office :
433-4685

#210 - 535 W. 10th Ave. Vancouver, B.C.

ਸਪੈਸ਼ਲ ਅਨਾਊਂਸਮੈਂਟ

ਨਵੀਂ ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਪਾਲਿਸੀ ਅਨੁਸਾਰ ਤੁਸੀਂ ਭਾਰਤ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਘਰੇਲੂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਮੇ (domestic workers) ਮੰਗਵਾ ਸਕਦੇ ਹੋ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਸਪੈਸ਼ਲ ਵੀਜ਼ਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਪੱਕੇ ਇਮੀਗਰੈਂਟ ਬਣ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਇਸ ਨਵੀਂ ਪਾਲਿਸੀ ਅਧੀਨ ਮੰਗਵਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਹੁਣ ਮੌਕਾ ਹੈ। ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਬਾਬੂ ਜਿਮ ਨਰਾਇਣ ਨੂੰ ਮਿਲੋ!

Tel: Off. 873-9441

ਹੁਸ਼ਿਆਰ ਗਿੱਲ ਨੇ ਲੁਟੇਰੇ ਨੂੰ ਫਸਾਇਆ

ਪ੍ਰਦੀਪ ਗਿੱਲ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਨੌਜਵਾਨ ਹੈ, ਜਿਸਨੇ ਆਪਣੀ ਅਕਲਮੰਦੀ ਅਤੇ ਹੁਸ਼ਿਆਰੀ ਤੋਂ ਕੰਮ ਲੈਂਦੇ ਹੋਏ ਇਕ ਲੁਟੇਰੇ ਨੂੰ ਨਾ ਕੇਵਲ ਬੁਧੂ ਬਣਾਇਆ ਸਗੋਂ ਉਹਨੂੰ ਫੜਨ ਵਿਚ ਪੁਲੀਸ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਵੀ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਪੰਜਾਬੀ ਨੌਜਵਾਨ ਦੀ ਹੁਸ਼ਿਆਰੀ ਦੇ ਹਰ ਪਾਸੇ ਚਰਚੇ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ।

21 ਸਾਲਾ ਪ੍ਰਦੀਪ ਗਿੱਲ ਮੇਨ ਸਟਰੀਟ 'ਤੇ ਸਥਿਤ ਸ਼ੈਲ ਗੈਸ ਸਟੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਬੀਤੇ ਐਤਵਾਰ ਵੱਡੇ ਤੜਕੇ ਗਿੱਲ ਡਿਊਟੀ 'ਤੇ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸ਼ਾਟਗਨ ਨਾਲ ਲੈਸ ਲੁਟੇਰੇ ਦੀ ਭਿਣਕ ਪਈ। ਗਿੱਲ ਉਸ ਵੇਲੇ ਆਪਣੀ ਮਿਤਰ ਨਾਲ ਫੋਨ 'ਤੇ ਗੱਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਲੁਟੇਰੇ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਚਲਾ ਜਾਵੇ, ਜਿਧਰ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਉਸ ਨੇ ਕਾਹਲੀ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਮਿਤਰ ਦਾ ਫੋਨ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਪੁਲੀਸ ਦਾ ਡਾਇਲ ਘੁਮਾਇਆ ਅਤੇ ਲੁਟੇਰੇ ਵਾਰੇ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਦਿੱਤੀ। ਜਦੋਂ ਲੁਟੇਰਾ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਹਨੇ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਕੈਸ਼ੀਅਰ ਅਜੇ ਵੀ ਆਪਣੀ ਮਿਤਰ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਲੁਟੇਰੇ ਦੀ ਹਿਲਜੁਲ ਦੀ ਖਬਰ ਦੇਣ ਲਈ ਗਿੱਲ ਨੇ ਲਗਾਤਾਰ ਪੁਲੀਸ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਬਣਾਈ ਰੱਖਿਆ। ਮਿੰਟਾਂ ਵਿਚ ਹੀ 8 ਪੈਟਰੋਲ ਕਾਰਾਂ ਨੇ ਹੈਰਾਨ ਹੋਏ ਬੰਦੂਕਧਾਰੀ ਨੂੰ ਆ ਦਬੋਚਿਆ।

ਗਿੱਲ ਮਾਣ ਨਾਲ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ, "ਇਸ ਸਮੇਂ ਮੈਂ ਠੀਕ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅੱਠ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰੀ ਸੀ ਪਰ ਮੈਂ ਲੁਟੇਰੇ ਨੂੰ ਜਾਣ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਫਿਰ ਵੀ ਉਹ ਕੁਝ ਲਿਜਾ ਨਹੀਂ ਸਕਿਆ ਸੀ।

ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਟਰਿਸ਼ ਕੀਨ ਗਿੱਲ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹਿਮਤ ਹੈ। ਉਹਨੇ ਗਿੱਲ ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹਨੇ ਇਹ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਕ ਹੁਸ਼ਿਆਰ ਦਿਮਾਗ ਹੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪੁਲੀਸ ਵਾਲੇ ਸਾਰੀ ਰਾਤ ਇਸ ਲੁਟੇਰੇ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਸਨ।

ਪੁਲੀਸ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਲੁਟੇਰੇ ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿੰਗਜ਼ਵੇ 'ਤੇ ਸਥਿਤ ਇਕ ਗੈਸ ਸਟੇਸ਼ਟ ਨੂੰ ਲੁੱਟਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ। ਇਥੋਂ ਇਹਦੇ ਹੱਥ ਕੁਝ ਨਾ ਲੱਗਾ। ਇਕ ਦੂਜੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਇਹਨੇ 70 ਡਾਲਰ ਲੁਟ ਲਏ। ਪ੍ਰਦੀਪ ਗਿੱਲ ਇਸ ਲੁਟੇਰੇ ਦਾ ਪੰਜਵਾਂ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਸੀ। ਗਿੱਲ ਦੀ ਹੁਸ਼ਿਆਰੀ ਨਾਲ ਇਹ ਲੁਟੇਰਾ ਪੁਲੀਸ ਦੇ ਕਾਬੂ ਆ ਗਿਆ।

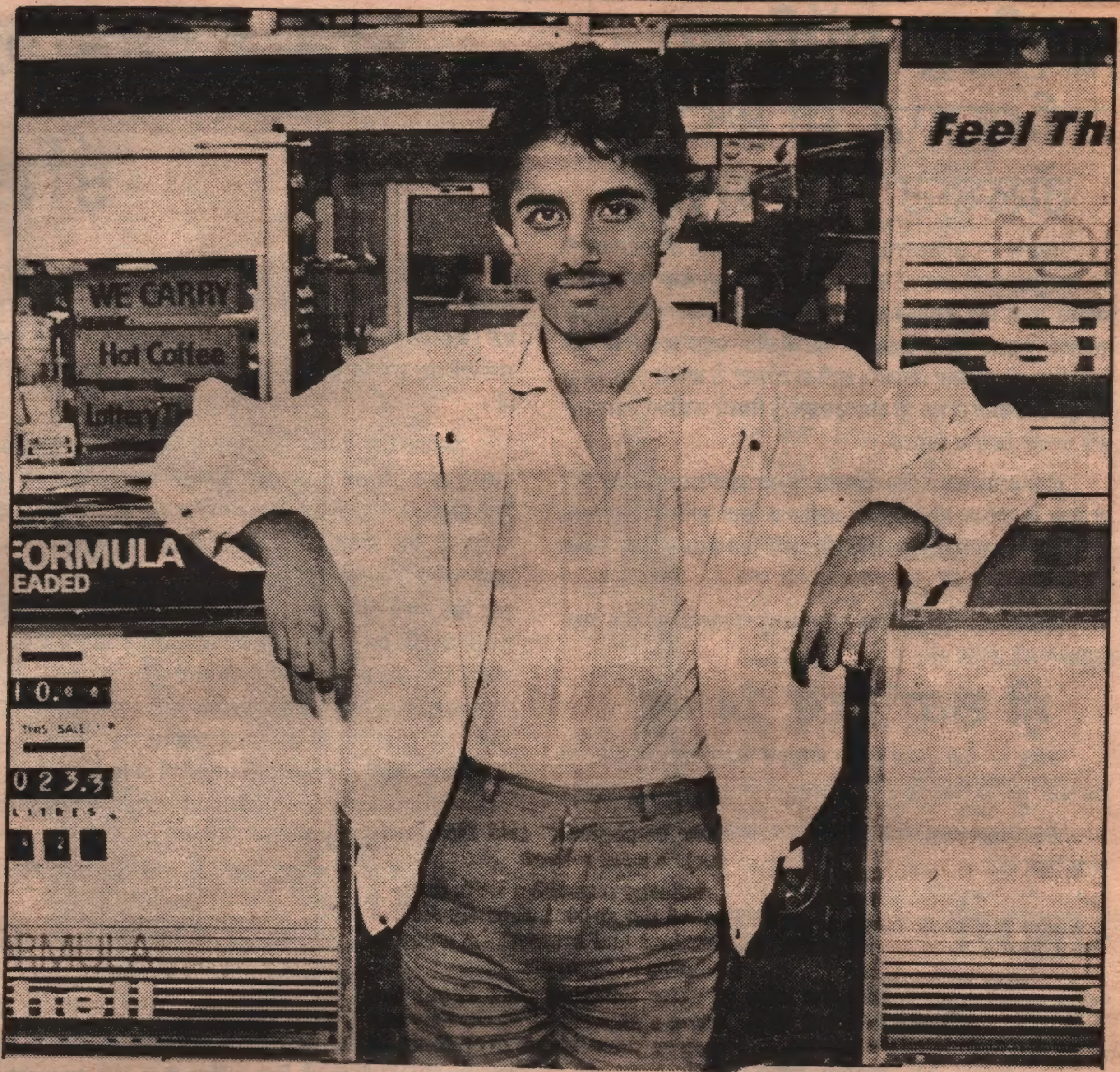

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਦੋਸ਼-ਮੁਕਤ ਠਹਿਰਾਇਆ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ — ਦਸੰਬਰ 1984 ਵਿਚ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜ ਨੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਮੁਖ ਮੰਤਰੀ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਠੇਕਿਆਂ ਦੇ ਮੁਆਮਲੇ ਵਿਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਸੀ ਪਰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਰੁਧ ਅਪੀਲ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਸਮੇਂ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਦੋਸ਼-ਮੁਕਤ ਕਰਾਰ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਅਰਜਨ ਸਿੰਘ ਕੇਂਦਰੀ ਵਜ਼ਾਰਤ ਵਿਚ ਮੰਤਰੀ ਹਨ।

ਡਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਵਿਚ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਪੀ. ਐਨ. ਭਗਵਤੀ ਅਤੇ ਜਸਟਿਸ ਵੀ ਖਾਲਿਦ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ।

ਬੰਸੀ ਲਾਲ ਤੋਸ਼ਾਮ ਤੋਂ ਚੋਣ ਲੜੇਗਾ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ — ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਮੁਖ ਮੰਤਰੀ ਬੰਸੀ ਲਾਲ ਨੇ ਕੱਲ੍ਹ ਆਪਣੇ ਉਮੀਦਵਾਰੀ ਕਾਗਜ਼ ਦਾਖਲ ਕਰ ਦਿਤੇ ਹਨ। ਹਰਿਆਣੇ ਵਿਚ ਇਹ ਜ਼ਿਮਨੀ ਚੋਣ ਟੋਸ਼ਮ ਹਲਕੇ ਵਿਚ 23 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਹਲਕੇ ਦੇ ਐਮ. ਐਲ. ਏ. ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਨ ਜੋ ਇਸ ਸਮੇਂ ਰਾਜ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਬਣ ਜਾਣ ਕਰਕੇ ਇਹ ਸੀਟ ਖਾਲੀ ਹੋਈ ਹੈ।

ਬੰਸੀ ਲਾਲ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਸਨ ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਰਿਆਣੇ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਭੱਤੇ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ 'ਚ ਤਬਦੀਲੀ ਨਹੀਂ

ਓਟਾਵਾ — ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਮੰਤਰੀ ਬੁਚਾਰਡ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਭੱਤੇ ਦੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੇ ਰੇਟਾਂ 'ਚ ਆਉਂਦੇ ਸਾਲ ਕੋਈ ਤਬਦੀਲੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਉਹ ਇਲਾਕੇ ਜਿਥੇ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦੀ ਦਰ ਕਾਫੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ, ਦੇ ਲੋਕ 10 ਹਫਤਿਆ ਬਾਅਦ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਭੱਤਾ ਲੈਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਹੋਣਗੇ। ਅਟਲਾਂਟਿਕ ਕੈਨੇਡਾ ਅਤੇ ਕਿਊਬੈਕ ਦੇ ਲੋਕ ਦਸ ਹਫਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਭੱਤੇ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਪੰਨਾ 4 ਦੀ ਬਾਕੀ

ਸੱਚੇ ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦੀ

ਆਰਥਿਕ ਸੁਧਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸਮਾਨਤਾ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਪਿੱਛੇ ਛੱਡ ਕੇ ਭਾਰਤੀ ਹਾਕਮਾਂ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਅਨਪੜ੍ਹ ਅਤੇ ਗਰੀਬ ਜਨਤਾ ਨੂੰ, ਜੋ ਰਾਜਨੀਤਕ ਸਭਿਆਚਾਰ ਵਿਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੱਛੜੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਆਪਣੀ ਕੁਰਸੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਵਰਤਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੁਆਰਥ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ਾਵਰ ਰਾਜਨੀਤੀਵਾਨ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਏਕਤਾ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨਗੇ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਇਕ ਦੂਜੇ ਪ੍ਰਤੀ ਅਵਿਸ਼ਵਾਸ਼ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨਗੇ। ਹੁਣ ਕੁਝ ਸਮਾਜ ਸੁਧਾਰਕਾਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਜੋ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਸਲੀਅਤ ਤੋਂ ਜਾਣੂੰ ਕਰਵਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕਮੁੱਠ ਕਰਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੈਰਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦੀਆਂ ਵਿਰੁਧ ਲਾਮਬੰਦ ਕਰ ਸਕਣ ਜੋ ਆਪ ਤਾਂ ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦੀ ਨਹੀਂ ਪਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਅਰੇ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦ ਦਾ ਹੀ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸੱਚੇ ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦੀਆਂ ਦੀ ਜਿੱਤ ਹੀ ਅਸਲ ਧਰਮ - ਨਿਰਪੱਖ ਸਮਾਜ ਸਥਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਸੁਪਰ ਫੋਟੋ ਸਟੂਡੀਓ
Passport Photos 5 Mins. Service
Quality Portraits
Our Bussiness Weddings
Super Photo Studio
9375 - 120th St. (Scott Rd.) Delta

Memories Restored
ਅਸੀਂ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਫਟੀਆਂ ਫੋਟੋਆਂ ਮੁੜ ਨਵੀਆਂ ਕਰਦੇ ਹਾਂ — ਬਲੈਕ ਐਂਡ ਵਾਈਟ ਫੋਟੋਆਂ ਕੱਲਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ
Off. 589-4668
Res. 596-3770

DOSANJH & PIRANI
#202 - 5887 Victoria Drive, Vancouver, B.C. V5P 3W5
Phone 327-6381
● ਪਰਸਨਲ ਸੱਟਾਂ ਦੀ ਇਨਸ਼ੋਰੈਂਸ ਦੇ ਕੇਸ ● ਜ਼ਮੀਨ ਖ਼੍ਰੀਦਣ ਤੇ ਵੇਚਣ ਦੇ ਕਾਗਜ਼ਾਤ
● ਵਿਉਪਾਰਕ ਮਸਲੇ ● ਪ੍ਰਵਾਰ ਤੇ ਤਲਾਕ ● ਫੌਜਦਾਰੀ ਤੇ ਸਿਵਲ ● ਕੋਰਟ ਟਰਾਇਲ
ਉੱਜਲ ਦੁਸਾਂਝ ਤੇ ਮਹਿਬੂਬ ਪਿਰਾਨੀ

ਤਾਮਿਲ ਸਮੱਸਿਆ :
ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਗੱਲਬਾਤ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ

ਮਦਰਾਸ — ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਐਮ. ਜੀ. ਰਾਮਾਚੰਦਰਨ ਨੇ 26 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਲੰਕਾ ਦੇ ਤਾਮਿਲ ਲੀਡਰਾਂ ਨਾਲ ਸ੍ਰੀ ਲੰਕਾ ਵਿਚ ਅਮਨ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਗਲਬਾਤ ਕੀਤੀ। ਸ੍ਰੀ ਲੰਕਾ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਤਾਮਿਲ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣ ਬਾਰੇ ਨਵੀਂਆਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਬਾਰੇ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਹੋਇਆ। ਤਾਮਿਲ ਲੀਡਰਾਂ ਨੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ 3 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਾਚੰਦਰਨ ਨੂੰ ਮਿਲਕੇ ਨਵੀਆਂ ਤਜਵੀਜ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਦੱਸਣਗੇ।

ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਾਚੰਦਰਨ ਨੇ ਇਹ ਗੱਲਬਾਤ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਕਹਿਣ ਉਤੇ ਸ੍ਰੀ ਲੰਕਾ ਦੇ ਤਾਮਿਲ ਲੀਡਰਾਂ ਨਾਲ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਤਾਮਿਲਾਂ ਦੇ ਪੰਜ ਵੱਖ ਵੱਖ ਧੜਿਆਂ ਵਿਚ ਇਕਸੁਰਤਾ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਇਹ ਕਦਮ ਚੁਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਗੱਲਬਾਤ ਸਮੇਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਐਸ. ਬਾਲਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ।

ਸ੍ਰੀ ਲੰਕਾ ਵਿਚ 24 ਮਰੇ

ਕੋਲੰਬੋ — ਇਥੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੂਚਨਾ ਅਨੁਸਾਰ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨ ਸ੍ਰੀ ਲੰਕਾ ਦੀ ਫੌਜ ਵਲੋਂ ਮਨਾੜ ਜ਼ਿਲੇ ਵਿਚ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਨਾਲ 24 ਤਾਮਿਲ ਮਾਰੇ ਗਏ।

ਫੌਜ ਨੇ ਇਕ ਮੰਦਰ ਵੀ ਤਬਾਹ ਕਰ ਦਿਤਾ ਅਤੇ ਹਮਲੇ ਸਮੇਂ 70 ਘਰ ਵੀ ਜਾਲ ਦਿਤੇ ਗਏ।

ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਦੀ ਵੰਡ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ....
— ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ — ਭਾਰਤ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਥੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਵਿਚ ਗੋਰਖਾਲੈਂਡ ਦੀ ਮੁਹਿਮ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਕੁਚਲ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਮੁਹਿਮ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਆਪਣੇ ਮਹਿਕਮੇ ਦੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਬੋਲ ਰਹੇ ਸਨ।

ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਭਰੋਸਾ ਦਿਤਾ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਹਰ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ। ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮੰਗ ਉਤੇ ਹੋਰ ਨੀਮ-ਫੌਜੀ ਦਸਤੇ ਭੇਜ ਦਿਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਮੀਟਿੰਗ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਆਏ ਦਿਨ ਪੈਦਾ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਹਰ ਵੱਖਵਾਦੀ ਮੰਗ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਹਿਤਾਂ ਵਿਰੁਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਚਿੱਟੇ ਵਸਤਰ ਪਹਿਨ ਕੇ ਯਾਰੋ
ਵੇਸ ਵਟਾ ਕੇ ਬਕਰੇ ਦਾ
ਬਸਤੀ ਅੰਦਰ ਆ ਵੜਿਆ ਹੈ
ਬੱਚਾ ਬੱਚਾ ਜੰਗਲ ਦਾ।
'ਕੱਲਿਆਂ 'ਕੱਲਿਆਂ ਦੇਖ ਲਿਆ ਹੈ
'ਕੱਲਿਆਂ ਕੁਝ ਵੀ ਸਰਨਾ ਨਹੀਂ.
ਏਕੇ ਦਾ ਹੁਣ ਫੜ ਕੁਹਾੜਾ
ਵੱਢੋ ਫਾਹਾ ਜੰਗਲ ਦਾ।

ਆਖਰ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣਿਆਂ ਨੇ ਹੀ ਝੱਲਿਆ

ਤਰਨਤਾਰਨ — ਜਿਹੜੇ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਵਾਰ ਸਥਿਤੀ ਟੇਣਾਓ ਪੂਰਨ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਹਿਜਰਤ ਕਰ ਗਏ ਸਨ, ਉਹ ਹੁਣ ਸਹਿਜੇ ਸਹਿਜੇ ਪਰਤ ਰਹੇ ਹਨ। ਕਈ ਪਰਿਵਾਰ ਤਾਂ ਮੁਕੰਮਲ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿੱਲੀ, ਹਰਿਆਣਾ ਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਚਲੇ ਗਏ ਸਨ ਜਦ ਕਿ ਕੁਝ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦਾ ਇਕ ਇਕ ਮੈਂਬਰ ਹੀ ਬਾਹਰ ਗਿਆ ਸੀ।

ਨੌਸ਼ਹਿਰਾ ਪੰਨੂਆਂ ਦੇ 4-5 ਪਰਿਵਾਰ ਵਾਪਸ ਆਏ ਹਨ ਅਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਵੀ ਹਾਲਾਤ ਠੀਕ ਹੁੰਦੇ ਵੇਖ ਵਾਪਸ ਪਰਤ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਥੋਂ ਜਾਣ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਇਕ ਹੀ ਸੀ ਕਿ ਇਕ ਫਿਰਕੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕਤਲਾਂ ਦਾ ਹੋਣਾ। ਪਰ ਵਾਪਸ ਆਉਣ ਦੇ ਕਈ ਕਾਰਨ ਹਨ। ਇਸੇ ਹੀ ਨਗਰ ਦੇ ਕੁਰੂਕਸ਼ੇਤਰ ਤੋਂ ਘਰ ਨੂੰ ਪਰਤੇ ਅਨੰਦ ਸਾਗਰ ਦੇ ਦੱਸਣ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਨੂੰ 25 ਦਿਨ ਕੰਮ ਲੱਭਣ ਵਿਚ ਲਗ ਗਏ। ਸਾਰੇ ਸਾਮਾਨ ਦਾ 1200 ਰੁਪਏ ਟਰੱਕ ਦਾ ਕਿਰਾਇਆ ਦਿਤਾ। ਜਿਹੜੇ ਕੋਲ ਪੈਸੇ ਸਨ ਉਹ ਵੀ ਖਤਮ ਹੋਣ ਲੱਗੇ। ਉਥੋਂ ਦੇ ਹਿੰਦੂ ਸਾਨੂੰ ਚੋਰ, ਠੱਗ ਸਮਝਦੇ। ਉਹ ਲੋਕ ਸਾਈ ਲੈ ਕੇ ਵੀ ਮੁੱਕਰ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਜਿਹੜਾ ਹਿੰਦੂਆਂ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਪਿਆਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹੈ ਉਹ ਬਾਹਰ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਤਾਂ ਸੀ ਪਰ ਹਿੰਦੂਆਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ। ਉਹ ਈਰਖਾ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਸਾਨੂੰ ਦੁਕਾਨਾਂ ਦੇਣ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਸ਼ਰੀਕ ਸਮਝਦੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨਾ ਸਾਨੂੰ ਗਿਆਂ 'ਤੇ ਜੀ ਆਇਆਂ ਕਿਹਾ ਨਾ ਤੁਰਨ ਲੱਗਿਆਂ ਰੋਕਿਆ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਨੌਸ਼ਹਿਰੇ ਤੋਂ ਜਾਣ ਲੱਗਿਆਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਰੋਕਿਆ ਅਤੇ ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕਈਆਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਵੀ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਡਰ ਅਤੇ ਸਹਿਮ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਸਾਂ ਜਦੋਂ ਕਿ ਕੁਰੂਕਸ਼ੇਤਰ ਅਸੀਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਾਲ ਘੁੰਮਦੇ ਸਾਂ।

ਏਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸ਼ਵਨੀ ਕੁਮਾਰ ਹਲਵਾਈ ਜੋ ਹਿਜਰਤ ਕਰ ਕੇ ਯਮਨਾ ਨਗਰ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰਿਵਾਰ ਸਮੇਤ ਵਾਪਸ ਪਰਤ ਆਇਆ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ 2000 ਰੁਪਏ ਪਗੜੀ ਉਤੇ ਸਕਿਉਰਿਟੀ ਦੇ ਕੇ ਦੁਕਾਨ 400 ਰੁਪਏ ਮਹੀਨਾ ਕਿਰਾਏ 'ਤੇ ਲਈ ਅਤੇ ਹਲਵਾਈ ਦਾ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ। ਉਥੋਂ ਦਾ ਪੌਣ ਪਾਣੀ ਅਨੁਕੂਲ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਉਹ ਬੀਮਾਰ ਹੀ ਰਿਹਾ। ਹਿੰਦੂਆਂ ਨੇ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਈਰਖਾ ਦਾ ਰਵੱਈਆ ਅਪਣਾਇਆ। ਨਫਰਤ ਕਰਦੇ ਕਿ ਇਹ ਠੱਗੀਆਂ ਮਾਰ ਕੇ ਆਏ ਹਨ ਇਕ ਬਖਸ਼ੀ ਨਾਂ ਦਾ ਸਾਡਾ ਮਾਲਕ ਮਕਾਨ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 300 ਰੁਪਿਆ ਮਹੀਨਾ ਲੈਂਦਾ ਸੀ ਪਰ ਸਾਡੇ ਪਾਸੋਂ 400 ਰੁਪਏ। ਪਗੜੀ ਪਹਿਲਾਂ 1000 ਰੁਪਏ ਲੈਂਦਾ ਸੀ ਪਰ ਸਾਡੇ 'ਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਇਤਬਾਰ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਦੋ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਲਏ ਸੀ। ਬਿਜਲੀ ਬਿਲ ਬਾਰੇ ਪਹਿਲਾਂ ਕਹਿੰਦਾ ਕਿ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਜਦ 3-4 ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਬਿਲ ਆਇਆ ਤਾਂ ਕਹਿੰਦਾ 46 ਰੁਪਏ ਯੂਨਿਟਾਂ ਦੇ ਤੂੰ ਦੇ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ। ਹਰ ਮਹੀਨੇ 11 ਤਰੀਕ ਨਾ ਲੰਘਣ ਦੇਂਦਾ ਕਿ ਕਿਰਾਇਆ ਵਸੂਲ ਲੈਂਦਾ। ਦੁਕਾਨ ਅੱਗੇ ਭੱਠੀ ਬਨਾਉਣ ਲਈ ਵਿਹਲੀਆਂ ਪਈਆਂ ਇੱਟਾਂ 10-12 ਮੰਗੀਆਂ ਪਰ ਨਾਂਹ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਪਹਿਲਾਂ ਕਹਿੰਦਾ ਕਿ ਨਲਕਾ ਠੀਕ ਕਰਵਾ ਲਓ 20 ਕੁ ਰੁਪਏ ਲੱਗਣਗੇ ਜਦ ਠੀਕ ਕਰਾਇਆ ਤਾਂ 150 ਰੁਪਏ ਲੈ ਲਏ।

ਜਗਾਧਰੀ ਤੋਂ ਆਏ ਇਕ ਹੋਰ ਹਿੰਦੂ ਵੀਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੱਖਾ ਅਤੇ ਰੇਡੀਓ ਠੀਕ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਇਕ ਹਿੰਦੂ ਕੋਲ ਗਿਆ ਕਿ ਕਿਸੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਸਤਰੀ ਤੋਂ ਬਣਵਾ ਦੇ ਪਰ ਉਹ ਪੰਦਰਾਂ ਰੁਪਏ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੇ ਹੀ ਖਾ ਗਿਆ। ਕਈ ਹਿੰਦੂਆਂ ਨੇ ਸਾਡਾ ਹੁਦਾਰ ਨਹੀਂ ਮੋੜਿਆ ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਥੇ ਕਈ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਪੈਸੇ ਦੇਣੇ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਡੇ ਵਾਪਸ ਆਉਣ 'ਤੇ ਵੀ ਅਜੇ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਪੁੱਛਿਆ ਜਦ ਅਸੀਂ ਵਾਪਸ ਪਰਤਣ ਲੱਗੇ ਤਾਂ ਟਰੱਕ 'ਤੇ ਅਸੀਂ ਆਪ ਹੀ ਸਾਮਾਨ ਲੱਦਿਆ। ਸਾਡੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨਹੀਂ ਲੱਦਵਾਇਆ। ਅਸੀਂ ਮਿੰਨਤ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕੁਝ ਸਾਮਾਨ ਕੜਾਹੀਆਂ, ਮੰਜੇ ਕੁਰਸੀਆਂ ਰਖ ਲਓ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਲੈ ਜਾਵਾਂਗੇ, ਉਹ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਮਾਰਿਆ।

ਪਰ ਬਟਾਲੇ ਤੋਂ ਇਥੇ ਵਸੇ ਇਕ ਸਰਦਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੈਸੇ ਅਸੀਂ ਦਿਆਂਗੇ ਅਤੇ ਟਰੱਕ ਵੀ ਅਸੀਂ ਕਰ ਕੇ ਦਿਆਂਗੇ। ਉਸ ਨੇ ਜਗਾਧਰੀ ਖਰਾਦ ਲਾਇਆ ਸੀ ਉਥੇ ਸਾਨੂੰ ਸਿਖ ਦੋਸਤਾਂ ਯਾਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ, ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਚਿੱਠੀਆਂ ਆਈਆਂ ਕਿ ਵਾਪਸ ਆ ਜਾਓ ਅਸੀਂ ਬਹੁਤ ਉਦਾਸ ਹਾਂ। ਸਾਡਾ ਦਿਲ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ ਤਦ ਸਾਨੂੰ ਵੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਪਿਆਰ, ਸੁਭਾਅ, ਵਿਵਹਾਰ ਵੀ ਵੱਢ ਵੱਢ ਖਾਣ ਲੱਗਾ ਤੇ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋ ਕੇ ਹਿੰਦੂ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਪਰਤ ਆਏ। ਸਾਡੇ ਆਉਣ ਜਾਣ 'ਤੇ 20000 ਰੁਪਏ ਫਜ਼ੂਲ ਚਲੇ ਗਏ ਹਨ।

ਵਾਪਸ ਪਰਤੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਜਦ ਇਕੱਲੇ ਇਕੱਲੇ ਨੂੰ ਪੁਛਿਆ ਜਾਂਦਾ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਕਿਉਂ ਗਏ, ਕਿਉਂ ਆਏ ਆਦਿ ਆਦਿ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਇਕੋ ਹੀ ਜੁਆਬ ਦਿੰਦੇ "ਨਾ ਜਾਂਦੇ ਤਾਂ ਚੰਗਾ ਸੀ।"

Kuldip S. Jhand

WHEATON
PONTIAC BUICK GMC LTD.
ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਪੈਸਿਆਂ ਦਾ ਬੰਦੋਬਸਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਥੋੜੀ ਜਿਹੀ ਡਾਊਨ ਪੇਮੈਂਟ ਦੇ ਸਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਅਸਾਨ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਤੇ ਕਾਰਾਂ ਲਓ
ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਕਾਰਾਂ, ਵੈਨਾਂ ਆਦਿ ਵੀ ਚੰਗੇ ਭਾਅ ਤੇ ਖ੍ਰੀਦਦੇ ਹਾਂ — ਇਕ ਵਾਰ ਦਰਸ਼ਨ ਜ਼ਰੂਰ ਦਿਓ
ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਝੰਡ ਨੂੰ ਮਿਲੋ ਜਾਂ ਫੋਨ ਕਰੋ
Bus. 526-2781
Res. 524-4137
Pager 687-7711 #7610
SUPER BUYS
325 - 12th St., New Westminster, B.C.

KAHLON IMPORT AUTO SERVICE
I.C.B.C. CLAIMS ACCEPTED
11965-95th Ave. & Scott Road, Delta. Ph.:585-1242
COMPLETE AUTOMOTIVE REPAIRS

Special
Free oil change with every TUNE-UP

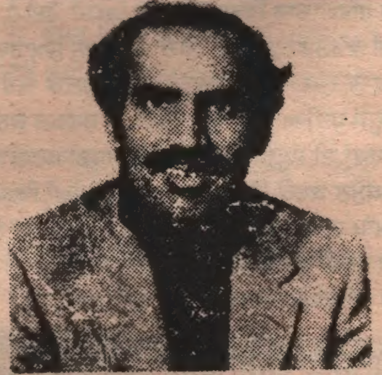
MUBARAK KAHLON
ਮੁਬਾਰਕ ਕਾਹਲੋਂ

Japanese — British — European
Licensed Mechanic
* Engine Rebuilding
* Cylinder Heads
* Tune Ups * Brakes
* Carburators & Clutch overhalls
* Automatic Transmissions
Free Estimates — Low Prices — All work guaranteed
Come and see us, we are here

ਹਰ ਕਿਸਮ ਦਾ ਮਕੈਨੀਕਲ ਕੰਮ ਤਸੱਲੀ ਬਖਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

ਕਾਹਲੋਂ ਇੰਪੋਰਟ ਔਟੋ ਸਰਵਿਸ
PH.:585-1242

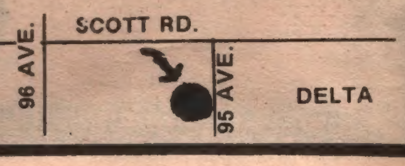

ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਦੋਸ਼ ਦਾ ਖੰਡਨ

ਵਿਸ਼ਾਖਾਪਟਮ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸੋਵੀਅਤ ਅੱਡਾ ਨਹੀਂ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ — ਇਕ ਭਾਰਤੀ ਬੁਲਾਰੇ ਨੇ ਇਥੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਬਦੇਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਦੇ ਇਸ ਕਥਨ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸਚਾਈ ਨਹੀਂ ਕਿ ਭਾਰਤ ਨੇ ਵਿਸ਼ਾਖਾਪਟਮ ਵਿਚ ਸੋਵੀਅਤ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਸਮੁੰਦਰੀ ਬੇੜੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਅੱਡਾ ਬਨਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿਤੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਬੁਲਾਰੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਸ਼ਾਖਾਪਟਮ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਕੋਈ ਬਦੇਸ਼ੀ ਸਮੁੰਦਰੀ ਜਹਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਆਇਆ।

ਭਾਰਤੀ ਬੁਲਾਰੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਨੇ ਜੋ ਦੋਸਤੀ ਦੀ ਸੰਧੀ ਦਾ ਖਰੜਾ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਉਸ ਵਿਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੋਵੇਂ ਕਿਸੇ ਤੀਜੇ ਮੁਲਕ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਫੌਜੀ ਅੱਡਾ ਬਨਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦੇਣਗੇ। ਬੁਲਾਰੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਿਸੇ ਮੁਲਕ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਅੱਡੇ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਿਹਾ।

ਭਾਰਤੀ ਬੁਲਾਰੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਬੰਦਰਗਾਹਾਂ ਉਤੇ ਸਮੁੰਦਰੀ ਜਹਾਜ਼ ਇਸ ਸਾਲ ਆਏ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਸੋਵੀਅਤ ਸਮੁੰਦਰੀ ਜਹਾਜ਼ ਵੀ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ 1985 ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਇਕ ਸਮੁੰਦਰੀ ਜਹਾਜ਼ ਵੀ ਭਾਰਤੀ ਬੰਦਰਗਾਹਾਂ ਉਤੇ ਆਇਆ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਈਰਾਨ, ਸਿੰਘਾਪੁਰ, ਸਵੀਡਨ, ਇੰਡੋਨੇਸ਼ੀਆ, ਆਸਟਰੇਲੀਆ ਤੇ ਮਲੇਸ਼ੀਆ ਦੇ ਸਮੁੰਦਰੀ ਜਹਾਜ਼ ਵੀ ਸਨ।

ਪਾਕਿਸਤਾਨ 'ਚ ਬੰਬ ਫਟਣ ਨਾਲ 6 ਮਰੇ

ਪੇਸ਼ਾਵਰ — ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਪੇਸ਼ਾਵਰ ਵਿਚ ਇਕ ਬੰਬ ਧਮਾਕੇ ਵਿਚ ਛੇ ਵਿਅਕਤੀ ਹਲਾਕ ਅਤੇ ਵੀਹ ਹੋਰ ਦੇ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲੀ ਹੈ ਇਹ ਬੰਬ ਅਫਗਾਨ ਬਾਰਡਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਸਥਿਤ ਇਸ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਇਕ ਭਰੇ ਬਜ਼ਾਰ ਵਿਚ ਫਟਿਆ, ਬੰਬ ਧਮਾਕੇ ਦੀ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ ਭਾਵੇਂ ਕਿਸੇ ਗਰੁੱਪ ਨੇ ਨਹੀਂ ਲਈ, ਪਰ ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਇਸ ਦਾ ਸਬੰਧ ਪੇਸ਼ਾਵਰ 'ਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਏ ਬੰਬ ਧਮਾਕਿਆਂ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਹੈ।

ਮੌਂਜਬੀਕ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੂੰ ਹੰਝੂਆਂ ਭਰੀ ਵਿਦਾਇਗੀ

ਮਾਪੂਤੋ — ਮੌਂਜਬੀਕ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜੋ ਕਿ 19 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਇਕ ਹਵਾਈ ਹਾਦਸੇ ਵਿਚ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਨ ਨੂੰ 28 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਸਨਮਾਨਾਂ ਨਾਲ ਦਫਨਾ ਦਿਤਾ ਗਿਆ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਾਮੋਰਾ ਮਾਈਕਲ ਦੀਆਂ ਜਦ ਅੰਤਮ ਰਸਮਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈਆਂ ਤਾਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਹੰਝੂ ਭਰੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਭੇਟ ਕੀਤੀ

ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਇਸ ਸੋਗੀ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਜਿੰਮਬਾਵੇ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰੋਬਰਟ ਮੁਗਾਬੇ ਨੇ ਉਦਾਸੀ ਭਰੇ ਚਿਹਰੇ ਨਾਲ ਵਿਛੜੇ ਨੇਤਾ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਭੇਟ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਫੌਲਾਦੀ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਇੰਨੀ ਉਦਾਸੀ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਨਹੀਂ ਦੇਖੀ ਸੀ।

ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਾਮੋਰਾ ਮਾਈਕਲ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਸਾਥੀ ਇਸ ਮੌਕੇ ਧਾਹਾਂ ਮਾਰ ਕੇ ਰੋ ਪਏ ਮੌਂਜਬੀਕ ਦੀ ਰੂਲਿੰਗ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਮੈਂਬਰ ਡੋਸ ਸਨਤੋਸ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਸਾਥੀ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਅਸੀਂ ਕਸਮ ਖਾਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਮੌਂਜਬੀਕ ਨੂੰ ਤੇਰੇ ਸੁਫਨਿਆਂ ਵਾਲਾ ਬਣਾਵਾਂਗੇ।

ਸਾਮੋਰਾ ਮਾਈਕਲ ਨੇ ਗੁਆਂਢੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਜਿੰਮਬਾਵੇ ਨੂੰ ਗੋਰੀ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਮੁਗਾਬੇ ਦੇ ਗੁਰੀਲਾ ਯੁੱਧ ਦਾ ਪੂਰਾ ਸਾਥ ਦਿਤਾ।

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਾਈਕਲ ਦੀ ਅੰਤਮ ਰਸਮ ਸਵੇਰੇ ਸਵਖਤੇ ਮਾਪੂਤੋ ਦੇ ਸਿਟੀ ਹਾਲ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ।

ਅਮਰੀਕਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰੇਗਨ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪੁੱਤਰੀ ਨੂੰ ਇਸ ਸਮੇਂ ਭੇਜਿਆ।

ਹੋਰ ਲੀਡਰਾਂ 'ਚ ਪੀ. ਐਲ. ਓ. ਦੇ ਲੀਡਰ ਯਾਸਰ ਅਰਫਾਤ, ਅਫਰੀਕਨ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਕਾਲੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਾਂ 'ਚ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਕੈਨੇਡਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਬਦੇਸ਼ੀ ਸਬੰਧਾਂ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਭੇਜਿਆ। ਜਿੰਮਬਾਵੇ ਦੀਆਂ ਅਖਬਾਰਾਂ ਨੇ ਇਸਦੀ ਮੋਟੀ ਸੁਰਖੀ ਲਾਈ। ਤਿੰਨ ਲਾਈਨੀ ਸੁਰਖੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੀ "ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਦਿਲ ਵਿਚ ਮਾਈਕਲ ਲਈ ਬਹੁਤ ਇੱਜ਼ਤ ਹੈ।"

ਸਾਊਥ ਅਫਰੀਕਾ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅੰਤਮ ਰਸਮਾਂ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਮੌਂਜਬੀਕ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਚਾਰ ਸੁਨੇਹੇ ਭੇਜੇ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰ ਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਜਦ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਾਈਕਲ ਦੇ ਜਹਾਜ਼ ਨੂੰ ਹਾਦਸਾ ਪੇਸ਼ ਆਇਆ ਉਦੋਂ ਉਹ ਜਾਂਬੀਆਂ 'ਚ ਖਿੱਤੇ ਦੀਆਂ ਪਾਲਸੀਆਂ ਵਾਰੇ ਹੋਈ ਇਕ ਮੀਟਿੰਗ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਆ ਰਹੇ ਸਨ। ਮੁਖ ਵਿਚਾਰ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਾਊਥ ਅਫਰੀਕਾ ਮੌਂਜਬੀਕ ਦੀ ਮਾਰਕਸਵਾਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਲੜ ਰਹੇ ਵਿਦਰੋਹੀਆਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਮੀਂਹ ਅਤੇ ਹਨੇਰੀ ਵਿਚ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭੀੜ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਅੰਤਮ ਰਸਮਾਂ ਵਿਚ ਹਿਸਾ ਲਿਆ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਾਈਕਲ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਜ਼ੋਸ਼ੀਨਾ ਕੋਲ ਦਫਨਾਇਆ ਗਿਆ ਜੋ ਕਿ ਗੁਰੀਲਾ ਜੰਗ ਵੇਲੇ ਮਾਰੀ ਗਈ ਸੀ।

ਨਵੇਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੀ ਚੋਣ ਐਤਵਾਰ ਤੱਕ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ।

ਵਗਦੇ ਸਾਗਰ ਦੇ ਕੰਢਿਆਂ 'ਤੇ
ਬੈਠਾ ਵੀ ਮਨ ਪਿਆਸਾ ਹੈ
ਭਾਵੇਂ ਸਦੀਆਂ ਬੀਤ ਗਈਆਂ ਨੇ
ਮਨ ਹੈ ਪ੍ਰਿਆਸਾ ਜੰਗਲ ਦਾ।

ਹੇ ਨਗਰੀ ਦੇ ਲੋਕੋ ਉਠੋ
ਆਪੇ ਆਪਣੀ ਭਾਲ ਕਰੋ
ਇਸ ਨਗਰੀ ਦੇ ਰਜੇ ਨੂੰ ਤਾਂ
ਰਹਿੰਦਾ ਸੰਸਾ ਜੰਗਲ ਦਾ।

ROKKO SAREES & FABRICS

6201 Fraser Street
VANCOUVER
Tel: 327-3033

ਦੀਵਾਲੀ ਮੁਬਾਰਕ!

ਰੋਕੋ ਸਾੜ੍ਹੀਜ਼ ਹਫ਼ਤੇ ਦੇ ਸੱਤੇ ਦਿਨ
ਖੁਲ੍ਹਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ

Diwali Greetings!

ਰੋਕੋ ਸਾੜ੍ਹੀਜ਼ ਉਤੇ ਹਰ ਮੰਗਲਵਾਰ ਨੂੰ
ਸਪੈਸ਼ਲ ਸਪੈਸ਼ਲ ਸੇਲ ਲੱਗਦੀ ਹੈ

ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਦਿਨ ਜੇਲ੍ਹ ਕੱਟਣ ਵਾਂਗ ਸਨ

ਮਾਸਕੋ — ਦੋ ਸੋਵੀਅਤ ਸ਼ਹਿਰੀ ਜੋ ਕਿ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੱਕੇ ਤੌਰ ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਚਲੇ ਗਏ ਸਨ, ਵਾਪਸ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਪਰਤ ਗਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਇਕ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਜਾਣਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਗਲਤੀ ਦੱਸਿਆ ਹੈ।

ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਅਖਬਾਰ ਅਨੁਸਾਰ ਦੋਨੋਂ ਵਿਅਕਤੀ ਇਜ਼ਰੀਲ ਮਲਿਕਮੀਨ ਅਤੇ ਜੀਫਮ ਬੇਲੀਕੀਨ ਸੋਮਵਾਰ ਮਾਸਕੋ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ 'ਤੇ ਉਤਰੇ।

ਦੋਹਾਂ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਮੁੜਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ 'ਚ ਸਥਿਤ ਸੋਵੀਅਤ ਸਫਾਰਤਖਾਨੇ 'ਚ ਇਕ ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਨਫਰੰਸ 'ਚ ਹਿਸਾ ਲਿਆ। ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਨਫਰੰਸ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਦੋ ਹੋਰ ਸੋਵੀਅਤ ਸ਼ਹਿਰੀ ਯੂਰੀ ਚਾਪਸੋਵਾਸਕੀ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ੀਦ ਅਤਾਮਾਲੀਬੀਕੋਵ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਮਿਲ ਗਈ ਹੈ।

ਮਿਸਟਰ ਬੇਲਕੀਨ ਨੇ ਭਾਵਕ ਹੋਏ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਅਮਰੀਕਾ ਆ ਕੇ ਮੈਂ ਵੱਡੀ ਭੁੱਲ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਮੈਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਖਤ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਦਸ ਸਾਲ ਮੈਂ ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਗੁਜ਼ਾਰੇ, ਇਹ ਜੇਲ੍ਹ ਕੱਟਣ ਵਾਂਗ ਸਨ।"

ਨੰਦ ਲਾਲ ਨੂਰਪੁਰੀ ਐਵਾਰਡ

ਯੂਬਾ ਸਿਟੀ — 18 ਅਕਤੂਬਰ, 1986 — ਏਥੇ ਸਿਟੀ ਹਾਲ ਵਿਚ ਹੋਏ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਮਾਰੋਹ ਵਿਚ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਯੂਬਾ ਸਿਟੀ ਵਲੋਂ ਸ: ਕਸ਼ਮੀਰਾ ਸਿੰਘ 'ਚਮਨ'(ਕੈਲਗਰੀ) ਨੂੰ ਨੰਦ ਲਾਲ ਨੂਰਪੁਰੀ ਐਵਾਰਡ ਪਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਨਾਲ ਸਹਿ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੇਠੀ ਹੈਡ ਡਰਾਮਾ ਡੀਪਾਰਟਮੈਂਟ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪਟਿਆਲਾ ਨੇ ਕੀਤੀ। ਯਾਦ ਰਹੇ ਕਿ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਯੂਬਾ ਸਿਟੀ ਵਲੋਂ 1985 ਤੋਂ ਨੰਦ ਲਾਲ ਨੂਰਪੁਰੀ ਐਵਾਰਡ ਦੇਣਾ ਆਰੰਭ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਪਹਿਲਾ ਸਨਮਾਨ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੂੰ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਹੋਰਾਂ ਸਟੇਜ ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਫਰਜ਼ ਅਦਾ ਕੀਤੇ। ਸ: ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਮੋਮਨ, ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸੂਸ, ਕਸ਼ਮੀਰਾ ਸਿੰਘ ਚਮਨ, ਸ. ਰਬਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ ਅਤੇ ਮੁਹੰਮਦ ਅਖਤਰ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸਰੋਤਿਆਂ ਤੇ ਜਾਦੂ ਕਰ ਦਿਤਾ। ਸਾਰਾ ਸਮਾਗਮ ਬਹੁਤ ਸਫਲ ਰਿਹਾ।

ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸੂਸ
ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਯੂਬਾ ਸਿਟੀ।

ਡਰਾਈਵਰ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ

ਵਿਕਟੋਰੀਆ — ਅਣਗਹਿਲੀ ਨਾਲ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਕਰਕੇ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿਚ ਕੀਨਥ ਗਰੇਵ ਨਾਂ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦੋ ਸਾਲ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ।

ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ 26 ਜੂਨ ਨੂੰ ਉਹਦੇ ਪਿਕ ਅਪ ਟਰੱਕ ਨਾਲ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਦੀ ਟੱਕਰ ਹੋਣ 'ਤੇ ਕੋਰਨੀਲਸ ਅਤੇ ਉਹਦੀ ਪਤਨੀ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ।

ਗਰੇਵ ਦਾ ਲਾਇਸੰਸ ਵੀ ਪੰਜ ਸਾਲ ਲਈ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੁਣ
ਕੰਧਾਂ ਦੀਆਂ ਪੱਕੀਆਂ-ਪਿੱਲੀਆਂ ਇੱਟਾਂ 'ਚੋਂ
ਨੀਂਦ ਸਿਮਣ ਲਗ ਪੈਂਦੀ ਸੀ
ਉਹੋ ਲੋਰੀ......
ਮੇਰੀਏ ਮਾਏ......

ਮੋਗੇ ਦਾ ਰੀਗਲ ਸਿਨੇਮਾ ਜੋ ਹੁਣ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਘੋਲ ਸਮੇਂ ਹੋਏ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀ ਯਾਦਗਾਰ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਜੰਗੀ ਕੈਦੀਆਂ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਲਈ ਈਰਾਕ ਦੀ ਤਜ਼ਵੀਜ਼

ਬਗਦਾਦ — ਇਰਾਕ ਨੇ ਈਰਾਨ ਨੂੰ ਜੰਗੀ ਕੈਦੀਆਂ ਦੇ ਵਟਾਂਦਰੇ ਲਈ ਤਜ਼ਵੀਜ਼ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਈਰਾਕ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਤਾਰਿਕ ਅਜੀਜ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਵਟਾਂਦਰਾ ਰੈਡ ਕਰਾਸ ਦੀ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਯੂ. ਐਨ. ਓ ਰਾਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬਗਦਾਦ 'ਚ ਰੈਡ ਕਰਾਸ ਦੇ ਸੂਤਰਾਂ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਹੈ ਕਿ ਈਰਾਨ 'ਚ ਈਰਾਕੀ ਜੰਗੀ ਕੈਦੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 75 ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਹੈ ; ਜਦ ਕਿ ਈਰਾਕ ਦੀਆਂ ਜੇਲ੍ਹਾਂ 'ਚ 50 ਹਜ਼ਾਰ ਈਰਾਨੀ ਕੈਦ ਹਨ।

ਈਰਾਕ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬੱਚਿਆਂ, ਅਪਾਹਜਾਂ ਅਤੇ ਬੀਮਾਰਾਂ ਦਾ ਵਟਾਂਦਰਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਈਰਾਕ ਨੇ ਈਰਾਨ ਦੀਆਂ ਪੰਜ ਗੰਨ ਬੋਟਾਂ ਨੂੰ ਡੁਬੋ ਦੇਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਵੀ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਰੋਹ ਦੇ ਚਿੰਗਾੜੇ
ਅਸੀਂ ਜ਼ੁਲਮਾਂ ਦੇ ਵੈਰੀ
ਅਸਾਂ ਵੰਡਣੇ ਸਵੇਰੇ-

ਸਾਡੇ ਪੈਰਾਂ ਵਿਚ ਕਾਲ
ਜਿਹੜਾ ਬੰਨ੍ਹਿਆਂ ਤੁਸਾਂ ਨੇ
ਤੁਹਾਡੇ ਸਿਰਾਂ ਉਤੇ ਕੂਕੂ
ਜਦੋਂ ਹੋਣਗੇ ਨਿਬੇੜੇ-

ਸਾਡਾ ਸੂਰਜ ਵੀ ਮੋੜੋ
ਸਾਡਾ ਚਾਨਣ ਵੀ ਮੋੜੋ
ਕਿਤੇ ਖਾ ਨਾ ਜਾਣ ਚੰਦਰੇ ਹਨੇਰੇ।

ਫਰਾਂਸ ਦਾ ਸੀਰੀਆ ਨਾਲੋਂ ਸਬੰਧ ਤੋੜਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ

ਪੈਰਿਸ — ਫਰਾਂਸ ਦੇ ਕੰਜ਼ਰਵੇਟਿਵ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਚੀਰਾਕ ਨੇ ਬ੍ਰਿਟੇਨ ਵਲੋਂ ਸੀਰੀਆ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਇਸੇ ਸਮੇਂ ਸ਼ੋਸਲਿਸਟ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਿਤਰਾਂਡ ਨੇ ਇਕ ਟੈਲੀਵੀਜ਼ਨ ਇੰਟਰਵਿਊ 'ਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁਲਖਾਂ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਕੋਈ ਸਮਝੌਤਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਜੋ ਅਤਿਵਾਦ ਨੂੰ ਸ਼ਹਿ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਸੀਰੀਆ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਪੱਕਾ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਫਰਾਂਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਸਾਰੀਆ ਨਾਲ ਸੁਧਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਕ ਮੰਤਰੀ ਚਾਰਲਸ ਅਨੁਸਾਰ ਦੋਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਫੌਜਾਂ ਅਤਿਵਾਦ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕੱਠੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਨੇ ਫਰਾਂਸ, ਪੱਛਮੀ ਜਰਮਨੀ ਅਤੇ ਯੂਨਾਨ ਵਲੋਂ ਸੀਰੀਆ ਨਾਲੋਂ ਸਬੰਧ ਨਾ ਤੋੜਣ 'ਤੇ ਨਾ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਸੀਰੀਅਨ ਰੇਡੀਓ ਅਨੁਸਾਰ ਬ੍ਰਿਟੇਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਮਨਾ ਨਹੀਂ ਸਕਿਆ ਅਤੇ ਇਹ ਬ੍ਰਿਟੇਨ ਦੀ ਵੱਡੀ ਹਾਰ ਹੈ।

ਪੱਛਮੀ ਜਰਮਨੀ 'ਚ ਏਅਰ ਲਾਈਨ ਦੇ ਦਫਤਰ 'ਚ ਬੰਬ ਧਮਾਕਾ

ਕੋਲੋਗਨ — ਪੱਛਮੀ ਜਰਮਨੀ ਏਅਰ ਲਾਈਨ ਦੇ ਮੁੱਖ ਦਫਤਰ 'ਚ ਬੰਬ ਫਟਣ ਨਾਲ ਸੱਤਰ ਹਜ਼ਾਰ ਡਾਲਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪੁਜਿਆ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਦੇ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਣ ਦੀ ਕੋਈ ਖਬਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ।

ਬੰਬ ਸੁੱਟਣ ਦੀ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਪੱਛਮੀ ਜਰਮਨੀ ਦੀ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀ ਸਮੱਸਿਆ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

FOR THE SOUTH ASIAN COMMUNITY

Sabrung شہر میں اپنی نوعیت کا واحد

SOUTHERN TELEVISION SHOW
GOOD NEWS FOR
THE SOUTH EAST ASIAN COMMUNITIES
LIVING IN BAY AREA

A new kind of television show on Cable Channel 25 can be seen on every Saturday at 6 p.m. regularly full of entertainment, excitement and music. Presents educational and informative program concerning our community's day to day life.

Producer and host: Irfan Ali

KEEP LISTENING TO SABRUNG RADIO & TELEVISION PROGRAM

TELEVISION (415) 928-1650 | SATURDAYS 6:00 p.m. | CHANNEL 25 CABLE KUSF 90.3 FM

RADIO PROGRAM
SUNDAYS
10-12 NOON

سب رنگ

KUSF
90.3 FM

ਟਰੂ ਫੂਡਜ਼ ਸਫ਼ਲਤਾ ਦੀਆਂ ਪੁਲਾਂਘਾਂ ਭਰਦਾ ਹੋਇਆ

ਸਰੀ — ਇਹ ਖਬਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਸਾਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਮੰਡੇਰ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਦੂਜਾ ਵੱਡਾ ਗਰੋਸਰੀ ਸਟੋਰ 100 ਐਵੇਨਿਊ ਤੇ 136 ਏ ਸਟਰੀਟ ਉਤੇ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿਤਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਮੰਡੇਰ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਸਟੋਰ 107 ਐਵੇਨਿਊ ਅਤੇ ਕਿੰਗ ਜਾਰਜ਼ ਹਾਈਵੇ ਦੇ ਉਤੇ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਉਹ ਬੜੀ ਸਫਲਤਾ ਨਾਲ ਪਿਛਲੇ ਛੇ ਸਾਲ ਤੋਂ ਚਲਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਨਵੇਂ ਸਟੋਰ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਗਰੋਸਰੀ ਭਾਰੀ ਮਿਕਦਰ ਵਿਚ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਸਟੋਰ ਦਾ ਏਰੀਆ ਵੀ 3000 ਵਰਗ ਫੁੱਟ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ। ਗਾਹਕਾਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਪਾਰਕਿੰਗ ਦਾ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਰਾਂ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਪਾਰਕ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

ਸ੍ਰੀ ਮੰਡੇਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਿਜ਼ਨਿਸ ਕਰਨ ਦਾ ਢੰਗ ਆਪਣਾ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਗਾਹਕਾਂ ਦੀ ਤਸੱਲੀ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖਕੇ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਚਲਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਵਿਆਹ, ਸ਼ਾਦੀਆਂ ਤੇ ਹੋਰ ਸਮਾਗਮਾਂ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾ ਵੱਧ ਡਿਸਕਾਊਂਟ ਦਿਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਗਾਹਕਾਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦਾ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਖਿਆਲ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਦਘਾਟਨ ਬੇਸ਼ਕ ਪਿਛਲੇ ਹਫਤੇ ਸੀ ਪਰ ਦੀਵਾਲੀ ਦੇ ਸ਼ੁਭ ਮੌਕੇ ਉਤੇ ਕੀਮਤਾਂ ਹੋਰ ਵੀ ਘਟਾ ਦਿਤੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਗਾਹਕਾਂ ਨੂੰ ਦੀਵਾਲੀ ਦੀ ਵਧਾਈ ਪੇਸ਼ਗੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਇਕ ਵਾਰ ਟਰੂ ਫੂਡਜ਼ ਦੇ ਨਵੇਂ ਸਟੋਰ ਤੇ ਆ ਕੇ ਆਪ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਕਿ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿਚ ਕਿੰਨਾ ਫਰਕ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਮੰਡੇਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਸਟੋਰ ਵਿਚ ਹੈਲਥ ਫੂਡਜ਼, ਜੜ੍ਹੀ ਬੂਟੀਆਂ ਆਦਿ ਵੀ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਕੁਦਰਤੀ ਇਲਾਜਾਂ ਲਈ ਬਹੁਤ ਮੁਫੀਦ ਹਨ।

ਸ੍ਰੀ ਮੰਡੇਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਗਾਹਕਾਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਮੂਵੀਆਂ ਵੀ ਰੱਖ ਰਹੇ ਹਨ ਤਾਂਕਿ ਗਾਹਕਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਨਾ ਜਾਣਾ ਪਵੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਰੀ-ਗਿਲਫਰਡ ਦੇ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਲਈ ਹੋਰ ਵੀ ਸਹੂਲਤ ਹੋ ਗਈ।

'ਕੈਨੇਡਾ ਦਰਪਣ' ਸ੍ਰੀ ਮੰਡੇਰ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਰ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਸਟੋਰ ਦੀ ਵਧਾਈ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਕਾਮਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਿਜ਼ਨਿਸ ਹੋਰ ਵੀ ਵਧੇ ਫੁਲੇ।

ਨਵੇਂ ਸਟੋਰ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਪਿਛਲੇ ਹਫਤੇ ਹੋਇਆ

ਟਰੂ ਫੂਡਜ਼ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਦਿਨ ਦੁਗਣੀ ਰਾਤ ਚੌਗਣੀ ਤਰੱਕੀ ਕੀਤੀ ਹੈ।

To protect your family, your mortgage, or to ensure your childrens' education, for an RRSP or an annuity, contact:

AVTAR S. RANDHAWA

B.A., B.T

AVTAR S. RANDHAWA

Metropolitan Insurance Companies

AVTAR S. RANDHAWA
687-5871 (office) or 325-3562 (Residence)
700-1176 W. GEORGIA ST. VANCOUVER.

GM

GM WESTMINSTER
CHEVROLET OLDSMOBILE

"we run a very simple business"
Telephone (604) 521-7731

1984 ਦੇ ਗਰੈਂਡ ਸੇਲਜ਼ ਮਾਸਟਰ

ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਨਵੀਆਂ, ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਕਾਰਾਂ, ਸਪੋਰਟਸ ਕਾਰਾਂ, ਪਿਕ ਆਪ ਆਦਿ ਹਨ।
ਆਪ ਆਪਣੀ ਕਾਰ ਵੇਚਣ ਜਾਂ ਖ੍ਰੀਦਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਕ ਵਾਰੀ
ਗੁਰਜੀਤ ਬਾਵਾ ਨੂੰ ਮਿਲੋਂ
ਜਾਂ ਫੂਨ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰੋ। ਉਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਵਧੀਆ ਕੀਮਤ ਤੇ ਕਾਰ ਦਿਵਾਉਣਗੇ। ਉਹ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਪੈਸਿਆਂ ਦਾ ਬੰਦੋਬਸਤ ਵੀ ਕਰਵਾਉਣਗੇ।

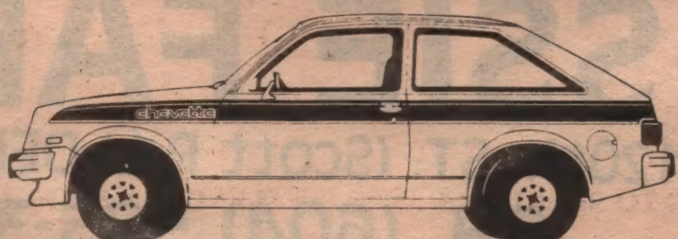

ਗੁਰਜੀਤ ਢੀਂਡਸਾ ਬਾਵਾ

BUS. 521-7731 Pager 687-1985 ÷5531
12th. Street at Queens Ave., New Westminster - B.C.

ਸਰੀ-ਡੈਲਟਾ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਰਕਿਟ ਵਿਚ ਸਰਤਾਜ ਕੱਪੜਿਆਂ ਦਾ

ਸਟੋਰ

ਮੂਵਿੰਗ ਆਊਟ
ਭਾਰੀ ਸੇਲ

ਜੈਸੀ ਫੈਬਰਿਕਸ

ਦੀਵਾਲੀ ਮੁਬਾਰਕ!

ਸਟੋਰ ਵਿਚ ਪਏ ਕੱਪੜਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਐਨੀਆਂ ਘਟਾ ਦਿਤੀਆਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਹੈਰਾਨ ਹੋ ਜਾਵੋਗੇ। ਥੋਕ ਦੇ ਭਾਅ ਤੋਂ ਵੀ ਘੱਟ।

ਵਿਆਹ ਸ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਇੰਡੀਆ ਜਾਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਸੁਨਿਹਰੀ ਮੌਕਾ

ਜਾਪਾਨ ਤੋਂ ਵੀ ਕਾਫੀ ਵੱਡੀ ਮਿਕਦਾਰ ਵਿਚ ਕੱਪੜਾ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਰੇਪ-ਡਸ਼ੀਨ ਵਿਚ ਪ੍ਰਿੰਟਿਡ ਤੇ ਸਿਲਕ ਪ੍ਰਿੰਟ ਦੇ ਸੂਟ ਵੱਖਰੇ ਵੱਖਰੇ ਤੁਹਾਡੀ ਮਨਪਸੰਦ ਦੇ ਰੰਗਾਂ ਵਿਚ ਮਿਲ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਵਧੀਆ ਕੁਆਲਿਟੀ ਵਾਜਬ ਕੀਮਤਾਂ ਤੇ ਵੱਡੀ ਸਲੈਕਸ਼ਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰ ਜੈਸੀ ਫੈਬਰਿਕਸ ਸਟੋਰ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਦੇਖੋ!

JESSIE FABRICS

9329, 120th. ST. (Scott Rd.) DELTA-SURREY, B.C.

PH. (604) 585-3656

ਰੇਬੀਰੋ 'ਤੇ ਹਮਲੇ ਦਾ ਕਾਰਨ:

ਪੁਲੀਸ ਦਾ ਨਾਕਸ ਪ੍ਰਬੰਧ

ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਪੁਲੀਸ ਮੁਖੀ ਰੇਬੀਰੋ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਪੁਲੀਸ ਦੇ ਨਾਕਸ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੀ ਮੂੰਹ ਬੋਲਦੀ ਤਸਵੀਰ ਹੈ। ਇਸ ਕੁਝ ਮਿੰਟਾਂ ਦੇ ਡਰਾਮੇ 'ਚ ਅਧੁਨਿਕ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨਾਲ ਲੈਸ ਅਤਿਵਾਦੀ ਇਕ ਸਿਪਾਹੀ ਨੂੰ ਹਲਾਕ ਅਤੇ ਰੇਬੀਰੋ ਦੀ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਚਾਰ ਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਕਰ ਗਏ। ਸਾਰੇ ਕੈਂਪਸ 'ਚ ਚੁੱਪ ਵਰਤ ਗਈ। ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਪੁਲੀਸ ਦੇ ਹਥਿਆਰ ਜਾਮ ਹੋ ਗਏ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਉਥੇ ਉਸ ਵੇਲੇ ਪੁਲੀਸ ਦੇ ਦਰਜਨਾਂ ਤਿਆਰ ਬਰ ਤਿਆਰ ਟਰੱਕ, ਜੀਪਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਾਂ ਖੜੇ ਸਨ। 50 ਤੋਂ ਵੱਧ ਗਨ-ਮੈਨ ਚੌਹਾਂ ਗੇਟਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਕਈ ਹੋਰ ਵੱਖ ਵੱਖ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਪਹਿਰਾ ਦੇ ਰਹੇ ਸਨ।

ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਨਾਲ ਰਲੇ ਸ਼ੱਕੀ ਪੁਲਸੀਆਂ ਦੀ ਲੰਮੀ ਪੁਛਗਿਛ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਕੋਈ ਸਿੱਟਾ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਿਆ ਕਿ ਉਹ ਕੰਪਲੇਕਸ 'ਚ ਦਾਖਲ ਕਿਵੇਂ ਹੋਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਮੇਂ ਦੀ ਚੋਣ ਬੜੀ ਸਹੀ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰ ਹੀ ਅੰਦਰਲੀ ਸੂਚਨਾ 'ਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਸੀ।

ਪੁਲੀਸ ਅਫਸਰ ਦੀ ਵਰਦੀ 'ਚ ਇਕ ਅਤਿਵਾਦੀ ਨੇ ਪੁਲੀਸ ਗਾਰਡ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਉਹਦੇ ਹਥਿਆਰ ਦੀ ਪਰਖ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਗਾਰਡ ਨੇ ਸਟੇਨ ਗਨ ਚੋਂ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਕੱਢ ਲਿਆ। ਅੱਖ ਦੇ ਫੇਰ 'ਚ ਹੀ ਤਿੰਨ ਦੂਜੇ ਅਤਿਵਾਦੀ ਜੀਪ 'ਚੋਂ ਬਾਹਰ ਆ ਗਏ ਅਤੇ ਕੰਧ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਗੋਲੀਆਂ ਦਾ ਮੀਂਹ ਵਰ੍ਹਾਉਣ ਲੱਗੇ।

PRAMOD PUSHKARNA

Diagram by B.K. SHARMA

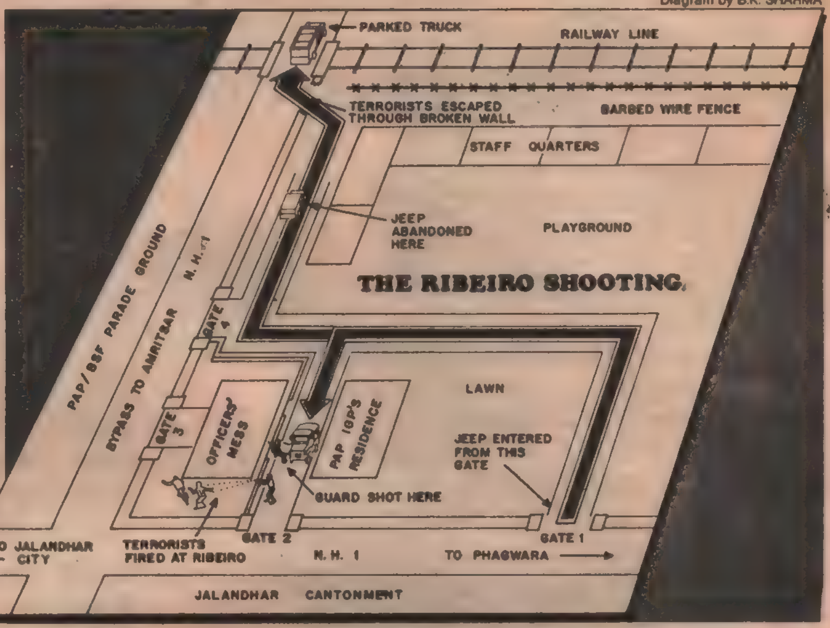

ਪੁਲੀਸ ਮੁਖੀ ਰੇਬੀਰੋ ਅਨੁਸਾਰ, "ਮੈਂ ਫਾਇਰ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਆਵਾਜ਼ ਆਉਣ 'ਤੇ ਫੁੱਟਬਾਲ ਦੇ ਗੋਲਕੀਪਰ ਵਾਂਗ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਲੰਮਾ ਪੈ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਮੈਂ ਮਰ ਗਿਆ ਹਾਂ, ਸਿਰਫ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨੇ ਹੀ ਮੈਨੂੰ ਬਚਾਇਆ ਹੈ। ਰੱਬ ਮੇਰੇ 'ਤੇ ਜ਼ਰੂਰ ਹੀ ਖੁਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਮਾਸੂਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ।"

ਮੁਖ ਮੰਤਰੀ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲੀਸ ਕੰਪਲੇਕਸ ਵਧੀਆ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਥਾਵਾਂ 'ਚੋਂ ਇਕ ਹੈ। ਪੁਲੀਸ ਮੁੱਖੀ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿਚ ਗੰਭੀਰ ਊਣਤਾਈਆਂ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਹੈ। ਗਾਰਡ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਟਰੇਂਡ ਨਹੀਂ ਸਨ।

ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਮੁਜ਼ਾਹਰੇ ਸਮੇਂ ਭੰਨ ਤੋੜ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਜਾਰੀ ਰਹੀਆਂ।

2222222222222222222222222222222222222222222222

- ਉਹ ਸ਼ਖ਼ਸ ਜ਼ਿਹਨੀ ਤੌਰ ਤੇ ਬਿਮਾਰ ਹਨ ਜੋ ਉਸ ਵੇਲੇ ਤਾਂ ਚੁੱਪ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਮੁਖਤਸਰ ਕੋਲ 16 ਹਿੰਦੂ ਮੁਸਾਫਰ ਬੱਸ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢ ਕੇ ਮਾਰੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਡੇਰਾ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਕੋਲ 10 ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨ ਝੂਠੇ ਪੁਲਸ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਮਾਰੇ ਜਾਣ ਤੇ ਕੋਠੇ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਰੌਲਾ ਪਾਂਦੇ ਹਨ।
- ਉਹ ਸ਼ਖ਼ਸ ਅਤੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਨੀਅਤ ਦੇ ਬੇਈਮਾਨ ਹਨ ਜੋ ਮੁਖਤਸਰ ਬਸ ਕਾਂਡ ਵੇਲੇ ਜ਼ਹਿਰੀਲਾ ਪਰਚਾਰ ਕਰਕੇ ਸਾਰੇ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਭਰ ਵਿਚ ਅੱਗ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਦਸ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਨਜਾਇਜ਼ ਕਤਲ ਨੂੰ ਬੀ. ਐਸ. ਐਫ. ਦੀ ਸਾਧਾਰਨ ਡਿਊਟੀ ਆਖ ਕੇ ਅੱਖੋਂ ਪਰੋਖੇ ਕਰ ਦੇਂਦੇ ਹਨ।
- ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦਾਂ ਅਤੇ ਹਕੂਮਤੀ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦਾਂ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੁੰਦੇ ਰਹਿਣਗੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਸਾਰੇ ਮਿਲ ਕੇ ਨਿਰਪੱਖ ਹੋ ਕੇ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੀ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਆਪਣੀ ਆਵਾਜ਼ ਉਚੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ।
- ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਮਸਲਾ ਸਿਆਸੀ ਹਲ ਮੰਗਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹਦਾ ਇਹ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਕਿ ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਇਹ ਹਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਬੇਦੋਸ਼ੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕਤਲ ਨੂੰ ਇਕ ਚੁਪ ਦਰਸ਼ਕ ਬਣ ਕੇ ਵੇਖਦੇ ਰਹੀਏ। ਹਰ ਉਹ ਜਥੇਬੰਦੀ ਜੋ ਨਿਰਪੱਖ ਹੋਕੇ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੇ ਜਬਰ ਵਿਰੁਧ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾਂਦੀ ਹੈ, ਸਾਡੇ ਸਹਿਯੋਗ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਉਸਦੀਆਂ ਰੈਲੀਆਂ ਅਤੇ ਜਲੂਸਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਕੇ ਉਸਨੂੰ ਤਾਕਤ ਦੇਣਾ ਸਾਡਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ।

—ਗੁਰਸ਼ਰਨ ਸਿੰਘ

ਵਾਜਬ ਕਿਰਾਏ ਚੰਗੇਰੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਲਈ
ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਯਾਦ ਰੱਖੋ
ਬੈਂਸ ਟਰੈਵਲ ਸਰਵਿਸ

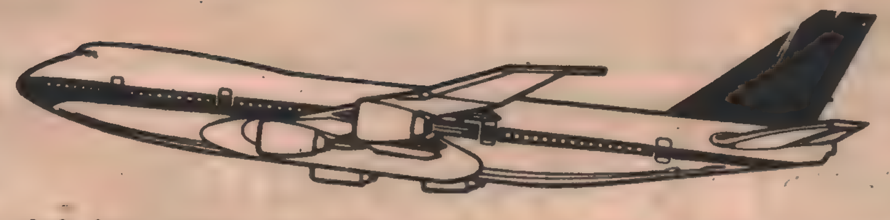

ਭਾਰਤ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ, ਫੀਜ਼ੀ, ਲੰਡਨ, ਸ਼੍ਰੀ ਲੰਕਾ, ਡਿਜ਼ਨੀਲੈਂਡ, ਹਵਾਈ ਜਾਂ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਸੇ ਵਿਚ ਜਾਣ ਲਈ
ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕਿਰਾਏ
ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਲੰਡਨ ਰਾਹੀਂ ਜਾ ਰਹੇ ਹੋ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ 2 ਸੂਟਕੇਸ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਲਿਜਾ ਸਕਦੇ ਹੋ

BAINS TRAVEL SERVICE

6364 Fraser Street,
Vancouver, B.C.
Ph. 324-2277

935 Marine Drive
Capilano Mall,
N. Vancouver

1710 Douglas St.
Victoria, B.C.
Ph. 386-6363

'ਕੈਨੇਡਾ ਦਰਪਣ' ਦੇ
ਚੰਦੇ ਦਾ ਫ਼ਾਰਮ
SUBSCRIPTION FORM

To
The Canada Darpan
P.O.BOX 265
Surrey, B.C.
Canada, V3T 4W8
Ph. 581-4473

I am enclosing a ☐ cheque ☐ M.O. ☐ Draft as my Subscription for the year(s)....... I may be sent the newspaper at the following address :

Name..
Address..
City..
Province..
Postal code..
PHONE.

One Year	25 dollars
Two Year	45 dollars
Three year	65 dollars
Life membership..........	300 dollars
ASIA..........................	100 dollars[a year]
U.S.A.	30 dollars [a year]
Europe	100 dollars[a year]
Africa	100 dollars [a year]

ਤੁਰਕੀ ਤਰਾਸ਼ੇ

●ਮੁੱਲਾਂ ਨਸੀਰੂਦੀਨ ਆਪਣੇ ਦੋਸਤਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਰ ਦੇ ਫਰਜ਼ੀ ਕਿੱਸੇ ਸੁਣਾਉਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਇਕ ਦਿਨ ਦੋਸਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਰ 'ਤੇ ਲੈ ਗਏ। ਇਕ ਮੁਰਗਾਈ ਪਾਣੀ ਉਪਰ ਤੈਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਮੁੱਲਾਂ ਨਸੀਰੂਦੀਨ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਨਿਸ਼ਾਨੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਜੌਹਰ ਦਿਖਾਉਣ। ਮੁੱਲਾਂ ਨੇ ਬੰਦੂਕ ਚਲਾਈ ਤਾਂ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਉਕ ਗਿਆ ਅਤੇ ਮੁਰਗਾਈ ਉਡ ਗਈ। ਮੁੱਲਾਂ ਜ਼ਰਾ ਵੀ ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ ਨਾ ਹੋਏ ਸਗੋਂ ਉਡਦੀ ਹੋਈ ਮੁਰਗਾਈ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰ ਕੇ ਸਹਿਜ ਭਾਵ ਨਾਲ ਬੋਲੇ, "ਇਹ ਪਹਿਲਾ ਮੌਕਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਮਰੀ ਹੋਈ ਮੁਰਗਾਈ ਨੂੰ ਉਡਦੇ ਹੋਏ ਵੇਖਿਆ ਹੈ।"

●ਕਿਸੇ ਜ਼ਮਾਨੇ ਵਿਚ ਮੁੱਲਾਂ ਨਸੀਰੂਦੀਨ ਕਾਜ਼ੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਸਨ। ਇਕ ਦਿਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਇਕ ਔਰਤ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਫਲਾਣੇ ਆਦਮੀ ਨੇ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਉਸ ਦਾ ਚੁੰਮਣ ਲੈ ਲਿਆ।

ਮੁੱਲਾਂ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਤਲ ਦਾ ਬਦਲਾ ਕਤਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਖੈਰ! ਉਹ ਔਰਤ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਬੋਲੇ, "ਨੇਕ ਦਿਲ ਔਰਤ, ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਇਨਸਾਫ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਮੈਂ ਹੁਣੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਬੁਲਾਉਂਦਾ ਹਾਂ, ਤੁਸੀਂ ਉਸ ਤੋਂ ਆਪਣਾ ਬਦਲਾ ਲੈ ਲੈਣਾ।"

●ਇਕ ਦਿਨ ਮੁੱਲਾਂ ਨਗਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਾਲ ਸ਼ਿਕਾਰ 'ਤੇ ਗਏ। ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਇਕ ਹਿਰਨ 'ਤੇ ਤੀਰ ਚਲਾਇਆ। ਤੀਰ ਨਿਸ਼ਾਨੇ 'ਤੇ ਨਾ ਲੱਗਿਆ। ਮੁੱਲਾਂ ਬੋਲ ਪਏ, "ਮੁਬਾਰਕ ਹੋਵੇ!"

ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਗੁੱਸਾ ਆ ਗਿਆ, "ਮੇਰਾ ਮਜ਼ਾਕ ਉਡਾਉਂਦੇ ਹੋ?"

"ਹਜ਼ੂਰ! ਮੈਂ ਤਾਂ ਹਿਰਨ ਨੂੰ ਬਚ ਜਾਣ 'ਤੇ ਮੁਬਾਰਕਬਾਦ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹਾਂ।" ਮੁੱਲਾਂ ਝੱਟ ਬੋਲ ਉਠੇ।

●ਮੁੱਲਾਂ ਨਸੀਰੂਦੀਨ ਆਪਣੇ ਘਰ ਦਾ ਸਾਰਾ ਸੌਦਾ ਪੱਤਾ ਖੁਦ ਹੀ ਲਿਆਉਂਦੇ ਸਨ। ਇਕ ਦਿਨ ਉਹ ਕਣਕ ਖਰੀਦਣ ਗਏ। ਦੁਕਾਨ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਕਣਕ ਦੀਆਂ ਬੋਰੀਆਂ ਦਾ ਗੌਰ ਨਾਲ ਮੁਆਇਨਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਇਕ ਬੋਰੀ ਪਸੰਦ ਕਰ ਕੇ ਖਰੀਦ ਲਈ। ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਕਣਕ ਤੋਲ ਕੇ ਦੂਜਿਆਂ ਗਾਹਕਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ।

ਮੁੱਲਾਂ ਨੇ ਠੀਕ ਮੌਕਾ ਜਾਣ ਕੇ ਹੋਰ ਕਣਕ ਆਪਣੀ ਬੋਰੀ ਵਿਚ ਜਲਦੀ ਜਲਦੀ ਪਾਉਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਨੇ ਵੇਖ ਲਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਮੁੱਲਾਂ ਨੂੰ ਫੜ ਕੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ।

ਕਾਜ਼ੀ ਨੇ ਮੁੱਲਾਂ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ, "ਤੂੰ ਦੁਕਾਨ ਦੀ ਬੋਰੀ 'ਚੋਂ ਕਣਕ ਕੱਢ ਕੇ ਆਪਣੀ ਬੋਰੀ ਵਿਚ ਕਿਉਂ ਪਾਈ?"

ਮੁੱਲਾਂ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ, "ਹਜ਼ੂਰ! ਮੈਂ ਬੇਵਕੂਫ ਆਦਮੀ ਹਾਂ। ਆਪਣੀ ਅਤੇ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਦੀ ਕਣਕ ਵਿਚ ਫਰਕ ਨਾ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਸਕਿਆ। ਉਸ ਕਣਕ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੀ ਸਮਝ ਕੇ ਬੋਰੀ ਵਿਚ ਪਾਉਣ ਲਗ ਪਿਆ।"

ਕਾਜ਼ੀ ਨੇ ਗੁੱਸੇ ਨਾਲ ਪੁੱਛਿਆ, "ਜਦੋਂ ਤੂੰ ਬੇਵਕੂਫ ਹੈਂ ਤਾਂ ਇਹ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਆਪਣੀ ਕਣਕ ਨੂੰ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਦੀ ਬੋਰੀ ਵਿਚ ਪਾ ਦਿੰਦਾ।"

"ਹਜ਼ੂਰ! ਮੈਂ ਬੇਵਕੂਫ ਜ਼ਰੂਰ ਹਾਂ ਪਰ ਏਨਾ ਬੇਵਕੂਫ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਕਿ ਆਪਣੀ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਪਹਿਚਾਣ ਨਾ ਕਰ ਸਕਾਂ। ਮੁੱਲਾਂ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ।

ਪੇਸ਼ਕਸ਼ : ਕਰਮਜੀਤ ਕੌਰ

ਭਾਰਤੀ ਆਰਥਿਕਤਾ 'ਤੇ ਝਾਤ

ਡਾ. ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਔਲਖ

ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਇਕ ਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ, ਉਪ-ਮਹਾਂਦੀਪ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਆਕਾਰ ਤੇ ਖੇਤਰਫਲ ਪੱਖੋਂ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਗਲਤ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਜੇ ਅਸੀਂ ਯੂਰਪ ਮਹਾਂਦੀਪ ਨਾਲੋਂ ਰੂਸ ਵੱਖ ਕਰਕੇ ਵੇਖੀਏ ਤਾਂ ਯੂਰਪ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਸਾਫ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਇੰਗਲੈਂਡ, ਪੁਰਤਗਾਲ, ਸਪੇਨ, ਹਾਲੈਂਡ, ਬੈਲਜੀਅਮ, ਫਰਾਂਸ, ਇਟਲੀ, ਜਰਮਨੀ, ਆਸਟਰੀਆ, ਹੰਗਰੀ, ਡੈਨਮਾਰਕ, ਨਾਰਵੇ, ਨਾਰਵੇ, ਸਵੀਡਨ, ਫਿਨਲੈਂਡ, ਪੋਲੈਂਡ, ਚੈਕੋਸਲਵਾਕੀਆ, ਯੂਗੋਸਲਾਵੀਆ, ਰੁਮਾਨੀਆ, ਅਲਬਾਨੀਆ, ਯੂਨਾਨ, ਤੁਰਕੀ, ਬਲਗਾਰੀਆ ਤੇ ਸਾਈਪ੍ਰਸ ਆਦਿ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਕੁਲ ਖੇਤਰ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਵੰਡ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਇੰਗਲੈਂਡ ਨਾਲੋਂ 20 ਗੁਣਾਂ ਵੱਡਾ ਸੀ। ਸਭ ਤੋਂ ਉਚੇ ਪਹਾੜਾਂ, ਸਰਸਬਜ਼ ਤੇ ਉਪਜਾਊ ਮੈਦਾਨਾਂ, ਅਨੇਕ ਖਣਿਜਾਂ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਚਾਂਦੀ ਵਰਗੇ ਪਾਣੀ ਵਾਲੇ ਦਰਿਆਵਾਂ ਵਾਲਾ ਭਾਰਤ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਆਰਥਿਕ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਨੀਵਾਂ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ। ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ 40 ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਸਾਡੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਅਜੇ ਵੀ ਧੁੰਦਲੀ ਹੈ ਤੇ ਆਧਾਰ ਕਮਜ਼ੋਰ।

ਇਸ ਆਰਥਿਕ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ ਨਿੱਤ ਛਾਲਾਂ ਮਾਰਦੀ ਹੋਈ ਵਸੋਂ ਹੈ। ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਕੁਝ ਖੇਤਰਫਲ 13,58,30,000 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਅਤੇ ਵਸੋਂ 4,58,60,00,000 ਹੈ ਜਦਕਿ ਭਾਰਤ ਦਾ ਖੇਤਰਫਲ 3287000 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਹੈ ਅਤੇ ਵਸੋਂ 71,16,60000 ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਸਾਫ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਖੇਤਰਫਲ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਚਾਲੀਵਾ ਹਿਸਾ ਹੈ ਤਾਂ ਵਸੋਂ ਵਿਚ ਹਰ ਛੇਵਾਂ ਵਿਅਕਤੀ ਭਾਰੀ ਹੈ।

ਸਾਡੀ ਜਨਮ ਦਰ 37 ਪ੍ਰਤੀ ਹਜ਼ਾਰ ਹੈ ਜਦ ਕਿ ਚੀਨ, ਅਮਰੀਕਾ, ਰੂਸ ਤੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੀ ਇਹ ਦਰ ਕਰਮਵਾਰ 21, 16, 19 ਤੇ 12 ਹੀ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਉਪਜ ਉਤਨੀ ਨਹੀਂ ਵਧਦੀ ਜਿਤਨੀ ਵਸੋਂ। ਆਜ਼ਾਦੀ ਪਿਛੋਂ ਹੋਈ ਆਰਥਿਕ ਪ੍ਰਗਤੀ ਨੂੰ ਵਧ ਰਹੀ ਵਸੋਂ ਹੜੱਪ ਕਰ ਗਈ ਹੈ। ਹਰੇ ਇਨਕਲਾਬਾਂ ਤੇ ਚਿੱਟੇ ਇਨਕਲਾਬਾਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਇਹ ਵਧਦੀ ਵਸੋਂ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਵੱਧ ਰਹੀ ਆਰਥਿਕ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟਤਾ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਲਾਲ ਕਰਾਂਤੀ ਦੇ ਨੇੜੇ ਲਿਆ ਖੜ੍ਹਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਲਈ ਵੱਡੀ ਉਮਰ 'ਚ ਵਿਆਹ, ਦੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬੱਚੇ ਪੈਦਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਰੋਕ, ਇਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਆਹ ਉਪਰ ਪਾਬੰਦੀ, ਕਰੜੇ ਹੋ ਕੇ ਵਰਤੋਂ 'ਚ ਲਿਆਉਣ ਨਾਲ ਹੀ ਇਸ ਹੜ੍ਹ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਸੋਚਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕਰਾਜ ਵਿਚ ਵੋਟ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਵੇਖਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਜਾਤੀਆਂ ਤੇ ਫਿਰਕਿਆਂ ਨੇ ਵਸੋਂ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਦੌੜ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਲਾਈ ਹੋਈ? ਜੇ ਅਜਿਹੀ ਗੱਲ ਹੈ ਤਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸੋਚਣ ਢੰਗ ਵਿਚ ਬੜੀ ਹੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਤਬਦੀਲੀ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਦੂਸਰੇ ਪੱਖ ਤੋਂ ਸਾਨੂੰ ਵਸੋਂ ਦੇ ਵਾਧੇ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੇ ਨਾਲ ਪੈਦਾਵਾਰ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਵੀ ਬਹੁਤ ਲੋੜ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈਕਟਰ ਧਾਨ ਦੀ ਉਪਜ 21 ਕੁਇੰਟਲ ਹੈ ਜਦ ਕਿ ਜਾਪਾਨ 'ਚ 56 ਕੁਇੰਟਲ। ਕਣਕ ਵਿਚ 16 ਕੁਇੰਟਲ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਫਰਾਂਸ 48 ਕੁਇੰਟਲ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਕਪਾਹ ਦੀਆਂ ਦੋ ਗੰਢਾਂ ਹੀ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਦ ਕਿ ਮਿਸਰ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈਕਟੇਅਰ 11 ਗੰਢਾਂ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰਥ ਹੈ। ਉਦਯੋਗਿਕ ਤੇ ਵਪਾਰਕ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਤਾਂ ਹਾਲਤ ਹੋਰ ਵੀ ਪਤਲੀ ਹੈ ਇਸ ਸਭ ਨੂੰ ਮਿਲਾ ਕੇ ਸਾਡਾ ਜੀਵਨ ਪੱਧਰ ਬਹੁਤ ਨੀਵਾਂ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਿਚ 704 ਆਦਮੀਆਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਇਕ ਕਾਰ ਤੇ 3640 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਪਿਛੇ ਇਕ ਡਾਕਟਰ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ, ਯੂ. ਕੇ., ਰੂਸ ਤੇ ਜਾਪਾਨ ਵਿਚ ਕਾਰਾਂ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਦੋ, ਚਾਰ, 40 ਤੇ 5 ਆਦਮੀਆਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਡਾਕਟਰ ਵੀ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 520, 650, 280 ਤੇ 780 ਆਦਮੀਆਂ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਹੈ।

ਘੱਟ ਆਰਥਿਕ ਵਸੀਲਿਆਂ ਕਾਰਨ ਹੀ ਅਸੀਂ ਸਿਖਿਆ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਪਛੜੇ ਹੋਏ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਕੱਚੇ ਮਾਲ ਤੇ ਉਦਯੋਗ ਵਿਚ ਪਿਛੇ ਹਾਂ। ਆਵਾਜਾਈ ਦੇ ਸਾਧਨ ਨਿਗੂਣੇ ਹਨ। ਸਾਡਾ ਦੇਸ਼ ਘਾਟਾਂ ਦਾ ਦੇਸ਼ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਹੈ ਤਾਂ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ, ਅਨਪੜ੍ਹਤਾ, ਬੀਮਾਰੀ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਾਧਾ ਲਗਾਤਾਰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਨਜਿੱਠਣ ਦੀ ਥਾਂ ਅਸੀਂ ਭਾਸ਼ਾ, ਧਰਮ, ਫਿਰਕੇ, ਇਲਾਕੇ, ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀ ਤੇ ਬਹੁ-ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਜੰਜਾਲ 'ਚ ਉਲਝ ਗਏ ਹਾਂ। ਵੋਟਾਂ, ਨੋਟਾਂ, ਤੋਟਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਲੁੱਟ, ਕੁੱਟ, ਖੁੱਟ ਦਾ ਬੋਲਬਾਲਾ ਹੈ। ਧਾਰਮਿਕ ਅਸਥਾਨ ਵਧੇ, ਧਰਮ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਘਟਿਆ। ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰੇ ਵਧੇ, ਵਿਦਿਆ ਦਾ ਪੱਧਰ ਡਿੱਗਿਆ। ਸਾਰੀ ਸਥਿਤੀ ਚੌੜ-ਚੁਪੱਟ ਹੋ ਗਈ ਹੈ।

ਜੋ ਭਾਰਤ ਨਾਲੋਂ ਛੋਟੇ ਤੇ ਘੱਟ ਖੁਸ਼ਕਿਸਮਤ ਦੇਸ਼ ਅੱਜ ਮਾਲਾ-ਮਾਲ ਹਨ ਤਾਂ ਕੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਇਹ 'ਸੋਨੇ ਦੀ ਚਿੜੀ' ਅਜ ਬੇਹਾਲ ਹੈ?

ਉਸ 'ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਜਮਹੂਰੀਅਤ' ਦਾ ਕੀ ਲਾਭ, ਜਿੱਥੇ ਭੁੱਖਮਰੀ, ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ, ਮਾਰ-ਧਾੜ, ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ, ਤਸਕਰੀ ਤੇ ਆਤੰਕ ਦੇ ਨਾਗ ਬੇਰੋਕ-ਟੋਕ ਸ਼ੂਕਦੇ ਫਿਰ ਰਹੇ ਹਨ?

ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਹੀ

ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕੁਪਤਰਰ ਵਿਤਾਰ ਲਈ
ਖਤਰਨਾਕ ਕਿੰਜ ਹੋ ਗਿਆ ??

ਬਾਬਾ ਆਮਟੇ
ਤੂੰ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰ ਕੇ ਹੀ ਨਾ
ਪਰਤ ਜਾਈਂ
ਤੂੰ ਝੰਡੀਆਂ ਵਾਲੀਆਂ ਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹੀਂ...
ਤੂੰ ਮਿਲੀਂ, ਸਾਡੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲੀਂ
ਦਿੱਲੀ ਦਰਬਾਰ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤਾ ਹਰੇ ਇਨਕਲਾਬ ਦਾ
ਨਾਅਰਾ
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖੇਤਾਂ ਵਿਚ ਸੋਕੜਾ ਪਾ ਗਿਆ
ਤੂੰ ਸਾਡੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲੀਂ
ਅਖੌਤੀ ਚਿੱਟਾ ਇਨਕਲਾਬ
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਾਲਾਂ ਲਈ ਇਕ ਤਿਪ ਦੁੱਧ ਨਾ ਬਣ
ਸਕਿਆ
ਤੂੰ ਸਾਡੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲੀਂ
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਅਰਥ
ਤੂੰਗਿਆਂ ਦੀ ਵੱਲ ਰਿੱਬਣ ਵਰਗੇ ਨੇ...

Thinking of Buying or Selling

Residential, Commercial, New Houses, Lots, Building Contracts

Specializing :

Resale New Housing Lot Sales and Farms

Don't delay call now :

Hardeep S. Bhangav

Medellion Club Award Winner

ਰਹਾਇਸ਼ੀ ਘਰਾਂ, ਅਤੇ ਕਮਰਸ਼ਲ ਪਰਾਪਰਟੀ ਲਈ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਭੰਗਵ ਨੂੰ ਫੋਨ ਕਰੋ

Ph. Off: 594-4141

Pager 438-2333 #1596

ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਭੰਗਵ

BENCH MARK REALTY CORPORATION

Bench Mark Realty Corp.

7218 King George Hwy. Surrey, B.C. V3W 5A5

D.P. Pandia & Associates

Immigration Consultants

Serving the Community Since 1939

Ph. (604) 684-3716 or 684-8601

61 - 553 Granville St., Vancouver, B.C.

ਪੁਲੀਸ ਰਾਜ ਦੀ ਮੁੱਖੀ ਹੈ ਜਾਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ — ਬਾਦਲ

ਇਕ ਸਮਾਂ ਸੀ ਜਦੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਅਕਾਲੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਚ ਨਰਮ ਖਿਆਲੀਏ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣਨ ਤੋਂ ਪਿਛੋਂ ਬਾਦਲ ਬਰਨਾਲਾ ਨਾਲੋਂ ਟੁੱਟ ਗਿਆ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਮਝੌਤੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਕਾਰਨ ਭਾਵੇਂ ਬਰਨਾਲੇ ਨਾਲ ਰਾਜਨੀਤਕ ਈਰਖਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਦੀ ਹਿੱਟ ਲਿਸਟ 'ਚੋਂ ਨਿਕਲਣ ਦਾ ਇਕ ਯਤਨ। ਇਸੇ ਵਿਸ਼ੇ ਸੰਬੰਧੀ ਮਸ਼ਹੂਰ ਪੱਤਰਕਾਰ ਤਵਲੀਨ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਬਾਦਲ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਇੰਟਰਵਿਊ ਦੇ ਕੁਝ ਅੰਸ਼ ਪਾਠਕਾਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝੇ ਕਰਨ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਲੈ ਰਹੇ ਹਾਂ —

ਸਵਾਲ — ਤੁਹਾਡੇ ਖਿਆਲ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਜਾਬ ਸਮੱਸਿਆ ਕਿਵੇਂ ਹੱਲ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ?

— ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨਾ ਪਏਗਾ ਕਿ ਇਹ ਸਮੱਸਿਆ ਪੈਦਾ ਕਿਵੇਂ ਹੋਈ। ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੀ ਕਾਂਗਰਸੀ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਸਭ ਕਾਸੇ ਲਈ ਜਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ। ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ਼ੁਰੂ 'ਚ ਹੀ ਸਮੱਸਿਆ ਹੱਲ ਕੀਤੀ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਹਾਲਤ ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਨਾ ਵਿਗੜਦੀ।

ਸਵਾਲ — ਤੁਹਾਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹਿੰਦੂ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਲੀਡਰ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਹੁਣ ਵੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹੋ ?

— ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਅੱਗੇ ਵਾਲੇ ਹੀ ਹਨ। ਦੂਜਿਆਂ ਦਾ ਮੈਨੂੰ ਪਸੰਦ ਕਰਨਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਖਿਆਲ 'ਚ ਤਿੰਨ ਗੱਲਾਂ ਕਰਕੇ ਲੋਕ ਮੈਨੂੰ ਗਰਮ ਖਿਆਲੀਆ ਸਮਝਣ ਲੱਗ ਪਏ ਹਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਇਹ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਮਝੌਤੇ ਵੇਲੇ ਮੈਂ ਇਹਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸੀ। ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਸਮਝੌਤਾ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਮਸਲਾ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਗੰਭੀਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਹੋਰ ਵੀ ਕਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮਸਲੇ ਸਨ।

ਸਵਾਲ — ਹੋਰ ਕੀ ਕਾਰਨ ਸਨ ?

— ਬਰਨਾਲਾ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਕ 'ਚ ਕਮਾਂਡੋ ਐਕਸ਼ਨ ਦੀ ਮੈਂ ਨਿਖੇਧੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸਰਬੱਤ ਖਾਲਸਾ ਸੰਮੇਲਨ ਵੇਲੇ ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿਤੀ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਉਸ ਨੇ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਪੁਲੀਸ ਭੇਜੀ ਤਾਂ ਸਾਡੀ ਪਾਰਟੀ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ।

ਸਵਾਲ — ਪਰ ਉਥੋਂ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਹੋਇਆ ਸੀ ?

— ਐਲਾਨ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ...... । ਸਰਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਜਦ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪੱਕਾ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਲੋਕ ਉਥੇ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅੰਦਰ ਹਥਿਆਰ ਸਨ ਤਾਂ ਪੁਲੀਸ ਭੇਜਣ ਦੀ ਕੀ ਲੋੜ ਸੀ।

ਸਵਾਲ — ਤੁਸੀਂ ਪੁਲੀਸ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਮਾਰੇ ਗਏ ਕੁਝ ਸ਼ੱਕੀ ਦਹਿਸ਼ਤਾਂ ਦੇ ਭੋਗਾਂ ਦੀਆਂ ਰਸਮਾਂ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਹੋ ਅਤੇ ਤੁਸੀਂ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ 'ਚ ਹੋਈ ਇਕ ਅਜਿਹੀ ਮੀਟਿੰਗ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਸੰਤ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਅਤੇ ਜਨਰਲ ਵੈਦਿਯਾ ਦੇ ਕਾਤਲਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਸਾ 'ਚ ਮਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ?

— ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਭੋਗਾਂ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਹਾਂ ਜੋ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਸਨ ਅਤੇ ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਝੂਠੇ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ 'ਚ ਮਾਰੇ। ਕੀ ਇਹ ਮੇਰਾ ਫਰਜ਼ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ ਕਿ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ 'ਚ ਜਾਵਾਂ ਅਤੇ ਹਮਦਰਦੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਾਂ ?

ਸਵਾਲ — ਬੀਤੇ ਸਾਲ ਲਗਭਗ 500 ਨਿਰਦੋਸ਼ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਹੋਈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਕੋਈ ਹਥਿਆਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅੰਤਮ ਰਸਮਾਂ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ?

— ਨਹੀਂ, ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਮਾਹੌਲ ਹੀ ਅਜਿਹਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਇਕ ਦੋ ਥਾਂ ਜਾਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵੀ ਕੀਤੀ ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਖਤਰੇ ਤੋਂ ਖਾਲੀ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਸਵਾਲ — ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਹਮਦਰਦੀ ਵਜੋਂ ਲਿਖਿਆ ?
— ਨਹੀਂ। ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਕ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਦਾ ਹਾਂ। ਸਾਡੇ ਸਿੱਖਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਅਜਿਹੀ ਆਸ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ 'ਚ 10 ਬੰਦੇ ਮਾਰੇ ਗਏ। ਕੀ ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਇਹਦੀ ਨਿਖੇਧੀ ਕੀਤੀ ?

ਸਵਾਲ — ਤੁਸੀਂ ਇਕ ਮੀਟਿੰਗ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਸੀ, ਜਿਥੇ ਸਿੱਖਾਂ ਲਈ ਵੱਖਰੇ ਹੋਮਲੈਂਡ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ?

— ਸਿੱਖ ਹੋਮਲੈਂਡ ਕਹਿਣ ਵਿਚ ਕੀ ਹਰਜ਼ ਹੈ ? ਹਰ ਕੋਈ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਘਰ ਹੈ। ਸਚਾਈ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹਰ ਕੋਈ ਕੋਈ ਵੀ ਗੱਲ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਅਸੀਂ ਵੱਧ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਸੀਂ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਮੰਗਦੇ ਹਾਂ। ਜੇ ਜੋਤੀ ਬਾਸੂ ਜਾਂ ਆਂਧਰਾ ਦੇ ਲੋਕ ਇਹ ਗੱਲ ਕਹਿਣ ਤਾਂ ਉਹ ਵੱਡੇ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਹਨ।

ਸਵਾਲ — ਹੋਰ ਕਿਤੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਧਾਰਮਿਕ ਫਿਰਕੇ ਲਈ ਹੋਮਲੈਂਡ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਉਠ ਰਹੀ।
— ਇਹ ਵੱਖਰਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ ਜੋ ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵੇਲੇ ਬਿਆਨਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹਾਂ। ਸਾਡੀ ਪਾਰਟੀ ਆਨੰਦਪੁਰ ਦੇ ਮਤੇ 'ਤੇ ਦ੍ਰਿੜ ਹੈ।

ਸਵਾਲ — ਉਸ ਮਤੇ ਵਾਰੇ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਜੋ ਸੰਤ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਅਤੇ ਜਨਰਲ ਵੈਦਿਯਾ ਦੇ ਕਾਤਲਾਂ ਦੇ ਹੱਕ 'ਚ ਪਾਸ ਹੋਏ ?
— ਇਹ ਮੀਟਿੰਗ ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਇਸ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਸਾਂ। ਕਿਸੇ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਮਹਿਮਾਨ ਬੁਲਾਰਾ ਇਸ ਗੱਲ ਲਈ ਜ਼ੁੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਉਥੇ ਕੀ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਸਵਾਲ — ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਤਿਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਹੋ ?
— ਨਹੀਂ। ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਮਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਸਭ ਸਿੱਖ ਸਹਿਮਤ ਹਨ। ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ ਕਿ ਮਾਸੂਮਾਂ ਦੇ ਕਤਲ ਬੰਦ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਸੁਰੱਖਿਆ ਪੱਟੀ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ .... ।

ਸਵਾਲ — ਪਰ ਇਥੇ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਇਕ ਖਾਸ ਮਤਾ ਹੈ ਜੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਤਲਾਂ ਨੂੰ ਹੀਰੋ ਗਰਦਾਨਦਾ ਹੈ ?

— ਨਹੀਂ, ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੋਰ ਮੀਟਿੰਗ ਸੀ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਮੈਂ ਉਥੇ ਨਹੀਂ ਸੀ —

ਸਵਾਲ — ਕੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ 'ਚ ਜਾਣ 'ਤੇ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ ਨਹੀਂ ਜਿਥੇ ਅਜਿਹੇ ਮਤੇ ਪਾਸ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ?
— ਦੇਖੋ, ਕੁਝ ਨੁਕਤੇ ਅਜਿਹੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉਪਰ ਸਾਡੀ ਇਕ ਰਾਏ ਹੈ। ਇਕ ਪਰੋਗਰਾਮ ਹੈ। ਮੰਨ ਲਉ ਅਸੀਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਲਈ ਲੜਦੇ ਹਾਂ। ਸੀ. ਪੀ. ਆਈ. ਜਾਂ ਸੀ. ਪੀ. ਐਮ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਸਾਂਝਾ ਫਰੰਟ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸਿਧਾਂਤ ਅਪਣਾ ਰਹੇ ਹਾਂ।

ਸਵਾਲ — ਤੇਹਾਡੇ ਖਿਆਲ 'ਚ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਕਿਹਦੇ ਨਾਲ ਹੈ ?
— ਉਹ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਹਨ ਨਾ ਕਿ ਬਰਨਾਲੇ ਨਾਲ। ਬਰਨਾਲੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵੀ ਸਿੱਖ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸਵਾਲ — ਤੁਸੀਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਕੀ ਹੱਲ ਸੋਚਦੇ ਹੋ ?
— ਮੁੱਖ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਤਾਂ ਕੇਂਦਰ ਨੂੰ ਹੀ ਨਜਿੱਠਣੀਆਂ ਪੈਣੀਆਂ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਲੂ ਸਟਾਰ ਤੋਂ ਪਿਛੋਂ ਫੜੇ ਫੌਜੀਆਂ ਨੂੰ ਰਿਹਾ ਕਰ ਦੇਵੇ। ਦੂਜਾ ਜੇਲ੍ਹਾਂ 'ਚ ਬੰਦ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦਾ ਮਸਲਾ ਹੈ। ਝੂਠੇ ਪੁਲੀਸ ਮੁਕਾਬਲੇ ਬੰਦ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਹੋਰ ਵੀ ਕਈ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਹਨ।

ਸਵਾਲ — ਕੇਂਦਰ ਦਾ ਤਰਕ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਬਰਨਾਲਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਲਗਭਗ ਦੋ ਹਜ਼ਾਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰਿਹਾ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਇਕ ਦਮ ਅਤਿਵਾਦੀ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਵਧ ਗਈਆਂ।
— ਤੁਸੀਂ ਬਰਨਾਲਾ ਦਾ ਬਿਆਨ ਹੁਣ ਵੀ ਪੜ੍ਹ ਸਕਦੇ ਹੋ ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਹਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਰਿਹਾ ਕੀਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬੰਦੇ ਨੇ ਅਤਿਵਾਦੀ ਸਰਗਰਮੀਆਂ 'ਚ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ।

ਸਵਾਲ — ਪਰ ਪੁਲੀਸ ਤਾਂ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ .....
— ਕੀ ਪੁਲੀਸ ਰਾਜ ਦੀ ਮੁੱਖੀ ਹੈ ਜਾਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ?

ਸਵਾਲ — ਤੁਹਾਡੇ ਖਿਆਲ 'ਚ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਰਿਹਾ ਕਰ ਦੇਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਵੀ ਜੋ ਬਲੂ ਸਟਾਰ ਅਪਰੇਸ਼ਨ ਦੌਰਾਨ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ 'ਚੋਂ ਫੜੇ ਗਏ !
— ਹਾਂ - ਆਮ ਮੁਆਫੀ ਮਿਲਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ — ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਸਮੱਸਿਆ ਹੱਲ ਕਰਨੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਹੌਂਸਲੇ ਭਰੇ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਨਿੱਕੀਆਂ ਨਿੱਕੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਤੁਸੀਂ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਦੇਖਦੇ ? ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਕਤਲ ਬਾਅਦ ਕੋਈ 25,000 ਸਿੱਖ ਮਾਰੇ ਗਏ, ਕੀ ਕੋਈ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਹੋਈ ? *

ਸਵਾਲ — ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਸਮਝਦੇ ਹੋ ਕਿ ਆਮ ਮੁਆਫੀ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ਾਂਤੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ?

— ਹਾਂ, 90 ਫੀਸਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਹੱਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਮਿਜ਼ੋਰਮ ਵਿਚ ਲਾਲਡੇਂਗਾ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਆਮ ਮੁਆਫੀ ਦਿਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਹ ਲੋਕ ਵੀ ਛੱਡ ਦਿਤੇ ਗਏ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਮਿਲਟਰੀ ਦੇ ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਸੀ।

ਸਵਾਲ — ਤੁਸੀਂ ਝੂਠੇ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹੋ ? ਪਰ ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸੀ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੇ 'ਤੇ ਨਕਸਲਾਈਟਾਂ ਨਾਲ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਏ ਗਏ ਸੀ।
— ਕੋਈ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਕਿ ਉਦੋਂ ਇੰਨੇ ਝੂਠੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਇਹ ਮਸਲਾ ਉਹਦੇ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖ ਹੈ।

ਸਵਾਲ — ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ?
— ਮੈਂ ਕੀ ਕਹਾਂ ? ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਸੁਆਲ ਕਿਉਂ ਪੁੱਛ ਰਹੇ ਹੋ ?

ਸਵਾਲ — ਅਸੀਂ ਜਾਨਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਸਮੱਸਿਆ ਨਾਲ ਕਿਵੇਂ ਨਜਿੱਠੋਗੇ ?
— ਤੁਸੀਂ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਸਵਾਲ ਸਿਰਫ ਮੈਨੂੰ ਗਲਤ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ
ਸਵਾਲ — ਕੀ ਤੁਹਾਡੀ ਪਾਰਟੀ ਇਹ ਗਰੰਟੀ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਸਾਰੇ ਕੈਦੀ ਰਿਹਾ ਕਰ ਦਿਤੇ ਜਾਣ ਤਾਂ ਕਤਲੋਗਾਰਤ ਰੁਕ ਜਾਵੇਗੀ ?
— ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਸਲਾਹ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਕੋਈ ਵੀ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਸਿੱਖ ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਦਮਦਮੀ ਟਕਸਾਲ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨਾਲ ਵੀ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਸਵਾਲ — ਇਹ ਉਹ ਲੋਕ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਿੱਟ ਲਿਸਟਾਂ ਬਣਾਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡਾ ਨਾਂ ਵੀ ਉਪਰ ਵਾਲਿਆਂ 'ਚ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਿਵੇਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ ?
— ਮੈਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਾਂਗਾ। ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਗੱਲ ਕਰੇ।

ਸਵਾਲ — ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਸਮਝਦੇ ਹੋ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ?
— ਮੈਂ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਸੋਚਦਾ।

ਸਵਾਲ — ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਰੇਬੀਰੋ ਵਲੋਂ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਢੰਗ ਤਰੀਕਿਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹੋ
— ਹਾਂ, ਬਿਲਕੁਲ। ਉਹ ਅਤਿਵਾਦੀ ਪੈਦਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਸਟੇਟ ਵਲੋਂ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਅਤਿਵਾਦ ਵੱਧ ਭਿਆਨਕ ਹੈ।

ਸਵਾਲ — ਸਿਧਾਰਥ ਸ਼ੰਕਰ ਰੇਅ ਦਾ ਕੀ ਰੋਲ ਹੈ ?
— ਮੈਂ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ।

ਸਵਾਲ — ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਸਮਝਦੇ ਹੋ ਕਿ ਹਾਲਾਤ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਗੜ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਇਕ ਦਿਨ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਬਣਕੇ ਰਹੇਗਾ ?
— ਇਹਦੇ ਵਾਰੇ ਮੈਂ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦਾ। ਕੋਈ ਵੀ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਜੋ ਕੁਝ ਪਿਛਲੇ ਚਾਰ ਸਾਲਾਂ 'ਚ ਵਾਪਰਿਆ ਹੈ, ਕੌਣ ਸੋਚ ਸਕਦਾ ਸੀ ? ਪਰ ਰਾਜਨੀਤਕ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਪੱਕਾ ਹੱਲ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਸਵਾਲ — ਕੀ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਹੱਲ ਬਰਨਾਲਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ?
— ਇਹ ਕੇਂਦਰ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਸਵਾਲ — ਭਵਿੱਖ ਵਾਰੇ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ?
— ਇਹ ਬਹੁਤਾ ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

—ਤਵਲੀਨ ਸਿੰਘ—

Vancouver to
From

Calgary $138.00 — Winnipeg $238.00

Edmonton $148.00 — Toronto $348.00

Travel to India, Pakistan Europe &

ONE WAY FARE IS ALSO AVAILABLE TO TORONTO ONLY
BOOK EARLY TO AVOID DISAPPOINTMENT

For booking conditions please call:

Fourways Travel Limited
9341 - 120 St., (Scott Rd.) Delta, B.C.

Anywhere in the world.

Ph. (604) 584-1411

ਤੁਸੀਂ ਪੰਜਾਬੀ, ਹਿੰਦੀ, ਉਰਦੂ, ਇੰਗਲਿਸ਼
ਵਿਚ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ

Via Rail Tickets
Now issued here

ਸਰੀ-ਡੇਲਟਾ ਦੇ ਵਸਨੀਕਾਂ ਨੂੰ ਵੈਨਕੂਵਰ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ — ਅਸੀਂ ਇਥੋਂ ਹੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੋਨੇ ਲਈ ਟਿਕਟਾਂ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ

ਸਿਖ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਦੀਵਾਲੀ

ਭਾਰਤ ਰੁੱਤਾਂ ਤੇ ਤਿਉਹਾਰਾਂ ਦਾ ਦੇਸ਼ ਹੈ। ਹਰ ਮਜ਼ਹਬ ਅਤੇ ਹਰ ਫਿਰਕੇ ਦੇ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਤਿਉਹਾਰ ਅਤੇ ਮੇਲੇ ਹਨ ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬੜੇ ਚਾਅ ਅਤੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹਰ ਰੁੱਤ ਬਦਲਣ ਅਤੇ ਮੌਸਮ ਦੀ ਤਬਦੀਲੀ ਨਾਲ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਤਿਉਹਾਰ ਜੁੜਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਨਵੇਂ ਮੌਸਮ ਦੀ ਆਮੱਦ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਨਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਆ ਰਹੇ ਮੌਸਮ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਤਿਉਹਾਰ ਦੀਵਾਲੀ ਵੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸਰਦੀ ਦੇ ਮੌਸਮ ਦੀ ਆਮਦ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਦੀਵਾਲੀਨਾਲ ਹਿੰਦੂ ਸਭਿਅਤਾ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਘਨੇਰਾ ਭਾਗ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਦਿਨ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਜੀ 14 ਸਾਲ ਦਾ ਬਨਵਾਸ ਕੱਟ ਕੇ ਅਤੇ ਬਦੀ ਦੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਰਾਵਣ ਦੀ ਅਲਖ ਮੁਕਾ ਕੇ ਅਯੁਧਿਆ ਵਾਪਸ ਆਏ ਤਾਂ ਅਯੁਧਿਆ ਵਾਸੀਆਂ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਾਪਸ ਆਉਣ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਵਿੱਚ ਦੀਪਮਾਲਾ ਕੀਤੀ।

ਸਭ ਤਿਉਹਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੀਵਾਲੀ ਅਤੇ ਵਿਸਾਖੀ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਤਾ ਮਿਲੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਮਿਸਲ ਕਾਲ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਹਾਂ ਤਿਉਹਾਰਾਂ ਤੇ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਅਤੇ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਸਰਬਤ ਦੇ ਭਲੇ ਲਈ ਇਕੱਠ ਹੁੰਦੇ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਸਿੱਖ ਗੁਰਮਤੇ ਕਰਦੇ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖਤ ਕਾਲ ਬਾਰੇ ਸੋਚਦੇ ਸਨ। ਦੀਵਾਲੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਛੇਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿ ਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਜੀ 52 ਰਾਜਿਆਂ ਨੂੰ ਮੁਕਤ ਕਰਵਾ ਕੇ ਗਵਾਲੀਅਰ ਦੇ ਕਿਲ੍ਹੇ 'ਚੋਂ ਆਏ ਸਨ ਤਾਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਰਾਤ ਸਮੇਂ ਘਿਉ ਦੀ ਦੀਪ ਮਾਲਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਮਨਾਈਆਂ। ਇਹੋ ਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਅੱਜ ਤੱਕ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਦੀਵਾਲੀ ਦੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਬੜੀ ਧੂਮ ਧਾਮ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੀਵਾਲੀ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਲਈ ਦੂਰ ਦੂਰ ਤੋਂ ਸੰਗਤਾਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਪਹੁੰਚਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸੇ ਲਈ ਇਹ ਅਖਾਣ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਹੈ:-

ਰੋਟੀ ਆਪਣੇ ਘਰ ਦੀ,
ਦੀਵਾਲੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੀ।

ਦਸਾਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀਆਂ ਦੇ ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਹੁਣ ਤੱਕ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਪ੍ਰਦੇਸਾਂ ਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖੇ ਮਿਲੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦੀਵਾਲੀ ਤੇ ਕਾਰ ਭੇਟ ਲੈ ਕੇ ਗੁਰ ਦਰਬਾਰ ਆਉਣ ਦੀ ਤਾਗੀਦ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਬਾਹਰ ਵੀ ਦੂਰ ਦੂਰ ਤੱਕ ਸਤਿਨਾਮ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਲੋਕਾਈ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਬਾਰੇ ਚੇਤਨਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ। ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਤੱਕ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਦੂਰ ਤੱਕ ਹੋਇਆ ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਨਾਲ ਦੂਰ ਦੂਰ ਤੱਕ ਮੇਲ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਮੰਜੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਥਾ ਕਾਇਮ ਕੀਤੀ ਜੋ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਮਸੰਦਾਂ ਵਿੱਚ ਵਟ ਗਈ। ਇਹ ਮਸੰਦ ਪ੍ਰਥਾ ਦਸਮ ਪਿਤਾ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤੱਕ ਕਾਇਮ ਰਹੀ। ਮਸੰਦ ਜਦ ਵੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਵੱਲੋਂ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਮਿਲਦਾ, ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਅਨੁਸਾਰ ਸੰਗਤ ਤੋਂ ਕਾਰ ਭੇਟ ਲੈ ਕੇ ਦੀਵਾਲੀ ਨੂੰ ਗੁਰ ਦਰਬਾਰ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚਦੇ ਸਨ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਹ ਮਸੰਦ ਵੀ ਕੁਰਪੱਟ ਹੋ ਗਏ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਇਹ ਪ੍ਰਥਾ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਸਿੱਧਾ ਸੰਗਤ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਕਾਇਮ ਕੀਤਾ, ਜਿਹਨਾਂ ਬਾਰੇ ਇਸ਼ਾਰਾ ਅਨੇਕਾਂ ਹੁਕਮਨਾਮਿਆਂ ਤੋਂ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਕੁੱਝ ਕੁ ਹੁਕਮਨਾਮਿਆਂ ਦੀ ਨਕਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਦੀਵਾਲੀ ਦੇ ਤਿਉਹਾਰ ਬਾਰੇ ਜ਼ਿਕਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਦੀਵਾਲੀ ਤੇ ਆਉਣ ਬਾਰੇ ਹੁਕਮਨਾਮਿਆਂ ਸੰਬੰਧੀ ਹੁਣ ਤੱਕ ਖੋਜੇ ਗਏ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਭਾਵ ਪਹਿਲੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ ਦੇ ਹੁਕਮਨਾਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦੀਵਾਲੀ ਦੇ ਤਿਉਹਾਰ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੇ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰੋ:-

(ਲਾ) ਲ ਚੰ (ਦ) ਕੋ ਦੇਣੀ ਸੰਗਤ
ਕੋ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਬਰਕਤਿ ਹੋਗੁ
ਰਾਮ ਦਾਸ ਜਗਦੇ ਕਾ ਘਰੁ
ਗੁਰੂ ਕਾ ਹੈ ਮੇਰੀ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ
ਤੇ ਉਪਰਿ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ੀ ਹੈ।
ਗੁਰੂ ਸਤਿ ॥

ਰਾਮਦਾਸ ਉਗਰ ਸੇਣ ਭਾਈ ਲਾਲ ਚੰਦ ਸਰਬੱਤ ਸੰਗਤ ਗੁਰੂ ਰਖੇਗਾ ਕਾਰ ਬਾਰ ਲੈ ਕੇ ਜੋੜਾ ਜੁਡਾਵਲ ਦਾ ਛਿਅ ਬਲਦ ਫੁਰਮਾਇਸ਼ ਕੇ ਸਰਬਤਿ ਸੰਗਤਿ ਲੈ ਕੇ ਦੀਵਾਲੀ ਨੋ ਮਾਤਾ ਜੀ ਪਾਸ ਆਵਣਾ ਮਾਤਾ ਜੀ ਹੁਕਮ ਕਰੇਗੀ ਗੁਰੂ ਕਾ ਹੁਕਮ ਕਰਿ ਮੰਨਣਾ ਸੰਗਤਿ ਕੀ ਬਾਹੁੜੀ ਹੋਗ (ਸਿੱਖ ਪੁੱਤਾਂ) ਕੀ ਸੇਵਾ ਕੀ ਵੇਲਾ ਹੈ ਸੰਗਤਿ ਕਾਰ ਬਾਰ ਰਾਮਦਾਸ।

ਉਪਰੋਕਤ ਹੁਕਮਨਾਮੇਂ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਨੇ ਜੋੜਾ ਜੁਡਾਵਲ ਅਤੇ ਛੇ ਬਲਦਾਂ ਦੀ ਫੁਰਮਾਇਸ਼ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਦੀਵਾਲੀ ਦੇ ਤਿਉਹਾਰ ਤੇ ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਜੀ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਹੁਕਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੱਕ ਹੋਰ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਦੇ ਵੀ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰੋ:-

ਗੁਰੂ ਰਖੇਗਾ ਭਾਈ ਬਠਾ ਸਰਬਤਿ ਸੰਗਤਿ ਪਟਣ ਦੀ
ਗੁਰੂ ਸੰਗਤਿ ਕੀ ਬਾਹੁੜੀ ਕਰੇਗਾ ਸੰਗਤਿ ਦਾ
ਗੁਰੂ ਰੁਜਗਾਰ ਕਰੇਗਾ ਸਭਿ ਮਨੋਰਥ ਪੂਰੇ
ਹੋਨਗੇ ਸਰਬਤਿ ਸੰਗਤਿ ਦੀਵਾ -

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਜੀ

ਲੀ ਨੋ ਦਰਸਨ ਆਵਗੁ ਸੋ ਨਿਹਾਲ ਹੋਗੁ
ਪਟਣ ਦੀ ਸੰਗਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਖਾਲਸਾ
ਹੈ ਗੁਰੂ ਸਰਬ ਸੁਖੁ ਦੇਗੁ ਭਾਈ ਬਠਾ
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਪੁਤੁ ਹੈ ਜੁ ਆਖੇ ਸਰਬਤ ਸੰਗਤਿ
ਮੰਨਣਾ ਬਾਹੁੜੀ ਹੋਗੁ। (ਨੀਸਾਣ ਪਾ: ੯)

੧ਓ ਸਤਿਗੁਰੂ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੈ ਭਾਈ ਬਠਾ ਸਰਬੱਤ ਸੰਗਤਿ ਪਟਣ ਦੀ ਗੁਰੂ ਸੰਗਤਿ ਦੀ ਬਾਹੁੜੀ ਕਰੇਗਾ ਸੰਗਤ ਦਾ ਗੁਰੂ ਰੁਜਗਾਰ ਕਰੇਗਾ ਸਭ ਮਨੋਰਥ ਪੂਰੇ ਹੋਨਗੇ ਸਰਬਤ ਸੰਗਤਿ ਦੀਵਾਲੀ ਨੋ ਦਰਸਨਿ ਆਪਣਾ ਜੁਜ ਸਿੱਖੁ ਦਰਸਨ ਆਵਗੁ ਸੋ ਨਿਹਾਲ ਹੋਗੁ ਪਟਣ ਦੀ ਸੰਗਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਉ ਦਾ ਖਾਲਸਾ ਹੈ ਗੁਰੂ ਸੰਗਤਿ ਨੋ ਸਰਬ ਸੁਖੁ ਦੇਗੁ ਭਾਈ ਬਠਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ (ਜੀਉ ਦਾ ਪੁਤੁ) ਹੈ ਜੁ ਆਖੇ ਸਰਬਤ ਸੰਗਤਿ ਮੰਨਣਾ ਖੁਸ਼ੀ ਹੈ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਸਮ ਪਾਤਸ਼ਸਾਹ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸਮੇਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖੇ ਗਏ ਹੁਕਮਨਾਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦੀਵਾਲੀ ਤੇ ਆਉਣ ਦੀ ਤਾਕੀਦ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਿੰਡ ਨੁਸ਼ਹਿਰਾ ਪੰਨੂਆਂ (ਜ਼ਿਲਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ) ਦੀ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਲਿਖਦੇ ਹਨ:-

....

੧ ਗੁਰੂ
ਮੇਰਾ ਖਾਲਸਾ ਹੈ ੧)) ਭੇਜਣਾ
(ਨੀਸ਼ਾਨ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ੧੦)
ਸੋ ਨਿਹਾਲ ਹੋਗੁ ਮੇਰੀ ਖੁਸੀ ਹੈ ਸੰਗਤ ੧੭੫੬ ਕਤਕੋ ੪ ਸਤਰਾਂ੯

੧ ਓ ਸਤਿਗੁਰੂ ॥

ਸਿਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀਉ ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੈ ਸਰਬਤਿ ਸੰਗਤਿ ਨਉਸਹਰੇ ਕੀ ਗੁਰੂ ਰਖੇਗਾ ਸੰਗਤਿ ਗੁਰੂ ਗੁਰੂ ਜਪਣਾ ਜਨਮ ਸਉਰੇਗਾ ਸੰਗਤਿ ਦਿਵਾਲੀ ਨੋ ਦਰਸਨਿ ਆਵਣਾ ਜੋ ਗੁਰੂ ਕੇ ਨਿਵਤ ਕਾ ਹੋਵੈ ਸੋ ਆਪੇ ਲੈਆਵਣਾ ਹੋਰਸ ਕਿਸੇ ਨੋ ਨਾਹੀ ਦੇਣਾ ਜੋ ਸਿੱਖ ਦਰਸਨਿ ਆਵਗੁ ਸੋ ਨਿਹਾਲ ਹੋਗੁ ਸੰਗਤਿ ਤੁਸੀਂ ਮੇਰਾ ਖਾਲਸਾ ਹੈ ਮੇਰੀ ਖੁਸੀ ਹੈ) ਤੋਲਾ ਸੁਇਨਾ ਫੁਰਮਾਇਸ ਹੁੰਡੀ ਕਰਾਇ ਭੇਜਣੀ ਜੋ ਸਿੱਖ ਫੁਰਮਾਇਸ ਦੇ (ਗੁ) ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਅਨੇਕਾਂ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੇ ਮੌਜੂਦ ਹਨ ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵਾਚਣ ਤੇ ਦੀਵਾਲੀ ਦੇ ਤਿਉਹਾਰ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ। ਦਸਮ ਪਿਤਾ ਜੀ ਦੇ ਜੋਤੀ ਜੋਤ ਸਮਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਿੱਖਾਂ ਤੇ ਮਾਰੂ ਹਨੇਰੀ ਝੁਲਣ ਲੱਗੀ। ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਪਿੰਡਾਂ ਤੇ ਗਰਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੋ ਗਿਆ। ਜੰਗਲ ਤੇ ਛੰਭ ਆਦਿਕ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਜੋਂ ਟਿਕਾਣਾ ਬਣਾਉਣਾ ਪਿਆ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਕੇ ਦਰਸ਼ਨ ਇਸ਼ਨਾਨ ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲੱਗ ਗਈ ਅਤੇ ਦੀਵਾਲੀ ਦੀ ਰਾਤ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਮਨਾਉਣੀ ਮੁਹਾਲ ਹੋ ਗਈ ਪਰੰਤੂ ਫਿਰ ਵੀ ਕਈ ਮਰਜੀਵੜੇ ਤੇ ਸਿਰਲੱਥ ਸੂਰਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸੀਸ ਤਲੀ ਤੇ ਧਰ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵੱਲ ਆਉਂਦੇ ਰਹੇ।

1738 ਈਸਵੀ ਦਾ ਦੀਵਾਲੀ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸਕ ਦਿਹਾੜਾ ਸਦਾ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਅਦਬ ਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਰਹੇਗਾ। ਕਿਉਂਕਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅਤੇ ਬੰਦਾ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਪੰਥਕ ਇਕੱਠ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਸਿੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿਤ ਮਰਯਾਦਾ ਵੱਲੋਂ ਢਿੱਲ ਆ ਗਈ ਸੀ। ਦੂਜਾ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਧੜਾ ਧੜ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਹੈਡ ਗਰੰਥੀ ਭਾਈ ਮਨੀ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ 1738 ਈਸਵੀ ਦੀ ਦੀਵਾਲੀ ਨੂੰ ਸਮੁੱਚੇ ਸਿੱਖ ਜਗਤ ਦਾ ਇਕੱਠ ਕਰਨ ਦੀ ਸੋਚੀ।

ਉਸ ਸਮੇਂ ਲਾਹੌਰ ਸੂਬੇ ਦਾ ਸੂਬੇਦਾਰ ਜ਼ਕਰੀਆ ਖਾਨ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਕਈ ਵਾਰ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਹਿੰਮ ਚਲਾਈ ਸੀ। ਭਾਈ ਮਨੀ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਜ਼ਕਰੀਆ ਖਾਨ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਮਨੋਰਥ ਦੱਸਿਆ ਅਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਪੰਥਕ ਇਕੱਠ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ। ਜ਼ਕਰੀਆ ਖਾਨ ਅਜਿਹੇ ਮੌਕੇ ਤਾਂ ਭਾਲਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੀਵਾਨੇ ਵਿੱਚ ਜੋ ਚੜ੍ਹਤ ਹੋਵੇਗੀ, ਉਸ ਵਿੱਚੋਂ 5000 ਰੁਪਿਆ ਲਾਹੌਰ ਸੂਬਾ ਲਵੇਗਾ। ਭਾਈ ਮਨੀ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਇਹ ਸ਼ਰਤ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰ ਲਈ। ਭਾਈ ਜੀ ਨੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਭੇਜ ਦਿਤੇ।

ਉਧਰ ਜ਼ਕਰੀਆ ਖਾਨ ਲਖਪਤ ਰਾਇ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਘਨੇਰੀ ਫੌਜ ਲੈ ਕੇ ਰਾਮ ਤੀਰਥ ਦੇ ਨੇੜੇ ਛੁਪ ਜਾਏ ਅਤੇ ਜਦ ਦੀਵਾਲੀ ਦੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਇਕੱਠ ਕਰਨ ਤਾਂ ਉਹ ਸਾਰੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨੂੰ ਘੇਰ ਕੇ ਤਮਾਮ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਤੋਪਾਂ ਦੀ ਮਾਰ ਨਾਲ ਖਤਮ ਕਰ ਦੇਵੇ। ਉਸ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕੁਕਰਮ ਦੀ

ਬਾਕੀ ਪੰਨਾ 15 ਉਤੇ

ਕੁਆਲਿਟੀ ਦੀ ਵਧੀਆ ਚੋਣ ਲਈ ਹੋਰ ਕਿਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਆਓ

CERTIFIED ARA AUTOMOTIVE RETAILERS ASSOCIATION BODY SHOP

A-Class Auto Body & Paint Ltd.

11969 - 93A Ave. DELTA, B.C. V4C 3P2

- ICBC claims handled promptly
- Professional Body Work & Quality paint
- Uni-Body repairs & frame work
- Free courtesy cars
- Free estimates

Make your car look new

SPECIAL:

Paint JOB from $189.00 And Up
20% Off On Body Work
Big Discounts
On Deductable or Any Work
(Limited Time Only) (Cars Outside Only)

Call: Amarjit (Sam) Samra

Off. 589-2203 Res. 594-0599

ALLWAYS TRAVEL

IATA APPOINTED AGENCY

- For Travel Around the World
- Complete Travel Arrangements

Book Your Reservation Now For
INDIA, PAKISTAN, FIJI & LONDON etc.
ਇੰਡੀਆ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ, ਫੀਜ਼ੀ ਜਾਂ ਲੰਡਨ ਜਾਣ ਲਈ
ਸਪੈਸ਼ਲ ਕਿਰਾਏ ਲਈ ਆਪਣੀ ਬੁਕਿੰਗ ਕਰਾਓ

ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਸੇ ਵਿਚ ਜਾਣਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਆਲਵੇਜ਼ ਟਰੈਵਲ
ਤੇ ਆਓ!
ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਟਰੈਵਲ ਦੀਆਂ ਪੂਰੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਹਨ

For more information : Ph. 875-1441
3657 Main St. (20th Ave.) Vancouver, B.C. V5V 3N6

ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ-ਗਾਇਕੀ ਦਾ ਨਿਵੇਕਲਾ ਰੰਗ

ਸਰਵਜੀਤ

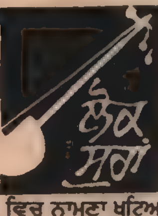

ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਲੋਕ ਗਾਇਕੀ ਵਿਚ ਸਰਵਜੀਤ ਸ਼ਰਮਾ ਅੱਜ ਕਲ੍ਹ ਇਕ ਚਰਚਿਤ ਨਾਂ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਸਾਫ ਸੁਥਰਾ ਗਾ ਕੇ ਵੀ ਪੇਂਡੂ ਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਸਭ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਰੋਤਿਆਂ ਵਿਚ ਨਾਮਣਾ ਖਟਿਆ ਹੈ।

1972 ਵਿਚ ਰੇਡੀਓ ਤੋਂ ਗਾਉਣ ਉਪਰੰਤ ਉਹ ਟੀ ਵੀ ਦੀ ਵੀ ਚਰਚਿਤ ਗਾਇਕਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਸ ਨੇ 'ਮਾਮਲਾ ਗੜਬੜ ਹੈ', 'ਅਣਖ', 'ਹੀਰ ਸਿਆਲ', 'ਲਲਕਾਰਾ', 'ਕੀ ਬਣੂੰ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ', 'ਛੋਹਰਾ ਹਰਿਆਣੇ ਕਾ', 'ਗੱਭਰੂ ਪੰਜਾਬ ਦਾ' ਤੇ 'ਉੱਚਾ ਦਰ ਬਾਬੇ ਨਾਨਕ ਦਾ' ਆਦਿ ਫਿਲਮਾਂ ਲਈ ਵੀ ਗਾਇਆ ਹੈ।

'ਮਾਮਲਾ ਗੜਬੜ ਹੈ' ਫ਼ਿਲਮ ਵਿਚ ਗਾਈ 'ਘੋੜੀ' ਦੀ ਅਤਿ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਦੇ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੇ ਅਲੋਪ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਲੋਕ ਧੁਨਾਂ ਨੂੰ ਸਜੀਵ ਕਰਨ ਵੱਲ ਵੀ ਵਿਤ ਮੁਤਾਬਕ ਉਪਰਾਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਵੇਕਲੇ ਯਤਨਾਂ ਸਦਕਾ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ 1983 ਵਿਚ ਮੁਹੰਮਦ ਰਫੀ ਸੋਸਾਇਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਲੋਂ ਮੁਹੰਮਦ ਰਫੀ ਅਵਾਰਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਵਾਣੀ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਕੰਪਨੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਕੈਸਟਾਂ ਅਤੇ ਐਚ ਐਮ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਕ ਐਲ ਪੀ ਰਿਕਾਰਡ ਕੱਢ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਪੇਸ਼ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹੋਈ ਮੁਲਾਕਾਤ ਦੇ ਕੁੱਝ ਅੰਸ਼ :—

? ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਸਰਵਜੀਤ ਜੀ ਤੁਸੀਂ ਉਸ ਅਹਿਮ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ ਜਿਸ ਨੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਗਾਉਣ ਵੱਲ ਪ੍ਰੇਰਤ ਕੀਤਾ?

—ਘਟਨਾ ਕੋਈ ਬਹੁਤ ਖਾਸ ਤਾਂ ਨਹੀਂ, ਮੇਰੇ ਭਾਪਾ ਜੀ ਨੂੰ ਸ਼ਬਦ ਆਦਿ ਗਾਉਣ ਦਾ ਸ਼ੌਂਕ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਸੰਗਤ ਕਰਨ ਲਈ ਆਖਣਾ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਭੁਸ ਜਿਹਾ ਪੈ ਗਿਆ। ਫੇਰ ਇਕ ਵਾਰੀ ਮੇਰੇ ਭਾਪਾ ਜੀ ਦੇ ਦੋਸਤ ਚਰਨ ਸਿੰਘ ਸਫਰੀ ਜੀ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਸਕੂਲ ਦੇ ਇਕ ਫੰਕਸ਼ਨ ਵਿਚ ਗਾਉਂਦਿਆਂ ਵੇਖ ਲਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਭਾਪਾ ਜੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੁੜੀ ਵਿਚ ਗਾਉਣ ਦੀ ਕਲਾ ਹੈ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਿਆ ਕਿ ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਕਿਸੇ ਗਾਉਣ ਵਾਲੀ ਮੰਡਲੀ ਵਿਚ ਭੇਜਣ ਲਈ ਕਹਿ ਰਹੇ ਨੇ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਬਹੁਤ ਭੈੜਾ ਲਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਂ ਸੋਚਦੀ ਸੀ ਕਿ ਲੋਕ ਮੈਨੂੰ ਵੀ 'ਗਾਉਣ ਵਾਲੀ' ਕਹਿਣਗੇ। ਪਰ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਸਮਝਾਇਆ ਕਿ ਅੱਜ ਕਲ ਲੋਕ ਗਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਆਰਟਿਸਟ ਸਮਝਦੇ ਨੇ। ਤੇ ਮੈਂ ਸ੍ਰੀ ਰਵੀ ਸ਼ਰਮਾ ਜੀ ਦੇ ਟਰੁੱਪ 'ਸੌਂਗ ਐਂਡ ਡਰਾਮਾ ਡਿਵੀਜ਼ਨ' ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਈ। ਉਨ੍ਹੀਂ ਦਿਨੀਂ ਮੈਨੂੰ ਦੋ ਹੀ ਗੀਤ ਆਉਂਦੇ ਇਕ ਤਾਂ 'ਏਨ੍ਹਾਂ ਅੱਖੀਆਂ ਵਿਚ ਪਾਵਾਂ ਕਿਵੇਂ ਕਜਲਾ' ਤੇ ਦੂਜਾ 'ਤੂੰਬਾ ਵਜਦਾ ਈ ਨਾ'। ਕਈ ਵਾਰ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਹ ਦੋਨੋਂ ਈ ਕਈ ਵਾਰ ਸੁਣ ਲੈਣੇ ਤੇ ਮੇਰਾ ਉਤਸ਼ਾਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਧਦਾ ਗਿਆ ਉਦੋਂ ਮੈਂ ਸੱਤਵੀਂ ਵਿਚ ਹੀ ਸੀ ਤੇ ਮੁੜ ਕੇ ਤਾਂ ਉਂਝ ਹੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦਾ ਭੋਗ ਪੈ ਗਿਆ। ਬੱਸ ਗਾਉਣ ਦਾ ਭੂਤ ਈ ਸਵਾਰ ਰਿਹਾ ਕਰੇ ਸਾਰਾ ਦਿਨ। ਫੇਰ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਨੱਚਣ ਈ ਲੱਗ ਪਈ ਤਾਂ ਘੁੰਡ ਕਾਹਦਾ ਤੇ ਮੈਂ ਸ਼ਰਮਾ ਜੀ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵੀ ਦੇਣ ਲੱਗੀ ਪਈ। ਫੇਰ ਤਿੰਨ ਕੁ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ਰਮਾ ਜੀ ਨਾਲ ਹੀ ਵਿਆਹ ਹੋ ਗਿਆ ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਪਾਸੇ ਜੁਟ ਪਈ।

? ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਮੁੜ ਕੇ ਗਾਉਣ ਤੋਂ ਮਨ੍ਹਾ ਤਾਂ ਨੀਂ ਕੀਤਾ?

—ਲੈ ਕੀਤਾ ਠੀਕਾਂ ਨੀਂ! ਇਹ ਤਾਂ ਸਿੱਧੇ ਹੀ ਪੈ ਗੇ ਬਈ ਹੁਣ ਨੀ ਗਾਉਣ ਦੇਣਾ। ਮੈਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਇਆ ਕਿ ਗਾਉਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੁਣ ਮੈਨੂੰ ਜਿਉਣਾ ਈ ਔਖੈ ਫੇਰ ਮੈਂ ਮਿੰਨਤ ਤਰਲੇ ਨਾਲ ਸ਼ਰਮਾ ਜੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਹੋਰ ਕੁੜੀਆਂ ਵੀ ਤਾਂ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਦੇ ਈ ਓ. ਜੇ ਮੈਨੂੰ ਲੈ ਚਲਿਆ ਕਰੋ ਤਾਂ ਪੈਸੇ ਵੀ ਬਚਣਗੇ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਹੁਣ ਜਾਹਰ ਈ ਐ ਕਿ ਮੈਂ ਗਾਉਨੀ ਆਂ। ਉਹ ਇਕ ਆਈਟਮ ਦੇਣ ਲਈ ਮੰਨ ਗਏ ਤੇ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਮੈਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇਣ ਲਈ ਵੀ ਰਜ਼ਾਮੰਦ ਕਰ ਲਏ।

? ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਕਿੱਤਾ ਚੁਣ ਲਿਆ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਬਕਾਇਦਾ ਟਰੇਨਿੰਗ ਨਾ ਲਈ ਹੋਣ ਦੀ ਘਾਟ ਨਹੀਂ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਣ ਲੱਗੀ।

—ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ, ਮੈਂ ਫਿਰ ਕਲਾਸੀਕਲ ਸੰਗੀਤ ਸਿੱਖਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ।

? ਤੁਸੀਂ ਟੀ ਵੀ ਤੇ ਰੇਡੀਓ ਤੇ ਵੀ ਉਸ ਟਰੁੱਪ ਦੇ ਜਰੀਏ ਈ ਗਏ?

—ਹਾਂ, ਉਥੇ ਵੀ ਮੈਨੂੰ ਅੰਕਲ (ਚਰਨ ਦਾਸ ਸਫਰੀ) ਨੇ ਈ ਮਿਲਾਇਆ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰੇਡੀਓ ਲਈ ਮੈਨੂੰ ਇਕ ਗੀਤ 'ਆਓ ਹਜ਼ੂਰ ਮੈਂ ਹੋਈ ਤੁਹਾਡੇ ਹਾਣ ਦੇ' ਤੇ ਇਕ ਗ਼ਜ਼ਲ ਤਿਆਰ ਕਰਵਾਈ. ਇਹ ਮੈਂ ਯੁਵ ਵਾਣੀ ਵਿਚ ਗਾਏ।

? ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਤੁਸੀਂ ਏਸ ਗੱਲ ਲਈ ਤਾਂ ਸੁਚੇਤ ਈ ਨ੍ਹੀਂ ਹੋਵੋਗੇ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀ ਕੋਈ ਮੌਲਿਕ ਸ਼ੈਲੀ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨੀ ਐ।

—ਨਾ ਉਦੋਂ ਮੈਨੂੰ, ਏਹਦੇ ਬਾਰੇ ਕੱਖ ਨ੍ਹੀਂ ਸੀ ਪਤਾ ਉਦੋਂ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਕਹਿੰਦਾ ਏਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਰੇਸ਼ਮਾਂ ਨਾਲ ਕੁੱਝ ਮਿਲਦੀ ਐ ਤੇ ਕੋਈ ਕਹਿੰਦਾ ਅਫਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਤੇ ਕੋਈ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨਾਲ ਕਹਿੰਦਾ ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਬਹੁਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਵਾਂ ਦਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਤਾ ਤੇ ਮੈਂ ਸਗੋਂ ਹੈਰਾਨ ਹੁੰਦੀ, ਤਾਂ ਉਦੋਂ ਮੈਨੂੰ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਜ਼ਰੂਰ ਚੰਗੀ ਲੱਗਦੀ ਸੀ।

? ਅਣਛੋਹੀਆਂ ਲੋਕ ਗੀਤਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਮੌਲਿਕ ਧੁਨਾਂ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਲਹਿਜਾ ਤੁਸੀਂ ਸੁਚੇਤ ਪੱਧਰ ਤੇ ਆਪਣੀ ਅਵਾਜ਼ ਨੂੰ ਮੁਖ ਰਖਦਿਆਂ ਜਾਂ ਅਚਨਚੇਤ ਈ ਏਧਰ ਆਏ?

—ਬਿਲਕੁਲ ਅਚਨਚੇਤ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂਕਿ ਏਨਾ ਕੁ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਲੋਕ ਗੀਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਚਿਰ ਜਿਊਂਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਤੇ ਸਦਾ ਸਜਰੇਪਣ ਵਾਲੇ ਹੁੰਦੇ ਐ। ਕੁੱਝ ਸ਼ਹਿਰ ਆ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਉਸ ਵਿਰਸੇ ਦਾ ਤਰਸੇਵਾਂ ਜਿਹਾ ਵੀ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਹੁੰਗਾਰਾ ਵੀ ਚੰਗਾ ਮਿਲਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਨ-ਹੰਢਾਏ ਗੀਤ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ 'ਘੋੜੀ' ਗਾਈ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਪੱਕਾ ਯਕੀਨ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰ ਹਿੱਟ ਹੋਵੇਗੀ।

ਇਸ 'ਘੋੜੀ' ਤੋਂ ਮਿਲੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਨੇ ਹੀ ਰੇਡੀਓ, ਟੀ ਵੀ ਤੇ ਅਖਬਾਰਾਂ ਦਾ ਵਧੇਰੇ ਧਿਆਨ ਖਿਚਿਆ ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੀ ਚੋਣ ਤੇ ਮਾਣ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਇਆ।

? ਲੁਧਿਆਣੇ ਵਾਲੇ ਬਹੁਤੇ ਗਾਇਕਾਂ ਦੀ ਇਹ ਧਾਰਣਾ ਹੈ ਕਿ ਪੈਸਾ ਤਾਂ ਲੱਚਰ ਗੀਤਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜੇਬ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢੀ ਦੇ। ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨ੍ਹੀਂ ਕਦੇ ਸੋਚਿਆ?

—ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਤਾਂ ਮੰਦਾ ਚੰਗਾ ਹੁੰਦਾ ਈ ਸੀ ਪਰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਸੋਚਦੀ ਸਾਂ ਕਿ ਮਾਮੂਲੀ ਗਾਇਕ ਵੀ ਕੋਠੀਆਂ ਕਾਰਾਂ ਬਣਾਈ ਜਾਂਦੇ ਐ ਤੇ ਅਸੀਂ ਐਵੇਂ...। ਤਾਂ ਕਈ ਵਾਰੀ ਮਨ ਡੋਲ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਪਰ ਸ਼ਰਮਾ ਜੀ ਮੈਨੂੰ ਹੌਸਲਾ ਦਿੰਦੇ ਕਿ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨ੍ਹੀਂ ਪੈਸਾ ਈ ਸਭ ਕੁੱਝ ਨ੍ਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਰੁੱਖੀ ਮਿੱਸੀ ਖਾਲਾਂਗੇ ਪਰ ਆਪਣੇ ਥਾਂ ਕਾਇਮ ਰਹਾਂਗੇ। ਤਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਮੈਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਚੋਭਾਂ ਵੀ ਘੱਟ ਚੁਭਦੀਆਂ ਜਿਹੜੇ ਕਹਿੰਦੇ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਗਾਉਣ ਵਿਚੋਂ ਕੀ ਖਟਿਆਂ, ਘਰ ਤਾਂ ਬਣਾ ਨ੍ਹੀਂ ਸਕੇ ਆਪਣਾ।

? ਠੀਕ ਹੈ ਉਸ 'ਲੱਚਰਤਾ' ਤੋਂ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਬਚੇ ਰਹੇ ਪਰ ਸਾਡੇ ਟੀ ਵੀ. ਰੇਡੀਓ ਤੇ ਵੀ ਇਕ ਖਾਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ 'ਲੱਚਰਤਾ' ਅਪਨਾਉਣ ਲਈ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦੇ ਜਿਵੇਂ ਆਪਣੇ ਮਨ ਮਰਜ਼ੀ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਲਈ ਗਵਾਉਣਾ। ਇਹ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਵੀ ਕਬੂਲ ਕਰਨੀ ਈ ਪਈ ਕਿ ਨਹੀਂ?

—ਇਹ ਐਨਾ ਨ੍ਹੀਂ ਚੁਭਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵੀ ਮਜਬੂਰੀ ਹੁੰਦੀ ਐ. ਬਾਕੀ ਫਿਰ ਏਨਾ ਕੁ ਤਾਂ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਨਾ ਈ ਪੈਂਦਾ. ਉਂਝ ਏਥੇ ਵੀ ਇਕ ਹੱਦ ਤੋਂ ਅਗਾਂਹ ਨ੍ਹੀਂ ਜਾਈਦਾ।

? ਜਿਹੜੇ ਤੁਹਾਡੇ ਵਾਂਗ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਸਥਾਪਤ ਗਾਇਕ ਨੇ, ਉਹ ਵੀ ਚੰਗੇ ਸ਼ਾਇਰਾਂ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਗਾਉਣ ਤੋਂ ਕਿਉਂ ਡਰਦੇ ਐ? ਚੰਨ ਗੁਰਾਇਆ ਵਾਲੇ ਵਰਗਿਆਂ ਚਲੰਤ ਗੀਤਕਾਰਾਂ ਤੇ ਈ ਬਹੁਤਾ ਨਿਰਭਰ ਕਿਉਂ ਕਰਦੇ ਐ?

—ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਂ ਵੀ ਏਵੇਂ ਈ ਸੋਚਦੀ ਸੀ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੰਦ ਘੋਲਣ ਵਾਲੇ ਗੀਤਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਕੁੱਝ ਵੀ ਨ੍ਹੀਂ ਲੈਣਾ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੈਨੂੰ ਕੁੱਝ ਚੰਗੇ ਗੀਤ ਭੇਜੇ ਤਾਂ ਮੈਂ ਹੈਰਾਨ ਹੋਈ। ਮੈਨੂੰ ਫੇਰ ਵੀ ਸੱਚ ਨਾ ਆਵੇ ਕਿ ਉਹ ਚੰਗਾ ਗੀਤ ਵੀ ਲਿਖ ਸਕਦੇ ਐ, ਪਰ ਹੁਣ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਇਆ ਕਿ ਜੇ ਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਚੰਗੇ ਹੋਣ ਤਾਂ ਲੇਖਕ ਆਪਣੇ ਸੁਰ ਬਦਲ ਲੈਂਦੇ ਐ, ਮੈਨੂੰ ਹੁਣ ਤਕ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣਾ ਗੰਦਾ ਗੀਤ ਗਾਉਣ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਬਾਕੀ ਸਾਡੇ ਲੋਕ ਵਿਰਸੇ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਚੰਗਾ ਗੀਤ ਜਦੋਂ ਮੈਨੂੰ ਲੱਭ ਜਾਵੇ ਮੈਂ ਉਹੀ ਗਾਉਨੀ ਆਂ, ਮੇਰਾ ਕਿਤਾਬਾਂ ਨਾਲ ਵਾਹ ਘੱਟ ਈ ਰਿਹੈ ਇਸ ਕਰਕੇ ਮੈਨੂੰ ਉਹ ਗੀਤ ਕਈ ਵਾਰ ਲਭਦੇ ਨ੍ਹੀਂ।

? ਅੱਛਾ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਕੰਪਨੀਆਂ ਬਾਰੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦੇ ਕਿ ਉਹ ਕਹਿਕੇ ਗਾਇਕਾਂ ਤੋਂ ਲੱਚਰ ਗੀਤ ਗਵਾਉਂਦੇ ਐ ਤੇ ਫੇਰ ਕੁੱਝ ਦਿੰਦੇ ਲੈਂਦੇ ਵੀ ਮਨ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਈ ਐ, ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਅਨੁਭਵ ਐ?

—ਇਹ ਗੱਲ ਬਹੁਤ ਹੱਦ ਤਕ ਠੀਕ ਐ, ਮੈਂ 6-7 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਲਈ ਗਈ ਤਾਂ ਲੋਕ-ਗੀਤਾਂ ਕਰਕੇ ਮੈਨੂੰ ਨੇੜੇ ਈ ਨਾਂ ਢੁੱਕਣ ਦੇਣ, ਆਖਣ 'ਦੂਜਿਆਂ' ਵਰਗੇ ਗੀਤ ਚੁਣ। ਪਰ ਮੈਂ ਮੁੜ ਆਈ ਫੇਰ ਜਦੋਂ ਮੇਰਾ ਨਾਂ ਚੱਲ ਪਿਆ ਤਾਂ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ ਭਾਵੇਂ ਲੋਕ ਗੀਤ ਈ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਵਾਓ, ਇਹ ਵੀ ਚਲਦੇ ਐ. ਤੇ ਮੇਰਾ ਐਲ ਪੀ ਐਚ ਐਮ ਵੀ ਨੇ ਕੱਢਿਆ ਪਰ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਅਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੀ ਧੇਲਾ ਨ੍ਹੀਂ. ਕਾਫੀ ਸਮਾਂ ਲੰਘ ਗਿਐ।

? ਜਿਹੜੇ ਤੁਸੀਂ ਫਿਲਮਾਂ ਲਈ ਗੀਤ ਗਾਏ ਐ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੁੱਝ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਸਤਰ ਨੀਵਾਂ ਕਰਕੇ ਗਾਉਂਦਿਆਂ ਔਖਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਾ?

—ਹੈ ਤਾਂ ਸੀ, ਪਰ ਫੇਰ ਡਰ ਵੀ ਲਗਦੈ ਕਿ ਜਵਾਂ ਈ ਸਤਰ ਪਿੱਛੇ ਪਏ ਰਹੇ ਤਾਂ ਲੋਕ ਆਕੜ ਈ ਨਾ ਸਮਝਣ ਲੱਗ ਪੈਣ. ਏਨਾ ਕੁ ਤਾਂ ਮਾਰਕੀਟ ਦਾ ਖਿਆਲ ਰੱਖਣਾ ਈ ਪੈਂਦੈ।

? ਕਦੇ ਅਜਿਹਾ ਮੌਕਾ ਵੀ ਆਇਐ ਜਦੋਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਚਮਕੀਲੇ ਵਰਗੇ ਕਿਸੇ ਗਾਇਕ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇਣਾ ਪਿਆ ਹੋਵੇ?

—ਮੈਂ ਅਜਿਹੇ ਮੌਕੇ ਘਬਰਾਉਂਦੀ ਨਹੀਂ, ਮੇਰੇ ਸੁਨਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਆਪਣਾ ਵਰਗ ਐ, ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਊਆ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੀ। ਮੈਂ ਮੁਹੰਮਦ ਸਦੀਕ ਤੇ ਰਣਜੀਤ ਕੌਰ ਹੋਰਾਂ ਬਰਾਬਰ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਿਤੇ, ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੀ ਥਾਂ ਹੁੰਗਾਰਾ ਮਿਲਿਐ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਥਾਂ।

ਬਾਕੀ ਪੰਨਾ 15 ਉਤੇ

ਪੰਨਾ 15 ਦੀ ਬਾਕੀ

ਖਬਰ ਭਾਈ ਮਨੀ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਵੀ ਮਿਲ ਗਈ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਤੁਰੰਤ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਆਉਣ ਲਈ ਸਿੱਖ ਸਵਾਰ ਚਹੁੰ ਕੂੰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਫੇਰਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਪਰੰਤੂ ਫਿਰ ਵੀ ਅਨੇਕਾਂ ਸਿੱਖ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਆ ਗਏ ਅਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਦੇ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋ ਗਏ। ਇਸ ਕੁਕਰਮ ਕਾਰਨ ਇਕੱਠ ਨਾ ਹੋ ਸਕਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਭਾਈ ਮਨੀ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਸੂਬੇਦਾਰ ਨੂੰ 5000 ਰੁਪਿਆ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿਤਾ।

ਜ਼ਕਰੀਆ ਖਾਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਭਾਈ ਮਨੀ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਿਕਟਵਰਤੀ ਸਾਥੀ ਭਾਈ ਦੀਵਾਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅਤੇ ਭਾਈ ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਪਕੜ ਕੇ ਲਾਹੌਰ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ। ਭਾਈ ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਤਸੀਹੇ ਦੇ ਕੇ ਸ਼ਹੀਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਭਾਈ ਦੀਵਾਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਆਰੇ ਨਾਲ ਚੀਰਿਆ ਗਿਆ। ਜ਼ਕਰੀਆ ਖਾਨ ਨੇ ਭਾਈ ਮਨੀ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅੱਗੇ ਇਸਲਾਮ ਧਰਮ ਨੂੰ ਕਬੂਲ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਠੁਕਰਾ ਦਿੱਤੀ ਤਾਂ ਕਾਜ਼ੀ ਨੇ ਆਪ ਜੀ ਦਾ ਬੰਦ ਬੰਦ ਕੱਟਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਸੁਣਾ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਖਿੜੇ ਮੱਥੇ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤਾ। ਜਲਾਦ ਭਾਈ ਮਨੀ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਨੇੜੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਲੈ ਆਏ। ਆਪ ਜੀ ਦੀ ਉਮਰ ਉਸ ਸਮੇਂ 73 ਵਰ੍ਹੇ ਦੇ ਲੱਗ ਭੱਗ ਸੀ। ਜਲਾਦ ਨੇ ਆਪ ਜੀ ਦੇ ਹੱਥ ਦਾ ਗੁੱਟ, ਬਿਰਧ ਜਾਣ ਕੇ, ਗੰਡਾਸਾ ਚੁਕਿਆ ਤਾਂ ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਜਲਾਦ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤੈਨੂੰ ਬੰਦ ਬੰਦ ਕੱਟਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਸੋ ਬੰਦ ਬੰਦ ਹੀ ਕੱਟ। ਸੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਸ਼ਹਾਦਤ ਪਾਈ। ਭਾਈ ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਭੰਗੂ ਭਾਈ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਬਾਰੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਿਖਦੇ ਹਨ :—

ਪਹਲੇ ਉਂਗਲੀਯੋਂ ਪੱਟੇ ਕਟਾਏ।

ਫਿਰ ਮੱਧ ਗੰਢ ਤੇ ਬੰਦ ਛਡਾਏ।
ਫੇਰ ਉਂਗਲੀ ਤਿਥੀ ਵਾਰ ਕਟਾਈ।
ਫਿ ਪੋਰੋਂ ਸੋ ਬੀਣੀ ਛੁੜਾਈ।
ਚੰਡਾਲ ਚਾਹੇ ਫਿਰ ਮੌਢਿਓ ਲੁਹਾਈ।
ਮਨੀ ਸਿੰਘ ਕਈ ਕਹੁਨੀ ਘੜਾਈ।
ਕਹੁਣੀਓ ਕਟਾਇ ਫਿਰ ਮੌਢਿਓ ਲੁਹਾਈ।
ਸਜੀ ਕਰਾਇ ਫਿਰ ਖਬੀ ਫੜਾਈ।
ਤਿੰਨ ਹੀ ਪੈਰਯੋਂ ਬੰਦ ਕਟਾਯੋ।
ਗਰ ਗਰ ਉਂਗਲ ਗੁਠੋ ਬਢਾਯ

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਜ਼ੁਲਮ ਦੀ ਮਾਰੂ ਹਨੇਰੀ ਝੁਲਦੇ ਸਮੇਂ ਵੀ ਦੀਵਾਲੀ ਮਨਾਈ ਅਤੇ ਘਿਓ ਦੀ ਥਾਂ ਆਪਣਾ ਖੂਨ ਦੇ ਕੇ ਦੀਪ ਮਾਲਾ ਕੀਤੀ।

ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸੇਲ

ਪੰਜ ਏਕੜ ਫਾਰਮ ਵਿਚ ਦੋ ਬੈਡਰੂਮ ਦਾ ਘਰ ਸਾਰਾ ਫਿਨਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਬੇਰੀ ਫਾਰਮ ਕੋਲ ਹੈ ਮਸਕੀ ਵਿਲਿਜ ਵਿਚ। ਬੇਰੀ ਬੀਜਣ ਵਾਸਤੇ ਬਹੁਤ ਚੰਗੀ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ। ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਾਸਤੇ ਫੋਨ ਕਰੋ :

ਕਿਸੇ ਵੀ ਟਾਈਮ

826-7004

ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨਰਵਾਲ

ਨੋਟਰੀ ਪਬਲਿਕ, ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਸਲਾਹਕਾਰ, ਇਨਸ਼ੋਰੈਂਸ ਏਜੰਟ ਤੇ ਹੋਰ ਸੇਵਾਵਾਂ

- ਘਰਾਂ ਦੀ ਇਨਸ਼ੋਰੈਂਸ ਬਹੁਤ ਹੀ ਘੱਟ ਰੇਟ
- ਲਾਈਫ ਸਿਕਨੇਸ ਤੇ ਵਿਜ਼ਟਰ ਇਨਸ਼ੋਰੈਂਸ
- ਬੱਚੇ ਦਾ ਅਡਾਪਟ (ਗੋਦ ਲੈਣਾ)
- ਇੰਡੀਆ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੇ ਸਲਾਹ
- ਆਟੋਪਲੇਨ
- ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਦੀ ਚਿੱਠੀ ਭਰਨੀ
- ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਅਪੀਲ ਬੋਰਡ ਵਿਚ ਅਪੀਲ ਕਰਨੀ ਤੇ ਜਾਂ ਪੈਰਵਾਈ ਕਰਨੀ

ਸਲਾਹ ਮਸ਼ਵਰੇ ਦੀ ਕੋਈ ਫੀਸ ਨਹੀਂ — Open - 9.00 a.m. - 5.00 p.m.

ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ

ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨਰਵਾਲ

ਨੋਟਰੀ ਪਬਲਿਕ

ਬੀ. ਏ.(ਪੰਜਾਬ) ਐਲ. ਐਲ. ਬੀ. (ਹਰਿਆਣਾ)

ਸਾਬਕਾ ਐਡਵੋਕੇਟ ਤੇ ਓਥ ਕਮਿਸ਼ਨਰ

ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਕੰਮ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ :

- ਘਰ ਵੇਚਣ ਤੇ ਖ੍ਰੀਦਣ ਦੇ ਕਾਗਜ਼ ਤਿਆਰ ਕਰਨੇ
- ਮੌਰਗੇਜ਼ ਸੰਬੰਧੀ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਗਜ਼ ਤਿਆਰ ਕਰਨੇ
- ਲੀਜ਼ ਦੇ ਕਾਗਜ਼ ਬਣਾਉਣੇ
- ਹਲਫੀਆ ਬਿਆਨ ਲੈਣੇ
- ਪਾਸਪੋਰਟ ਜਾਂ ਫੋਟੋ ਅਟੈਸਟ ਕਰਨੀਆਂ
- ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਕਨਟਰੈਕਟ ਬਣਾਉਣੇ
- ਮੁਖਤਿਆਰਨਾਮੇ ਤਿਆਰ ਕਰਨੇ
- ਵਸੀਅਤ ਆਦਿ

Ph. 324-4944 or 325-4744 (24 hrs.)

6415 Main St. (at 48th Ave.) Vancouver, B.C.

ਸਹੋਤਾ ਐਨ. ਡੀ. ਪੀ. ਦੀ ਟਿਕਟ 'ਤੇ ਚੁੰਣੇ ਗਏ

ਮੋਅ ਸਹੋਤਾ ਪਹਿਲੇ ਪੰਜਾਬੀ ਹਨ ਜੋ ਬੀ. ਸੀ. ਦੀ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਲਈ ਚੁਣੇ ਗਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਐਨ. ਡੀ. ਪੀ. ਦੀ ਟਿਕਟ 'ਤੇ 'ਇਸਕੋਮਾਲਟ' ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਚੋਣ ਲੜੀ ਅਤੇ ਭਾਰੀ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਨਾਲ ਜਿੱਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਨਾਲ ਇਹ ਆਸ ਬੱਝਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇੰਡੋ-ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕੰਨਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣਗੇ। ਇਹਦਾ ਸਿਹਰਾ ਐਨ. ਡੀ. ਪੀ. ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਇਕ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਚੋਣ ਲੜਾ ਕੇ ਜਿਤਾਇਆ।

ਬੀ. ਸੀ. ਦੇ ਚੁਣੇ ਗਏ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ :—

ਪੋਰਟ ਅਲਬਰਨੀ — ਬੌਬ ਸਕੇਲੀ (ਐਨ. ਡੀ. ਪੀ.)
ਬੌਂਡਰੀ ਸਿਮਿਲਕਮੀਨ — ਜਿਮ ਹੇਵਟ (ਸੋਕਰਡ), ਇਵਾਨ ਮੇਸਮਰ (ਸੋਕਰਡ)
ਬਰਨਬੀ ਇਡਮੰਡ — ਡੇਵ ਮਰਸੀਰ (ਸੋਕਰਡ)
ਬਰਨਬੀ ਨੌਰਥ — ਬੈਰੀ ਜੋਨਜ (ਐਨ. ਡੀ. ਪੀ.)
ਬਰਨਬੀ ਵਿਲਿੰਗਡਨ — ਇਲਵੂਡ ਵੀਚ (ਸੋਕਰਡ)
ਕੈਰੀਬੂ — ਅਲੈਕਸ ਫਰੇਜਰ (ਸੋਕਰਡ), ਨੀਲ ਵਾਂਟ (ਸੋਕਰਡ)
ਸੈਂਟਰਲ ਫਰੇਜ਼ਰ ਵੈਲੀ — ਪੀਟਰ ਡਿਊਕ (ਸੋਕਰਡ), ਹੈਰੀ ਡਿਜੋਂਗ (ਸੋਕਰਡ)

ਚਿਲੀਵੈਕ — ਜੌਹਨ ਜੇਨਸਨ (ਸੋਕਰਡ)
ਕੋਲੰਬੀਆ ਰਿਵਰ — ਡੌਨ ਕਰੈਂਡਲ (ਸੋਕਰਡ)
ਕੋਮੌਕਸ — ਸਟੈਨ ਹੇਗਨ (ਸੋਕਰਡ)
ਕੋਕਿਟਲਮ ਮੂਡੀ — ਮਾਰਕ ਰੌਜ (ਐਨ. ਡੀ. ਪੀ.)
ਕੋਵੀਚਾਨ ਮਲਹਟ — ਗਰੇਹਮ ਬਰੂਸ (ਸੋਕਰਡ)
ਡੈਲਟਾ — ਜੌਹਨ ਸੈਵੇਜ (ਸੋਕਰਡ)
ਡਿਊਡਨੀ — ਔਸਟਨ ਪਿਲਟਨ (ਸੋਕਰਡ). ਨੌਰਮ ਜੇਕਬਸਨ (ਸੋਕਰਡ)
ਇਸਕੋਮਾਲਟ — ਮੋਅ ਸਹੋਤਾ (ਐਨ. ਡੀ. ਪੀ.)
ਕੈਮਲੂਪਸ — ਕਲਾਊਡ ਰਿਚਮੰਡ (ਸੋਕਰਡ), ਬੱਡ ਸਮਿਥ (ਸੋਕਰਡ)
ਕੂਟਨੀ — ਐਨ ਇਡਵਰਡਜ (ਐਨ. ਡੀ. ਪੀ.)
ਲੈਂਗਲੀ — ਕਰੋਲ ਗਰੇਨ (ਸੋਕਰਡ), ਡਾਨ ਪੀਟਰਸਨ (ਸੋਕਰਡ)
ਮਕੇਨਜ਼ੀ — ਹਰਲਡ ਲੌਂਗ (ਸੋਕਰਡ)
ਮੇਲਾਰਡਵਿਲ - ਕੋਕਿਟਲਮ — ਜੌਹਨ ਕੇਸ਼ਰ (ਐਨ. ਡੀ. ਪੀ.)
ਨਾਨਾਇਮੋਂ — ਡੇਵ ਸਟੂਪਿਚ (ਐਨ. ਡੀ.ਪੀ.). ਡੇਲ ਲੌਵਿਕ (ਐਨ. ਡੀ. ਪੀ.)

ਨੇਲਸਨ ਕਰੈਸਟੋਨ — ਹੋਵਰਡ ਡਿਰਕਸ (ਸੋਕਰਡ)
ਨਿਊ ਵੈਸਟ ਮਿਨਸਟਰ — ਅਨੀਤਾ ਹੈਗਨ (ਐਨ. ਡੀ. ਪੀ.)
ਨੌਰਥ ਆਈਲੈਂਡ — ਕੋਲਨ ਗੈਬਲਮਿਨ (ਐਨ. ਡੀ. ਪੀ.)
ਨੌਰਥ ਪੀਸ ਰਿਵਰ — ਟੋਨੀ ਬਰੂਮਟ (ਸੋਕਰਡ)
ਨੌਰਥ ਵੈਨਕੂਵਰ ਕੈਪਲਾਨੋ — ਐਂਗਸ ਰੀ (ਸੋਕਰਡ

ਬਾਕੀ ਪੰਨਾ 17 ਉੱਤੇ

ਪੰਨਾ 15 ਦੀ ਬਾਕੀ

? ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਭੈੜੇ ਹਲਾਤਾਂ ਨੇ ਤੁਹਾਡੇ ਕਿੱਤੇ ਤੇ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਸਰ ਪਾਇਐ ?

—ਬਹੁਤ ਭੈੜਾ, ਸਾਡਾ ਤਾਂ ਸਬੰਧ ਈ ਇਕੱਠ ਨਾਲ ਐ ਤੇ ਇਕੱਠ ਵਿਚ ਡਰ ਰਹਿੰਦੈ, ਬਸ ਜਾਨ ਮੁੱਠ ਵਿਚ ਈ ਰਹਿੰਦੀ ਐ ਜੇ ਕਿਤੇ ਰਾਤ ਬਰਾਤੇ ਜਾਣਾ ਪਵੇ ਤਾਂ...!

? ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਕੋਈ ਇਨਾਮ ਸਨਮਾਨ ਵੀ ਮਿਲਿਐ ?

—ਕਰੋ ਜੁਏ ਬਿਨਾਂ ਕੌਣ ਪੁਛਦੇ ਐ ਜੀ, ਚਲੋ ਆਪਣਾ ਸਨਮਾਨ ਤਾਂ ਸਰੋਤੇ ਈ ਨੇ। ਸਰਕਾਰ ਤਾਂ...'

ਅੱਧੀ ਗੱਲ ਅਣਕਹੀ ਛੱਡ ਕੇ ਸਰਵਜੀਤ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਇਕ ਵਾਰੀ ਇਉਂ ਡੁਬ-ਡੁਬਾਈਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਹਿ ਰਹੀਆਂ ਹੋਣ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਬਾਸ਼ ਦੇਣ ਦਾ ਏਨ੍ਹਾਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਕੋਲ ਵਕਤ ਕਿਥੇ ਐ ?

ਪੇਸ਼ਕਸ਼—ਬਲਦੇਵ ਧਾਲੀਵਾਲ

ਨਗਰੀ ਦੇ ਵਿਚ ਆਪੇ ਧਾਪੀ
ਸੋਧ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀ ਨਾ
ਨਗਰੀ ਦੇ ਵਿਜੋਗੀ ਫਿਰਦਾ
ਫੜ ਕੇ ਕਾਸਾ ਜੰਗਲ ਦਾ।
ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੇ ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਵੀ ਯਾਰੋ
ਸੁਣਿਐਂ ਕਿਧਰੇ ਖਿੜਦੇ ਨੇ
ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਜੇਹੜੇ ਪਾਸੇ ਜਾਈਏ
ਉਥੇ ਵਾਸਾ ਜੰਗਲ ਦਾ।

DO YOU NEED PLUMBING OR ELECTRICAL SUPPLIES AND SERVICE FOR NEW HOMES OR FOR RENOVATIONS

WE DO NEW HOME PLUMBING ALSO

CONTACT:

PAUL'S

PLUMBING & ELECTRICAL SUPPLY

4774 Main Street, (At 32nd.)
Vancouver, B.C.

PH: 872-3118 (Supply)
872-7227 (Service)

"Free customer parking at rear" OPEN SUNDAYS

Chevron

Fine Automotive Ltd.

15220-56th. Ave., Surrey, B.C. V3S 4N7

Automotive Repairs & Services

ਕਿਸੇ ਵੀ ਵੱਡੀ ਮੁਰੰਮਤ ਦੇ 10% off ਅਤੇ ਫਰੀ courtesy call

- ☐ Tune ups
- ☐ Brakes
- ☐ Shocks
- ☐ Lubrications
- ☐ Exhaust
- ☐ Gas
- ☐ Electrical Welding

Sarjit Hunjan Ph. 576-2014
Jolly Sanjose Service Manager

BOMBAY SWEETS

& Restaurants

6556 - 6560 MAIN ST. VANCOUVER

Ph. 321-1414
874-5722

For Largest Variety in Indian Sweets

Delicious Indian food

ਪੰਨਾ 16 ਦੀ ਬਾਕੀ

ਨੌਰਥ ਵੈਨਕੂਵਰ ਸੀਮੌਰ — ਜੈਕ ਡੇਵਸ (ਸੋਕਰਡ)
ਔਕ ਬੇ - ਜੌਰਡਨ ਹੈਡ — ਬਰਾਇਨ ਸਮਿਥ (ਸੋਕਰਡ)
ਓਕਾਨਾਗਨ ਨੌਰਥ — ਲਾਇਲ ਹੈਂਸਲ — (ਸੋਕਰਡ)
ਓਕਾਨਾਗਨ ਸਾਊਥ — ਲੈਰੀ ਚਾਮਰਜ (ਸੋਕਰਡ), ਕਲਿੱਫ ਸਰਵਾ (ਸੋਕਰਡ)
ਔਮੀਨੇਕਾ — ਜੈਕ ਕੌਂਫ (ਸੋਕਰਡ)
ਪ੍ਰਿੰਸ ਜੌਰਜ ਨੌਰਥ — ਲੌਸ ਬੂਨੇ (ਐਨ. ਡੀ. ਪੀ.)
ਪ੍ਰਿੰਸ ਜੌਰਜ ਸਾਊਥ — ਬਰੂਸ ਸਟਰੇਚਨ (ਸੋਕਰਡ)
ਪ੍ਰਿੰਸ ਰੂਪਰਟ — ਡਾਨ ਮਿਲਰ (ਐਨ. ਡੀ. ਪੀ.)
ਰਿਚਮੰਡ — ਬਿਲ ਵੈਂਡਰ ਜ਼ਾਮ —(ਸੋਕਰਡ), ਨਿਕ ਲੀਨਨ (ਸੋਕਰਡ)
ਰੌਸਲੈਂਡ ਟਰੇਲ — ਕਰਿਸ ਡੀ ਆਰਮੀ (ਐਨ. ਡੀ. ਪੀ.)
ਸੈਨਿਰ ਐਂਡ ਦੀ ਆਈਲੈਂਡ — ਮੇਲ ਕੌਂਵੇਲੀਅਰ (ਸੋਕਰਡ), ਟੈਰੀ ਹਬਰਟਸ(ਸੋਕਰਡ
ਸ਼ੁਸ਼ਵੇਪ ਰੈਵਲਸਟੋਕ — ਕਲਿੱਫ ਮਾਈਕਲ (ਸੋਕਰਡ)
ਸਕੀਨਾ — ਡੇਵਿਡ ਪਾਰਕਰ (ਸੋਕਰਡ)
ਸਾਊਥ ਪੀਸ ਰਿਵਰ — ਜੈਕ ਵੀਸਗਰਵਰ (ਸੋਕਰਡ)
ਸਰੀ-ਗਿਲਫਰਡ-ਵੈਲੀ — ਮਾਰਵਨ ਹੰਟ (ਸੋਕਰਡ)
ਸਰੀ-ਨਿਊਟਨ — ਰੀਟਾ ਜੌਹਨਸਟਨ (ਸੋਕਰਡ)
ਸਰੀ-ਵਾਈਟ ਰੌਕ ਕਲੋਵਰਡੇਲ — ਬਿੱਲ ਰੀਡ (ਸੋਕਰਡ)
ਵੈਨਕੂਵਰ ਸੈਂਟਰ — ਮਾਈਕ ਹਾਰਕੋਰਟ (ਐਨ. ਡੀ. ਪੀ.), ਏਮਰੀ ਬਾਰਨਜ਼ (ਐਨ. ਡੀ. ਪੀ.)
ਵੈਨਕੂਵਰ ਈਸਟ — ਬੌਬ ਵਿਲੀਅਮਜ਼ (ਐਨ. ਡੀ. ਪੀ.), ਗਲਿਨ ਕਲਾਰਕ (ਐਨ. ਡੀ. ਪੀ.
ਵੈਨਕੂਵਰ ਲਿਟਲ ਮਾਊਂਨਟੇਨ — ਗਰੇਸ ਮਕਾਰਥੀ (ਸੋਕਰਡ) ਡੱਗ ਮੇਵਾਟ (ਸੋਕਰਡ)
ਵੈਨਕੂਵਰ ਪੋਆਂਟ ਗਰੇਅ — ਕਿਮ ਕੈਂਪਬਲ (ਸੋਕਰਡ), ਪੇਟ ਮਗੀਅਰ (ਸੋਕਰਡ)
ਵੈਨਕੂਵਰ ਸਾਊਥ — ਰੱਸ ਫਰੇਜ਼ਰ (ਸੋਕਰਡ), ਸਟੀਫਨ ਰੌਜਰਜ਼ (ਸੋਕਰਡ)
ਵਿਕਟੋਰੀਆ — ਗੋਰਡਨ ਹੈਂਸਨ (ਐਨ. ਡੀ. ਪੀ.), ਰੌਬਿਨ ਬਲੈਂਕੋ (ਐਨ. ਡੀ. ਪੀ.)
ਵੈਸਟ ਵੈਨਕੂਵਰ - ਹੌਏ ਸਾਊਂਡ — ਜੌਹਨ ਰੀਨੋਲਡਜ਼ (ਸੋਕਰਡ)
ਜੇਲ-ਲੀਲੂਅਟ — ਜੇਮਜ਼ ਰੇਬਿਟ (ਸੋਕਰਡ)

ਪਰੋਦਾ ਵਿਖੇ ਇਕ ਪੁਰਾਤਨ ਮੰਦਰ ਚੰਦਰਨਾਥ ।

ਖਾਲਸਾ ਸਕੂਲ ਵੈਨਕੂਵਰ ਪ੍ਰੈਸ ਰਿਲੀਜ਼

ਹੁਣ ਤੱਕ ਆਈ ਮਾਇਆ ਲਈ ਦਾਨੀ ਸੱਜਣਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ

Sri Guru Singh Sabha U.S.A (S. Pritam Singh Khalsa)	$62631.00
Sikh Youth Federation of Canada Calgary	2000.00
Didar Singh Bains U.S.A.	2000.00
Surinder Kaur Parmar Burnaby	1235.00
Jaswant S. Basra Ft. St. Jams	1125.00
Tersem S. Sull Port Alberni	1101.00
Keval S. Nagra Vernon	1100.00
Kernail S. Dhaliwal Vancouver	1025.00
Rajinder S. Pandher Burnaby	1005.00
Puran Singh Gill Vancouver	1000.00
Sarjit S. Gill Vancouver	1000.00
Jasminder S. Ghuman Surrey	1000.00
Jagtar S. Sandhu Surrey	1000.00
Gurmit S. Pannu Vancouver	1000.00
Harjit S. Ranauta Vancouver	1000.00
Avtar S. Sandhu Vancouver	1000.00
Sulinder S. Gill Vancouver	1000.00
Dr. Dalip S. Sandhu Vancouver	1000.00
Sewa S. Bains E. Kelowna	1000.00
All India Foods, Karnail S. Van.	1000.00
Balwant S. Bhander Vancouver	1291.28
Jarnail S. Manhas Burnaby	810.00
Hardial S. Garcha Vancouver	1000.00
Harinder S. Suhi	1000.00
Charanjit S. Randhawa Burnaby	510.00
Sikh Gurdwara N. California U.S.A.	506.62
Parmjit S. Penesar Richmond	503.00
Pritam S. Aulakh Vancouver	500.00
Inderjit S. Penesar Vancouver	500.00
Hardial S. Johal Vancouver	500.00
Param S. Penesar New West.	500.00
Rajinder S. Cheema Vancouver	500.00
Upinderjit S. Cheema Calgary	500.00
Joginder S. Basi Vancouver	500.00
Surjit S. Gill BBY	500.00
Harbans S. Rai Vancouver	400.00
Narinder S. Bhullar New West.	400.00
Kanwaljit S. Sachdewa N. Delta	400.00
B.S. Parmar	350.00
Sikh Society	333.00
Daljit S. Sandhi Vancouver	275.00
Joginder S. Gill Surrey	250.00
Kewal S. Manhas Vancouver	250.00
Magher S. Bath Vancouver	225.00
Balwant S. Grewal Vancouver	205.00
Tarsem S. Bhatti Vancouver	202.00
Mastan S. Dulai Delta	300.00
Iqbal S. Gill Vancouver	200.00
Gurbax S. Sanghera Surrey	200.00
Randhir S. Sandhu	200.00
Jagtar S. Toor Richmond	200.00
B.S. Basra Surrey	150.00
Charanjit S. Vancouver	125.00
Jasminder S. Pandher Vancouver	113.00
Narinder S. Jouhal Vancouver	101.00
T. S. Toor Vancouver	101.00
Dr. Saranjit S. Neel Vancouver	101.00
B.S. Warum Coquitlam	101.00
Forntier Cloth House Vancouver	101.00
Harjit S. Manhas Burnaby	101.00
Mrs. Surnider Kaur Cheema Van.	100.00
Joginder S. Kohlon N. Delta	100.00
Jaswant S. Ghuman Vancouver	100.00
Surinder S. Uppal Vancouver	100.00
Jiwan S. Vancouver	100.00
Balwant S. Sandhu Vancouver	100.00
Inderjit S. Winnipeg	100.00
Parduman S. Hundal Vancouver	100.00
Mohinderpal S. Hundal Van.	100.00
Maghar S. Jheeta Burnaby	100.00
Mrs. Ranjit K. Rai Surrey	55.00
Kanwalinder S. Neel Richmond	51.00
Harjit S. Teja Vancouver	51.00
Iqbal S. Dhatt Vancouver	51.00
Gurbax Kaur	51.00
Dharam S. Vancouver	51.00
Teja S. Nijjar Vancouver	50.00
Balwant S. Burnaby	50.00
Gurnam S. Atbal Calgary	50.00
Gurnam S. Bhangu Cambel River	50.00
B. S. Sidhu Vancouver	50.00
Amarbir S Manhas Burnaby	50.00
M.S. Ghag	50.00
Tejinder S. Bal U.S.A.	416.00
Charanjit S. Sandhu	113.00
H. Jit S. U.S.A.	137.65
Dilbag S. Calgary	101.00
P.S. Calgary	100.00
Dalip S. Braich Calgary	51.00
Mehar S. Calgary	Calgary
Kiran S. Rattan Calgary	50.00

ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਖਾਲਸਾ ਸਕੂਲ ਲਈ ਮਾਇਆ ਦੇ ਕੇ ਇਸ ਮਹਾਨ ਕਾਰਜ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਹਿੱਸਾ ਪਾਇਆ ਹੈ।

ਸਭ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਨਿਮਰਤਾ ਸਹਿਤ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਖਾਲਸਾ ਸਕੂਲ ਦੀ ਕਾਮਯਾਬੀ ਲਈ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਾਇਆ ਦਾਨ ਕਰਕੇ ਨੌਰਥ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੀ ਲਹਿਤ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਹਿੱਸਾ ਜ਼ਰੂਰ ਪਾਉ ਜੀ।

"ਖਾਲਸਾ ਸਕੂਲ ਵੈਨਕੂਵਰ" ਲਈ ਮਾਇਆ ਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਚੈਕ Satnam Trust ਦੇ ਨਾਮ ਲਿਖਕੇ ਸਕੂਲ ਦੇ ਐਡਰੈਸ ਉਪਰ ਮੇਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਜੀ :—

Satnam Trust
6010 Fraser St.
Vancouver, B.C.

ਧੰਨਵਾਦ ਸਹਿਤ

ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਸੇਵਾਦਾਰ

ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਸਕੂਲ ਸਟਾਫ
ਖਾਲਸਾ ਸਕੂਲ ਵੈਨਕੂਵਰ।

A.M.C. Carpet Ltd.

12983-80th. Ave., Surrey, B.C

Carpet-Vinyl-Hardwood All Popular Brands Supplied & Installed

ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਕਾਰਪੇਟ ਜਾਂ Lino ਨਵੇਂ ਜਾਂ ਪੁਰਾਣੇ ਘਰ
ਵਿਚ ਪਵਾਉਣਾ ਹੋਵੇ, ਸਾਡੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਦੂਸਰੇ ਸਟੋਰਾਂ ਨਾਲੋਂ
ਘੱਟ ਹਨ, ਪੂਰੇ ਕੰਮ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਹੈ

Free Estimate —
ਨਵੇਂ ਜਾਂ ਪੁਰਾਣੇ ਘਰ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਫੋਨ ਕਰੋ :
Phone for appointment

Off. 594-6141

AMARJIT SINGH CHAHAL

Res. 594-7595 **Pager 680-0214**

ਕਾਲਨਗਟ ਬੀਚ ਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸੈਲਾਨੀ ਧੁੱਪ ਸੇਕਦੇ ਹੋਏ।

ਭੁੱਲੇ ਵਿਸਰੇ ਕਵੀ

ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਅਰਸ਼ੀ

ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ

''ਅਰਸ਼ੀ'' ਸਚਮੁਚ ਅਰਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਉਡਾਰੀਆਂ ਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਸੰਗਰਾਮੀ ਤੇ ਇਕ ਅਨੋਖੇ ਵਲਵਲੇ ਦਾ ਕਵੀ ਸੀ । ਕੋਈ ਸਮਾਂ ਸੀ ਜਦੋਂ ''ਅਰਸ਼ੀ'' ਦੀਆਂ ਜੋਸ਼ ਭਰਪੂਰ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਨੇ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਬਲਕਾ ਮਚਾਇਆ ਤੇ ਬੰਗਾਲ ਦੀ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਵੀ ਹਿਲਾਇਆ । ਇਸ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿਚ ਸੋਜ਼, ਦਿਲ ਦੀ ਧੜਕਣ ਤੇ ਇਕ ਦਰਦ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ।

2 ਅਕਤੂਬਰ 1924 ਨੂੰ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਦਾ ਜਨਮ ਪਿੰਡ ਰਛੀਨ ਵਿਚ ਹੋਇਆ । ਜਦੋਂ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਹੀ ਆਪਣੇ ਉਸਤਾਦ, ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਤੇ ਨਾਮਵਰ ਬੁਲਾਰੇ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਖੰਡਾ ਕੋਲੋਂ ਦੇਸ਼ ਭਗਤੀ ਦੀ ਲਗਨ ਲਗ ਚੁੱਕੀ ਸੀ । ਨਵੰਬਰ 1938 ਵਿਚ, ਪਹਿਲੀ ਵੇਰੀ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਬਰਸੀ ਉਸ ਦੇ ਜਨਮ ਨਗਰ ਸਰਾਭਾ ਵਿਚ ਮਨਾਈ ਗਈ । ਏਥੇ ਅਰਸ਼ੀ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਵੇਰੀ ਸਟੇਜੀ-ਕਵੀ ਵਜੋਂ ਆਪਣੀ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਜੌਹਰ ਦਿਖਾਏ । ਲੋਕ ਅਸ਼ ਅਸ਼ ਕਰ ਉਠੇ । ਇਸ ਮੌਕੇ ਅਰਸ਼ੀ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਕਾਵਿ-ਰਚਨਾ ''ਅਰਸ਼ੀ-ਪੀਂਘਾਂ'' ਛਪੀ ।

1941 ਵਿਚ ਅਰਸ਼ੀ ਕਲਕੱਤੇ ਚਲਿਆ ਗਿਆ । ਨਿਰੰਜਣ ਸਿੰਘ 'ਤਾਲਬ' ਨੇ ਇਸ ਦੀ ਅਰਸ਼ੀ ਉਡਾਰੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਹੱਲਾਸ਼ੇਰੀ ਦਿੱਤੀ । ਕਵਿਤਾ ਵਿਚ ਹੋਰ ਨਿਖਾਰ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ । ''ਦੇਸ਼ ਦਰਪਣ'' ਰੋਜ਼ਾਨਾ (ਕਲਕੱਤਾ) ਦੇ ਸਬ ਐਡੀਟਰ ਵਜੋਂ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਕੰਮ ਕੀਤਾ । ਕਵਿਤਾ ਬੋਲਣ ਦੇ ਹੁਨਰ ਵਿਚ ਇਹ ਪਰਿਪੱਕ ਸੀ । ਜੋ ਵੀ ਸੁਣਦਾ ਉਸ ਨੂੰ ਹਲੂਣਾ ਆ ਜਾਂਦਾ ।

1942 ਵਿਚ ਬੰਗਾਲ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅਰਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬੰਗਾਲ ਵਿਚੋਂ ਜਲਾਵਤਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਜਿਸ ਦਿਨ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਰਛੀਨ (ਲੁਧਿਆਣਾ) ਪਹੁੰਚਿਆ, ਉਸੇ ਦਿਨ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ । 1944 ਵਿਚ ਜਜ਼ਬਾਤੀ ਕਵਿਤਾਵਾ ਬੋਲ ਕੇ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੁਧ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿਚ ''ਅਰਸ਼ੀ'' ਨੂੰ ਡੇਢ ਸਾਲ ਦੀ ਸਖਤ ਕੈਦ ਦਾ ਹੁਕਮ ਹੋਇਆ ਜਿਹੜੀ ਇਸ ਨੇ ਸੈਂਟਰਲ ਜੇਲ੍ਹ ਮੁਲਤਾਨ ਵਿਚ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ । 1948 ਵਿਚ ਲੁਧਿਆਣੇ ਤੋਂ ਹਫਤਾਵਾਰ ''ਲਲਕਾਰ'' ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਜਿਹੜਾ ਛੇਤੀ ਹੀ ਘਰ ਘਰ ਦਾ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਬਣ ਗਿਆ । ਲਲਕਾਰ ਵਿਚ ਛਪੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਤਕ ਜ਼ਬਾਨੀ ਯਾਦ ਹਨ ।

ਅਰਸ਼ੀ ਨੇ ਤਿੰਨ ਪੁਸਤਕਾਂ ਛਾਪੀਆਂ । ਹੱਡ-ਬੀਤੀਆਂ, ਅਰਸ਼ੀ ਪੀਂਘਾਂ ਅਤੇ ਲਲਕਾਰ । ਅਫਸੋਸ ਕਿ ਇਸ ਅਣਖੀਲੇ ਕਵੀ ਦੀ ਭਰ ਜਵਾਨੀ ਦੇ ਦਿਨੀਂ ਜਨਵਰੀ 1952 ਵਿਚ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ।

ਹਰ ਸਾਲ ਇਸ ਦੀ ਬਰਸੀ ਮੌਕੇ ਇਸ ਦੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਨੌਜਵਾਨ ਸਭਾ ਵਲੋਂ ਕਵੀ ਦਰਬਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਅਰਸ਼ੀ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿਚ ਇਕ ਅਨੋਖੀ ਲਲਕਾਰ ਹੁੰਦੀ ਸੀ । ਉਸ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਨੂੰ ਕਿਤਨਾ ਸਖਤ ਮਿਹਣਾ ਮਾਰਿਆ ਜੁਲਾਈ 1943 ਵਿਚ ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਬੋਸ ਨੇ ਸਿੰਘਾਪੁਰ ਵਿਖੇ ਹਿੰਦੀ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਲੜਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਸੀ । ''ਆਜ਼ਾਦ ਹਿੰਦ ਫੌਜ'' ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਰੱਖਣ ਵੇਲੇ ਹਰਮਨ ਪਿਆਰੇ ਨੇਤਾ ਸ੍ਰੀ ਬੋਸ ਨੇ ਅਰਸ਼ੀ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਉਂ ਲਲਕਾਰਿਆ ਸੀ :-

ਆਓ ਨਿੱਤਰੋ ਅੱਜ ਮੈਦਾਨ ਅੰਦਰ,
ਜਾਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਵਾਰਨੀ ਏਂ ।
ਆਪਣੇ ਖ਼ੂਨ ਦੀ ਨਦੀ ਵਹਾ ਕੇ ਤੇ,
ਬੇੜੀ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤਾਰਨੀ ਏਂ ।
ਤਖਤ, ਤਾਜ, ਤਰੱਕੀ, ਤਨਖਾਹ ਕੋਈ ਨਹੀਂ,
ਧੋਖਾ ਕਿਸੇ ਨੇ ਸੱਜਣੋਂ ਖਾਵਣਾ ਨਹੀਂ ।
ਏਥੇ ਲਾਲਚ ਨਹੀਂ ਕੋਈ ਮੁਰੱਬਿਆਂ ਦਾ,
ਦਿਲ ਆਪਣਾ ਕਿਸੇ ਭਰਮਾਵਣਾ ਨਹੀਂ ।

ਇਸ ਲਲਕਾਰ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਸਚਮੁਚ ਹੀ ਮੁਰਦਾ ਅਣਖ ਵੀ ਇਕ ਵਾਰੀ ਜਾਗ ਉਠਦੀ ਹੈ । ''ਅਰਸ਼ੀ'' ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਲਈ ਮਰ ਮਿਟਣ ਦਾ ਜਜ਼ਬਾ ਸੀ । ਉਹ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਆਸ਼ਕ ਸੀ । ਉਸ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖਤਾ ਨਾਲ ਮੁਹੱਬਤ ਸੀ । ਮਜ਼ਬੀ ਮੁਜਾਵਰਾਂ ਦੀ ਉਸ ਨੇ ਡਟ ਕੇ ਵਿਰੋਧਤਾ ਕੀਤੀ । ਉਹ ਲਿਖਦਾ ਹੈ :-

ਜਿਹੜੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ
ਮਜ਼ਬ ਦੇ ਨਾਂ ਉਤੇ,
ਰੋਜ਼ ਲੱਖਾਂ
ਨਿਰਦੋਸ਼ ਲੜਾਏ ਜਾਵਣ ।
ਪੱਕੇ ਕਰਨ ਲਈ
ਰੱਸੇ ਗੁਲਾਮੀਆਂ ਦੇ,
ਰੋਜ਼ ਨੋਟਾਂ ਦੇ ਨੋਟ
ਰੁੜ੍ਹਾਏ ਜਾਵਣ ।
ਜਿਹੜੇ ਦੇਸ਼ ਅੰਦਰ
ਖਾਤਰ ਛਿੱਲੜਾਂ ਦੀ,
ਆਪਣੀ ਅਣਖ ਨੂੰ
ਦਾਗ ਲਗਾਏ ਜਾਵਣ ।
ਦੇਸ਼ ਕੌਮ ਖਾਤਰ
ਮਰਨ ਵਾਲਿਆਂ 'ਤੇ,
ਫਤਵੇ ਕਾਫਰਾਂ ਦੇ
ਜਿੱਥੇ ਲਾਏ ਜਾਵਣ ।
ਜਿਹੜੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਧਰਮ
ਦੇ ਨਾਂ ਉਤੇ,
ਆਪਣੇ ਪੇਟ ਦੇ ਲਈ
ਪ੍ਰਚਾਰ ਹੋਵੇ,
ਵਿਹਲੜ ਕਿਰਤੀਆਂ ਨੂੰ
ਲੁੱਟ ਲੁੱਟ ਖਾਣ ਜਿੱਥੇ,
ਉਸ ਦੇਸ਼ ਦਾ
ਕਿਵੇਂ ਸੁਧਾਰ ਹੋਵੇ ?

''ਅਰਸ਼ੀ'' ਦਿਲ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਨੂੰ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਕਦਾ । ਸੱਚੀ ਗੱਲ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਉਸਨੇ ਕਦੀ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ਮੰਨੀ । ਇਸੇ ਕਰ ਕੇ ਉਸ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ 35-36 ਸਾਲ ਬੀਤ ਚੁੱਕਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਹੁਣ ਵੀ ਪਿਆਰ ਕਰਦੇ ਨੇ ।

ਨਗਰ ਮਹਿਕ ਦੀ ਬਹਾਰ ਏ ਮਿਟਾ ਕੇ ਚਲੇ ਗਏ
ਅੱਗ ਕੈਹੀ ਸਾਡੇ ਵਿੱਚਕਾਰ . ਮਚਾ ਕੇ ਚਲੇ ਗਏ ।

ਤ੍ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਇਹ ਧਰਤੀ ਮਾਂ ਯਾਰੋ
ਉਸੇ ਹਾਦਸੇ ਦੇ ਆਸਾਰ ਬਣਾ ਕੇ ਚਲੇ ਗਏ ।

ਅੱਖਾਂ ਚੁਰਾਉਣਾ ਸਾਡੀ ਸਮਝ ਨਾਲ ਵਾਸਤਾ ਹੈ
ਉਹ ਤਾਂ ਫਿਰ ਧੂੜ ਉਡਾ ਕੇ ਚਲੇ ਗਏ ।

ਪੋਸਟ ਮਾਰਟਮ

ਬਿਨ ਏਕੇ ਬਰਕਤ ਮਿਲੇ

ਸਾਰੇ ਸ਼ਰਾਧ ਗੁਜ਼ਰ ਜਾਣ ਪਿੱਛੋਂ ਸ. ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕੋਠੀ ਵਿਖੇ ਆਪਣੇ ਮੰਤਰੀ ਸਾਥੀਆਂ, ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨਾਂ, ਐਮ. ਐਲ. ਏ. ਸਾਹਿਬਾਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਪਤਨੀਆਂ ਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਬੜਾ ਖਾਣਾ ਦਿੱਤਾ । ਪਰ ਇਸ ਬੜੇ ਖਾਣੇ ਵਿਚ ਇਕ ਬੜੀ ਘਾਟ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਦਾਰੂ ਦੀ ਇਕ ਘੁੱਟ ਵੀ ਨਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ । ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਾਹਿਬ ਖਾਣੇ ਪਿੱਛੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਾਸ਼ਣ ਕਰਾਉਣੇ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ।

ਭਾਸ਼ਣਾਂ ਵੇਲੇ ਇਕ ਸੱਜਣ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ ਕਿ ਡਿਨਰ ਪਿੱਛੋਂ ਭਾਸ਼ਣਬਾਜ਼ੀ ਬੜੀ ਔਖੀ ਖੇਡ ਹੈ । ਕਈ ਹਮਾਤੜ ਜਦੋਂ ਢਿੱਡ ਵਿਚ ਰੋਟੀਆਂ ਪੈਣ ਤਾਂ ਉਸੇ ਵੇਲੇ ਭਾਸ਼ਣ ਝਾੜ ਦਿੰਦੇ ਹਨ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ''ਖਾਣਾ ਅੰਦਰ ਭਾਸ਼ਣ ਬਾਹਰ ।'' ਪਰ ਕਈ ਮਾੜੀ ਨੀਤੀ ਵਾਲੇ ਐਸਾ ਭਾਸ਼ਣ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਭਾਸ਼ਣ ਆਇਆ ਖਾਣਾ ਬਾਹਰ'' ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ । ਸੋ ਅੱਜ ਅਸੀਂ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਏਕਤਾ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਕਰਨੀਆਂ ਹਨ । ਇਸ ਦੇ ਕੀ ਹਾਣ-ਲਾਭ ਹੋਣਗੇ ?

ਏਕਤਾ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤੇ ਵਜ਼ੀਰਾਂ ਤੇ ਚੇਅਰਮੈਨਾਂ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਭੈਅ ਹੈ ਕਿ ਏਕਤਾ ਦਾ ਮਤਲਬ ਪਰਲੋ ਹੈ । ਏਕਤਾ ਹੋਈ ਤੇ ਵਜ਼ੀਰੀਆਂ ਗਈਆਂ । ਇਸ ਲਈ ਏਕਤਾ ਨੂੰ ਦੂਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ ।

ਸੁਣਨ ਵਿਚ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਏਕਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਸ. ਬਸੰਤ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਦਾ ਭਾਸ਼ਣ ਸੀ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਜ਼ੀਰੀ ਤਾਂ ਇਕ ਪਾਸੇ ਰਹੀ, ਜੇ ਸਿਰ ਦਿੱਤਿਆਂ ਵੀ ਏਕਤਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਮੇਰਾ ਸਿਰ ਹਾਜ਼ਰ ਹੈ । ਇਸਦੀ ਤੁਰਤ ਫੋਟੋ ਖਿੱਚੀ ਜਾਵੇ ।

ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਦਾ ਭਾਸ਼ਣ ਸੁਣ ਕੇ ਕੁਝ ਪਤਵੰਤਿਆਂ ਦਾ ਖਾਧਾ-ਪੀਤਾ ਨਿਕਲ ਗਿਆ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਬਹੁਤਿਆਂ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਉਹ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਯਾਦ ਆਉਣ ਲੱਗਾ ਜਦੋਂ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਪੰਜ ਸਿਰ ਮੰਗੇ ਸਨ ।

ਸ. ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ ਦੇ ਕੁਝ ਸਾਥੀ ਏਕਤਾ ਨੂੰ ਬਾਕੀ ਅਕਾਲੀਆਂ ਦੀ ਆਖਰੀ ਲੜਾਈ ਸਮਝਦੇ ਹਨ । ਉਹ ਸੋਚਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜੋ ਜੋ ਧੰਦੇ ਪਿੱਟਣੇ ਸਨ, ਪਿੱਟ ਲਏ । ਕਿਧਰੇ ਕਾਮਯਾਬ ਨਾ ਹੋਏ । ਹੁਣ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦਾ ਆਸਰਾ ਲੈ ਕੇ ਏਕਤਾ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਤੁਰੇ ਹਨ । ਪਰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਏਕਤਾ ਦੀ ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਵੀ ਭੱਜ ਜਾਣਾ ਹੈ । ਇਸੇ ਲਈ ਏਕਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਜਥੇਦਾਰ ਜਗਦੇਵ ਸਿੰਘ ਤਲਵੰਡੀ ਤੇ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਫਾਇਰਿੰਗ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ । ਜੇ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਮਨ-ਮਰਜ਼ੀ ਦਾ ਹਿਸਾਬ-ਕਿਤਾਬ ਕਰ ਜਾਣ ਤਦ ਤਾਂ ਏਕਤਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇ ਲੁੱਟ ਦੇ ਮਾਲ ਦੀ ਠੀਕ ਠੀਕ ਵੰਡ ਨਾ ਹੋਈ ਤਾਂ ਏਕਤਾ ਖਲਾਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ।

–ਚਾਚਾ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹੀਆ

TRAVEL SAVERS
RENO
BALLY GRAND
2 NITES FROM $229 5 NITES FROM $299
SAN FRANCISCO
AIR ONLY FROM $215 AIR & 2 NITES HOTEL $269
SAN JOSE
AIR ONLY FROM $179
VEGAS
HACIENDA OCT 12 4 NITES $289 AIR ONLY 7 NITES OCT 26 & 30 $229
SAN DIEGO
AIR ONLY FROM $269
DISNEYLAND
ANAHEIM HILTON 3 NITES FROM $299 4 SHARING
SAVE $120 PER PERSON
HAWAII
AIR ONLY FROM $329 $569 7 NITES HOTEL & AIR
LOS ANGELES
AIR ONLY FROM $229
FRANKFURT
AIR ONLY FROM $359 ONE WAY SEATTLE US $
LONDON
AIR ONLY FROM $688
AMSTERDAM
AIR ONLY FROM $250 ONE WAY SEATTLE US $
Save on Special Fares
X-Mass Special
Authorised Agent for :
Air Canada, Western, Wardair, Easter, P.W., C.P. Holidays for the major Air Lines
Special Fare To
India, Pakistan, Sri Lanka, Fiji
for the major City
ALL AIRFARE PRICES ARE PER PERSON
ALL HOTEL PACKAGES ARE BASED ON PER PERSON DOUBLE OCCUPANCY UNLESS OTHERWISE SPECIFIED
ALL PRICES SUBJECT TO CHANGE
VISA MasterCard
IATA
SHARMA TRAVELS INC.
4275 Fraser St. (27th Ave.) Vancouver, B.C. V5V 4G1
(604) 877-1387 or 877-1388

ਜਗਦੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਨੋਟਰੀ ਪਬਲਿਕ
(ਬੀ. ਏ. ਐਲ. ਐਲ. ਬੀ. (ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ) ਅਤੇ
ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਸਲਾਹਕਾਰ
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਫਤਰ ਵਿਚ ਨੋਟਰੀ ਪਬਲਿਕ ਦੇ ਆਮ ਕੰਮ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ :—
- ਘਰ ਜਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਖ਼ਰੀਦਣ, ਵੇਚਣ ਲਈ ਜਾਂ ਮੌਰਗੇਜ਼ ਲੈਣ, ਦੇਣ ਜਾਂ ਕੈਂਸਲ ਕਰਨੀ ਆਦਿ ਦੇ ਕਾਗਜ਼ਾਤ ਤਿਆਰ ਕਰਨੇ ਅਤੇ ਰਜਿਸਟਰੀ ਕਰਵਾਉਣੀ
- ਵਸੀਅਤ, ਮੁਖਤਿਆਰਨਾਮੇ, ਐਫੀਡੇਵਿਟ, ਡੇਕਲਾਰੇਸ਼ਨ, ਐਗਰੀਮੈਂਟ, ਬਾਹਰੋਂ ਆਏ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਲਈ ''ਰਾਹਦਾਰੀ''
- ਪਾਸਪੋਰਟ ਨਾਂ ਦੀ ਤਬਦੀਲੀ

ਜਗਦੀਸ਼ ਸਿੰਘ B.A.LL.B. (Pb.U.
(ਸਾਬਕਾ ਐਡਵੋਕੇਟ ਪੰਜਾਬ ਹਾਈਕੋਰਟ)

ਅਤੇ ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ
ਦੇ ਆਮ ਮਸਲੇ ਤੇ ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਅਪੀਲ ਬੋਰਡ ਦੇ ਕੇਸ ਲੜਨ ਲਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੇ ਯੋਗ ਸਹਾਇਤਾ
#201 - 2001 East 36th Ave. [at victoria]
Vancouver. B.C. V5P 1C9
Off. 324-6727
Res. 324-4160

ਕਿਸ ਬੂਹੇ ਫਰਿਆਦ ਕਰਾਂ?

ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਹੁੰਦਲ

ਕਿਸ ਨੂੰ ਅੱਜ ਸੰਬੋਧਨ ਹੋਵਾਂ
ਕਿਸ ਨੂੰ ਦਰਦ ਸੁਣਾਵਾਂ ਮੈਂ ।
ਕਿਹੜੇ ਮੂੰਹ ਨਾਨਕ ਨੂੰ ਸੱਦਾਂ
ਵਾਰਸ ਕਿੰਝ ਬੁਲਾਵਾਂ ਮੈਂ ।

ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਅੱਗ-ਵਰੋਲੇ
ਘੇਰਾ ਘੱਤੀ ਬੈਠੇ ਨੇ
ਕਿਸ ਦੇ ਹੱਥੀਂ ਭੇਜ ਸੁਨੇਹਾ
ਮੇਘਾਂ ਨੂੰ ਸਦਵਾਵਾਂ ਮੈਂ ।

ਕਿਸ ਨੇ ਬਾਲਣ ਕੱਠਾ ਕੀਤਾ
ਤੇ ਕਿਸ ਤੀਲੀ ਲਾਈ ਸੀ
ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਖੈਰ ਅਮਨ ਦੀ,
ਕਿਸ ਮੂੰਹ ਮੰਗਣ ਜਾਵਾਂ ਮੈਂ ।

ਇਕ ਪਲ ਸਹਿਮੇ ਅੰਦਰ ਵੜਦਾਂ
ਇਕ ਪਲ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਦਾ ਹਾਂ
ਦੁਬਿਧਾ ਦੇ ਦੋ ਪੁੜਾਂ ਵਿਚਾਲੇ
ਪਿਸਦਾ, ਖੂੰਨ ਸੁਕਾਵਾਂ ਮੈਂ ।

ਥੋਹੜਾ ਬਹੁਤਾ ਆਪਾਂ ਸਾਰੇ
ਚੁੱਪ ਰਹਿਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਹਾਂ
ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੇ ਮੱਥੇ
ਇਹ ਦੂਸ਼ਣ ਚਿਪਕਾਵਾਂ ਮੈਂ ।

ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮੱਥੇ ਤਿਊੜੀ
ਬੁੱਲ੍ਹੇ ਸ਼ਾਹ ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ ਹੈ
ਘੂਰਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਅੱਖਾਂ
ਦੱਸੋ ਕੀਕਰ ਪਾਵਾਂ ਮੈਂ ।

ਕਿਸ ਹਾਕਮ ਨੂੰ ਦੁੱਖੜੇ ਦੱਸਾਂ
ਕਿਸ ਬੂਹੇ ਫਰਿਆਦ ਕਰਾਂ
ਕਿਹੜੇ ਵੈਦ ਨੂੰ ਘੱਲ ਸੁਨੇਹੜਾ
ਆਪਣੀ ਨਬਜ਼ ਵਿਖਾਵਾਂ ਮੈਂ ।

ਇਕ ਪਾਸੇ ਕਿਰਪਾਨਾਂ ਲਿਸ਼ਕਣ
ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਤਿਰਸ਼ੂਲਾਂ
ਦੋਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਕਿਤ ਬਹਾਨੇ
ਨਿੱਕੀ ਜਿੰਦ ਬਚਾਵਾਂ ਮੈਂ ।

ਰੌਲੇ ਅੰਦਰ, ਸੁਰ ਗੀਤਾਂ ਦੇ
ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਗੁੰਮ ਹੋਏ
ਕਿਸ ਮਮਟੀ ਦੇ ਉਤੇ ਚੜ੍ਹ ਕੇ
ਕੂਕਾਂ ਤੇ ਕੁਰਲਾਵਾਂ ਮੈਂ ।

ਕੀ ਗੀਤਾਂ ਨੇ ਅੱਗ ਬੁਝਾਉਣੀ
ਕੀ ਧਰਵਾਸਾ ਕਵਿਤਾ ਦਾ
ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਹਥਿਆਰ ਬਣਾ ਕੇ
ਕਿਹੜਾ ਕਰਜ਼ ਚੁਕਾਵਾਂ ਮੈਂ ।

ਖ਼ੈਰ ਅਮਨ ਦੀ ਮੰਗਦਾ ਹੋਇਆ
ਘੋਰ ਉਦਾਸੀ ਲੈ ਮੁੜਿਆਂ
ਬਾਝ ਤੁਹਾਡੇ, ਮੇਰੇ ਲੋਕੋ!
ਕਿਹੜਾ ਦਰ ਖੜਕਾਵਾਂ ਮੈਂ ।

ਬਹਿ ਕੇ ਲਹੂ ਦੇ ਹੰਝੂ ਰੋਈਏ
ਨਿਰਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਹੱਤਿਆ 'ਤੇ
"ਏਤੀ ਮਾਰ ਪਈ, ਕੁਰਲਾਣੈ"
ਅੱਥਰੂ ਕਿੰਝ ਲੁਕਾਵਾਂ ਮੈਂ ।

ਕਰਤਾਰ ਫੋਟੋ ਸਟੂਡੀਓ
1 HOUR PHOTO SERVICE
KARTAR PHOTO STUDIO
4279 - Fraser St. (27th Ave.)
Vancouver, B.C.
We Do Passport, 5 Mins. Service,
Portrait Photos & Weddings
Off; 872-6060

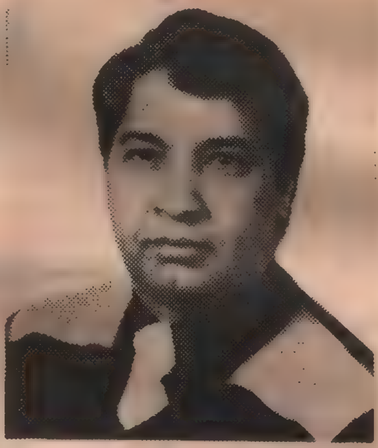

Garrison Beatty & Godoy
Insurance Agencies Ltd.

ਕਾਰਾਂ, ਵੈਨਾਂ, ਟਰੱਕਾਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ
ਇਨਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਸਾਡੇ ਪਾਸ
ਦਰਸ਼ਨ ਦਿਓ

Diwali Greetings!

BALDEV SANGRA

5258 - Rumble St., South Burnaby, B.C. V5J 2B6
Ph. 437-0033

6653 - Victoria Dr., Vancouver, B.C. V5P 3Y2
Ph. 321-6557

ਦੀਵਾਲੀ ਸੇਲ

AMBIKA

5125 Vict

Vancouver,

PHONE:

Palm Dairy Milk Homo ਦੁੱਧ **3.39** 4 lit.	**Margrine** ਮਾਰਜਰੀਨ **49¢** lb.	**Evaporate** ਈਵੈਪੋ **6**
Salted Butter ਲੂਣ ਵਾਲਾ ਬਟਰ **2.48** lb.	**Sugar** with this coupon ਖੰਡ **4.99** 10 kg.	**Manh, Moo** ਮਾਂਹ, ਮੂੰਗ **3**
Vegetable Oil ਵੈਜੀਟੇਬਲ ਤੇਲ **11.99** 16 lit.	**Sun-Flower Oil** ਸਨ-ਫਲਾਵਰ ਤੇਲ **2.99** 3 lit.	**Fresh Veget** ਫੀਜ਼ੀ ਤੋਂ ਤਾ
Sun-Flower Oil ਸਨ-ਫਲਾਵਰ ਤੇਲ **17.99** 16 lit.	**Vegetable Oil** ਵੈਜੀਟੇਬਲ ਤੇਲ **1.99** 3 lit.	**Fresh Gri** **M** **Haldi, Methe** ਹਲਦੀ, ਮੇਥ **9**

ਤਾਜ਼ੀਆਂ ਹਰੀਆਂ ਸਬਜ਼ੀਆਂ, ਸਾਫ ਸੁਥਰੀਆਂ ਦਾਲਾਂ, ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭਾਰਤੀ ਗਰੌਸਰੀ, ਡੇਅਰੀ ਦਾ ਸਾਮਾਨ ਤੇ ਮੀਟ, ਮਸਾਲੇ ਆਦਿ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਅੰਬੀਕਾ ਫੂਡਜ਼ ਤੇ ਦਰਸ਼ਨ ਦਿਓ!

FOODS

ria Drive
.C. Canada

27—0295

24 Oct. to Nov. 12, 1986

ilk Pacific ਡ ਦੁੱਧ ¢ tin.	Nabob Tea ਨਵਾਬ ਚਾਹਪੱਤੀ 3.77 (120 packt.)	Rotti Atta ਰੋਟੀ ਆਟਾ 4.89 10 kg.
, Chana Dal ਛੋਲਿਆਂ ਦੀ ਦਾਲ ¢ lb.	Black Chana ਕਾਲੇ ਛੋਲੇ 29¢ lb.	Chicken Drumsticks ਚਿਕਨ ਡਰੰਮਸਟਿਕ 99¢ lb.
le From Fiji ਆਂ ਸਬਜ਼ੀਆਂ	Chicken Legs ਮੁਰਗੇ ਦੀਆਂ ਲੱਤਾਂ 1.19 lb.	Mazola Corn Oil ਮਜੌਲਾ ਮੱਕੀ ਦਾ ਤੇਲ 5.89 3 lit.
Your Own ala Mirch, Dhania ਮਿਰਚ, ਧਨੀਆ ¢ lb.	Lamb chops ਲੈਂਬ ਚੌਪ 1.29 lb.	with free Record for $100 Grocery

We reserve the right to limit the quantity or until last.

ਮਿੱਤਰ ਪਿਆਰੇ ਨੂੰ

(ਇਕ ਅਸਲੀ ਸਿੱਖ ਦਾ ਬਿਆਨ)

ਸੁਰਿੰਦਰ ਧੰਜਲ

ਹੇ ਗੁਰੂ !
ਮੈਂ ਜਦੋਂ ਵੀ ਤੇਰੇ ਰੂਬਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹਾਂ
ਸ਼ਮਸ਼ੀਰ ਦੇ ਦਸਤੇ ਨੂੰ ਚਾਅ ਜਿਹਾ ਚੜ੍ਹ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਮਾਫ਼ ਕਰਨਾ ਗੁਰੂ !
ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤਲਵਾਰਾਂ ਲਈ ਢਾਲ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਿਆ
ਜੋ ਆਪਣੇ ਹੀ ਭਰਾਵਾਂ ਦਾ ਗਲਾ ਕੁਤਰ ਕੇ
ਮਿਆਨ ਦੇ ਮੱਥੇ ਦਾ ਕਲੰਕ ਬਣ ਗਈਆਂ

ਸੱਚ ਜਾਣੀਂ, ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ
ਲਾਲਚੀ ਗੰਗੂ ਰਸੋਈਏ ਦੇ ਵਿਸਾਹਘਾਤ ਵਰਗਾ
ਕਿਲਾ ਛੁਡਾਉਣ ਦੀਆਂ ਝੂਠੀਆਂ ਕਸਮਾਂ ਵਰਗਾ
ਜਾਂ ਬੇਦਾਵਾ ਲਿਖਣ ਅਤੇ ਪੜਵਾਉਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਵਰਗਾ —
ਮੈਂ ਤਾਂ ਏਨਾ ਹੀ ਦੱਸਣਾ ਹੈ :
ਦੇਸ ਪਰਦੇਸ 'ਚ ਉੱਗੇ ਬਦਚਲਣ ਤੂਫ਼ਾਨ
ਮੁੜ ਸਰਸਾ 'ਚ ਡੋਬਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਨੇ ਤੇਰੇ ਗਰੰਥ —

ਕਹਿਣ ਨੂੰ ਤਾਂ ਉਹ ਵੀ ਤੇਰੇ ਹੀ ਹਨ :
ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤੇਰੇ ਤਖ਼ਤ 'ਚੋਂ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਪੋਹਿਆ
'ਮਾਨਸ ਕੀ ਜਾਤਿ ਸਭੈ ਏਕੈ ਪਹਿਚਾਨਬੋ' ਦੇ
ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਵਰਗਾ —
ਪੰਜਾਂ ਪਿਆਰਿਆਂ ਦੀ ਦਸਾਂ ਨਹੁੰਆਂ ਦੀ ਕਿਰਤ 'ਚੋਂ
ਜਿਹੜੇ ਅੱਜ ਵੀ ਜੱਟ, ਖੱਤਰੀ, ਨਾਈ, ਝਿਊਰ ਜਾਂ ਛੀਂਬਾ
ਸੁੰਘਦੇ ਫਿਰਦੇ ਹਨ —
'ਰੰਘਰੇਟੇ ਗੁਰ ਕੇ ਬੇਟੇ' ਨੂੰ
ਚੂਹੜਾ ਸਮਝਣ ਵਾਲੀ ਹਉਮੈਂ ਦੇ
ਨਰਕ ਕੁੰਡ ਵਿਚ ਸੜਦੇ ਹਨ —

ਕਹਿਣ ਨੂੰ ਤਾਂ ਉਹ ਵੀ ਤੇਰੇ ਹੀ ਹਨ :
ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਨੰਦਪੁਰ ਦੇ ਮਤੇ
ਅਤੇ ਅਨੰਦਪੁਰ ਦੇ ਯੁੱਧ ਦਾ ਅੰਤਰ ਸਮਝਣ ਵਾਲਾ.
'ਬਚਿੱਤਰ ਨਾਟਕ' ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ —
ਤੇਰੇ ਸੁੱਚੇ ਬੋਲਾਂ ਦੀਆਂ ਜੜਾਂ 'ਚ ਫਿਰਦੇ ਟੋਕੇ ਨੂੰ ਜਿਹੜੇ
ਜ਼ਫ਼ਰਨਾਮੇ ਦਾ ਵਾਰਸ ਸਮਝਣ ਦੀ ਭੁੱਲ ਕਰਦੇ ਰਹੇ —
ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਯੁੱਧ
ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ, ਪਹਾੜੀ ਰਾਜਿਆਂ ਅਤੇ ਮਸੰਦਾਂ ਦੀ ਥਾਂ
'ਹਿੱਟ ਲਿਸਟਾਂ' ਦੀਆਂ ਲਾਟਰੀਆਂ 'ਚ ਹੀ ਗੁਆਚਦਾ ਰਿਹਾ —

ਮੈਨੂੰ ਮਾਫ਼ ਕਰਨਾ ਗੁਰੂ !
ਆਦਿ ਗਰੰਥ ਦੇ ਇੱਕੋ ਨੂਰ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ
ਜਿਹੜੇ ਹੋਰ ਈ ਬੱਤੀਵਾਂ ਰਾਗ ਅਲਾਪਦੇ ਹਨ
ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤੇਰੇ ਸ਼ੇਰ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਭਰਾ
ਨਹੀਂ ਸਮਝ ਸਕਿਆ —
ਦੇਸ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਉਚੀ ਕੁਰਸੀ ਦਾ ਰਚਿਆ
ਤੇਰੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਮਿਥਿਹਾਸ 'ਚ ਬਦਲਣ ਦਾ
ਕੋਈ ਵੀ ਅਡੰਬਰ ਮੈਨੂੰ ਰਾਸ ਨਹੀਂ ਆਇਆ

ਹੇ ਗੁਰੂ !
ਉਨ੍ਹਾਂ ਚੰਦਰੀਆਂ ਘੜੀਆਂ ਨੂੰ
ਮੇਰੀਆਂ ਹੀ ਬਦਕਿਸਮਤ ਅੱਖਾਂ ਨੇ ਤੱਕਣਾ ਸੀ
ਜਦੋਂ ਚਾਂਦਨੀ ਚੌਂਕ ਦੇ ਜੱਲਾਦ
ਹਰਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਇੱਟ ਨਾਲ ਇੱਟ ਖੜਕਾਉਂਦੇ ਰਹੇ —
ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੇਰਹਿਮ ਗੋਲਿਆਂ ਦੇ ਖੜਾਕ ਨੂੰ
ਮੇਰੇ ਹੀ ਬਦਕਿਸਮਤ ਕੰਨਾਂ ਨੇ ਸੁਣਨਾ ਸੀ
ਜੋ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਦਾ ਸੀਨਾ ਛਾਨਣੀ ਛਾਨਣੀ ਕਰਦੇ ਰਹੇ —
ਸ਼ਰਾਬ, ਬੀੜੀਆਂ, ਬਦਫੈਲੀਆਂ ਦੀ ਉਸ ਦੁਰਗੰਧ ਨੂੰ
ਮੇਰੇ ਹੀ ਬਦਕਿਸਮਤ ਨੱਕ ਨੇ ਸੁੰਘਣਾ ਸੀ
ਜੋ ਲਹੂ ਲੁਹਾਣ ਸਰੋਵਰ ਵਿਚ ਬੇਖ਼ੌਫ਼ ਤਾਰੀਆਂ ਲਾਉਂਦੀ ਰਹੀ —

ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਡੰਬਰੀ ਘੜੀਆਂ ਦੇ ਘੰਟਾ ਘਰਾਂ ਨਾਲ
ਤਾਂ ਯੁੱਧ ਵਿਚ ਨਿੱਤਰਨਾ ਹੀ ਪੈਣਾ ਹੈ ਗੁਰੂ !

ਸੰਕਟ-ਕਾਲ ਦਾ ਕਾਲਾ ਇਤਿਹਾਸ ਗਵਾਹ ਹੈ
ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਘੰਟਾ ਘਰ ਦੀਆਂ ਖਚਰੀਆਂ ਸੂਈਆਂ ਤੋਂ
ਵੱਖਰੀ ਹੈ ਮੇਰੀ ਤੋਰ, ਜਿਸਨੇ 'ਚੰਡੀ ਦੀ ਵਾਰ' ਨੂੰ
ਪਿੱਠ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈ !

ਯੁੱਧ ਤਾਂ ਲੜਨਾ ਹੀ ਪੈਣਾ ਹੈ ਗੁਰੂ !
ਜੋ ਤੇਰੇ ਵਾਂਗ ਉੱਤਰ ਤੋਂ ਦੱਖਣ ਤੱਕ ਫੈਲ ਜਾਵੇ —
ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਵਰਗੀ ਜਿਸਦੀ ਸੈਨਾ ਵਿਚ
ਪਗੜੀ, ਟੋਪੀ ਅਤੇ ਕੁੱਲੇ ਦੀ ਵਰਦੀ ਦਾ
ਕੋਈ ਅੰਤਰ ਨਾ ਰਹੇ —
ਜਿਸ ਵਿਚ ਲਛਮਣ ਦਾਸ ਉਰਫ਼ ਬੰਦਾ ਬਹਾਦੁਰ ਵੀ ਹੋਵੇਗਾ
ਚਮਕੌਰ ਦੇ ਯੁੱਧ ਵਾਲਾ ਭਾਈ ਸੰਗਤ ਸਿੰਘ ਵੀ —
ਜਿਸ ਵਿਚ ਭੰਗਾਣੀ ਦੇ ਯੁੱਧ ਵਾਲਾ ਪੀਰ ਬੁੱਧੂ ਸ਼ਾਹ ਵੀ ਹੋਵੇਗਾ
ਅਤੇ ਮਸ਼ਕ ਦਾ ਮਿੱਤਰ ਭਾਈ ਘਨੱਈਆ ਵੀ —
ਜਿਸ ਵਿਚ ਬੰਗਾਲ ਦਾ ਭਗਤ ਜੈਦੇਵ ਵੀ ਹੋਵੇਗਾ
ਅਤੇ ਮਹਾਂਰਾਸ਼ਟਰ ਦਾ ਤ੍ਰਿਲੋਚਨ ਵੀ —
ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦਾ ਭਗਤ ਰਾਮਾਨੰਦ ਵੀ ਹੋਵੇਗਾ
ਅਤੇ ਰਾਜਪੂਤਾਨੇ ਦਾ ਧੰਨਾ ਵੀ —
ਆਖਰੀ ਯੁੱਧ ਵਰਗਾ, ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਯੁੱਧ
ਤਾਂ ਲੜਨਾ ਹੀ ਪੈਣਾ ਹੈ ਗੁਰੂ !
ਕਬੀਰ ਦੀ ਖੱਡੀ ਅਤੇ ਨਾਮਦੇਵ ਦੇ ਕੁੜਤੇ ਵਰਗਾ
ਰਵਿਦਾਸ ਦੀ ਜੁੱਤੀ ਅਤੇ ਲਾਲੋ ਦੇ ਹਥੌੜੇ ਵਰਗਾ
ਮਰਦਾਨੇ ਦੀ ਰਬਾਬ ਅਤੇ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਦੀ ਕਲਮ ਵਰਗਾ
ਕਣਕ ਦੀਆਂ ਬੱਲੀਆਂ ਅਤੇ ਮੱਕੀ ਦੀਆਂ ਛੱਲੀਆਂ ਵਰਗਾ
ਮਾਂ ਦੀ ਲੋਰੀ ਦੇ ਸਦਾ-ਬਹਾਰ ਸੰਗੀਤ ਵਰਗਾ
ਸਜ ਵਿਆਹੀ ਮੁਟਿਆਰ ਦੀਆਂ ਸਦਾ ਸੁਹਾਗਣ ਚੂੜੀਆਂ ਵਰਗਾ

ਮੇਰੀ ਸ਼ਮਸ਼ੀਰ ਨੂੰ ਮੱਤ-ਪੱਤ ਬਖਸ਼ੀਂ ਗੁਰੂ !
ਕਿ ਸਿਰ ਦੀ ਟੋਪੀ ਨਹੀਂ, ਜ਼ੁਲਮ ਦਾ ਤਾਜ ਵੇਖਕੇ
ਰਣ ਵਿਚ ਜੂਝਦੀ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋ ਜਾਵੇ ... ...

COPE
working for **Vancouver**

ELECTION CENTRE
108 EAST BROADWAY
VANCOUVER V5T 1V9
875-1261

City Council
Libby Davies
Bruce Eriksen
Frank Kennedy
Jean Swanson
Carole Walker
Dr. Pauline Weinstein
Bruce Yorke

School Board
Carmela Allevato
Chris Allnutt
John Church
Sue Dahlin
Bill Darnell
Sadie Kuehn
Gary Onstad
Phillip Rankin
Dr. Charles Ungerleider

Park Board
Joe Arnaud
Michael Chrunik
Connie Fogal
Sue Harris
Tim Louis
Michael O'Neill
Patricia Wilson

THE IMAGE BEGINS WITH L'IMAGE

SKIN CARE
Facials
Manicures
Pedicures
Waxing
Electrolysis
Make-Up
Ear Piercing
Body Treatments

ਵਾਲਾਂ ਦੀ ਸੰਭਾਲ
ਕੱਟਣਾ, ਸੁਕਾਉਣਾ
ਰੰਗ, ਪਰਮਜ਼, ਸ਼ੈਂਪੂ
ਤੇ ਸੈਟ ਕਰਨੇ

HAIR CARE
Cuts
Blow Drys
Colors
Perms
Shampoo & Sets

SUNTANNING & ACCESSORIES

L'IMAGE

7088 Kingsway, Burnaby, B.C. V5E 4E6
Telephone: 526-6644

ਸਰੋਜਨੀ ਸੁਆਮੀ —
ਚਮੜੀ ਸੰਭਾਲ ਦੀ ਸਪੈਸ਼ਲਿਸਟ

ਡੈਲਟਾ ਤੇ ਸਰੀ ਨਿਵਾਸੀਓ

ਦੀਵਾਲੀ ਮੁਬਾਰਕ!

TRU FOODS

ਟਰੂ ਫੂਡਜ਼

ਸਪੈਸ਼ਲ ਸੇਲ

No. 1. 10705 King George Hwy., Surrey, B.C. V3T 2X6

No. 2. 10053 - 136 A St., Surrey, B.C. V3T 4G1

ਸਪੈਸ਼ਲ ਸੇਲ

Ph. 584-7011

Vegetable Oil ਵੈਜੀਟੇਬਲ ਤੇਲ 16 lit. $12.49	Vegetable Oil ਵੈਜੀਟੇਬਲ ਤੇਲ 3 lit. 2.99	Manh, Moong, Black Chana Peas Daal 4 lb. 1.99	Sun Rype Blue Label Apple Juice 99¢ lit.	Laundry Soap In Bulk 75¢ lb.
Check Peas ਚਿਟੇ ਛੋਲੇ tin 89¢	Pachranga Achar ਅਸਲੀ ਪਚਰੰਗਾ ਆਚਾਰ tin 1.89	Clean Dhania ਸਾਫ ਧਨੀਆ lb. 99¢	2 Lit. Pic-A-Pop 1.49 bot.	Fresh Bread and Buns on Special Price
Mazola Corn Oil ਮਜ਼ੌਲਾ ਮੱਕੀ ਦਾ ਤੇਲ 3 lit. 5.99	Pea Flour ਮਟਰਾਂ ਦਾ ਆਟਾ 2 kg. 1.99	Seven up & Peppsi 750 ml. 2 for 1.25	Corn Oil St. Lawrance 3 lit. 5.75	Atta On Special Price ਆਟਾ ਸਪੈਸ਼ਲ ਕੀਮਤ 'ਤੇ
Chana Flour ਛੋਲਿਆਂ ਦਾ ਆਟਾ 2 kg. 2.89	Potatoes ਆਲੂ 6.25 50 lb.	B.C. Sugar ON Special Price	Nabob Tea ਨਵਾਬ ਚਾਹਪੱਤੀ 120 pkt. 3.89	ਬਾਕੀ ਸਟੋਰ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਦੇਖੋ
	Onion ਗੰਢੇ 6.25 50 lb.	Tissue Paper 2.59 Box 500 sheet	ਲਾਲ ਮਸਰ 65¢ lb.	

ਆਪ ਨੂੰ ਤਾਜ਼ਾ ਮੀਟ ਡੇਰੀ ਦਾ ਸਾਰਾ ਸਮਾਨ, ਹਰੀਆਂ ਸਬਜ਼ੀਆਂ, ਫਲ, ਮਠਿਆਈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਹਿੰਦੀ ਦੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ। ਦਿਵਾਲੀ ਤੇ ਤਾਜ਼ਾ ਜਲੇਬੀਆਂ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਮਠਿਆਈ ਤੇ ਸਮੋਸੇ ਲੈਣਾ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲਣਾ।

ਸਟੋਰ ਵਿਚ ਅਜੇ ਵੀ ਗਰੈਂਡ ਓਪਨਿੰਗ ਸੇਲ ਚਾਲੂ ਹੈ।

ਕਹਾਣੀ

ਅੰਗ-ਸੰਗ

ਵਰਿਆਮ ਸੰਧੂ

ਅੱਜ ਭੋਗ ਪੈ ਗਿਆ ਸੀ। ਰਸਮ ਅਨੁਸਾਰ ਵੱਡੇ ਮੁੰਡੇ ਅਮਰੀਕ ਨੂੰ ਨਾਨਕੇ ਜ਼ਿੰਮੇਂਵਾਰੀ ਦੀ ਪੱਗ ਬੰਨ੍ਹਾ ਗਏ ਸਨ। ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਸ ਨਿੱਕੇ ਜਿਹੇ ਅਦਨੇ ਆਦਮੀ ਦੇ ਨਿੱਕੇ ਜਿਹੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਅੰਤ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ; ਜਿਸ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲਿਖਿਆ ਜਾਣਾ। ਪਰ ਜਿਸਦੇ ਕੀਤੇ ਛੋਟੇ ਵੱਡੇ ਕੰਮਾਂ ਨੇ ਉਸ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਜੀਵਨ ਉਪਰ ਵੱਖ ਵੱਖ ਰੂਪਾਂ ਵਿਚ ਅਸਰ-ਅੰਦਾਜ਼ ਹੋਣਾ ਸੀ।

ਸਾਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਹਨੇਰੀ ਰਾਤ ਵਿਚ ਬਾਹਰ ਆਪੋ ਆਪਣੀਆਂ ਮੰਜੀਆਂ ਤੇ ਲੇਟਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਕ ਚੁੱਪ ਹਨੇਰੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਵਿਚ ਤਣੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਉਹ ਜੋ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਸੀ, ਅਜੇ ਵੀ ਮੁਸਕਰਾਉਂਦਾ, ਹੱਸਦਾ, ਗੁੱਸੇ ਹੁੰਦਾ, ਰੋਂਦਾ, ਮੱਝਾਂ ਚੋਂਦਾ, ਪੱਠੇ ਕੁਤਰਦਾ, ਡੰਗਰ ਖੋਲ੍ਹਦਾ ਬੰਨ੍ਹਦਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਪਿਆਉਂਦਾ, ਹਲ ਵਾਹੁੰਦਾ, ਜੀਆਂ ਨੂੰ ਵਰਚਾਉਂਦਾ, ਮਾਰਦਾ ਕੁੱਟਦਾ, ਵੱਖ ਵੱਖ ਰੂਪਾਂ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਜੀਆਂ ਦੇ ਮਨ ਅੰਦਰ ਚੱਲਦੀ ਫਿਲਮ ਵਾਂਗ ਚਿਹਰੇ ਬਦਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਹ ਚੁੱਪ ਬੁੱਲ੍ਹਾਂ ਨਾਲ, ਉਸ ਨਾਲ ਕੀਤੀਆਂ ਗੱਲਾਂ, ਦੁਹਰਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਗਿਆ ਨਹੀਂ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅੰਗ-ਸੰਗ ਸੀ। ਇਸੇ ਘਰ ਵਿਚ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੋਲ ਹੀ ਪਰ੍ਹੇ ਡੰਗਰਾਂ ਅੱਗੇ ਸੁੱਤਾ ਹੋਇਆ। ਸ਼ਰਾਬ ਵਿਚ ਗੁੱਟ

ਅਮਰੀਕ, ਜੋ ਪਿੰਡੋਂ ਦੂਰ ਕਿਧਰੇ ਤੀਜੇ ਦਰਜੇ ਦਾ ਸਰਕਾਰੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਸੀ, ਲੇਟਿਆ ਹੋਇਆ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨਾਂ ਬਾਰੇ ਸੋਚ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜਿਹੜੇ ਦਿਨ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਪਿਛੋਂ ਇਕ ਕਾਲੇ ਪਰਛਾਵੇਂ ਵਾਂਗ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਤੁਰੇ ਸਨ। ਇਹਨਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਉਹ ਆਪਣੀ ਉਮਰ ਨਾਲੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕੂਲੇ ਵਹਿੜਕੇ ਨੂੰ ਹਲੀਂ ਜੋ ਦਿਤਾ ਹੋਵੇ। ਜਿਵੇਂ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਪਹਾੜੀ ਭਾਰ ਉਸਦੇ ਸਿਰ ਉਤੇ ਆ ਪਿਆ ਹੋਵੇ। ਉਸ ਨੂੰ ਤਾਂ ਅਜੇ ਇਸਦਾ ਚਿਤ-ਚੇਤਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸਨੂੰ ਤਾਂ ਛੋਟਾ ਮਹਿੰਦਰ ਲੈਣ ਗਿਆ ਸੀ ਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਹੀ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਸੀ, ਕਿ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਖਬਰੇ ਰਾਤੀਂ ਬਹੁਤਾ ਨਸ਼ਾ ਪੀ ਲਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਖਬਰੇ 'ਵਾ ਵੱਜ' ਗਈ ਸੀ। ਸਵੇਰੇ ਜਦੋਂ ਚਾਹ ਬਣਾ ਕੇ ਡੰਗਰਾਂ ਅੱਗੇ ਸੁੱਤੇ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕ ਦੀ ਮਾਂ ਜਾਗੀਰ ਕੌਰ ਜਗਾਉਣ ਗਈ ਤਾਂ ਉਹ ਬੇਹੋਸ਼ ਪਿਆ ਸੀ। ਸਾਹ 'ਘਰੜ ਘਰੜ' ਕਰਕੇ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਡਾਕਟਰ ਨੂੰ ਸੱਦਿਆ ਗਿਆ ਤੇ ਉਸਦੇ ਜੁਆਬ ਦੇਣ ਤੇ ਟੈਕਸੀ ਕਰਕੇ ਉਹਨੂੰ ਸ਼ਹਿਰ ਹਸਪਤਾਲ ਲੈ ਆਂਦਾ ਸੀ। ਤੇ ਦੂਜੇ ਦਿਨ ਮਹਿੰਦਰ, ਅਮਰੀਕ ਦੀ ਮਾਂ ਤੇ ਅਮਰੀਕ ਤਿੰਨੇ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਸ਼ਾਮ ਦੇ ਘੁਸਮੁਸੇ ਵਿਚ ਪਿੰਡ ਲੈ ਆਏ ਸਨ। ਵੱਡੀ ਕੁੜੀ ਬੰਸੋ—ਜੋ ਪਿਉ ਦੀ ਬੀਮਾਰੀ ਸੁਣ ਕੇ ਸਹੁਰਿਉਂ ਆ ਗਈ ਹੋਈ ਸੀ — ਪਿਤਾ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਆਈ ਸੁਣ ਕੇ ਗਲੀਆਂ ਸਿਰ ਤੇ ਚੁੱਕ ਲਈਆਂ ਤੇ ਉਹ ਚੀਕਾਂ ਮਾਰਦੀ ਹੋਈ ਪਿਉ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਤੇ ਆ ਡਿੱਗੀ, "ਵੇ ਮੇਰਿਆ ਰਾਜਿਆ ਬਾਬਲਾ! ਸਾਨੂੰ ਵਿਲਕਦਿਆਂ ਯਤੀਮਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਕਿਧਰ ਤੁਰ ਗਿਓਂ ਵੇ। ਤੇਰੇ ਬਿਨਾਂ ਉਜੜ ਗਏ ਅਸੀਂ ਵਸਦੇ ਨਗਰ 'ਚ ...।"

ਸਾਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਧਾਹਾਂ ਮਾਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਲੋਕ ਜੁੜ ਗਏ ਸਨ। ... ਤੇ ਉਹ ਸਾਰੀ ਰਾਤ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਰੋਂਦਿਆਂ ਗੁਜ਼ਰੀ ਸੀ। ਸਵੇਰ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਕੁੜੀ ਵੀ ਸਹੁਰਿਆਂ ਤੋਂ ਆ ਗਈ ਸੀ ਤੇ ਹੋਰ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਆਉਣ ਤੇ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਸਸਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਘਰ ਦਾ ਸਾਈਂ ਤੁਰ ਗਿਆ ਸੀ ਤੇ ਪਿਛੇ ਰਹਿ ਗਈਆਂ ਸਨ : ਅਫ਼ਸੋਸ ਲਈ ਆਏ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਦਿਲਬਰੀਆਂ।

"ਅਮਰੀਕ ਸਿਆਂ! ਫਿਕਰ ਨਾ ਕਰ। ਜੋ ਆਇਆ ਸੋ ਚਲਸੀ .... ਮਾਂਹਰਾਜ 'ਚ ਲਿਖਿਐ .... ਜੱਗ ਚੱਲਣੀ ਸਰਾਂ ਐ ...ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਲੱਦ 'ਗੇ ... ਰੌਣ ਅਰਗੇ ... ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਾਲ ਪਾਵੇ ਨਾਲ ਬੱਧਾ ਸੀ। ਪਰ ਬੰਦਾ ਉਮਰ ਨਾਲ ਜਾਵੇ ... ਹਿਰਖ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ .... ਉਹਨੂੰ ਲੈ ਬੈਠੇ ਉਹਦੇ ਵੈਲ ... ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਤਾਂ ਉਹ ਹੱਥਾਂ 'ਚ ਜੰਮਿਆ ਸੀ। ... ਮਰਿਆਂ ਨਾਲ ਮਰਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਹੀਰਿਆ! ਹੁਣ ਤਾਂ ਸ਼ੇਰਾ ਟੱਬਰ ਦਾ ਭਾਰ ਸਿਰ ਐ ... ਮਰਦ ਬਣ ਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੰਭਾਲ ਬਹੀ ..."

ਇਸ 'ਜ਼ਿੰਮੇਂਵਾਰੀ' ਤੇ 'ਫ਼ਰਜ਼' ਦੇ ਅਹਿਸਾਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਲ ਪਾ ਲਿਆ ਸੀ ਨਾਗ ਵਾਂਗੂੰ। ਇਸ ਨਾਗ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਡੰਗ ਉਸ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਵੱਜਾ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦਾ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਅਠਵੇਂ ਦਿਨ ਪਿਛੋਂ ਆਪਣੇ ਅਮਲੇ ਸਮੇਤ ਜੀਪ ਤੇ ਆਇਆ ਸੀ ਤੇ ਉਸਦੇ ਪਿਉ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਅਫ਼ਸੋਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਰਜਿਸਟਰ ਫੋਲ ਕੇ ਸਾਢੇ ਸੋਲਾਂ ਸੌ ਰੁਪਏ ਖਾਦ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਵਜੋਂ ਉਹਦੇ ਪਿਉ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਦੱਸਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਸੀ, "ਇਹ ਪੈਸੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮਰਨ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਯੱਕ-ਮੁਸ਼ਤ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਉਣੇ ਪੈਣੇਂ ਹਨ।" ਤੇ ਅਮਰੀਕ ਨੂੰ ਅੱਗੋਂ ਕੁਝ ਅਹੁੜ ਨਹੀਂ ਸੀ ਰਿਹਾ। ਕੁਝ ਮੁਹਲਤ ਜਾਂ ਰਿਆਇਤ ਮੰਗਣ ਤੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਦੋ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਵਿਚ ਪੈਸੇ ਚੁਕਦੇ ਕਰ ਦੇਵੇ। ਪਹਿਲੀ ਕਿਸ਼ਤ ਲਈ ਉਹਨੇ ਪੰਦਰਾਂ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮੁਹਲਤ ਦਿਤੀ ਸੀ। ਇਹ ਰਿਆਇਤ ਵੀ ਉਹ 'ਮੁਲਾਜ਼ਮ' ਭਰਾ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਕਰ ਗਿਆ ਸੀ।

ਛੋਟਾ ਮਹਿੰਦਰ ਕੋਈ ਬਹੁਤਾ 'ਸਾਊ' ਨਹੀਂ ਸੀ ਨਿਕਲਿਆ। ਉਸਦਾ ਵਾਹੀ ਵੱਲ ਕੋਈ ਬਹੁਤਾ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਡੰਗਰ ਧੁੱਪੇ ਸੜਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ ਤੇ ਉਹ ਹਜ਼ਾਰੀ ਟੁੰਡੇ ਦੇ ਕੋਠੇ ਤੇ ਉਠਦੇ ਕਬੂਤਰਾਂ ਨੂੰ ਅਸਮਾਨ ਤੇ ਨਜ਼ਰਾਂ ਗੱਡੀ ਵੇਖਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਪਿਉ ਨੂੰ ਵੀ ਅਗੋਂ ਸਿੱਧਾ ਆਉਂਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਤੋਂ ਮੋਢੇ ਨਾਲ ਮੋਢਾ ਜੋੜ ਕੇ ਸੰਕਟ ਵਿਚੋਂ ਲੰਘ ਜਾਣ ਦੀ ਬਹੁਤੀ ਆਸ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸ ਤੋਂ ਛੋਟੀ ਕੁੜੀ ਅਜੇ ਸਤਵੀਂ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਦੀ ਸੀ। ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਸੋਚਿਆ, ਸ਼ੁਕਰ ਰੱਬ ਦਾ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਦੋ ਵੱਡੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਹੱਥੀਂ ਵਿਆਹ ਗਿਆ ਸੀ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ... ਤੇ ਉਸ ਲੰਮਾ ਹੌਕਾ ਭਰਿਆ ... ਚੰਗਾ ਸੀ ਜਾਂ ਮਾੜਾ ਭਾਵੇਂ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਂਦਾ ਸੀ ਤੇ ਭਾਵੇਂ ਅਫ਼ੀਮ ਖਾਂਦਾ ਸੀ; ਅਮਰੀਕ ਨੂੰ ਤਾਂ ਪਿਉ ਦੇ ਜਿਉਂਦਿਆਂ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਕੋਈ ਫ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਹ ਤਾਂ ਮਹੀਨੇ ਪਿਛੋਂ ਅੱਧੀ ਤਨਖਾਹ ਆਪਣੇ ਵਰਤਣ ਲਈ ਰੱਖ ਕੇ ਅੱਧੀ ਤਨਖਾਹ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਦੇ ਹੱਥ 'ਤੇ ਲਿਆ ਰੱਖਦਾ ਸੀ। ਤਨਖਾਹ ਨਾਲ ਤੇ ਮਾੜੀ ਚੰਗੀ ਵਾਹੀ ਨਾਲ ਉਹ ਘਰ ਦਾ ਸਾਰਾ ਖਰਚ ਤੋਰੀ ਫਿਰਦੇ ਸਨ। ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਕਦੀ ਡੂੰਘਾਈ ਵਿਚ ਜਾਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਘਰ ਦਾ ਸਾਰਾ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਕਿਵੇਂ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ? ਦਰਅਸਲ ਉਹਨੂੰ ਪਿਉ ਦੇ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣ ਤੇ ਅਫ਼ੀਮ ਖਾਣ ਨਾਲ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚਿੜ੍ਹ ਜਿਹੀ ਸੀ। 'ਜੋ ਮਰਜ਼ੀ ਕਰੋ ਮੇਰੀ ਵੱਲੋਂ' ਉਹਦਾ ਕੁਝ ਇੰਜ ਦਾ ਰਵੱਈਆ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਹ ਅੰਦਰੋ ਅੰਦਰੀ ਪਿਉ ਤੋਂ ਦੂਰ ਨਾ ਹੁੰਦਾ: ਖਬਰੇ ਉਹਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰਦਾ, ਸਮਝਾਉਂਦਾ ਅਤੇ ਉਹ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਨਾ ਵਧਦਾ, ਜਿਸ ਹੱਦ ਨੂੰ ਲੰਘ ਕੇ ਉਹ ਸ਼ਰਾਬ ਵਿਚ ਰੁੜ੍ਹ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹਨੂੰ ਆਪਣਾ ਆਪ ਵੀ ਆਪਣੇ ਪਿਉ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਇਕ ਕਾਰਨ ਲੱਗਾ। ਉਹਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਤੈਰ ਆਇਆ। ਉਸਨੇ ਅੱਖਾਂ ਘੁਟ ਕੇ ਮੀਚੀਆਂ। ਫਿਰ ਖੋਲ੍ਹੀਆਂ। ਅੱਖਾਂ ਵਿਚਲੇ ਪਾਣੀ ਕਰਕੇ ਅਸਮਾਨ ਦੇ ਤਾਰੇ ਧੁੰਦਲੇ ਹੋ ਗਏ ਸਨ।

ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਉਹ ਪਿਉ ਨਾਲ ਘੁੱਟਿਆ ਘੁੱਟਿਆ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਕਦੀ ਘੱਟ ਵਧ ਹੀ ਦਿਲ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਸਨੂੰ ਕਈ ਅਜਿਹੇ ਪਿਉ ਪੁੱਤਾਂ ਦਾ ਖਿਆਲ ਆਇਆ ਜੋ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਦੋਸਤਾਂ ਵਾਂਗ ਹੱਸਦੇ ਪਿਆਰ ਕਰਦੇ, ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਉਹ ਵੀ ਤਾਂ ਇੰਜ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ... ਪਰ ਉਹ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਨ ਕਰ ਸਕੇ ਤੇ ਉਹਦਾ ਪਿਉ ਤੁਰ ਗਿਆ ਸੀ ... ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਹੀ। ਪੰਜਤਾਲੀ ਸਾਲ ਵੀ ਕੋਈ ਉਮਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਹਦੇ ਅੰਦਰ ਭਰਵੀਂ ਰੀਝ ਜਾਗੀ; ਕਾਸ਼! ਕਿਤੇ ਉਹਦਾ ਪਿਉ ਜਿਉਂਦਾ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਉਸ ਨਾਲ ਏਨਾ ਪਿਆਰ ਕਰੇ ਏਨਾ ਪਿਆਰ ਕਰੇ ... ਤੇ ਉਹ ਦੂਰ ਬਚਪਨ ਵਿਚ ਗਵਾਚ ਗਿਆ। ਨਿੱਕੀ ਨਿੱਕੀ ਦਾਹੜੀ ਵਾਲਾ ਉਹਦਾ ਪਿਉ ਉਸਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਜਮਾਤ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਕਰਾਉਣ ਗਿਆ ਤਾਂ ਮਾਸਟਰ ਮੁਲਖ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕ ਨੂੰ ਪਿੱਠ ਥਾਪੜਦਿਆਂ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ, "ਆਹ ਵੇਖ ਤੇਰੇ ਜਿਡੇ ਸਾਰੇ ਮੁੰਡੇ। ਔਹ ਵੇਖ ਖੁਸ਼ੀਏ ਖੋਤੀ ਦਾ ਮੁੰਡਾ ਤੇਰੇ ਤੋਂ ਵੀ ਛੋਟਾ ... ਓ ਮੁੰਡਿਓ 'ਮਰੀਕੇ ਦਾ ਪਿਉ ਵੀ ਮੇਰੇ ਕੋਲੋਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਰਿਹਾ ਜੇ ਤੇ ਹੁਣ ਮਰੀਕ ਸੁੰਹ ਸਰਦਾਰ ਵੀ ਪੜ੍ਹਿਆ ਕਰੂ".... ਤੇ ਪਤਾਸੇ ਵੰਡਣ ਤੋਂ ਬਾਦ ਮਾਸਟਰ ਨੇ ਜਦੋਂ ਉਹਦੇ ਪਿਉ ਤੋਂ ਪੰਜਾਂ ਰੁਪਿਆਂ ਦਾ ਨੋਟ 'ਦਾਖਲ ਕਰਾਈ' ਲਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਉਹ ਹੱਸ ਕੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ ਸੀ, "ਮਾਸਟਰ ਜੀ ਇਹਨੂੰ ਵੀ ਕਿਤੇ ਸਾਡੇ ਵਰਗਾ ਈ ਨਾਂ ਪੜ੍ਹਾਇਉ। ਸਾਡੀ ਤਾਂ ਬੇੜੀ ਡੋਬ 'ਤੀ ਜੇ, ਇਹਨੂੰ ਬੰਨੇ ਲਾ ਦਿਓ। ਤੇ ਮੁਲਖ ਰਾਜ 'ਖੀਹ ਖੀਹ ...' ਕਰਕੇ ਹਸਦਾ ਹੋਇਆ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ, "ਆ ਜਾ ਪੁਤਰਾ! ਬਾਜ਼ ਆ ਜਾਹ।"

ਤੇ ਅਮਰੀਕ ਨੂੰ ਲੱਗਾ, ਉਹਦਾ ਪਿਉ ਵਗਦੇ ਦਰਿਆ ਵਿਚ ਉਹਨੂੰ ਇਕੱਲਿਆਂ ਛੱਡ ਕੇ ਪਰਲੇ ਬੰਨੇ ਤੇ ਖਲੋਤਾ ਹੱਸ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਕੱਕੀ ਕੱਕੀ ਦਾੜ੍ਹੀ ਤੇ ਨਿੱਕੀਆਂ ਨਿੱਕੀਆਂ ਮੁੱਛਾਂ ਵਾਲਾ — ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਦੀ ਉਹ ਬੜਾ ਪਿਆਰ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਜਿਹੜਾ ਅਜੇ ਵੀ ਛਾਲਾਂ ਮਾਰਦਾ ਸੀ ਤੇ ਸਾਰਿਆਂ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਡਿਗਦਾ ਸੀ ਤੇ ਫਿਰ ਹੋਰਨਾਂ ਨੂੰ ਹੱਸ ਕੇ ਕਹਿੰਦਾ ਸੀ, "ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਜੀਅ-ਜੰਤ ਵਾਲੇ ਹੋ ਗਏ ਆਂ—ਹੁਣ ਸਾਥੋਂ ਛਾਲਾਂ ਕਿੱਥੇ ਵੱਜਦੀਆਂ-ਬੁੱਢਿਆਂ ਬੰਦਿਆਂ ਤੋਂ। ਤੇ ਫਿਰ ਛੇ ਸੱਤ ਸਾਲ ਦੇ ਅਮਰੀਕ ਦੀ ਪਿੱਠ ਥਾਪੜ ਕੇ ਆਖਦਾ, "ਤੂੰ ਮਾਰਿਆ ਕਰ ਛਾਲਾਂ ਪੁੱਤਰਾ ਹੁਣ ਸਾਡੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਬੁੱਢਿਆਂ ਦੀ ਤੇ" — ਤੇ ਕਈ ਸਾਲ ਅਮਰੀਕ ਇਹ ਉਡੀਕਦਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹਦਾ ਪਿਉ ਬੁੱਢਾ ਹੋਵੇ। ਉਹਦੀ ਦਾੜ੍ਹੀ ਵਿਚ ਧੌਲੇ ਆਉਣ; ਕਿਉਂਕਿ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਨਵਾਂ ਆਇਆ ਮਾਸਟਰ ਜਾਂ ਅਜਨਬੀ ਬੰਦਾ ਅਮਰੀਕਾ ਕੋਲੋਂ ਉਸਦੇ ਪਿਉ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਦਾ ਤਾਂ ਇਹੋ ਆਖਦਾ, "ਉਹ ਤੇਰਾ ਵੱਡਾ ਭਰਾ ਐ?" ਤੇ ਅਮਰੀਕ ਨੂੰ ਇਹ ਚੰਗਾ ਨਾ ਲਗਦਾ। ਉਹਦਾ ਪਿਉ, ਪਿਉ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ, ਭਰਾ ਕਿਉਂ ਲੱਗਦਾ ਹੈ? ਤੇ ਉਹ ਸੋਚਦਾ ਸਾਰੇ ਪਿਉਵਾਂ ਨੂੰ

ਬਾਕੀ ਪੰਨਾ 25 ਉਤੇ

WHEATON
PONTIAC BUICK GMC LTD.

ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਪੈਸਿਆਂ ਦਾ ਬੰਦੋਬਸਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਥੋੜੀ ਜਿਹੀ ਡਾਊਨ ਪੇਮੈਂਟ ਦੇ ਸਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਅਸਾਨ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਤੇ ਕਾਰਾਂ ਲਓ

ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਕਾਰਾਂ, ਵੈਨਾਂ ਆਦਿ ਵੀ ਚੰਗੇ ਭਾਅ ਤੇ ਖ਼੍ਰੀਦਦੇ ਹਾਂ — ਇਕ ਵਾਰ ਦਰਸ਼ਨ ਜ਼ਰੂਰ ਦਿਓ।

ਕੁਲਦੀਪ ਝੰਡ ਗਰੈਂਡ ਸੇਲਜ਼ ਮਾਸਟਰ

ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਝੰਡ

ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰ ਮਿਲੋ ਜਾਂ ਫ਼ੂਨ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰੋ

Bus. 526-2781 Res. 524-4137

Pager 687-7711 #7610

SUPER BUYS

325 - 12th St. New Westminster, B.C.

ਪੰਨਾ ੨੫ ਦੀ ਬਾਕੀ

ਸਿਆਣੇ-ਸਿਆਣੇ ਧੌਲੀ ਦਾੜ੍ਹੀ ਵਾਲੇ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਤੇ ਛਾਲਾਂ ਮਾਰਦੇ ਉਹਦੇ ਪਿਉ ਨੂੰ ਕੋਈ ਬਜ਼ੁਰਗ ਹੱਸਕੇ ਕਹਿੰਦਾ, "ਪੁੱਤਰਾ ਆਉਂਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਤੈਨੂੰ — ਤੇਰੇ ਸਿੰਗਾਂ ਤੇ ਐ ਅਜੇ — ਜਦੋਂ ਸਿਰ 'ਤੇ ਪਈ — ਫਿਰ ਵੇਖੀਂ। ਦਿਹ ਸੀਸਾਂ ਪਿਉ ਦੇ ਸਿਰ ਨੂੰ ਜਿਹੜਾ ਸਿੰਘਾਪੁਰੋਂ ਚਾਰ ਪੈਸੇ ਘਲਾਈ ਜਾਂਦੈ —

ਤੇ ਉਹ ਸੱਚੀਂ ਪਿਉ ਦੇ ਸਿਰ ਤੇ ਐਸ਼ ਲੈਂਦਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਜ਼ਮੀਨ ਹਿੱਸੇ ਲੇਕੇ ਦੇ ਛੱਡਦਾ ਤੇ ਆਪ ਪਿੰਡ ਦੀਆਂ ਢਾਣੀਆਂ ਵਿਚ ਦੋ ਘੋੜਾ ਬੋਸਕੀ ਦੀ ਲਿਸ਼ਕਦੀ ਕਮੀਜ਼ ਪਾਈ, ਸਿਰ ਤੇ ਗਾਜਰੀ ਪੱਗ ਬੰਨ੍ਹੀ ਫਿਰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ, ਉਸਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਤੇਲ ਨਾਲ ਲਿਸ਼ਕਦੀ ਸੰਮਾਂ ਵਾਲੀ ਡਾਂਗ ਹੁੰਦੀ। ਯਾਰ ਬੇਲੀ 'ਪੈਸੇ ਵਾਲਾ ਆਦਮੀ' ਕਹਿਕੇ ਉਸ ਤੋਂ ਖਾਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ। ਅਮਰੀਕ ਨੂੰ ਯਾਦ ਸੀ ਉਸਦੇ ਪਿਉ ਨੇ ਨਿੱਕੇ ਨਿੱਕੇ ਕਈ ਸ਼ੁਗਲ ਪਾਲ ਰੱਖੇ ਸਨ। ਛਾਲਾਂ ਮਾਰਨ ਤੇ ਕੌਡੀ ਖੇਡਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਉਸਨੇ ਵਧੀਆ ਸ਼ਿਕਾਰੀ ਕੁੱਤੇ ਵੀ ਰਖੇ ਹੋਏ ਸਨ ਤੇ ਉਹ ਢਾਣੀਆਂ ਬੰਨ੍ਹਕੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਨੂੰ ਤੁਰਿਆ ਰਹਿੰਦਾ। ਦੂਜੇ ਚੌਥੇ ਦਿਨ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਘਰ ਮਾਸ ਨੂੰ ਤੜਕੇ ਲਗਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਤੇ ਚੁਬਾਰੇ ਵਿਚ ਦੇਰ ਤਾਈਂ ਮਹਿਫ਼ਲ ਜੁੜੀ ਰਹਿੰਦੀ। ਉਦੋਂ ਅਜੇ ਨਵੀਆਂ ਖਾਦਾਂ ਤੇ ਬੀਜ ਤੁਰੇ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦਣ ਦਾ ਕੋਈ ਲਾਲਚ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕੋਈ ਬਹੁਤੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਵਸੀਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸ਼ਾਇਦ ਉਂਜ ਵੀ 'ਬਹੁਤੀ ਆਮਦਨ' ਕਮਾਉਣ ਵੱਲ ਉਸਦਾ ਰੁਝਾਨ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇੰਜ ਪਿਉ ਵੱਲੋਂ ਭੇਜੇ ਪੈਸੇ ਉਹ ਗੁਲਸ਼ਰਿਆਂ ਵਿਚ ਹੀ ਉਡਾ ਦਿੰਦਾ ਸੀ। ਪਰ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਉਸਦੀ ਇੱਜ਼ਤ ਬਣੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਵਧੀਆ ਖਿਡਾਰੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਚਿੱਟੇ ਕੱਪੜੇ ਕਰਕੇ, ਪੈਸੇ ਵਾਲੇ ਦਾ ਪੁੱਤ ਕਰਕੇ ਤੇ ਚਾਰ ਬੰਦੇ ਡਾਂਗਾਂ ਫੜਕੇ ਤੁਰਨ ਵਾਲੇ ਨਾਲ ਹੋਣ ਕਰਕੇ — ਅਮਰੀਕ ਪਿਉ ਦੇ ਨਾਲ ਫਿਰਦਾ ਤਾਂ ਉਹਦੇ ਪਿਉ ਦੇ ਯਾਰ ਉਹਨੂੰ ਲਡਾਉਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ। ਉਹਦੀਆਂ ਗੋਰੀਆਂ ਗੱਲ੍ਹਾਂ ਥਪਕਦੇ ਉਹਦੇ ਪਿਉ ਨੂੰ ਮੁਖ਼ਾਤਬ ਹੁੰਦੇ, "ਤੇਰੀ ਜ਼ਨਾਨੀ ਸੂਏ ਵਧੀਆ ਸੂੰਦੀ ਏ ਮੁੰਡੇ!" — ਤੇ ਅਮਰੀਕ ਜੋ ਥੋੜ੍ਹਾ ਥੋੜ੍ਹਾ ਸਿਆਣਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ: ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਸੁਣਕੇ ਕੰਨਾਂ ਤਾਈਂ ਲਾਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ। ਇੰਜ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਟੌਅਰ ਸੀ ਤੇ ਉਹਦੇ ਕਰਕੇ ਅਮਰੀਕ ਦਾ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਕੋਈ ਨਿਆਣਾ ਉਹਨੂੰ ਮਾਰਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਚੰਗੇ ਕੱਪੜਿਆਂ ਵਾਲਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਸਾਰੇ ਮੁੰਡੇ ਉਹਨੂੰ ਯਾਰ ਬਣਾਉਣਾ ਲੋਚਦੇ। — ਮਾਸਟਰ ਉਸਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰਦਾ ਸੀ — ਤੇ ਅਮਰੀਕ ਉਹ ਦਿਨ ਯਾਦ ਕਰਕੇ ਸੋਚ ਰਿਹਾ ਸੀ; ਕਾਸ਼! ਉਹਦਾ ਪਿਉ ਸਦਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਹਿੰਦਾ ਤੇ ਉਹ ਉਸਨੂੰ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਪਿਆਰ ਕਰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ।

ਅਮਰੀਕ ਦੀ ਦਾਦੀ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਇੰਜ ਢਾਣੀਆਂ ਵਿਚ ਫਿਰਨ ਤੋਂ ਵਰਜਦੀ ਰਹਿੰਦੀ। ਪਰ ਉਹ ਕਿਸ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਤਾਂ ਜੁੱਰਅਤ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਉਸ ਅੱਗੇ ਉਭਾਸਰੇ। 'ਜ਼ਨਾਨੀਆਂ ਦਾ ਕੀ ਕੰਮ ਬੰਦਿਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਚ ਦਖ਼ਲ ਦੇਣ ਦਾ' ਉਸ ਦਾ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਸੀ। .... ਤੇ ਇੰਜ ਦਿਨ ਗੁਜ਼ਰਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਅਮਰੀਕ ਦਾ ਦਾਦਾ ਦੋ ਚਹੁੰ ਸਾਲਾਂ ਬਾਦ ਕਿਧਰੇ ਆਉਂਦਾ ਸੀ। ਅਮਰੀਕ ਦੇ ਜੰਮਣ ਤੇ ਜਦੋਂ ਉਹ ਆਇਆ ਤਾਂ ਉਦੋਂ ਦੋ ਕੋਠੜੀਆਂ ਅੱਗੇ ਸੁਫਾ ਤੇ ਅਗੇ ਬਰਾਂਡਾ ਛੱਤਵਾ ਕੇ ਉਪਰ ਚੁਬਾਰਾ ਪਵਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਬਥੇਰਾ ਸਮਝਾਉਂਦਾ ਕਿ ਫ਼ਜ਼ੂਲ ਖਰਚੀ ਵਿਚ ਪੈਸਾ ਘੱਟ ਉਡਾਇਆ ਕਰੇ। ਕੋਈ ਜ਼ਮੀਨ ਹੋਰ ਖਰੀਦ ਲਵੇ। ਉਹ ਦੱਸਦਾ ਕਿਵੇਂ ਉਹ ਰੋਟੀ ਤੋਂ ਆਤੁਰ ਹੋ ਕੇ, ਕਰਜ਼ੇ ਹੇਠਾਂ ਦੱਬੇ ਜਾਣ ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਗਹਿਣੇ ਪੈ ਜਾਣ ਤੇ ਘਰੋਂ ਨਿਕਲਿਆ ਸੀ। ਤੇ ਕਿਵੇਂ ਉਸਨੇ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਗਹਿਣੇ ਪਈ ਸਾਰੀ ਪੈਲੀ ਛੁਡਵਾਈ ਸੀ। ਉਹ ਬਾਹਰਲੇ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਕੰਮ ਦੀ ਕਦਰ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਦਿੰਦਾ, ਜਿੱਥੇ ਨਿੱਕੇ ਤੋਂ ਨਿੱਕੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਿਚ ਕੋਈ ਨਮੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਮਝੀ ਜਾਂਦੀ। ਜਿੱਥੇ ਫੋਕੀ ਫੂੰ ਫਾਂ ਦੇ ਕੋਈ ਅਰਥ ਨਹੀਂ ਸਨ: ਅਮਰੀਕ ਨੂੰ ਯਾਦ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਉਹਦਾ ਦਾਦਾ ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਆਇਆ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਚੁਬਾਰੇ ਵਿਚ ਬੈਠੀ ਢਾਣੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੱਸਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਉਸਦੇ ਪਿਉ ਨੂੰ ਆਖਿਆ ਸੀ, "ਓ ਕਰਤਾਰ ਸਿਆਂ! ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਆਉਂਦਾਂ, ਸੋਚਦਾਂ ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਦਿਲ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਾਂ ... ਪਰ ਤੂੰ ਕਿਤੇ ਵਿਹਲੇ ਵੇਲੇ ਸੋਫੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਐਂ ਨਾਂ ...."

"ਕਰ ਤੂੰ ਜਿਹੜੀ ਕਰਨੀਂ ਐ... ਤੇਰੀ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਹੋਰ ਕੀਹਦੀ ਮੰਨਣੀ ਆਂ ਤੇਰੇ ਸਿਰ ਤੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾ ਐਸ਼ਾਂ ਕਰਦੇ ਆਂ ..."

'ਓ ਜਿਉਂਦਾ ਰਹੇ ......' ਬੁੱਢੇ ਨੇ ਵੀ ਛਿੱਟ ਮੂੰਹ ਨੂੰ ਲਾਈ ਹੋਈ ਸੀ, 'ਦਿਲ ਦੀ ਕੀ ਕਰਨੀ ਆ' ਤੇ ਕੀ ਨਾ ਕਰਨੀ ਆਂ। ਮੈਂ ਏਡੇ ਏਡੇ ਮਕਾਨ ਤੈਨੂੰ ਪਾ ਕੇ ਦਿਤੇ ਨੇ .... ਸਹੁਰਿਆ! ਮੈਂ ਆਹਨਾਂ ਕਿਤੇ ਮੇਰੇ ਜਿਉਂਦੇ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਲੀ ਈ ਕਰਾ ਛੱਡ ... ।"

ਤੇ ਸਾਰੀ ਢਾਣੀ ਵਿਚ ਠੱਠਾ ਮੱਚ ਗਿਆ ਸੀ।

ਪਰ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਨਾ ਹੀ 'ਮਕਾਨ ਕਲੀ' ਕਰਾਏ ਸਨ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦੀ ਸੀ। ਤੇ ਉਦੋਂ ਹੀ 'ਛੁੱਟੀ ਕੱਟਕੇ' ਗਿਆ ਉਹਦਾ ਪਿਉ ਤੀਸਰੇ ਚੌਥੇ ਮਹੀਨੇ ਚੜ੍ਹਾਈ ਕਰ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੱਸਦੇ ਖੇਡਦੇ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਦੇ 'ਸਿੰਗਾਂ' ਤੋਂ 'ਸਿਰ 'ਤੇ' ਪੈ ਗਈ ਸੀ। ਬਾਹਰੋਂ ਆਉਂਦਾ ਪੈਸਾ ਇਕ-ਦਮ ਬੰਦ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ, ਤੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸੱਜਣਾਂ ਮਿੱਤਰਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸਲਾਹ ਦਿਤੀ ਕਿ ਉਹ ਬੰਦਾ ਰੱਖਕੇ ਆਪ ਵਾਹ ਕਰਵਾਏ ਤਾਂ ਹੀ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਚੱਲੇਗਾ। ਤੇ ਅਮਰੀਕ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਕੱਲ੍ਹ ਵਾਂਗ ਯਾਦ ਸੀ, ਉਸਦਾ ਪਿਉ ਤੇ ਮਾਮਾ ਬੀਕਾਨੇਰ ਵੱਲੋਂ ਬਲਦਾਂ ਦੀ ਇਕ ਵਧੀਆ ਜੋੜੀ ਖਰੀਦ ਕੇ ਲਿਆਏ ਸਨ। ਲਿਸ਼ ਲਿਸ਼ ਕਰਕੇ ਚਿੱਟੇ ਦੁੱਧ ਪਿੰਡਿਆਂ ਵਾਲੇ ਬਲਦ ਜਦੋਂ ਅਮਰੀਕ ਦੇ ਨਾਨਕੇ ਪੁੱਜੇ ਸਨ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਜੋਗ ਜਿੱਤ ਕੇ ਮੁੜੀ ਸੀ।

ਭਾਵੇਂ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਪੈ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਉਹ ਆਪਣੇ ਕੱਪੜੇ ਚਿੱਟੇ ਦੁੱਧ-ਧੋਤੇ ਰੱਖਦਾ। ਉਸਦੀ ਜੁੱਤੀ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਲਿਸ਼ਕਦੀ ਰਹਿੰਦੀ। ਬੰਦਾ ਰੱਖਕੇ ਵਾਹੀ ਕਰਵਾਉਂਦਾ। ਆਪ ਪੱਠੇ ਲਿਆ ਛੱਡਦਾ ਤੇ ਫਿਰ ਖੁੰਢਾਂ ਤੇ ਬਹਿ ਛੱਡਦਾਂ ਜਾਂ ਤਾਸ਼ ਖੇਡਦਾ ਰਹਿੰਦਾ। ਘਰ ਦੇ ਵੀ ਸਮਝਾਉਂਦੇ ਤੇ ਬਾਹਰ ਦੇ ਵੀ, 'ਵਾਹੀਆਂ ਮਿੱਟੀ ਨਾਲ ਮਿੱਟੀ ਹੋਇਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਨੇ, ਬਿਗਾਨੇ ਪੁੱਤ ਸਿਰ ਤੇ ਹੋਇਆਂ ਬਿਨਾਂ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਇੰਜ ਝੱਟ ਨਹੀਂ ਸਰਨਾਂ ਅਮਰੀਕ ਦੀ ਦਾਦੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਦੇਰ ਤੱਕ ਘਰ ਨਾ ਆਉਣ ਤੇ ਬਾਹਰ ਢਾਣੀਆਂ 'ਚ ਬੈਠੇ ਰਹਿਣ ਕਰਕੇ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਔਖੀ ਹੁੰਦੀ, "ਨੜਛਿਆ! ਬੰਦਿਆਂ ਵਾਲੇ ਚਾਲੇ ਫੜ ... ਧੀਆਂ ਪੁੱਤਾਂ ਵਾਲਾ ਹੋ ਗਿਐਂ। ਕੰਮ ਕੀਤਿਆਂ ਬਿਨਾਂ ਨ੍ਹੀਂ ਸੈਲਸੂਫੀਆਂ ਪੁੱਗਣੀਆਂ ਇਹ ...."

"ਪੁੱਗ ਜਾਣਗੀਆਂ ਬੁੱਢੜੀਏ .... ਆਪੇ ਪੁੱਗ ਜਾਣਗੀਆਂ .... ਤੂੰ ਚਿੰਤਾ ਨਾ ਕਰ ...." ਤੇ ਉਹ ਅਮਰੀਕ ਦੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਰੋਟੀ ਦੇਣ ਲਈ ਆਖਦਾ ਜੋ ਕਿੰਨ੍ਹੇ ਚਿਰ ਦੀ ਚੌਂਕੇ ਵਿਚ ਬੈਠੀ ਉਸਨੂੰ ਉਡੀਕ ਰਹੀ ਹੁੰਦੀ।

"ਤੂੰ ਕੁੜੀਏ ਇਹ ਨੂੰ ਆਪ ਨ੍ਹੀਂ ਵਰਜਦੀ। ਪਰਸ਼ਾਦੇ ਗਰਮ ਕਰ ਕਰ ਕੇ ਖਵਾਉਂਦੀ ਏਂ ... ਇਹ ਵਿਗੜੇ ਕਿਉਂ ਨਾ .... ਜਦੋਂ ਆਵੇ ਠੰਡਾ ਤੋਸਾ ਮੱਥੇ ਮਾਰਿਆ ਕਰ ਸੂ .... ਵੇਖ ਲਈਂ .... ਨਹੀਂ ਤੇ ਔਖੀ ਹੋਏਂਗੀ ....." ਬੁੱਢੜੀ ਆਖਦੀ।

ਤੇ ਠੀਕ ਹੀ ਉਸ ਦੀ ਮਾਂ ਬੜੀ ਔਖੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਅਮਰੀਕ ਦੇ ਬਾਲ-ਮਨ ਤੇ ਉਹ ਰਾਤ ਉਕਰੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਦੀ ਕੁੜੀ ਬੀਰੋ ਕੋਲੋਂ ਬਾਤਾਂ ਸੁਣ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਘਰ ਚੀਕ-ਚਿਹਾੜਾ ਮੱਚ ਗਿਆ ਸੀ। ਬੀਰੋ ਭੁੜਕ ਕੇ ਮੰਜੇ ਤੋਂ ਉਠੀ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਹੀ ਅਮਰੀਕ ਦੌੜ ਗਿਆ। ਘਰ ਵਿਚ ਕੁਹਰਾਮ ਮੱਚਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਨਿਆਣੇ ਰੋ ਰਹੇ ਸਨ ਤੇ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਹੱਥ ਵਿਚ ਕੱਪੜੇ ਧੋਣ ਵਾਲੀ ਥਾਪੀ ਲਈ ਵਹੁਟੀ ਨੂੰ ਕੁੱਟੀ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਸ ਰੱਜ ਕੇ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਤੀ ਹੋਈ ਸੀ ਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਗੱਲ ਕੀਤਿਆਂ 'ਧੈਂਹ ਧੈਂਹ' ਜੜੀ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਆਂਢੀ ਗੁਆਂਢੀ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਗਏ। ਉਹਨਾਂ ਮਸਾਂ ਰੋਂਦੀ ਹੋਈ ਜਾਗੀਰ ਕੌਰ ਨੂੰ ਬਚਾਇਆ ਤੇ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਧੂਹ ਕੇ ਡੰਗਰਾਂ ਅੱਗੇ ਬਾਹਰ ਉਸਦੀ ਮੰਜੀ ਤੇ ਲੈ ਗਏ। ਰੋਂਦੀ ਹੋਈ ਜਾਗੀਰ ਕੌਰ ਕਹਿ ਰਹੀ ਸੀ, "ਦੱਸੋ ਮੈਂ ਕੀ ਕਸੂਰ ਕੀਤਾ! .... ਮੈਂ ਇਹੋ ਆਖਿਆ .... ਪਈ ਜੱਟਾ! ਉਤੋਂ ਸੌ ਖਰਚ ਪਏ ਆ .... ਤੇ ਤੂੰ ਸ਼ਰਾਬਾਂ ਪੀਂਦਾ ਫਿਰਦਾ ਏ ..... ਜਦੋਂ ਪੁੱਗਦੀ ਸੀ ਪੀ ਲਈ ..... ਹੁਣ ਨਹੀਂ ਸਾਥੋਂ ਪੁੱਗਦੀ ..... ਨਾਂ ਆ ਵੇਖਿਆ ਨਾਂ ਤਾਅ ...... ਮੇਰੀਆਂ ਮੌਰਾਂ ਸੇਕ 'ਤੀਆਂ

"ਕੋਈ ਨ੍ਹੀਂ ਹੌਂਸਲਾ ਕਰ .... ਖ਼ਬਰੇ ਕੀ ਹੋ ਗਿਆ। ਸਿਆਣਾ ਬਿਆਣਾ ਸੀ। ਐਂ ਤਾਂ ਕਦੀ ਨ੍ਹੀਂ ਅਗੇ ਕੀਤਾ!" ਕਹਿੰਦੀਆਂ ਜ਼ਨਾਨੀਆਂ ਤੁਰ ਗਈਆਂ। ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਬਿਨਾਂ ਰੋਟੀ ਖਾਧਿਆਂ ਹੀ ਸੌਂ ਗਿਆ। ਡਾਂਡਾ ਟੀਂਡਾ ਸਾਂਭ ਕੇ ਤੇ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਲੰਮਿਆਂ ਪਾ ਕੇ, ਜਾਗੀਰ ਕੌਰ ਦਵਾਖੇ 'ਚ ਜਗਦਾ ਦੀਵਾ ਬੁਝਾਉਣ ਲੱਗੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨਿੰਮੋਝੂਣ ਚੌਂਕੇ 'ਚ ਬੈਠੇ ਅਮਰੀਕ ਨੂੰ ਉਠ ਕੇ ਮੰਜੇ ਤੇ ਪੈਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਉਹ ਉਠਿਆ ਨਾ। ਜਾਗੀਰ ਕੌਰ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬਾਹੋਂ ਫੜਕੇ ਉਠਾਇਆ, "ਉਠ ਮੇਰਾ ਬੀਬਾ ਪੁੱਤ! ਤੂੰ ਕਿਉਂ .....?" ਤੇ ਉਹ ਫਿੱਸ ਪਈ। ਉਸ ਡੂੰਘਾ ਹੌਕਾ ਭਰਿਆ।

".... ਹੱਛਾ ਪੁੱਤ! .... ਤੁਹਾਡੇ ਕਰਮ ....." ਤੇ ਫਿਰ ਜਿਵੇਂ ਉਸ ਦੇ ਚਿੱਥੀਦੇ ਹੋਠਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਹ ਗੱਲ ਜਿਵੇਂ ਬਾਹਰ ਆ ਹੀ ਗਈ, "ਮੈਂ ਤਾਂ ਮਰੀਕ ਹਰੀਕੀ ਡੁੱਬ ਕੇ ਮਰ ਜਾਣਾ .... ਜਦੋਂ ਲੱਭੀ ਨਾ .... ਤੂੰ ਦਸ ਦਈਂ ..." ਤੇ ਉਹ ਫਿਰ ਰੋਣ ਲੱਗ ਪਈ।

"ਬੀ .... ਅ ..... ਬੀ ...." ਅਮਰੀਕ ਦਾ ਵੀ ਰੋਣ ਨਿਕਲ ਗਿਆ। ਮਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਘੁੱਟ ਕੇ ਗਲ ਨਾਲ ਲਾ ਲਿਆ। ਤੇ ਫਿਰ ਦੋਵੇਂ ਦੀਵਾ ਬੁਝਾ ਕੇ ਲੇਟ ਗਏ। ਦੋਹਾਂ ਨੂੰ ਨੀਂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪੈ ਰਹੀ। ਕਦੀ ਕਦੀ ਮਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹੋਂ 'ਵਾਹਿਗੁਰੂ' ਕਹਿੰਦਾ ਲੰਮਾ ਹੌਕਾ ਹਵਾ ਵਿਚ ਰਲ ਜਾਂਦਾ। ਅਮਰੀਕ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਵਾਰ ਵਾਰ ਮਾਂ ਦੇ ਕਹੇ ਹੋਏ ਸ਼ਬਦ ਗੂੰਜ ਰਹੇ ਸਨ ..... "ਮੈਂ ਤਾਂ ਮਰੀਕ ਹਰੀਕੀ ਡੁੱਬਕੇ ਮਰ ਜਾਣਾ ...."

ਉਸ ਨੇ 'ਹਰੀਕੇ' ਦਰਿਆ ਵੇਖਿਆ ਹੋਇਆ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਅੱਖਾਂ ਹੀ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਉਹ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਡੂੰਘੇ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਗੋਤੇ ਖਾਂਦੀ ਅਤੇ ਫੁੱਲੀ ਹੋਈ ਵੇਖ ਰਿਹਾ ਸੀ। .... ਤੇ ਉਹਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਅੱਗੇ ਮਾਈ ਗਾਬੋ ਆ ਗਈ .... ਤੇ ਹੁਣ ਉਸਨੂੰ ਰਹਿ ਰਹਿ ਕੇ ਇਹ ਖਿਆਲ ਆਉਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਏਨੀਂ ਦੂਰ ਹਰੀਕੇ ਹੀ ਕਿਉਂ ਉਹਦੀ ਮਾਂ ਨਿਆਈਆਂ ਵਾਲੇ ਖੂਹ ਵਿਚ ਵੀ ਤਾਂ ਡੁੱਬਕੇ ਮਰ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਜਿਥੇ ਮਜ਼੍ਹਬੀਆਂ ਦਾ ਮਾਈ ਗਾਬੋ ਡੁੱਬ ਕੇ ਮਰੀ ਸੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਖੂਹ ਵਿਚ .... ਹਰੀਕੇ ਹੀ ਕਿਉਂ? ਤੇ ਉਸ ਘੁੱਟ ਕੇ ਅੱਖਾਂ ਮੀਚੀਆਂ। ਉਸ ਨੇ ਕਿੰਨਾ ਪਾਪ ਕੀਤਾ ਸੀ? ਉਸ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਦੇ ਮਰਨ ਬਾਰੇ ਕਿਉਂ ਸੋਚਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਤਾਂ ਏਦਾਂ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸੋਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ?

ਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਿਉ ਤੇ ਹੈਰਾਨ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਅੱਜ ਵਾਂਗ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪੀਤੀ। ਉਸ ਤਾਂ ਕਦੀ ਵੀ ਉਸ ਦੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੁੱਟਿਆ: ਤੇ ਫਿਰ ਜਿਵੇਂ ਉਸਨੂੰ ਸਮਝ ਪਈ। ਉਹਦੀ ਭੂਆ ਦੀਆਂ ਦੋਹਾਂ ਕੁੜੀਆਂ ਦਾ ਇਕੱਠਾ ਵਿਆਹ ਸੀ ਤੇ ਉਸ ਆਪਣੇ ਇਕੱਲੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਬਣ ਠਣ ਕੇ ਆਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ। ਵਾਹੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਬਚਦਾ ਹੀ ਕੀ ਸੀ? ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਜਿਸ ਦਿਨ ਦਾ ਖਤ ਆਇਆ ਸੀ; ਖਿਝਿਆ ਖਿਝਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਪੈਸਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਿੱਥੋਂ ਹੋਵੇ? ਉਹਨਾਂ ਸ਼ਾਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਸੀ। ਪਰ ਏਨਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਿਆਜ? ਇਕੋ ਭੈਣ ਦਾ ਇਕੋ ਭਰਾ ਸੀ। ਭੈਣ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਕਿਹੜਾ ਰੋਜ਼ ਰੋਜ਼ ਕੁੜੀਆਂ ਵਿਆਹੁਣੀਆਂ ਸਨ। ਕਰਤਾਰ ਉਸਦੇ ਪਿਉ ਦੀ ਥਾਂ ਵੀ ਸੀ ਤੇ ਭਰਾ ਦੀ ਵੀ। ਤੇ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਜਾਗੀਰ ਕੌਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਟੂੰਮਾਂ ਦੇਣ ਲਈ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਹ ਲੌਢੇ ਵੇਲੇ ਦਾ ਸਮਝਾ ਥੱਕਿਆ ਸੀ। ਪਰ ਉਹ ਕਹਿੰਦੀ ਸੀ, "ਮੇਰਾ ਅੱਗੇ ਕੀ ਰਹਿ ਗਿਆ .... ਸਾਰਾ ਗਹਿਣਾ ਘਰੇ ਈ ਖਾਧਾ ਗਿਆ ..... ਹੁਣ ਇਹ ਵੀ ..."

ਤੇ ਅਮਰੀਕ ਨੂੰ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆ ਰਹੀ ਕਿ ਮਾਂ ਨੇ ਗਹਿਣੇ ਨਾ ਦੇ ਕੇ ਮਾੜੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਾਂ ਪਿਉ ਗਹਿਣੇ ਮੰਗ ਕੇ ਮਾੜੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਜਾਂ ਖ਼ਬਰੇ ਕੀ ਗੱਲ ਸੀ। ... ਤੇ ਇਸੇ ਉਧੇੜ ਬੁਣ ਵਿਚ ਉਸਦੀ ਅੱਖ ਲੱਗ ਗਈ ਸੀ।

ਭੂਆ ਦੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਦੇ ਵਿਆਹ ਨਜਿੱਠੇ ਗਏ ਸਨ। ਦਸਾਂ ਵਿਚੋਂ ਦੋ ਕਿੱਲੇ ਗਹਿਣੇ ਧਰ ਦਿਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਪਰ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸ਼ਰਾਬ ਵਧ ਗਈ ਸੀ ਪੀਣਾ ਤਾਂ ਜਿਵੇਂ ਉਸਦਾ ਨੇਮ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਸ਼ਰਾਬ ਨਾਲ ਗੁੱਟ ਘਰ ਆਉਂਦਾ। ਫਿਰ ਉਸ ਅਫ਼ੀਮ ਵੀ ਖਾਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਉਹ ਆਦਤ ਦਾ ਗ਼ੁਲਾਮ ਹੁੰਦਾ ਗਿਆ। ਘਰਦਿਆਂ ਤੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਕਈ ਵਾਰ ਸਮਝਾਉਣ ਤੇ ਉਸ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਛੱਡ ਦੇਵੇ .... ਪਰ ਅਮਲ ਤਾਂ ਜਿਵੇਂ

ਬਾਕੀ ਪੰਨਾ ੨੬ ਉਤੇ

ਖਿਡਾਰੀ ਤੇ ਵਾਲੀਬਾਲ

ਵਾਲੀਬਾਲ ਦੇ ਮੈਚ 'ਚ ਦੋਵਾਂ ਟੀਮਾਂ ਵਲੋਂ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਬਾਲੀਆਂ ਲਗ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਦੋਵੇਂ ਪਾਸੇ ਦੇ ਖਿਡਾਰੀ ਪਾਣੀਓਂ ਪਾਣੀ ਹੋਏ ਪਏ ਸਨ। ਬੜੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਮੈਚ ਦਾ ਦਿਖਾਵਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਇਕ ਮੈਚ ਦੇਖਣ ਵਾਲਾ ਬੋਲਿਆ, "ਬਈ ਬੜੇ ਡਟੇ ਐ... ਸ਼ੀਲਡ ਤੇ ਤਿੰਨ ਸੌ ਰੁਪਏ (ਇਨਾਮ) ਪਿੱਛੇ ਮਰਨ ਆਲੇ ਹੋਏ ਪਏ ਐ!"

"ਵਾਲੀਬਾਲ ਦੀ ਵੀ ਕਾਂਜ ਬਾਹਰ ਕੱਢੀ ਪਈ ਐ!"

ਪਹਿਲੇ ਦੀ ਗੱਲ ਸੁਣ ਕੇ ਦੂਜੇ ਨੇ ਟੋਟਕਾ ਛੱਡਿਆ।

A-1 Woodwork Ltd.

- Kitchen Cabinets
- Counter Tops
- Store Counters
- Home Remodling

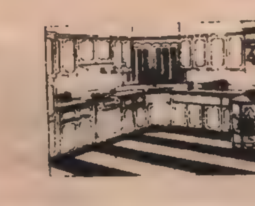

ਕਿਚਨ ਕੈਬਨਿਟ — ਕਾਊਂਟਰ — ਸਟੋਰ ਕਾਊਂਟਰਜ਼ — ਘਰ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ

Rajpal S. Mattu
12960-62nd Ave., Surrey, B.C.
Ph. 590-4851 Res. 596-7502

FLEXIBLE PREMIUM LIFE INSURANCE TAILOR-MADE

To your needs which you can afford.

TOGETHER WE ARE STRONGER
NORTH AMERICAN LIFE

INSURANCE FOR

- Personal
- Children
- Mortgage
- RRSP
- Group Insuranc & Annuities

ਪਰਸਨਲ, ਬਿਜ਼ਨਿਸ, ਗਰੁੱਪ ਇੰਨਸ਼ੋਰੇਂਸ ਲੋੜਾਂ ਅਤੇ ਫਾਈਨੇਂਸ਼ਲ ਪਲੈਨਿੰਗ ਲਈ

Ph. 270-2100

CONTACT

Nagra Insurance Agencies

11420 Granville Ave. Richmond, B.C. V6Y 1R6

ਪੰਨਾ 25 ਦੀ ਬਾਕੀ

ਉਹਦੇ ਹੱਡਾਂ ਵਿਚ ਰਚ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਮਰੀਕ ਦੇ ਵਿੰਹਦਿਆਂ ਵਿੰਹਦਿਆਂ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਉਸਦਾ ਪਿਉ ਬੁੱਢਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ! ਘਰ ਵਿਚ ਹਰ ਵੇਲੇ ਖਿਝ, ਗੁਸੇ ਤੇ ਤਨਾਓ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਬਣਿਆ ਰਹਿੰਦਾ। ਇੰਜ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਕਰਜ਼ਾ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਿਰ ਚੜ੍ਹਦਾ ਗਿਆ। ਜਾਗੀਰ ਕੌਰ ਚਾਹੁੰਦਿਆਂ ਵੀ ਦਰਿਆ ਜਾਂ ਖੂਹ ਵਿਚ ਡੁੱਬ ਕੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਮਰ ਸਕੀ। ਹੁਣ ਉਹ ਘਰ ਵਿਚ ਹੀ ਹਰ ਘੜੀ ਗੋਤੇ ਖਾਂਦੀ, ਡੁੱਬਦੀ ਮਰਦੀ ਰਹਿੰਦੀ।

ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲਾ ਮਾਣ ਤੇ ਇੱਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਰਹਿ ਗਈ। ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਅਤਿ ਚੰਗਾ ਲਗਣ ਵਾਲਾ ਪਿਉ ਅਮਰੀਕ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ 'ਚੋਂ ਡਿੱਗ ਪਿਆ ਸੀ ਤੇ ਉਹ ਆਪਸ ਵਿਚ ਤਣੇ ਤਣੇ ਰਹਿੰਦੇ। ਰਤਾ ਕੁ ਰਗੜ ਲੱਗਣ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚਲਾ ਬਾਰੂਦ ਜਿਵੇਂ ਫਟ ਜਾਣ ਲਈ ਕਾਹਲਾ ਰਹਿੰਦਾ। ਤੇ ਇਹ ਬਾਰੂਦ ਉਸ ਦਿਨ ਫਟ ਹੀ ਪਿਆ ਸੀ; ਜਦੋਂ ਵੱਡੀ ਕੁੜੀ ਬੰਸੋ ਦਾ ਸਾਕ ਅਗਲਿਆਂ ਇਸ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿਤਾ ਸੀ ਕਿ ਕੁੜੀ ਦਾ ਪਿਉ ਅਮਲੀ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਘਰ ਤਾਂ ਭੰਗ ਭੁੱਜਦੀ ਹੈ। ਅਮਰੀਕ ਇਸ ਗੱਲੋਂ ਖਿਝ ਕੇ ਝਗੜਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅੱਗੋਂ ਜੁਆਬ ਦਿਤਾ, "ਮੈਂ ਆਵਦੇ ਪਿਉ ਦੀ ਜੈਦਾਦ ਖਾਂਦਾ ਉਏ। ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਕਿਸੇ ਕੰਜਰ ਦੇ ਆਖਿਆਂ ਹਟਣਾ। ...... ਤੂੰ ਮੈਨੂੰ ਕੀ ਦੇਂਦਾ ਏਂ? ਕਦੀ ਟਕਾ ਵੀ ਮੇਰੇ ਹੱਥ ਤੇ ਧਰਿਆ ਈ? ਬਣਿਆ ਫਿਰਦੈਂ ਵੱਡਾ ਦਨਾਅ ...." ਤੇ ਅਮਰੀਕ ਚੁੱਪ ਕਰ ਗਿਆ ਸੀ। ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਆਪਣੀ ਅੱਧੀ ਤਨਖਾਹ ਘਰ ਦਿੰਦਾ ਸੀ ਤੇ ਉਹ ਘਰ ਵਿਚ ਹੀ ਵਰਤੀਦੀ ਸੀ। ਪਰ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਵੀ ਇਤਰਾਜ਼ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਦੇ ਹੱਥ 'ਤੇ ਹੀ ਧਰਤੀ ..... ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ? ਇਸ ਲਈ ਉਸਦੇ ਉਤੇ ਇਸਦਾ ਕੋਈ 'ਹਸਾਨ ਮੁਰੰਮਤ' ਨਹੀਂ .....

"ਵੇ ਪੁੱਤਾ! ਤੇਰੀ ਆਈ ਮੈਂ ਮਰ ਜਾਂਦੀ .... ਵੇ ਮੈਨੂੰ ਰੋਲਣ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਤੁਰ ਗਿਓਂ ਵੇ ਮੇਰਿਆ ਛਿੰਦਿਆ ਪੁੱਤਾ!" ਮੰਜੀ ਤੇ ਹੱਡੀਆਂ ਦੀ ਮੁੱਠ ਬਣੀ ਬੁਢੜੀ ਦਾਦੀ ਨੇ ਕੀਰਨੇ ਪਾਉਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿਤੇ। ਦੂਜੀਆਂ ਮੰਜੀਆਂ ਤੋਂ ਕੁੜੀਆਂ ਨੇ ਸਿਸਕਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

"ਹੈਂ ਕਮਲੀਆਂ! ਤੁਸੀਂ ਕਿਉਂ ਰੋਂਦੀਆਂ ਜੇ .... ਤੁਹਾਡੇ ਵੀਰ ਜਿਉਂਦੇ ਰਹਿਣ ..... ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਿਸ ਗੱਲ ਦਾ ਘਾਟਾ ......" ਜਗੀਰ ਕੌਰ ਨੇ ਰੋਂਦੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, "ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਸੁਖ ਮੰਗੋ ..... ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੋਂਹ ਨੂੰ ਤੇ ਉਹ ਵਿਆਹ ਗਿਆ ...... ਆਹ ਜਿਹੜੀ ਨਿੱਕੀ ਅਜੇ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ..... ਤੇ ਆਹ ਫੂਹ ਭਰ ਮੁੰਡਾ ਜੀਹਦੇ ਵਰਗਿਆਂ ਨੂੰ ਅਜੇ ਪਤਾ ਨੀਂ ਸੌਂ ਕੇ ਦਿਨ ਕਦੋਂ ਚੜ੍ਹਦੇ ..... ਵਿਚਾਰਾ ਉਦਣ ਦਾ ਹਲਾਂ ਮਗਰ ਖੁੱਚਾਂ ਤੁੜਾਉਂਦਾ ....." ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹੌਂਸਲਾ ਦਿੰਦੀ, ਉਹ ਆਪ ਵੀ ਫਿਸ ਪਈ।

"ਨੀ ਬੀਬੀ! ਸਾਨੂੰ ਆਇਆਂ ਨੂੰ ਸਿਰ ਤੇ ਪਿਆਰ ਦੇ ਕੇ ਕੌਣ ਗਲ ਲਾਇਆ ਕਰੂ ..... ਹਾਏ! ਸਾਡੀਆਂ ਰੀਝਾਂ ਕੌਣ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰੂ ...." ਵੱਡੀ ਕੁੜੀ ਦੀ ਲੇਰ ਨਿਕਲ ਗਈ।

ਅਮਰੀਕ ਗੁੰਮ ਸੁੰਮ ਹੋਇਆ ਬੈਠਾ ਰਿਹਾ। ਉਹਦਾ ਜੀ ਕੀਤਾ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਚੁੱਪ ਕਰਾਵੇ। ਪਰ ਉਸ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਜੇ ਉਹ ਬੋਲਿਆ ਤਾਂ ਉਸਦਾ ਰੋਣ ਨਿਕਲ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਕੀ ਵਖਤ ਪਾ ਗਿਆ ਸੀ ਉਸਦਾ ਪਿਉ? ਇਮਾਰਤ ਹੇਠੋਂ ਜਿਵੇਂ ਵੱਡਾ ਥੰਮ੍ਹ ਖਿਸਕ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਤੇ ਸਾਰੀ ਇਮਾਰਤ ਡੋਲ ਰਹੀ ਹੋਵੇ। ਉਹ ਨਿਤਾਣਾ ਜਿਹਾ ਹੋ ਕੇ ਫਿਰ ਲੇਟ ਗਿਆ। ਧਿਆਨ ਪਾਸੇ ਪਾ ਕੇ ਉਹ ਘੜੀ ਦੁੱਖ ਤੋਂ ਮੂੰਹ ਮੋੜਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਇਕ ਪਲ ਲਈ ਓਸਦਾ ਧਿਆਨ ਦਿਆਲੂ ਕੁੱਬੇ ਦੀ ਵਹੁਟੀ ਵੱਲ ਗਿਆ, ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਘਰ ਰੋਣ ਆਈਆਂ ਜ਼ਨਾਨੀਆਂ ਨਾਲ ਪਾਸੇ ਬੈਠੀ ਸੀ ਤੇ ਦੂਜੀਆਂ ਘੁੰਡ ਕੱਢੀਆਂ ਜ਼ਨਾਨੀਆਂ ਤੋਂ ਅੱਖ ਬਚਾ ਕੇ ਥੁੱਕ ਨਾਲ ਆਪਣੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਗਿੱਲੀਆਂ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ ਤਾਂ ਕਿ ਉਸਦੇ ਪਿਉ ਦੇ ਗ਼ਮ ਵਿਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ 'ਸ਼ਰੀਕ' ਹੋ ਸਕੇ। ਉਸਨੇ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਦੀ ਵੇਖਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਉਹ ਮਨ ਹੀ ਮਨ ਵਿਚ ਹੱਸਿਆ ਸੀ; ਪਰ ਹੁਣ ਉਹ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਹੱਸ ਨਾ ਸਕਿਆ ਨਾ ਹੀ ਮੁਸਕਰਾ ਸਕਿਆ। ਉਹਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਅੱਗੇ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਫਿਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਉਸ ਸਿਰ ਝਟਕਿਆ, ਪਾਸਾ ਬਦਲਿਆ ਤੇ ਅੱਜ ਭੋਗ ਸਮੇਂ ਗੁਰਦੁਵਾਰੇ ਦੇ ਅਨਪੜ੍ਹ ਗਰੰਥੀ ਵਲੋਂ ਪੜ੍ਹੇ ਸ਼ਬਦ ਬਾਰੇ ਸੋਚਦਾ ਇਕ ਪਲ ਲਈ ਮੁਸਕਰਾਇਆ ਜੋ 'ਦਾਨਾ ਬੀਨਾ ਸਾਈਂ ਮੈਂਡਾ' ਨੂੰ 'ਦਾਨਾ ਬੀਂਡਾ ਸਾਈਂ ਮੈਂਡਾ' ਆਖੀ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤੇ ਸਾਰੇ ਬੈਠੇ ਲੋਕ ਉਹਦੇ ਸ਼ਬਦ ਤੇ ਅਮਰੀਕ ਦੀ ਗੱਲ ਸੁਣ ਕੇ ਹੱਸ ਪਏ ਸਨ, "ਬਾਬਾ! ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਪਿਉ ਨੂੰ ਤਾਂ ਜਿਹੜਾ ਸੁਰਗਾਂ 'ਚ ਪੁਚਾਉਣਾ ਉਹ ਤਾਂ ਅੱਡ ਰਿਹਾ ..... ਤੂੰ ਆਪਣੇ ਲਈ ਨਰਕ ਦੇ ਬਾਨਣੂ ਜ਼ਰੂਰ ਬੰਨ੍ਹਦਾ ਪਿਐਂ ...."

ਪਰ ਇਹ ਮੁਸਕਰਾਹਟ ਬਹੁਤੀ ਦੇਰ ਕਾਇਮ ਨਾ ਰਹੀ ਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਜੀ ਵਾਰ ਵਾਰ ਉਸਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਅਗੋਂ ਗੁਜ਼ਰਨ ਲੱਗੇ; ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿਮੇਂਵਾਰੀ ਉਸ ਦੇ ਸਿਰ ਸੀ। ਭੈਣਾਂ ਨਾਲ ਭਰਾ ਤੇ ਪਿਉ ਦੀ ਥਾਂ ਵਰਤਣਾ ਸੀ। ਛੋਟੀ ਨੂੰ — ਜੋ ਅਜੇ ਪੜ੍ਹਦੀ ਸੀ, ਪੜ੍ਹਾਉਣਾ ਸੀ, ਵਿਆਹੁਣਾ ਸੀ। ਮਾਂ ਦੇ ਹਰ ਦੁੱਖ ਸੁੱਖ ਦਾ ਖਿਆਲ ਰੱਖਣਾ ਸੀ ਤੇ ਇਹ ਖਿਆਲ ਰੱਖਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਵੀ ਬੜੀ ਇਹਤਿਆਤ ਤੋਂ ਕੰਮ ਲੈਣਾ ਸੀ। ਭੈਣਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਕਾਰਜ ਤੇ ਨਾ ਗਿਆ। ਛੋਟਿਆਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵੱਧ ਘੱਟ ਹੋ ਗਈ ਉਹਨਾਂ ਵੀ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਵੀ ਆਖਣਾ ਸੀ, "ਵੱਡਾ ਭਰਾ ਈ ਐ ਨਾ! ਕਿਤੇ ਪਿਉ ਜਿਉਂਦਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਨਾ ਹੁੰਦੀ।' ਤੇ ਮਾਂ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਣ ਦੇਣਾ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਜ਼ਨਾਨੀਆਂ ਦੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਬਾਰ ਬਾਰ ਯਾਦ ਆਉਣੀਆਂ ਸਨ, "ਭੈਣੇ ਤੇਰਾ ਤਾਂ ਰਾਜ ਖੁੱਸ ਗਿਆ। ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਅੰਦਰੋਂ ਕੱਢਦੀ ਸੈਂ .... ਵਰਤਦੀ ਸੈਂ..... ਹੁਣ ਸੁਖ ਨਾਲ ..... ਭਾਵੇਂ ਸੁਲੱਗ ਨੇ ...... ਪਰ ਹਰ ਗੱਲੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵੱਲ ਵੇਖੇਂਗੀ ਮੰਗਤਿਆਂ ਵਾਂਗੂੰ .... ਸਿਰ ਦੇ ਸਾਈਂ ਨਾਲ ਤੇਰੀ ਤਾਂ ਸਰਦਾਰੀ ਤੁਰ ਗਈ ....."

ਇਸ ਸਾਰੇ ਕੁਝ ਲਈ ਪੈਸੇ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਅਮਰੀਕ ਸੋਚਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪ ਵਾਹੀ ਵਿਚ ਵੀ ਨਾਲ ਧਿਆਨ ਦਏਗਾ ਤਾਂ ਹੀ ਸਾਰੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਦੋ ਢਾਈ ਕਿੱਲੇ ਹੋਰ ਕੁੜੀਆਂ ਦੇ ਵਿਆਹ ਤੇ ਉਸਦੇ ਪਿਉ ਨੇ ਗਹਿਣੇ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਉਸਦਾ ਖਿਆਲ ਸੀ ਬਚਦੇ ਪੰਜਾਂ ਛੇਆਂ ਕਿੱਲਿਆਂ ਵਿਚ ਜੇ ਉਹ ਖਾਦ ਆਦਿ ਪਾ ਕੇ ਫ਼ਸਲ ਬੀਜਿਆ ਕਰਨਗੇ ਤਾਂ ਘਰ ਦਾ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਤੁਰ ਪਏਗਾ। ਹੁਣ ਉਹ ਸਾਰੀ ਤਨਖਾਹ ਆਪਣੀ ਹੱਥੀਂ ਵਰਤਿਆ ਕਰੂ। ਅੱਗੇ ਤਾਂ ਸਾਰੀ ਤਨਖਾਹ ਖੇਰੂੰ ਖੇਰੂੰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਆਸ ਸੀ ਜੇ ਮਹਿੰਦਰ ਵਾਹੀ ਵਿਚ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧਿਆਨ ਦਏ ਤਾਂ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਉਹ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵੀ ਛੁਡਾ ਲੈਣਗੇ।

ਸਵੇਰੇ ਉਸ ਨੇ ਨੌਕਰੀ ਤੇ ਤੁਰ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਉਸਨੇ ਛੋਟੇ ਭਰਾ ਮਹਿੰਦਰ ਨਾਲ ਵਾਹੀ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਤੋਰ ਲਈ, "ਮਿੰਦਰਾ ਤਕੜਾ ਹੋ ਕੇ ਪੈ ਜਾ ਕੰਮ ਨੂੰ ਹੁਣ। ਮੈਂ ਵੀ ਹਫਤੇ ਦਸੀਂ ਦਿਨੀਂ ਗੇੜਾ ਮਾਰ ਜਿਆਂ ਕਰੂੰ। ਉਹ ਜਿਹੜੀ ਜੀਤੇ ਹੁਰਾਂ ਕੋਲ ਪੈਲੀ ਗਹਿਣੇ ਆਂ .... ਉਸ ਲਾਈਨ ਵਾਲੇ ਬਚਦੇ ਪੌਣੇ ਕਿੱਲੇ 'ਚ ਪੱਠੇ ਬੀਜ ਛੱਡੀਂ ਵਾਹ ਕੇ ..... ਮੈਂ ਪਰਸੋਂ ਵੇਖ ਕੇ ਆਇਆਂ — ਉਰਲੀ ਪੈਲੀ 'ਚ ਝੋਨਾ ਲਾਵਾਂਗੇ — ਠੀਕ ਐ ਨਾ — ?"

ਮਿੰਦਰ ਚੁੱਪ ਰਿਹਾ। ਆਕਾਸ਼ ਵਿਚ ਤਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਘੂਰਦਾ ਰਿਹਾ ਤੇ ਫਿਰ ਪਾਸਾ ਬਦਲ ਕੇ ਲੰਮਾ ਪੈ ਗਿਆ। ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਜਾਣ ਬੁਝ ਕੇ ਨਾ ਬੋਲਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੋਵੇ। ਅਮਰੀਕ ਫਿਰ ਬੋਲਿਆ ਤਾਂ ਜਾਗੀਰ ਕੌਰ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਉਹ ਪੌਣਾ ਕਿੱਲਾ ਤਾਂ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦਾ ਗਹਿਣੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੋਇਆ —"

"ਕਿਹੜਾ? ਉਤਲਾ?"

"ਆਹੋ"

"ਕਿਉਂ?" ਉਹਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਗੁੱਸਾ ਸੀ।

"ਆਹ ਤੇਰੀ ਭੈਣ ਦੀ ਸੱਸ ਦੇ ਕੱਠ ਤੇ ਜਦੋਂ ਗਏ ਸਾਂ .... ਉਦੋਂ ....." ਮਾਂ ਦੱਬੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਬੋਲੀ।

ਅਮਰੀਕ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਹੁਣ ਖਿਝਣ ਦਾ ਕੀ ਫਾਇਦਾ ਸੀ। ਪਹਿਲਾਂ ਆਪ ਘਰ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦਿੰਦਾ ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਜ਼ਮੀਨ ਗਹਿਣੇ ਨਾ ਪੈਂਦੀ। ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਹੋਣੀ ਸਮਝਕੇ ਪੀ ਗਿਆ।

"ਤੇ ਪਿੱਛੇ ਪੈਲੀ ਕਿਹੜੀ ਰਹਿ ਗਈ ਫਿਰ?" ਉਸਨੇ ਜਿਵੇਂ ਖਿਲਾਅ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਹੋਵੇ। ਕੋਈ ਜੁਆਬ ਨਾ ਆਇਆ।

"ਉਧਰੋਂ ਖਾਦ ਦੇ ਪੈਸੇ ਦੇਣੇ ਆਂ .... ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿੱਥੇ ਖਾਦ ਪਾਉਂਦੇ ਰਹੇ ਜੇ ..... ਫ਼ਸਲ ਤਾਂ ਕਦੀ ਖਾਣ ਜੋਗੀ ਆਈ ਨਹੀਂ ......" ਉਹ ਆਪ ਹੀ ਬੁੜ ਬੁੜ ਕਰਕੇ ਚੁਪ ਕਰ ਗਿਆ।

ਖਾਦ ਤਾਂ ਅੱਗੇ ਨਕਦ ਵੇਚਕੇ ਪੈਸੇ ਵੱਟਕੇ ਵਰਤ ਲੇ ਸਨ ...... ਖੇਤਾਂ 'ਚ ਕਿੱਥੇ ਪਈ ਸੀ ....." ਮਹਿੰਦਰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਬੋਲਿਆ। ਉਹਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲੱਗਦਾ ਨਿਰਲੇਪਤਾ ਸੀ ਜਾਂ ਕੁੜੱਤਣ।

ਅਮਰੀਕ ਨੂੰ ਇਹ ਸੁਣਕੇ ਅੰਦਰੋਂ ਵੱਟ ਚੜ੍ਹਿਆ, "ਮੈਂ ਆਹਨਾਂ ..... ਤੁਸੀਂ ਏਨੇ ਪੈਸੇ ਵਰਤਦੇ ਕਿਥੇ ਰਹੇ ਜੇ ..... ਮਾਤਾ ਤੂੰ ਸਭ ਕੁਝ ਸਾਥੋਂ ਲੁਕਾਉਂਦੀ ਰਹੀ ਏ ...." ਉਸਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਮਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਦਬਵਾਂ ਜਿਹਾ ਗੁੱਸਾ ਸੀ।

"ਮੈਂ ਵੀਰਾ ਕੀ ਲੁਕਾਉਂਦੀ ਰਹੀਆਂ ..... ਤੂੰ ਤਾਂ ਘਰ ਦਾ ਖਹਿੜਾ ਈ ਛਡਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਹ ਮਨ ਮਰਜ਼ੀ ਕਰਦਾ ਸੀ .... ਉਹਦੇ ਅਮਲ ਦਾ ਏਨਾ ਖਰਚਾ ਘਰੋਂ ਹੀ ਤਾਂ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ..... ਤੂੰ ਅਣਜਾਣ ਤਾਂ ਨਾ ਬਣ ....."

ਉਹ ਦੰਦ ਘੁੱਟੀ ਲੰਮਾਂ ਪਿਆ ਰਿਹਾ। ਏਨਾ ਪੈਸਾ ਉਹ ਕਿਵੇਂ ਉਤਾਰੇਗਾ? ਵਾਹੀ ਕਿਵੇਂ ਤੋਰੇਗਾ? ਝੋਨੇ ਲਈ ਖਾਦ ਵੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ।

'ਮੱਖਣ ਸੁੰਹ ਵੀ ਇਕ ਪਰਨੋਟ ਲਈ ਫਿਰਦਾ ਜੇ .... ਮੈਨੂੰ ਵਿਖਾਉਂਦਾ ਸੀ: ਭਾਈਏ ਨੇ ਉਸ ਤੋਂ ਵੀ ਪੰਜ ਸੌ ਰੁਪਈਆ ਵਿਆਜੀ ਫੜਿਆ ਹੋਇਆ ਜੇ ..... ਮੈਨੂੰ ਆਂਹਦਾ ਸੀ ਤੇਰੇ ਭਰਾ ਨਾਲ ਸਤ੍ਹਾਰਵੀਂ ਤੋਂ ਪਿਛੋਂ ਹੀ ਗੱਲ ਕਰੂੰ ....." ਮਹਿੰਦਰ ਨੇ ਇਕ ਹੋਰ ਭੇਦ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਜਿਵੇਂ ਮੱਥੇ ਵਿਚ ਕੁਝ 'ਪਟੱਕ' ਕਰਕੇ ਮਾਰੀਦਾ ਹੈ।

"ਲਓ ਹੋਰ ਸੁਣ ਲੋ .... ਮੈਂ ਆਹਨਾਂ ..... ਸਭ ਪਾਸੇ ਦੇਣਾ ਈ ਦੇਣਾ ....." ਅਮਰੀਕ ਉਠਕੇ ਬੈਠ ਗਿਆ। ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਉਹ ਗੁੱਸੇ ਵਿਚ ਭਰ ਗਿਆ। ਪਰ ਫਿਰ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਉਹਦੇ ਮੱਥੇ ਦੀਆਂ ਕੱਸੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਨਾੜਾਂ ਢਿੱਲੀਆਂ ਪੈ ਗਈਆਂ। ਉਸ ਸੋਚਿਆ, ਇਸ ਸਭ ਕੁਝ ਨੂੰ ਪਰਵਾਨ ਕਰਨਾ ਹੀ ਪੈਣਾ ਸੀ। ਤੇ ਫਿਰ ਉਹ ਫਿੱਕਾ ਜਿਹਾ ਹੱਸਕੇ ਬੋਲਿਆ "ਓ ਬਾਬਾ! ਇਕੋ ਵਾਰ ਦੱਸ ਦਿਓ ...... ਕੀਹਦਾ ਕੀਹਦਾ ਕੀ ਕੀ ਦੇਣਾ ਮੈਂ? ..... ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਕਿਉਂ ਲੱਗੇ ਓ ....?" ਤੇ ਫਿਰ ਉਹ ਆਪ ਹੀ ਬੋਲਿਆ "ਨਾਲੇ ਘਰ ਗੁਆਇਆ ਨਾਲੇ ਭੜੂਆ ਅਖਵਾਇਆ। ਲੋਕੀ ਸੌ ਸੌ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਨੇ। ਧਰਮ ਨਾਲ ਜੀ ਕਰਦਾ ਧਰਤੀ 'ਚ ਨਿਘਰ ਜੀਏ ਜਦੋਂ ਸੁਣੀਦਾ, ਉਹ ਪੀ ਕੇ ਉਸ ਮੋੜ ਤੇ ਪਿਆ ਸੀ .... ਕਦੀ ਉਸ ਮੋੜ ਤੇ ......"

ਨਮੋਸ਼ੀ ਦੀ ਗੱਲ ਸੁਣਦਿਆਂ ਹੀ ਵੱਡੀ ਕੁੜੀ ਬੋਲੀ, 'ਸੱਚੀਂ ਭਾ ਜੀ ....., ਅਸੀਂ ਤੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਡਰਦੇ ਦੱਸਦੇ ਨਹੀਂ ਸਾਂ ਉਦੋਂ, ਭਾਈਆ ਤੇ ਹੁਣ ਸੱਚੀਂ ਪੁੱਠੇ ਕੰਮੀਂ ਉਤਰ ਆਇਆ ਸੀ। ਦੋ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਹੋਏ ਘਰੋਂ ਪਤੀਲਾ ਚੁੱਕ ਕੇ ਚੈਂਚਲ ਕਲੀ ਵਾਲੇ ਕੋਲ ਵੇਚ ਦਿਤਾ। ਅਸੀਂ ਲੱਭਦੇ ਫਿਰੀਏ .... ਪਿਛੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ..... ਫਿਰ ਚੈਂਚਲ ਤੋਂ ਮੋੜਕੇ ਆਂਦਾ ਪੈਸੇ ਦੇ ਕੇ ....'

ਅਮਰੀਕ ਨੂੰ ਇਕ ਧੱਕਾ ਜਿਹਾ ਲੱਗਾ। ਉਸ ਸੋਚਿਆ ਜੇ ਕਿਧਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਉਹ ਕੀ ਮੂੰਹ ਦਿੰਦਾ? ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ: ਉਸਦਾ ਪਿਓ ਘਰ ਤੋਂ ਪਿਛੋਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਭਾਂਡੇ ਵੀ ਚੁੱਕਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ..... ਤੇ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਸੋਚਦਿਆਂ ਉਹ ਜਿਵੇਂ ਨਮੋਸ਼ੀ ਵਿਚ ਗ਼ਰਕ ਹੁੰਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ।

"ਸਰਦਾਰ ਜੀ ਤੁਸੀਂ ਛੱਡੋ ਉਹਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ .... ਉਹ ਤਾਂ ਚੈਂਚਲ ਦੀ ਹੱਟੀ 'ਚ ਵੜਕੇ ਕਈ ਵਾਰ ਨਸਵਾਰ ਵੀ ਲੈ ਲੈਂਦਾ ਸੀ ..... ਤੇ ਹੁਣ ਤਾਂ ਫੀਮ ਦੀ ਥਾਂ ਉਹ ਨਸ਼ੇ ਦੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਜਿਹੀਆਂ ਵੀ ਖਾਂਦਾ ਸੀ ਤੇ ਉਹ ਬੀੜਾ ਜਿਹਾ ਵੀ ਲੈਂਦਾ ਸੀ ......" ਮਹਿੰਦਰ ਦੀ ਇਹ ਗੱਲ ਸੁਣਕੇ ਅਮਰੀਕ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਚੰਗਾ ਹੋਇਆ ਉਹਦੇ ਪਿਉ ਦੀਆਂ ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਉਸ ਕੋਲੋਂ ਲੁਕੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਸਨ ਇੰਜ ਉਹ ਸ਼ਰੇਆਮ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰਦਾ। ਇਸ ਲਈ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਉਸਦੀਆਂ ਇਹਨਾਂ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਨਾ ਹੀ ਹੋਵੇ। ਤੇ ਜੇ ਉਹਦਾ ਪਿਓ ਸ਼ਰੇਆਮ ਭਾਂਡੇ ਚੁੱਕਦਾ, ਨਸਵਾਰ ਲੈਂਦਾ ਤੇ ਗੋਲੀਆਂ ਖਾ ਕੇ ਡਿੱਗਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਕੋਈ ਇੱਜ਼ਤ ਰਹਿਣੀ ਸੀ ਭਲਾ! ਅਗੇ ਵੱਡੀ ਕੁੜੀ ਦੇ ਸਾਕ ਛੁੱਟਣ ਦੀ ਨਮੋਸ਼ੀ ਨੇ ਉਹਦੀ ਜ਼ਮੀਰ ਨੂੰ ਧੁਰ ਅੰਦਰੋਂ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਕਰ ਦਿਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ।

'ਕਿਉਂ ਬੀਬੀ ਠੀਕ ਗੱਲ ਐ?" ਉਸ ਨੂੰ ਭਰੇ ਪੀਤੇ ਨੂੰ ਇਤਰਾਜ਼ ਸੀ ਕਿ ਉਹਦੀ ਮਾਂ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਰੁਪੈ ਕਰਜ਼ ਚੁੱਕਣ, ਜ਼ਮੀਨ ਗਹਿਣੇ ਪਾਉਣ ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹਦੇ ਪਿਉ ਦੀਆਂ ਵਿਗੜਦੀਆਂ ਆਦਤਾਂ ਬਾਰੇ ਉਸਨੂੰ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦੱਸਿਆ।

"ਠੀਕ ਆ ..... ਹੋਰ ਝੂਠ ਥੋੜ੍ਹਾ ......" ਸਭ ਤੋਂ ਛੋਟੀ ਕੁੜੀ ਬੋਲ ਪਈ।

"ਇਸ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਤਾਂ ਜਿਹੜੀ ਦੋ ਕਿੱਲੇ ਬਚਦੀ ਸੀ ...... ਜੇ ਜਿਉਂਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਤਾਂ ਉਹ ਵੀ ਗਹਿਣੇ ਪੈ ਜਾਣੀ ਸੀ ਤੇ ਪਿੱਛੇ ਰਹਿ ਜਾਣਾ ਸੀ ...." ਗੱਲ ਅਮਰੀਕ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਹੀ ਸੀ ਕਿ ਮਹਿੰਦਰ ਬੋਲ ਪਿਆ, "ਪਿੱਛੇ ਰਹਿ ਜਾਣਾ ਸੀ ਨੂਣ ਨੂਣ ਗੁਪਾਲ। ਓ ਮੈਂ ਤਾਂ ਆਹਨਾਂ ਭਾ ਜੀ! ਅਜੇ ਵੀ ਵੇਲੇ ਸਿਰ ਮਰ ਗਿਆ ਚੰਗਾ ਈ ਹੋਇਆ ਇਹ ਵੀ ......"

(ਬਾਕੀ ਪੰਨਾ 27 ਉਤੇ)

ਮੈਟਰੀਮੋਨੀਅਲ

ਜੱਟ ਸਿੱਖ ਕੌਨਵੈਂਟ ਪੜ੍ਹੀ ਗਰੈਜੂਏਟ ਇੰਡੀਆ ਰਹਿੰਦੀ ਉਮਰ 29 ਸਾਲ ਰੰਗ ਗੋਰਾ ਪੰਜ ਫੁੱਟ ਤਿੰਨ ਇੰਚ ਲੰਬੀ ਜਿਸ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਮੈਰਿਜ ਡਾਉਰੀ ਡਿਮਾਂਡ ਕਾਰਣ 4 ਮਹੀਨੇ ਪਿਛੋਂ ਸਿਰੇ ਨਾ ਚੜ੍ਹ ਸਕੀ, ਉਚੇ ਪੜ੍ਹੇ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਵਾਰ ਦੀ ਲੜਕੀ ਜਿਸ ਦਾ ਪਿਉ ਪਬਲਿਕ ਸੈਕਟਰ ਦਾ ਵੱਡਾ ਅਫਸਰ ਰਿਟਾਇਰਡ ਹੈ ਤੇ ਭਰਾ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਇੰਜਨੀਅਰ ਤੇ ਡਾਕਟਰ ਹਨ ਲਈ ਯੋਗ ਵਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਖਤ ਪੱਤਰ ਇਸ ਪਤੇ ਤੇ ਕਰੋ:

P.O.BOX 3773 STN. 'P'
THUNDERBAY ONTARIO P7B 6E3

Star Drywall Construction Co. Ltd.

- Complete Drywall Service
- Guaranteed Work
- Free Estimates

Sahib or Nake
Ph. (604) 590-2501

P.O.BOX 639
SURREY, B.C. V3T 5L9

ਮਰਕਰੀ - ਲਿੰਕਨ ਦੀਆਂ ਕਾਰਾਂ, ਫੋਰਡ ਟਰੱਕਾਂ ਦੀਆਂ ਕਤਾਰਾਂ ਦੇਖਣ ਲਈ ਅੱਜ ਹੀ

ਗੁਰਦੀਪ ਮੁੱਤੀ ਨੂੰ ਫੋਨ ਕਰੋ

Used ਕਾਰਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ $299 ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
ਆਪ ਆ ਕੇ ਮਿਲੋ ਜਾਂ ਅੱਜ ਹੀ ਫੋਨ ਕਰੋ
BUS. 520-3055 RES. 521-2184

ਗੁਰਦੀਪ (ਗੋਰਡੀ) ਮੁੱਤੀ

MERCURY
LINCOLN

Ph. 520-3055
301 STEWARDSON WAY, NEW WESTMINSTER, B.C. V3M 2A5

New-West Lincoln Mercury

12th & 3rd Ave. New Westminister, B.C.

Early History of Sikhism

The recent development in Punjab have brought into sharp focus the interaction of religion on politics and vice versa. This unholy alliance is of course related directly to the centuries-old colonial heritage in all facets of life, particularly so in the realm of ideology. This is also closely related to the social reality which is extremely complicated and many-sided.

Like any other religion, the Sikh religion had supplied and continues to supply some deeply felt need of human nature. Religion had given a set of values to human life, and though some of these values have hardly any relevance today, or are even harmful, others furnished the foundation of morality. Nonetheless, one thing is certain that religion always merges into mysticism and metaphysics. There have been great mystics, tall spiritual figures who cannot be simply disposed of as selfdeluded persons. It has also to be admitted that metaphysics and philosophy, or a metaphysical philosophy of life, deeply appeal to mind, particularly to an irrational mind. Apart from this, in countries which are still in a transitional stage and have yet to build a fullfledged entity of a modern nation-state, emphasis on the "inward life" over external things predominates, inevitably resulting in overriding preoccupation with metaphysics and philosophy. Thus a philosophy of life embedded in religion becomes an article of faith for a vast mass of people. There is, however, the other side of the coin also.

The changes that have taken place in our socio-economic system during all these years have shaken the very fabric of Indian society and may even supercede it. Conditions of life are fast changing and with that thought process is changing too so much so that it is not possible for politics based on religion to survive for any length of time. Pakistan presents a graphic example of the forces of change sweeping over the land. Pakistan was created on the basis of two-nation theory as a theocratic state. Even after the creation of Bangladesh as an independent, sovereign state, it has bot been able to build a stable political structure. The Bluch, the Sindhis and the Pathans are actively struggling for their self-identity, though all of them are Muslims.

The Sikhs in India constitute nearly two per cent of the population(though the rigidly orthodox among them do not consider other sects believing in the teachings of the Sikh Gurus — Nirankaris, Sahjedharis(shaven), Namdharis and the followers of Beas Guru — as genuine Sikhs) but their role in Punjab particularly after independence has attracted considerable attention.

The Sikhs in India today enjoy the constitutional status of a minority community within the framework of a secular state. The Constitution guarantees the linguistic and religious rights of the minorities. Unlike other religious minorities, the Sikhs in India occupy an enviable position in all wolks of life — the armed forces, cicil services, industry and agriculture. One need not give cold statistics to labour this fact. Punjab, where the Sikhs constitute over 52 per cent of the population, has the highest per capita income and largest area under cultivation through irrigation, nearly 80 per cent to be precise. An attempt, however, has been made, right from the times of British rule, to treat the Sikh minority as privileged community, enjoying special status and rights. In actual fact, the Sikhs in India are of diverse ethnic origin like all those who inhabited Punjab before 1947.

The founding Gurus of the Sikh religion had themselves perceived a different religious identity for their followers. The Sikh faith came to flourish in the 15th and the 16th centuries. Those days saw a new ferment sweep the land and compel people to re-examine their values and refurbish their faith. India was face to face with a new situation, trying to absorb the foreign elements — the now established presence of the Muslims' and in that process was herself undergoing a change. Out of this ferment, rose a new set of religious reformers who consciously preached this synthesis and unsparingly condemned the ills which had seized hold of the Hindu religion and society. There was the Hindu saint Ramanand in the south in the fifteenth century, with his more well-known disciple Kabir, a Muslim weaver of Varanasi. Kabir's poems and songs became, and still are, very popular. In the north, Guru Nanak, the founder of the Sikh religion, held the sway. The influence of these reformers went far beyond the limits of the particular sects that grew around them. Hinduism came under the deep impact of new ideas and new ethical priniciples. Hindus, Muslims and Sikhs were not only becoming integrated within themselves but they were also giving birth to a new class structure within the confines of the Indian society as a whole.

The word Sikh is derived from Sanskrit shishya, meaning a disciple or learner. Guru Nanak, the founder of the Sikh religion was a reyolutionary, religious and social reformer according to whom the political and cultural dominantion of the people by the ruling classes was chiefly responsible for their degeneration. Their emancipation, he thought, could only be brought about by a new consciousness which could instill into them the unity and fatherhood of God and the equality and fraternity of man. He refused to recongnise the distinction between man and man and between the sexes created by the old caste system and other out-moded social conventions and proclaimed that all women were born equal. He felt that the real cause of the misery of the people was their disunity engendered by diversity of faiths and beliefs. Thus in his own way Guru Nanak Arjan Dev, a worthy heir to Nanak's teachings unpraised the low castes debarred for cnturies from receiving religious teachings and religious ministration. "To the knowledge of the basic creed of religion, all are entitled. Among all the four castes all are free to give. utterance to God's holy name", declared Guru Arjan Dev and went on to say :

> "The same religious teaching to all castes,
> By they Khatris, Brahmins, Shudras or
> Vaishyas may be imparted."

In the holy scripture of the Sikhs, the Granth Sahib, are included hymns from saints coming from different castes and religions. Among these are Kabir, a weaver, Ravi Das a cobbler, and Namdev, a tailor. These saints have freely given expression to the doctrines of caste equality.

The intolerance practised by the Mughal emperors, especially after Akbar, was mainly responsible for turning the peaceful and peace-loving followers of Guru Nanak into a militant sect.

Contd. at Page 28

ਪੰਨਾ ੨੬ ਦੀ ਬਾਕੀ

ਮਹਿੰਦਰ ਗੱਲ ਕਰਕੇ ਫਿੱਕਾ ਜਿਹਾ ਹੱਸਿਆ। ਉਹਦੇ ਹਾਸੇ ਵਿਚ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਖੁਸ਼ੀ ਸੀ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਦਰਦ ! ਅਜੀਬ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਕ ਬੇਰੰਗ ਹਾਸਾ। ਹਨੇਰੇ ਵਿਚ ਹੀ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਹੋਰ ਵੀ ਇਕ ਦੋ ਜੀ ਹੌਲੀ ਜਿਹੀ ਹੱਸੇ। ਇੰਜ ਲੱਗਦਾ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮਹਿੰਦਰ ਦੀ ਆਖੀ ਗੱਲ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਪਰਵਾਨ ਸੀ ਤੇ ਉਹ ਇਸ 'ਘਰ ਦੇ ਸਾਈਂ' ਦੇ 'ਵੇਲੇ ਸਿਰ' ਤੁਰ ਜਾਣ ਤੇ ਜਿਵੇਂ ਸੁਰਖਰੂ ਹੋਏ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ।

BUYING & SELLING

Farms, Home, Lots and Apartments

Contact:

Dilbag Singh Johal

ਦਿਲਬਾਗ ਸਿੰਘ ਜੌਹਲ

Ph. Off. (604)438-8161

Res. 325-0588

ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਖ੍ਰੀਦਣ ਲਈ ਮਿਤਰਤਾ, ਈਮਾਨਦਾਰੀ ਅਤੇ ਤਜਰਬੇਕਾਰ ਸਲਾਹ ਮਸ਼ਵਰੇ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਮਿਲੋ ਜਾਂ ਫੋਨ ਕਰੋ

Canada Trust Realtor

The Canada Trust Company

2629 Kingsway, Vancouver, B.C. V5R 5H4

FRIENDS AUTO BODY & PAINTING LTD.

5605 BYRNE RD. BURNABY, B.C.

Burnaby Auto Auction Building

PH. 430-4233

15 Years Exp

- I. C. B. C. JOB
- FREE ESTIMATES
- FREE COURTESY CAR
- RUST REPAIRS
- FIBRE GLASS OR CUT OUT WORK

YOU NEVER KNOW UNLESS YOU TRY

VISIT OR CALL

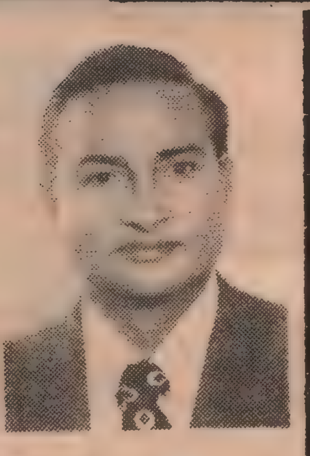

MR. GURU

Contd. from Page 27

Jehangir, grown suspicious of the spreading influence of the teachings of the Sikh Gurus tortured Guru Arjan to death in 1606 on a charge of treason. His son, Guru Hargobind, though in the employment of Jehangir, had to undergo 12 years' imprisonment in Gwalior. He rebelled against Shah Jehan and defeated the imperial army at Sangrama near Amritsar in 1628. Guru Teg Bahadur, who succeeded Guru Har Kishan, was seized by Aurangzeb and beheaded on flimsy charges.

It was in these hostorical conditions that the character of Sikhism underwent transformation at the hands of the tenth Guru, Gobind Singh. It was he who created the Khalsa. He initiated five persons into the Khalsa who, in turn, initiated him. By this act he terminated the Guruship transferring its sanctity to the Sikh community and their holy book — Guru Granth Sahib. From this time onward staunch Sikhs were commanded to observe the five symbols that clearly demarcated them from other religious communities. The five symbols prescribed were : keeping long hair and unshorn beards (kesh), carrying a sword (kirpan), wearing a knee-length underwear(kachha)— a bracelet(kara) and having a comb in the hair(kangha). It was under his leadership that the first serious blow to undermine the Mughal empire in the north was made.

It is significant in this connection to mention that the Guru considered Hindustan as mentioned in the Adi Granth as his homeland. The Guru has nowhere used the word 'Punjab'. He has called Bengal as his spiritual homeland as stated in one of his letters addressed to his followers in Dhaka. The Guru in fact was aware of the distress of the whole country and not merely of the Punjab. Again Aurangzeb's successor Bahadur Shah was on friendly terms with Guru Gobind Singh and wanted Guru 's help for the subjugation of the Marathas and the Rajputs. The Guru refused any such help point blank because this was against his deep devotion to his country.

Four of the Guru's 'Panj Piaras' were non-Punjabis by caste and origin.

Guru Gobind Singh's last days were spent in Deccan. He died towards the end of 1708 at Nand Pur or the banks of the Godavari. He left behind a trusted lieutenant Lachman Das who was renamed Banda Singh Bahadur. This valiant soldier fought many a battle for his Guru's cause. In December 1715, he was besieged by the Mughal forces near Gurdaspur and starved into surrender. His wife was forced into the royal harem and he along with his followers was beheaded publicly. For some years, the resistance to the Mughal rulers became weak and disorganised till Maharaja Ranjit Singh emerged as the rallying centre. Maharaja Ranjit Singh who was a Jat Sikh brought the various misls under his control and transformed the warring Sikh states into a compact national monarchy which subsequently extended its sway to kashmir and the Frontier Province. After Ranjit Singh's death, his achievements began to crumble rapidly. One weak ruler after another was deposed in quick succession, till in 1843, Dalip Singh, a minor, was acknowledged as the king with his mother, Rani Jindan as Regent. The final collapse came as a result of the two Anglo-Sikh wars which followed each other in quick succession and the Punjab was finally annexed by Lord Dalhousie in March 1849.

In May 1857, the Indian army at Meerut revolted. It was much more than a simple military revolt and it spread rapidly and assumed the character of a popular rebellion and a war of independence mainly confined to Delhi, United Provinces and parts of central India and Bihar. This revolt strained British resources to the utmost though it was ultimately suppressed with the help of 'loyal' India soldiers. It brought out all the inherent weaknesses of the fedual chieftains and princes, making desperate effort to drive out the foreign rulers. The fedual chiefs had the sympathy of the masses over large areas but they were divided and unorganised, without any constructive ideal or community of interest, guiding their efforts.

In meeting this armed challenge, the British leaned heavily on the support of the Gurkhas. What is much more shocking is that the Sikh chieftains played an important role in suppressing this war of independence. In return for this service to the British rulers, they were given big jaigirs both in Punjab and UP.

This first war of independence opened the eyes of the British rulers and they learnt their lesson for the future. The lieutenant-governor, Sir Michael O'Dyer held that the Punjab occupied the key position in the military situation in India. It was the main "recruiting centre for military men". "With one-thirteenth of India (in area) the Punjab furnished 60 per cent of the army recruited in India". "And the strain had fallen mainly on the country districts, which the local government considered ot necessary to protect from any anti-government agitation likely to hamper work of recruitment."

"It was the basic thesis of the British view of the army that soldiers should be non-political and consciously preferred soldiers who came from areas not active in Indian political movement".

And on top of all this, the Punjab as an English writer puts it, is a "pivotal province in the British Indian scheme". (emphasis added)
"The official view of the Indian scene at any moment between the first war of independence of 1857 and the rise of Gandhiji was that if the Punjab was tranquil, there was no need for any serious anxiety as to the standing of the British raj ...... Government of India held the view that Sikhism was identical with loyalty".

The British strategy in a nutshell was : to keep India slave — keep the Punjab tranquil, backward and safe for British empire in India and outside. The Sikh soldiers were the best bet of for the upkeep and expansion of the British empire. Use this army to suppress any agitation in India, just as it was used to put down the rebellion of 1857. Make it a cat's paw to crush any political movement anywhere in India so that safety of the British raj is ensured. Whether this redounds to the credit or discredit of the Sikh princes and landlords of those days depends upon how one interprets the event since 1857.

It is clear, all the same, that there was a lack of strong nationalist sentiments which alone could have bound the people of India together. Nationalism of modern type had yet to develop. India had still to go through much sorrow and travail before she learnt the lesson which would give her real freedom.

It seems clear that India fell a prey to foreign conquest because of the inadequacy of her own people and because the British represented a higher and advancing social order. Nevertheless, the three centuries old history of the Sikh religion beginning with Shri Guru Nanak (1469-1539 A.D.) and concluding with Guru Gobind Singh(1675-1708) clearly brings out that their names are among the most illustrious in India. Their life and work were closely, connected with the epoch of medieval India in its last phase. Full of struggle and sacrifice, their contribution to Indian philosophy and their sustained efforts in bringing about a synthesis among the various religions then prevalent in the country in order to satisfy the inner urges of human nature were indeed remarkable. That their philosophy of life became a potent ideological force explains in part the crusading spirit with which they fought against dogmatic beliefs., for equality of women in the society. Above all, their attempts to secularise the outlook of the people were truly nobel. To the religious minded people, they achieved much more than this. They not only laid the foundations of morality and ethics but gave a new direction to spirituality in the then changing conditions. The scope of this survey does not permit to make a full assessment of their contribution to India's spiritual development nor is the intention of the author to undertake this task of such magnitude. But one thing is certain that the entire endeavour of the

Contd. at Page 29

'ਤੇ ਵਿਛੜਨ ਦਾ ਅਚੇਤ ਭੈਅ
ਤੇਰੀ ਲੋਰੀ ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਕਰ
ਕਿੱਥੇ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ......?
ਹੁਣ ਘਰਾਂ 'ਤੇ ਰਾਤ
ਦਹਿਸ਼ਤ ਵਾਂਗ ਕਿਉਂ ਆਉਂਦੀ ਹੈ...?

NORTH AMERICAN LIFE ASSURANCE COMPANY

NORTH AMERICAN LIFE

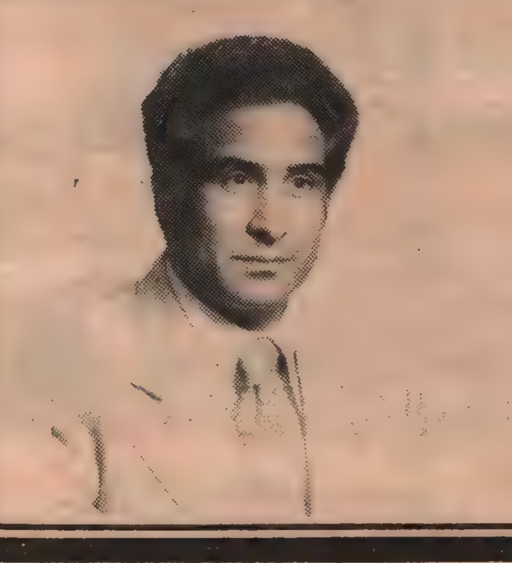

- Life Insurance
- Mortgage Insurance
- Children's educational Plans
- R R S P

Malkiat Mutti
representative
320, 815 West Hastings St.
Vancouver, B.C. V6C 2W1

Bus. 685-9335
Res. 522-7167

ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਰਕਿਟ ਵਿਚ
ਮਾਨ ਸ਼ੂਅ
ਸਟੋਰ
ਆਦਮੀਆਂ, ਔਰਤਾਂ, ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਜੋੜੇ,
ਚਮੜੇ ਦੇ ਅਟੈਚੀ, ਪਰਸ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਾਮਾਨ

MENS, LADIES & CHILDRENS'
SHOES AND LEATHER
LUGGAGE & ACCESSORIES

Mohinder Singh Mann
ਮੁਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਨ
321-4353

MANN SHOE STORE
6570 MAIN ST., VANCOUVER, B.C.

Contd. from Page 28

Sikh gurus was directed to creating a sense of 'oneness' among the people of India.

Viewing the human condition as a whole, the Sikh gurus repeatedly expressed their love for man and admiration for creativity.

Though Guru Nanak himself belonged to a high cast, he said:

> 'One of a low caste, lowest among the low am I;
> With such go I, not with those reckoned great.
> Lord, They glance of grace falls upon the realm,
> where the lowly are cherished"

And Guru Gobind Singh wrote:

> "Know all mankind to be of one cast and group"

At another place he said:

"The Hindu temple and the Muslims' mosques are both holy as houses of worship. So is the worship offered in each. Men appear distinct, but all are made from the same elements. Like sparks flying from a fire, the particles of the dust from a heap or waves of water rising from the river, they appear distinct, but fundamentally are the same".

By the end of the last century, long after Punjab had been annexed by the British rulers, two significant developments had taken place which had a direct bearing on the Sikhs, particularly on the Sikh peasantry.

After the fall of the Sikh kingdom, the peaceful spell which followed produced an attitude of unwariness. Conventional and superstitious rituals, which, forbidden by the gurus, had become acceptable as adjuncts of regal pomp and ceremony during the days of the Sikh power, now gained and increasing hold over the Sikh mind. The true teachings of the gurus which had supplied Sikhism its potent principle of reform and regeneration were obscured by this rising tide of conservatism. The Sikh religion was losing its characteristic vigour and its votaries were relapsing into beliefs and dogmas from which the gurus' teachings had extricated them. Absorption into ceremonial Hinduism seemed the course inevitably set for them.

After 1857, a marked change took place in British policy and the character of the British rule. From this point the British policy shifted its centre of gravity increasingly to winning the support of reaction in India against the masses. The system of annexation of the Indian states into British India was abruptly given up. Henceforth the remaining princes were zealously preserved and installed as puppet rulers though declared as 'allied' sovereign rulers. And the Sikh princely rulers of Punjab became the most favourite with their British masters.

The growing improverishment and desperation of the peasantry consequent on the cumulative process of British capitalist penetration were beginning to assume serious dimensions by the second half of the 19th century. The peasantry of Punjab too was hard hit, particularly the Sikh peasantry in this cruel process. Thus by the last quarter of the 19th century the conditions had started developing for the beginning of the national movement in India and the Sikh masses too were naturally drawn into it.

It is in the midst of these changes that two distinct and opposing trends among the Sikhs began to develop — the proimperialist and the anti-imperialist. These two trends came again and again in conflict with each other, giving Sikh politics and its institutions a new direction and a new content.

What is most obvious is that prior to British rule, there was no trace of any Hindu-Sikh conflict. Communal strife was thus a special product of British rule, and, in particular, of the last phase of its rule, or of the declining period of imperialism. It has nothing to do with the teachings of the Sikh gurus. This, however, does not mean that certain social forces and some individuals did not or even today do not play the game of their mentors.

ਗ਼ਜ਼ਲਾਂ

ਕੋਠੀਆਂ ਅੰਬਰੀਂ ਛੂਹੀਆਂ ਨੇ ਕਲਕੱਤੇ ਵਿਚ ।
ਝੁੱਗੀਆਂ ਧਾਹੀਂ ਰੋਈਆਂ ਨੇ ਕਲਕੱਤੇ ਵਿਚ ।

ਵਿਚ ਬਾਜ਼ਾਰਾਂ ਤੁਰਨਾ ਖਤਰਾ ਲਗਦਾ ਹੈ,
ਇੱਜ਼ਤਾਂ ਘਰੀਂ ਲੁਕੋਈਆਂ ਨੇ ਕਲਕੱਤੇ ਵਿਚ ।

ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਖਿੱਚਦੇ ਥੱਲੇ, ਲੱਤ ਫੜ ਕੇ,
ਵਧ ਗਈਆਂ ਬਦਖੋਈਆਂ ਨੇ ਕਲਕੱਤੇ ਵਿਚ ।

ਲੱਗੇ ਕਈ ਕਿਨਾਰੇ, ਧੱਕੇ ਖਾ ਖਾ ਕੇ,
ਪੁਸ਼ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਡੁਬੋਈਆਂ ਨੇ ਕਲਕੱਤੇ ਵਿਚ ।

ਕੋਈ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਘੱਟ ਹੀ ਏਥੇ ਪੁੱਛਦਾ ਹੈ,
ਆਪਣੀਆਂ ਚੱਕੀਆਂ ਝੋਈਆਂ ਨੇ ਕਲਕੱਤੇ ਵਿਚ ।

ਰਾਹੀਂ ਧੂੜਾ, ਕੂੜਾ, ਧੂੰਆਂ ਗੱਡੀਆਂ ਦਾ,
ਇਹੋ ਬੱਸ ਖੁਸ਼ਬੋਈਆਂ ਨੇ ਕਲਕੱਤੇ ਵਿਚ ।

ਜਿਹੜਾ ਰੌਲਾ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਕਲਕੱਤੇ ਵਿਚ ।
ਉਹੀਓ ਮਾਲ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਕਲਕੱਤੇ ਵਿਚ ।

ਸੱਚ ਨੂੰ ਏਥੇ ਕਿਹੜਾ ਭੜੂਆ ਪੁੱਛਦਾ ਹੈ,
ਝੂਠ ਪੂਰੀਆਂ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਕਲਕੱਤੇ ਵਿਚ ।

ਜਿਹੜਾ ਪੈਰ ਕੁਹਾੜੀ, ਮਾਰੇ ਦੂਜੇ ਦੇ,
ਉਹੀਓ ਪੈਰ ਜਮਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਕਲਕੱਤੇ ਵਿਚ ।

ਦਿਨ ਰਾਤ ਦੀ ਮਿਹਨਤ ਕਰ ਕੇ ਕਾਮਾ ਤਾਂ,
ਮਸਾਂ ਹੀ ਡੰਗ ਟਪਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਕਲਕੱਤੇ ਵਿਚ ।

ਏਅਰ ਕੰਡੀਸ਼ਨ ਕਮਰੇ ਅੰਦਰ ਬੈਠਾ ਹੋਇਆ,
ਸੇਠ ਹੀ ਐਸ਼ ਉਡਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਕਲਕੱਤੇ ਵਿਚ ।

ਸਾਹਵੇਂ ਲੁੱਟ ਕੇ ਚਾਤਰ ਲੀਡਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ,
ਉਂਗਲਾਂ ਉਤੇ ਨਚਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਕਲਕੱਤੇ ਵਿਚ ।

ਪਰ 'ਗਰੇਵਾਲ' ਉਹ ਨਾਮ ਨ ਲੈਂਦਾ ਜਾਣੇ ਦਾ,
ਜਿਹੜਾ ਕੇਰਾਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਕਲਕੱਤੇ ਵਿਚ ।

ਹਰਦੇਵ ਸਿੰਘ 'ਗਰੇਵਾਲ',

ਬਾਬਾ
ਇਹ ਕੰਡਿਆਲਾ ਬੂਟਾ
ਜੋ ਤੈਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰੀਂ ਆਉਂਦੈ
ਇਹਦੀ ਜੜ੍ਹ
ਲਾਲ ਕਿਲੇ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 'ਵਾਈਟ ਹਾਊਸ' ਤਕ
ਡੂੰਘੀ ਹੈ

ਬਾਬਾ ਆਮਟੇ
ਤੇਰੇ ਅਮਨਾਂ ਦੇ ਸੁਨੇਹੇ ਨੂੰ ਸਲਾਮ
ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੀ ਖੈਰ ਮੰਗਦੇ ਬੋਲਾਂ ਨੂੰ ਚੁੰਮਦਾ
ਹਾਂ
ਪਰ ਤੂੰ ਕਦੀ 'ਕੱਲ੍ਹਾ ਬਹਿ ਕੇ ਸੋਚ ਵਿਚਾਰ ਕਰੀਂ
ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਜੱਟਾਂ ਨੇ ਪੈਲੀਆਂ 'ਚ ਕਣਕ ਬੀਜੀ
ਸੀ
ਇਹ ਬਾਰੂਦ ਕਿੱਥੋਂ ਉਗ ਆਇਆ ???

Non-smokers pay less for insurance.

Mohindar Singh Gill

MOHINDAR SINGH GILL
B. Comm., M.B.A.,C.G.A.
Life Underwriter

Suite 1206,
4330 Kingsway,
Burnaby, B.C.

Ph. Off. 430-0455
Ph. Res. 433-1684

SunLife OF CANADA

Get your life in shape.

United Realty Ltd.
3879 Oak Street, Vancouver, B.C. V6H 2M6

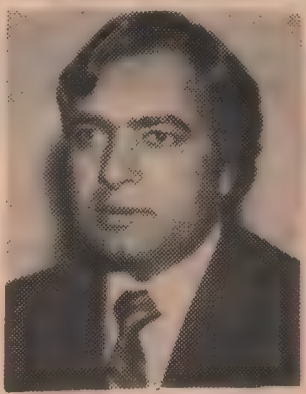

Malkit Dhami,
M.A. (Eco.)
Member of Prestigious M.L.S.
Medallion Club For 83-84-85-86

■ BUYING
■ SELLING

Free Evaluation For Your
Property Call Any Time
Without Any Obligation

Bus. 736-3831 or Res. 434-8548
Pager - 687-1985 #2229

ਗੁਰਸਿੱਖੀ ਤੇ ਰਹਿਤ ਮਰਯਾਦਾ

ਮੇਹਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ

ਸ਼ਰਾ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ
ਤੇ ਰੱਬ ਦੀ ਨਿੱਕੀ ਮੋਰੀ ।
ਪੰਡਿਤ ਮੁਲਾਂ ਲੰਘਣ ਨਾ ਦੇਂਦੇ,
ਜੋ ਲੰਘਿਆ ਸੋ ਚੋਰੀਂ ।

ਕੁੱਤੇ ਸ਼ਰਾ ਦੇ ਲਗਦੇ ਜਿਦੇ ਪਿੱਛੇ,
ਵਾਂਗ ਹਲਕਿਆਂ ਪਕੜ ਕੇ ਪਾੜਿਆ ਜੀ ।
ਪਾਇਆ ਵੈਰ ਹਿੰਦੂਆਂ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ,
ਸਾਡੇ ਮੁਲਕ ਨੂੰ ਸ਼ਰਾ ਉਜਾੜਿਆ ਜੀ । (ਕਾਲੀ ਦਾਸ)

ਗੁਰਸਿਖ ਦੀ ਰਹਿਤ ਨਾਮ ਜਪਣਾ ਤੇ ਨਿਰਮਲ ਕਰਮ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਇਹ ਮੁਢਲੀ ਸਿਖਿਆ ਹੈ। ਨਾਮ ਦੀ ਕਮਾਈ ਵਿਚ ਹੀ ਸਾਰੀ ਸ਼ਰਾ ਸ਼ਰੀਅਤ, ਰਹਿਤ ਮਰਯਾਦਾ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਬਾਹਰਲੀ ਰਹਿਤ ਨੂੰ ਧੁਰ ਕੀ ਬਾਣੀ ਤੋਂ ਤਰਜੀਹ ਦੇਣੀ ਗੁਰੂ ਤੋਂ ਬੇਮੁਖ ਹੋ ਕੇ ਆਪਣਾ ਨਵਾਂ ਤੇ ਵਖਰਾ ਪੰਥ ਚਲਾਉਣਾ ਹੈ ।

ਗੁਰਬਾਣੀ ਗੁਰੂ ਰੂਪ ਸਤਿ ਹੈ, ਜੁਗੋ ਜੁਗ ਅਟੱਲ ਹੈ, ਨਿਹਚਲ ਹੈ, ਅਸਥਿਰ ਹੈ । ਪ੍ਰੰਤੂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਹਿਤ ਮਰਯਾਦਾ, ਸ਼ਰ੍ਹਾ ਸ਼ਰੀਅਤ ਨੂੰ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਕਿੰਨੀ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਕਹੀ ਗਈ ਹੋਵੇ, ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਰੁਤਬਾ ਨਹੀਂ । ਕੋਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੋਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੋਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਰਹਿਤ ਮਰਯਾਦਾ ਵੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ, ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਦਰ ਤੱਕ ਪੁਚਾਉਣ ਤੋਂ ਅਸਮਰਥ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਜਾਤ, ਵਰਨ, ਮਜ਼ਹਬ, ਸ਼ਰ੍ਹਾ ਸ਼ਰੀਅਤ, ਰਹਿਤ ਮਰਯਾਦਾ ਦੀ ਪਰਲੋਕ ਵਿਚ ਪੁੱਛ ਨਹੀਂ ।

ਗੁਰਸਿਖ ਨੂੰ ਇਕੋ ਵੱਡਾ ਹੁਕਮ ਹੈ —
ਪ੍ਰੇਮ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭੂ ਸਿਮਰਨ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਹਾਜਰੀ ਦਾ ਜੀਵਨ ਬਿਤਾਉਣਾ।

ਸਿਖ ਦਾ ਜਨਮ ਮਨੋਰਥ, ਜੋ ਗੁਰੂ ਨੇ ਉਪਦੇਸ਼ਿਆ ਹੈ, ਕੇਵਲ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦਾ ਮਿਲਾਪ ਹੈ । ਕੋਈ ਰਹਿਤ, ਕੋਈ ਮਰਯਾਦਾ, ਕੋਈ ਸ਼ਰ੍ਹਾ ਸ਼ਰੀਅਤ, ਕੋਈ ਕਰਮ, ਕੋਈ ਰਹੁ ਰੀਤੀ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸਿਖਿਆ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਆਤਮਕ ਉਨਤੀ ਲਈ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੈ, ਪ੍ਰਵਾਨ ਹੈ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਕੋਈ ਰਹਿਤ ਮਰਯਾਦਾ ਜੋ ਗੁਰਬਾਣੀ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਤੇ ਜਿਸਦਾ ਮੁਖ ਆਸ਼ਾ ਪ੍ਰਭੂ ਪ੍ਰੇਮ ਨਹੀਂ, ਫੋਕਟ ਵਾਧੂ ਕਰਮ ਹੈ ਤੇ ਉਸਦਾ ਰਦ ਕਰਨਾ ਹੀ ਗੁਰਮਤ ਹੈ। ਲੋੜ ਵਧਦੀਆਂ ਰਹਿਤ ਮਰਯਾਦਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ਕਸਵੱਟੀ ਉਤੇ ਪਰਖਣ ਦੀ ਹੈ ।

ਕਿਸੇ ਦਾ ਪਾਰ ਉਤਾਰਾ ਸਿਰਫ ਇਸ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਬਾਹਰਲੀਆਂ ਖਾਲਸਈ ਰਹਿਤ ਮਰਯਾਦਾਂ ਕੀਤੀਆਂ, ਜਾਂ ਹਿੰਦੂ ਮਤ ਦੀਆਂ ਰਹੁ ਰੀਤੀਆਂ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ, ਜਾਂ ਮੁਸਲਮਾਨੀ ਸ਼ਰਾ ਸ਼ਰੀਅਤ ਦਾ ਪਾਬੰਦ ਰਿਹਾ। ਕੋਈ ਵਲੀ, ਪੀਰ, ਗੁਰੂ, ਅਵਤਾਰ, ਨਬੀ ਕਿਸੇ ਦੇ ਮੰਦੇ ਕੰਮਾਂ ਦੀ ਹਾਮੀ ਭਰ ਸਕਦਾ ?

ਗੁਰ ਪੀਰੁ ਹਾਮਾ ਤਾ ਭਰੇ ਜਾ ਮੁਰਦਾਰੁ ਨ ਖਾਇ । (141)

ਸੋ ਸਚਾਈ ਇਹ ਹੈ ਕਿ —

ਸਚਹੁ ਓਰੈ ਸਭੁ ਕੋ ਉਪਰਿ ਸਚੁ ਆਚਾਰੁ । (62)
ਸੇ ਛੁਟੇ ਸਚੁ ਕਾਰ ਕਮਾਈ । (1024)
ਕਰਣੀ ਬਾਝਹੁ ਭਿਸਤਿ ਨ ਪਾਇ । (952)
ਕਰਣੀ ਬਾਝਹੁ ਤਰੈ ਨ ਕੋਇ । (952)
ਫਰੀਦਾ ਅਮਲ ਜਿ ਕੀਤੇ ਦੁਨੀ ਵਿਚਿ,
ਦਰਗਹ ਆਏ ਕੰਮਿ । (1383)

ਗੁਰਸਿੱਖੀ ਖਾਲੀ ਬਾਹਰਲੇ ਵੇਸਾਂ, ਪਹਿਰਾਵਿਆਂ, ਚਿੰਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਬਾਹਰਲੇ ਕਰਮਾਂ ਆਦਿ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ —

ਭੇਖੀ ਅਗਿਨ ਨ ਬੁਝਈ ਚਿੰਤਾ ਹੈ ਮਨ ਮਾਹਿ
ਵਰਮੀ ਮਾਰੀ ਸਾਪ ਨ ਮਰੈ
ਤਿਓ ਨਿਗੁਰੇ ਕਰਮ ਕਮਾਇ (ਵਾਰ ਵਡਹੰਸ)
ਗਜ਼ ਸਾਢੇ ਤੈ ਤੈ ਧੋਤੀਆਂ ਤਿਹਰੇ ਪਾਇਨ ਤੱਗ ।
ਗਲੀਂ ਜਿਨਾਂ ਜਪ ਮਾਲੀਆਂ, ਲੋਟੇ ਹਥਿ ਨਿਬਗ ।
ਓਇ ਹਰਿ ਕੇ ਸੰਤ ਨ ਆਖੀਏ ਬਾਨਾਰਸ ਕੇ ਠੱਗ ।

ਰਹਤ ਅਵਰ ਕਛੁ ਆਵਰ ਕਮਾਵਤ,
ਮਨਿ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰੀਤਿ ਮੁਖਹੁ ਗੰਢਲਾਵਤ ।
ਜਾਨਨਹਾਰ ਪ੍ਰਭੁ ਪਰਬੀਨ,
ਬਾਹਿਰ ਭੇਖ ਨ ਕਾਹੂ ਭੀਨ ।
ਅਵਰ ਉਪਦੇਸੈ ਆਪਿ ਨ ਕਰੈ,
ਆਵਤ ਜਾਵਤ ਜਨਮੈ ਮਰੈ ।
ਬਗਾ ਬਗੇ ਕੱਪੜੇ ਤੀਰਥ ਮੰਝਿ ਵਸੰਨਿ ।
ਘੁਟਿ ਘੁਟਿ ਜੀਆ ਖਾਵਣੇ,
ਬਗੇ ਨ ਕਹੀ ਅਨਿ । (ਸੂਹੀ ਮ: 1)

ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਤਾਂ ਹਰ ਕੋਈ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੀਰਥਾਂ ਉਤੇ ਪਾਂਡੇ ਅਥਵਾ ਬਾਹਮਣ ਹੀ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਰਿੱਝਾ ਹੋਇਆ ਮਾਸ ਤਾਂ ਘੱਟ ਖਾਂਦੇ ਹੋਣਗੇ ਪਰ ਗਰੀਬ ਯਾਤਰੂਆਂ ਦਾ "ਲਹੂ" ਜ਼ਰੂਰ ਪੀਂਦੇ ਹਨ ।

ਪੂਜਾ ਤਿਲਕ ਕਰਤ ਇਸ਼ਨਾਨਾ ।
ਛੁਰੀ ਕਾਢਿ ਲੇਵੈ ਹਥਿ ਦਾਨਾ ।
ਬੇਦੁ ਪੜੈ ਮੁਖਿ ਮੀਠੀ ਬਾਣੀ ।
ਜੀਆ ਕੁਹਤ ਨ ਸੰਗੈ ਪ੍ਰਾਣੀ । (ਗਉੜੀ ਮ: 5)

ਬੜਾ ਦਾਨਾ ਹੈ ਕਿਸੇ ਦੀ ਗੰਢ ਨਹੀਂ ਕੱਪਦਾ ਉਂਝ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਦਾਨ ਆਖ ਕੇ ਲੁਟਦਾ ਹੈ ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਫਰਮਾਨ ਹੈ —

ਮੋਨ ਭਜੇ ਨਹੀਂ ਮਾਨ ਤਜੇ ਨਹੀਂ,
ਭੇਖ ਸਜੇ ਨਹੀਂ ਮੂੰਡ ਮੰਡਾਏ ।
ਕੰਠ ਨਾ ਕੰਠੀ ਕਠੋਰ ਧਰੇ ਨਹੀਂ,
ਸੀਸ ਜਟਾਨ ਕੇ ਜੂਟ ਸੁਹਾਏ ।
ਸਾਚ ਕਹੋ ਸੁਨਿ ਲੈ ਚਿਤਿ ਦੈ,
ਬਿਨ ਦੀਨ ਦਇਆਲ ਕੀ ਸਾਮ ਸਿਧਾਏ ।
ਪ੍ਰੀਤ ਕਰੇ ਪ੍ਰਭੁ ਪਾਯਤ ਹੈ,
ਕਿਰਪਾਲ ਨਾ ਭੀਜਤ ਲਾਂਡ ਕਟਾਏ ।

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਉਚੀ ਆਵਾਜ਼ ਨਾਲ ਪੁਕਾਰ ਕੇ ਕਿਹਾ —

ਨ ਹਮ ਹਿੰਦੂ ਨਾ ਮੁਸਲਮਾਣ ।

ਇਹ ਕਿਸੇ ਨਵੇਂ ਮਜ਼ਹਬ ਦਾ ਐਲਾਨ ਨਹੀਂ ਸੀ । ਗੁਰੂ ਜੀ, ਹਿੰਦ ਦੀਆਂ ਦੋਹਾਂ ਵੱਡੀਆਂ ਕੌਮਾਂ ਦੇ ਕਰਮ ਕਾਂਡ ਤੇ ਸ਼ਰਾ ਸ਼ਰੀਅਤ ਦਾ ਖੰਡਨ ਕਰ ਕੇ ਸਤਿ ਨੂੰ ਅਸਤਿ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਕਰਕੇ, ਅਸਲੀਅਤ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਸਿਖਿਆ ਦੇਂਦੇ ਹਨ।

ਬਾਬਾ ਜੀ, ਹਿੰਦੂ, ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੀ ਸ਼ਰੀਅਤ ਤੇ ਰਹੁ ਰੀਤੀਆਂ ਨੂੰ ਫੋਕਟ ਕਰਮ ਕਹ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਆਪਣੀ ਵੱਖਰੀ ਰਹਿਤ ਮਰਿਯਾਦਾ ਕਾਇਮ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਸਨ ਚਾਹੁੰਦੇ। ਸਾਨੂੰ ਪੰਜ ਕਕਾਰ ਤੇ ਹੋਰ ਰਹੁ ਰੀਤੀਆਂ ਸਬੰਧੀ, ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ ਫੁਰਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨ ਤੇ ਸ਼ੁਧ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ।

ਜੇ ਗੁਰਸਿੱਖੀ ਵਿਚ ਹਿੰਦੂਆਂ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਆਦਿ ਨਾਲੋਂ ਕੋਈ ਵੱਖਰਾ, ਨਿਰਾਲਾ ਪਨ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਫੋਕਟ, ਦਿਖਾਵੇ ਦੀ ਰਹੁ ਰੀਤੀ, ਕਰਮ ਕਾਂਡ, ਰਹਿਤ ਮਰਯਾਦਾ ਦਾ ਨਾ ਹੋਣਾ ਹੈ ।

ਕੀ ਸਾਡਾ ਆਚਾਰ, ਵਿਹਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ ਸਾਜੇ ਨਿਵਾਜੇ ਸਿੰਘ ਵਰਗਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੇਸ ਦੀ ਅਸੀਂ ਨਕਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ?

ਕੀ ਸਾਡੇ ਧਾਰਮਿਕ ਚਿੰਨ੍ਹ, ਅੰਤ੍ਰੀਵ ਜੀਵਨ ਦੇ ਲਖਾਇਕ ਜਾਂ ਪ੍ਰਗਟਾਉ ਹਨ ?

ਕੀ ਸਾਡੀ ਅੰਦਰਲੀ ਮਾਨਸਕ ਭਾਵਨਾ, ਧਾਰਮਿਕ ਜਜ਼ਬਿਆਂ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਮਾਨ ਰੂਪ ਹੈ ? ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਪਗਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ, ਪੰਥਕ ਸਮਾਚਾਰ, ਧਾਰਮਿਕ ਤੇ ਰਾਜਸੀ ਆਗੂਆਂ ਦੀਆਂ ਕਰਨੀਆਂ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਉਚੇ ਸੁੱਚੇ ਆਤਮਕ ਜੀਵਨ ਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਨਹੀਂ ।

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨੇ ਕੇਵਲ ਸੇਧਾਂ ਪਾਈਆਂ ਤੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਰਸਤੇ ਚਲਣ ਲਈ ਬੁਨਿਆਦਾਂ ਅਸੂਲਾਂ ਦੀ ਸਿਖਿਆ ਦਿਤੀ ।

ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਪਾਠ, ਕੀਰਤਨ ਕਰਨਾ ਸੇਧ ਹੈ, ਪਰ ਕਿਹੜੇ ਵੇਲੇ, ਕਿਹੜੀ ਬਾਣੀ ਪੜ੍ਹਨੀ ਹੈ ਜਾਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸੰਸਕਾਰਾਂ ਲਈ ਸ਼ਬਦ ਨੀਯਤ ਕਰਨੇ, ਰੀਤ ਹੈ ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਨਾ ਸੇਧ ਹੈ, ਪਰ ਥੱਲੇ ਬੈਠਣਾ, ਚੰਦੋਆ ਲਗਾਣਾ, ਚੌਰ ਕਰਨੇ, ਧੂਪ ਬੱਤੀ ਆਦਿ ਰੀਤ ਹੈ ।

ਕਰਤੇ ਦਾ ਸਿਮਰਨ ਕਰਨਾ ਸੇਧ ਹੈ, ਪਰ ਸਿਰਫ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨਾਮ ਦਾ ਮੁਖੋਂ ਜਾਪ, ਰੀਤ ਹੈ ।

ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਿ ਚੜ੍ਹਾਉਣਾ ਸੇਧ ਹੈ, ਪਰ ਕੇਵਲ ਕੜਾਹ-ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਿ ਤੇ ਉਹ ਵੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਖੰਡ ਘੀ ਆਟਾ ਬਰਾਬਰ ਹੋਣ, ਰੀਤ ਹੈ ।

ਸਿਰਫ ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਦੇ ਹੋਣ ਤੇ ਹੀ ਅਨੰਦ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਪਾਠ ਕਰਨਾ, ਅਰਦਾਸ ਵਿਚ ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਦਾ ਨਾਂ ਆਉਣ ਤੇ ਕਿਰਪਾਨ ਭੇਟ ਕਰਨੀ ਆਦਿ ਰੀਤ ਹੈ ।

ਅਰਦਾਸ ਕਰਨੀ ਸੇਧ ਹੈ ਪਰ ਖੜੇ ਹੋ ਕੇ ਹੀ ਕਰਨੀ ਤੇ ਕੰਠ ਕੀਤੇ ਸ਼ਬਦ ਹੀ ਮੌਕੇ ਲਈ ਮਿਥੀ ਅਰਦਾਸ ਸਮੇਂ ਪੜ੍ਹਨੇ ਜਾਂ ਬੋਲਣੇ — ਰੀਤ ਹੈ ।

ਮੁਹੱਬਤਨਾਮੇ

ਪਿਆਰੇ ਵੀਰ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਜੀ,

ਸਤਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ । ਆਪ ਜੀ ਦਾ ਪੇਪਰ ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਸਾਲ ਤੋਂ ਪੜ੍ਹ ਰਿਹਾ ਤੇ ਅਨੰਦ ਮਾਣ ਰਹੇ ਹਾਂ । ਅਸੀਂ ਸਭ ਪੇਪਰ ਛੱਡ ਕੇ ਆਪ ਦੇ ਪੇਪਰ ਨਾਲ ਜੁੜ ਗਏ ਹਾਂ । ਆਪ ਜੀ ਕੌਮ ਦੀ ਸੇਵਾ ਬਹੁਤ ਵਧ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ । ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਆਪ ਜੀ ਨੂੰ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਤੇ ਦਲੇਰੀ ਬਖਸ਼ੇ । ਕੈਨੇਡਾ ਦਰਪਣ ਦਿਨ ਦੁਗਣੀ ਤੇ ਰਾਤ ਚੌਗੁਣੀ ਤਰੱਕੀ ਕਰੇ। ਪੇਪਰ ਦਾ ਚੰਦਾ ਭੇਜਣ ਲਈ ਇਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲੇਟ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ । ਆਪ ਜੀ ਤੋਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਮੁਆਫੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਹੋਰ ਕੋਈ ਸਾਡੇ ਲਾਇਕ ਸੇਵਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਹਾਜ਼ਰ ਹਾਂ ।

ਕੈਨੇਡਾ ਦਰਪਣ ਦਾ ਪ੍ਰੇਮੀ
ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪਾਵਰ ।

TICKETS TO ANYWHERE

GABA TRAVELS

ਤੁਹਾਡੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ, ਦੋਸਤਾਂ ਤੇ ਆਪਣੇ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਸਾਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰੋ । ਅਸੀਂ ਵਾਜਬ ਕਿਰਾਏ ਤੇ ਵਧੀਆ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ।

MANOHAR LAL GABA
GET HELP IN INDIA AT
NUR MAHAL PH: 49
JULLUNDUR PH: 74597
NEW DELHI PH: 44165
JANDIALA (JULLUNDUR)
MOGA (FAREEDKOT)

6612, MAIN ST. VANCOUVER, B. C.
Phone 324-3336

ਸੰਖੇਪ ਜੀਵਨੀ

ਮਾਸਟਰ ਕਸ਼ਮੀਰਾ ਸਿੰਘ 'ਚਮਨ'

[illegible] (ਪਿਛਲਾ ਅੰਕ ਦੇਖੋ)

ਟਰਾਂਟੋ ਤੋਂ ਛਪਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸਮਾਚਾਰ ਪੱਤਰ 'ਨਵੀਂ ਧਰਤੀ' ਦੇ ਐਡੀਟਰ ਸ੍ਰ: ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਕੰਵਲ 'ਕਣਕਾਂ ਰੰਗ ਵਟਾਏ' ਪੁਸਤਕ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਇਵੇਂ ਕਰਦੇ ਹਨ —

ਸਾਹਿਤ ਤੇ ਕਲਾ ਭਾਵੇਂ ਦੋ ਵੱਖਰੇ ਰੂਪ ਹਨ ਪਰ ਜੇਕਰ ਡੂੰਘਾਈ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਨਾਲ ਦੇਖੀਏ ਤਾਂ ਸੋਚੀਏ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਗੂੜ੍ਹੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਰਖਦੇ ਹਨ — ਜਿਵੇਂ ਅੱਜ ਦਾ ਸਾਹਿਤ ਸਿਆਸਤ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਕਲਾ ਨਾਲੋਂ ਇਸ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਨਹੀਂ ਟੁੱਟ ਸਕਿਆ। ਜਦੋਂ ਸਾਹਿਤ ਤੇ ਕਲਾ ਦੋਵੇਂ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹ ਅਸਲੀ ਨਵਾਂ ਰੂਪ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਕੀਮਤ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਪੈਂਦੀ ਹੈ।

ਸਾਹਿਤ ਤੇ ਕਲਾ ਨੂੰ ਦੋ ਰੂਪਾਂ ਵਿਚ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨਾ ਇਕ ਸਫਲ ਤੇ ਚੰਗੇ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ। ਹਰ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਕਲਾਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਲਾਕਾਰ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ 'ਕਣਕਾਂ ਰੰਗ ਵਟਾਏ' ਦੇ ਕਰਤਾ ਕਸ਼ਮੀਰਾ ਸਿੰਘ 'ਚਮਨ' ਇਹਨਾਂ ਦੋਹਾਂ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਤੇ ਆਪਣੇ ਕਦਮ ਰੱਖੀ ਖੜੇ ਹਨ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਕਲਮ ਤੇ ਬੁਰਸ਼ ਲੈ ਕੇ ਕਿਸੇ ਨਵੀਂ ਰਚਨਾ ਦੀ ਉਡੀਕ ਵਿਚ ਹਨ।

ਕਸ਼ਮੀਰਾ ਸਿੰਘ 'ਚਮਨ' ਨੂੰ ਮੈਂ ਅੰਦਰਲੇ ਤੇ ਬਾਹਰ-ਮੁਖੀ ਪੱਖ ਤੋਂ ਬੜਾ ਨੇੜੇ ਹੋ ਕੇ ਵੇਖਿਆ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਹਰ ਗੱਲ ਵਿਚ ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਰੰਗਤ ਨਜ਼ਰ ਆਵੇਗੀ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਇਕ ਘੰਟਾ ਬਹਿਕੇ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨਗੇ ਤਾਂ ਇਸ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਜ਼ਰੂਰ ਹੀ ਉਹ 45 ਮਿੰਟ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਪਾਸੇ ਵੱਲ ਖਿਚ ਲੈਣਗੇ।

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਧਰਤੀ ਤੇ ਅਨੇਕਾਂ ਗੀਤਕਾਰਾਂ ਨੇ ਜਨਮ ਲਿਆ ਹੈ ਜਿਹਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਇਕ ਇਹ ਹਨ : ਨੰਦ ਲਾਲ ਨੂਰਪੁਰੀ, ਸ਼ਿਵਕੁਮਾਰ ਬਟਾਲਵੀ, ਗਿੱਲ ਮੋਰਾਂਵਾਲੀ, ਜੋਗਿੰਦਰ ਬਾਹਰਲਾ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਗਿੱਲ ਆਦਿ ਤੇ ਭਾਵੇਂ ਕੁਝ ਗੀਤ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਤੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਮੋਹਣ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵੀ ਲਿਖੇ ਹਨ ਪਰ ਇਹ ਇਹਨਾਂ ਦੋਹਾਂ ਲੇਖਕਾਂ ਨੇ ਗੀਤਕਾਰ ਨਾਲੋਂ ਕਵੀ ਹੋਣ ਦੀ ਹੈਸੀਅਤ ਵਿਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਾਣ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤੇ ਇਸੇ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਧਰਤੀ ਨੇ ਕਸ਼ਮੀਰਾ ਸਿੰਘ 'ਚਮਨ' ਵਰਗੇ ਗੀਤਕਾਰ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇ ਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਗੀਤ ਸਾਹਿਤ ਵਿਚ ਅਨਮੋਲ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਲੇਖਕ ਨੇ ਕੁਝ ਗੀਤ ਇਨੇ ਵਧੀਆ ਤੇ ਸੌਖੀ ਬੋਲੀ ਵਿਚ ਰਚੇ ਹਨ ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਸਾਡੇ ਮੂੰਹ ਤੇ ਉਸਦੀਆਂ ਤੁਕਾਂ ਮੱਲੋਮੱਲੀ ਚੜ੍ਹ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਲੇਖਕ ਨੇ ਹਰ ਵਿਸ਼ੇ ਤੇ ਸਫਲਤਾ ਨਾਲ ਕਲਮ ਅਜ਼ਮਾਈ ਹੈ ਤੇ ਹਰ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋ ਕੇ ਤੁਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਕਵੀ ਦੇ ਦਿਲ ਵਿਚ ਦੇਸ਼ ਪਿਆਰ ਕੁੱਟ ਕੁੱਟ ਕੇ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਜਿਥੇ ਲੇਖਕ ਨੂੰ ਏਨਾ ਸਾਹਿਤ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਹੈ ਉਸ ਨਾਲੋਂ ਕਣੀ ਗੁਣਾਂ ਚਿੱਤਰਕਾਰੀ ਦਾ ਵੀ ਵਧੇਰੇ ਸ਼ੌਕ ਹੈ। ਲੇਖਕ ਨੇ ਧਾਰਮਿਕ ਵਿਸ਼ੇ ਸਬੰਧੀ ਕਈ ਤਸਵੀਰਾਂ ਆਪਣੇ ਬੁਰਸ਼ ਨਾਲ ਬਣਾਈਆਂ ਜਿਹਨਾਂ ਦੀ ਲੋਕ ਮਾਰਕਿਟ ਵਿਚ ਬੜੀ ਕੀਮਤ ਪਈ। ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਹੋਰ ਵੀ ਵਧੇਰੇ ਖੁਸ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਲੇਖਕ ਇਕ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਇਕ ਚੰਗਾ ਚਿੱਤਰਕਾਰ ਵੀ ਹੈ।

(ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ 'ਕੰਵਲ')

ਸ: ਗੁਰਚੇਤ ਸਿੰਘ ਜੰਜੂਆ ਜੋ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਜੀਵਨ ਸਮੇਂ 'ਚਮਨ' ਜੀ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕ ਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਕੁਲੀਗ ਤੇ ਮਿੱਤਰ ਬਣੇ, 'ਕਣਕਾਂ ਰੰਗ ਵਟਾਏ' ਦੇ ਮੁਖ ਬੰਦ ਵਿਚ ਲਿਖਦੇ ਹਨ —

'ਚਮਨ' ਨੂੰ ਗੀਤ ਗਾਉਣ ਦਾ ਜਮਾਂਦਰੂ ਸ਼ੌਕ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਰਾਜਪੂਤ ਦੁਆਬਾ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਦਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸੀ ਤਾਂ ਮੈਂ ਇਸ ਦੀ ਕੋਇਲ ਜਿਹੀ ਸੁਰੀਲੀ ਆਵਾਜ਼ ਤੇ ਮਸਤ ਸਾਂ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਪੰਜਾਬੀ ਪੀਰੀਅਡ ਸਮੇਂ ਇਸ ਵਿਦਿਆਰਥੀ (ਚਮਨ) ਪਾਸੋਂ ਵਾਰਿਸ਼ ਸ਼ਾਹ ਦੀ ਹੀਰ ਗਾ ਕੇ ਸੁਣਿਆ ਕਰਦਾ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਕੋਰਸ ਦਾ ਇਕ ਅੰਗ ਸੀ। ਮੈਂ ਬਿਨਾਂ ਝਿਜਕ ਦੇ ਆਖ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਕਿ 'ਚਮਨ' ਦਾ ਗਾ ਕੇ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਹੋਇਆ ਪਾਠ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਉਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਕਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੱਥ ਦੀ ਹਥੇਲੀ ਉਤੇ ਰੇਖਾ ਉਕਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

'ਚਮਨ' ਨੂੰ ਗੀਤ ਗਾਉਣ ਦਾ ਹੀ ਸ਼ੌਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਗੋਂ ਇਸ ਨੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਵੀ ਗੀਤ ਲਿਖ ਕੇ ਛਪਵਾਏ ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਮਕਬੂਲ ਹੋਏ। ਜਿਥੇ ਚਮਨ ਇਕ ਗੀਤਕਾਰ ਹੈ ਉਥੇ ਉਹ ਇਕ ਚੰਗਾ ਵਾਰਤਕਕਾਰ ਵੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਲੇਖਣੀ ਸੁਲਝੀ ਹੋਈ ਹੈ — ਵਾਰਤਕ ਵਿਚ ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਲੰਕਾਰ ਪ੍ਰਯੋਗ ਇਸ ਨੂੰ ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਦੇਣ ਹੈ।

'ਚਮਨ' ਜਿਥੇ ਗੀਤਕਾਰ ਹੈ ਉਥੇ ਇਹ ਇਕ ਕਲਾਕਾਰ ਵੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਆਖੀ ਹੋਈ ਗੱਲ ਝੁਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਜੀਉਂਦੀ ਜਾਗਦੀ ਮਿਸਾਲ ਮੈਂ ਪਾਠਕਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਰਖਣੋਂ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦਾ। ਮੈਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਯਾਦ ਹੈ 'ਚਮਨ' ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਨੌਵੀਂ ਸ਼ਰੇਣੀ ਵਿਚ ਡਰਾਇੰਗ ਦੇ ਪੀਰੀਅਡ ਸਮੇਂ ਡਰਾਇੰਗ ਰੂਮ ਵਿਚ ਪਰਮ ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਣ ਸਿੰਘ ਆਰਟਿਸਟ (ਟਰੇਂਡ ਮਿਓ ਸਕੂਲ ਆਫ ਆਰਟਸ ਲਾਹੌਰ) ਨੇ ਆਖਿਆ, "ਡਰਾਇੰਗ ਰਾਮਗੜ੍ਹੀਆਂ ਦੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੱਟ ਕੀ ਤੇ ਡਰਾਇੰਗ ਕੀ ?" ਇਹ ਗੱਲ ਚਮਨ ਨੂੰ ਖਾ ਗਈ, ਝੱਟ ਬੋਲ ਉਠਿਆ, "ਮਾਸਟਰ ਜੀ! ਮੈਂ ਜੱਟਾਂ ਦਾ ਮੁੰਡਾ ਹਾਂ ਪਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ਼ ਦੁਆਉਂਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਤੁਹਾਡੀ ਏਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਝਠਲਾ ਕੇ ਦਸਾਂਗਾ।"

ਗੱਲ ਕੀ ਏਸ ਨੂੰ ਕਲਾ ਨਾਲ ਅਜਿਹੀ ਧੁੰਨ ਲੱਗੀ ਕਿ ਇਹ ਵੱਡਾ ਹੋ ਕੇ ਡਰਾਇੰਗ ਮਾਸਟਰ ਦੇ ਕੋਰਸ ਵਿਚ ਫਸਟ ਡਵੀਜ਼ਨ ਲੈ ਕੇ ਸਫਲ ਹੋਇਆ ਤੇ ਅਖੀਰ ਟਰੇਨਿੰਗ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਨਿਯੁਕਤ ਹੋ ਕੇ ਡਰਾਇੰਗ ਮਾਸਟਰਾਂ ਦਾ ਡਰਾਇੰਗ ਮਾਸਟਰ ਬਣਿਆ। 'ਚਮਨ' ਜੀ ਦੇ ਪੜ੍ਹਾਏ ਹੋਏ ਅਤੇ ਟਰੇਂਡ ਕੀਤੇ ਹੋਏ 400 ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਧਿਆਪਕ ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਵੀ ਏਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਕੋਟ ਫਤੂਹੀ ਦੇ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਬਤੌਰ ਡਰਾਇੰਗ ਮਾਸਟਰ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤੇ ਏਸ ਦੀ ਕਲਾ ਜੇ ਵੇਖਣੀ ਹੋਵੇ ਅੱਜ ਵੀ ਕੋਟ ਫਤੂਹੀ ਦਾ ਸਕੂਲ ਅਤੇ ਕਲਗੀਧਰ ਮੀਊਜ਼ੀਅਮ ਕੋਟਫਤੂਹੀ ਇਸ ਦੇ ਬੁਰਸ਼ ਅਤੇ ਕਲਾ ਦੀ ਸਾਖੀ ਭਰਦੇ ਹਨ।

'ਚਮਨ' ਦੇ ਗੀਤ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਮੂੰਹ ਬੋਲਦੀ ਤਸਵੀਰ ਹਨ — ਉਹ ਆਪ ਜੱਟ ਘਰਾਣੇ ਦਾ ਜੰਮਪਲ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਆਪਣੇ ਖੇਤਾਂ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਤੇ ਖੁਦ ਬ ਖੁਦ ਉਸਦੇ ਗੀਤਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਹੈ। ਜਿਥੇ ਉਸਨੇ ਜੱਟਾਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਸਿਪਾਹੀਆਂ ਮੁਟਿਆਰਾਂ ਤੇ ਗੱਭਰੂਆਂ ਦੇ ਜਜ਼ਬੇ ਉਲੀਕੇ ਹਨ ਉਥੇ ਆਮ ਕਵੀਆਂ ਵਾਂਗ ਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਵੀ ਕਾਲੀਦਾਸ, ਜਿਸ ਨੂੰ SHAKESPEARE OF INDIA ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਵਾਂਗ ਸਾਵਣ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਆਪਣੇ ਗੀਤਾਂ ਵਿਚ ਸਿਆਣਪ ਤੇ ਸੁਘੜਤਾ ਨਾਲ ਉਲੀਕਿਆ ਹੈ। ਪੀਲੋ ਨਾਂ ਦੇ ਗੀਤ ਵਿਚ ਉਹ ਆਪਣੇ ਬੀਤੇ ਬਚਪਨ ਤੇ ਜਵਾਨੀ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦਾ ਹੋਇਆ ਲਿਖਦਾ ਹੈ —

"ਹੁਣ ਵੀ ਆਈ ਰੁਤ ਸਾਵਣ ਦੀ ਹੁਣ ਵੀ ਕਾਲੀਆਂ ਮਸਤ ਘਟਾਵਾਂ
ਪਰ ਉਹ ਜੋਬਨ ਰੂਪ ਜਵਾਨੀ ਗਏ ਗਵਾਚੇ ਮੁੜ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ
ਨਾ ਉਹ ਦੇਬੋ, ਸੀਬੋ, ਸ਼ਾਮੋ ਮੁੜ ਪੀਲੋ ਤੇ ਕਠੀਆਂ ਹੋਸਣ
ਹੋ ਕੇ ਭਰ ਭਰ ਜਿੰਦ ਨਿਮਾਣੀ, ਬੀਤੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਕਰ ਕਰ ਚੇਤੇ
ਆਖ ਰਹੀ ਹੈ ਸ਼ਾਲਾ ! ਮੁੜ ਕੇ ਆਵਣ ਛੇਤੀ ਬੀਤੀਆਂ 'ਚਮਨ' ਬਹਾਰਾਂ

'ਚਮਨ' ਨੇ ਗੀਤ ਹੀ ਨਹੀਂ ਲਿਖੇ ਸਗੋਂ ਉਸ ਨੇ ਗ਼ਜ਼ਲਾਂ ਅਤੇ ਰੁਬਾਈਆਂ ਤੇ ਵੀ ਬੜੀ ਨਿਪੁੰਨਤਾ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਕਲਮ ਅਜ਼ਮਾਈ ਹੈ।

ਸ਼ਾਲਾ ! ਮੇਰਾ ਇਹ ਸ਼ਿਸ਼ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਗੀਤਕਾਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਚੰਨ ਵਾਂਗ ਚਮਕ ਉਠੇ। (ਗੁਰਚੇਤ ਸਿੰਘ ਜੰਜੂਆ)

ਉਘੇ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਗਿੱਲ 'ਮੋਰਾਂਵਾਲੀ' ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿਚ —

"ਕਸ਼ਮੀਰਾ ਸਿੰਘ 'ਚਮਨ' ਕੋਲ ਕਮਾ ਕੇ ਰਖਿਆ ਸਿਦਕ, ਹਿੰਮਤ ਅਤੇ ਹੌਂਸਲਾ ਹੈ। ਜਿਸਦੇ ਸਦਕੇ ਉਹ ਆਪਣੀ ਮੰਜਲ ਵੱਲ ਵਧਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਬੂੰਦਾਂ ਦੇ ਲੇਖਕ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ।" (ਗਿੱਲ ਮੋਰਾਂਵਾਲੀ)

ਬਾਕੀ ਪੰਨਾ 32 ਉਤੇ

AIR-INDIA ANNOUNCES INDIA TWO WAYS.

We want to make it as convenient as possible for you to fly Air-India to India. So we suggest you leave any day of the week and choose

1. Fly to New York and connect with Air-India's 8:15 nightly departure for Delhi or Bombay.

2. Fly to London or Paris and pick up Air-India there.

AIR-INDIA
WE'RE YOUR AIRLINE
See your Travel Agent and make your reservations now.

ਪੰਨਾ 31 ਦੀ ਬਾਕੀ

ਨਗਰ ਕੋਟ ਫਤੂਹੀ ਨੇ ਕੇਵਲ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਤੇ ਬੱਬਰ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ। ਵਿਦਿਆ ਅਤੇ ਕਲਮ ਦੇ ਧਨੀ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਵੀ ਇਹ ਨਗਰ ਗੜ੍ਹ ਹੈ। ਇਸ ਨਗਰ ਦੇ ਸ: ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ 1966 ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਰਹਿ ਚੁਕੇ ਹਨ ਅਤੇ ਭਾਈ ਭੁੱਲਾ ਸਿੰਘ ਸ਼ਹੀਦ, ਲਾਲਾ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਮਰਹੂਮ ਲਾਲਾ ਮਿਹਰਚੰਦ ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ, ਅਤੇ ਸ੍ਰ: ਹੁਕਮ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਦੇਸ਼ ਭਗਤਾਂ ਨੇ ਸਾਹਿਤਕ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਹੈ। ਸ਼ਹੀਦ ਭੁੱਲਾ ਸਿੰਘ 'ਚਮਨ' ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਨੇ 'ਚਮਨ' ਜੀ ਨੂੰ ਹਦੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਕਲਮ ਫੜਨ ਲਈ ਬਲ ਦਿਤਾ ਹੈ।

ਕਸ਼ਮੀਰਾ ਸਿੰਘ 'ਚਮਨ' ਕੇਵਲ ਅਠਵੀਂ ਜਮਾਤ ਦਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸੀ ਜਦੋਂ ਇਸ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਰਚਨਾ 'ਸਰਲ ਪੰਜਾਬੀ ਗੀਤ' ਨਾਂ ਦੀ ਨਿੱਕੀ ਜਿਹੀ ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਛਪਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਪੁੱਜੀ। ਉਦੋਂ 'ਚਮਨ' ਰਾਜਪੂਤ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਨਡਾਲੋਂ ਦਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸੀ ਤੇ ਬਿੰਜੋਂ ਸਕੂਲ ਦੇ ਇਕ ਮਿੱਤਰ ਅਧਿਆਪਕ ਨੇ ਆਪਦੀ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਨੂੰ ਛਾਪਣ ਦਾ ਸਾਰਾ ਖਰਚ ਆਪਣੀ ਜੇਬ ਵਿਚੋਂ ਦਿਤਾ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਅੱਜ ਤੀਕ 34 ਵਰ੍ਹੇ ਦੇ ਇਸ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਅੰਦਰ 'ਚਮਨ' ਜੀ ਦੀ ਕਲਮ ਲੰਬੇ ਪੈਂਡੇ ਤੈਅ ਕਰਦੀ ਹੋਈ ਸਾਹਿਤਕ ਪੰਧ ਉਤੇ ਅਗੇ ਵਧਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਹੀ ਥੱਕਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਕਲਮ ਦੀ ਰਵਾਨੀ ਤੇਜ਼ ਤੋਂ ਤੇਜ਼ ਹੁੰਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

'ਚਮਨ' ਜੀ ਨੇ ਅੱਜ ਤੀਕ 32 ਪੁਸਤਕਾਂ ਰਚੀਆਂ ਤੇ ਸੰਪਾਦਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ਜਿਹਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੇਵਲ ਸੱਤ ਪੁਸਤਕਾਂ ਹੀ ਛਪੀਆਂ ਹਨ। ਸਮੇਂ ਦੀ ਥੁੜ ਅਤੇ ਮਾਇਕ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਕਾਰਣ ਬਾਕੀ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੇ ਅਣਛਪੇ ਖਰੜੇ ਪ੍ਰੈਸ ਤੱਕ ਪੁਜਣ ਲਈ ਸਹਾਇਕ ਪੰਜਾਬੀ ਪਾਠਕ ਦੁਲਾਰਿਆਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਮਾਸਟਰ ਕਸ਼ਮੀਰਾ ਸਿੰਘ ਚਮਨ ਨੇ ਮੁਢਲੀ ਵਿਦਿਆ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਮਿਡਲ ਸਕੂਲ ਵਿਚੋਂ ਉਰਦੂ ਫਾਰਸੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ।

ਸੰਨ 1954 ਵਿਚ ਰਾਜਪੂਤ ਦੁਆਬਾ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਨਡਾਲੋਂ ਤੋਂ ਮੈਟ੍ਰਿਕ ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਤੇ ਲਾਇਲਪੁਰ ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਿਜ ਜਲੰਧਰ ਵਿਚ ਦਾਖਲਾ ਲੈ ਲਿਆ ਪਿਤਾ ਜੀ ਦਾ ਸਾਇਆ ਸਿਰ ਤੋਂ ਉਠ ਜਾਣ ਕਾਰਣ ਅਤੇ ਵਡੇ ਮਤੇਰ ਭਰਾ ਵਲੋਂ ਮੁਖ ਮੋੜ ਲੈਣ ਕਾਰਣ ਤੇ ਮੁਰੱਬੇਬੰਦੀ ਵਿਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਨਵੇਂ ਥਾਂ ਕਬਜ਼ਾ ਨਾ ਮਿਲਣ ਕਰਕੇ 'ਚਮਨ' ਜੀ ਦੇ ਕਾਲਿਜ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੇ ਸੁਪਨੇ ਧਰੇ ਧਰਾਏ ਰਹਿ ਗਏ। ਮਜ਼ਬੂਰਨ ਪੰਜਾਬ ਆਰਟ ਕਾਲਿਜ ਜਲੰਧਰ ਵਿਚ ਡਰਾਇੰਗ ਮਾਸਟਰੀ ਦਾ ਇਕ ਸ਼ਾਲ ਦਾ ਟਰੇਨਿੰਗ ਕੋਰਸ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਅਗਲੇ ਸਾਲ 1955 ਵਿਚ ਆਰ ਐਸ ਜੈਨ ਪਬਲਿਕ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਨਾਭਾ ਵਿਚ ਆਧਿਆਪਕ ਲੱਗ ਗਏ। ਉਥੇ ਰਹਿ ਕੇ ਆਪ ਜੀ ਨੂੰ ਇਕ ਸਾਲ ਹੋਰ ਟਰੇਨਿੰਗ ਕੋਰਸ ਤੇ ਖਰਚ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਤੇ ਫਿਰ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਪੜ੍ਹਾਈ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦਿਆਂ ਫਾਈਨ ਆਰਟਸ ਦੀ ਬੀ. ਏ. ਕਰ ਲਈ। ਛੇਤੀ ਹੀ ਆਪ ਜੀ ਨੂੰ ਡਰਾਇੰਗ ਮਾਸਟਰ ਟਰੇਨਿੰਗ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਇਨਸਟ੍ਰਕਟਰ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਮਿਲ ਗਈ ਤੇ ਆਪ ਟ੍ਰੇਨੀ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕ ਬਣ ਗਏ।

ਟਰੇਨਿੰਗ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਾਂਦਿਆਂ ਆਪ ਇਤਨੇ ਹਰ ਦਿਲ ਅਜ਼ੀਜ਼ ਬਣ ਗਏ ਕਿ ਆਪ ਜੀ ਨੂੰ ਨਾਭਾ ਟ੍ਰੇਂਡ ਡਰਾਇੰਗ ਮਾਸਟਰ ਯੂਨੀਅਨ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਨਵੀਨਰ ਅਤੇ ਕੈਸ਼ੀਅਰ ਥਾਪਿਆ ਗਿਆ। ਉਹਨਾਂ ਹੀ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਆਪ ਟਰੇਨਿੰਗ ਸਕੂਲ ਦੇ ਇਨਚਾਰਜ ਉਘੇ ਆਰਟਿਸਟ ਸ੍ਰੀ ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਜੇਤਲੀ ਜੀ ਸਨ ਜਿਹਨਾਂ ਦਾ ਯਰਾਨਾ ਗੁਰਚਰਨ 'ਰਾਮਪੁਰੀ' ਨਾਲ ਸੀ। ਜੇਤਲੀ ਜੀ ਨਾਲ ਰਾਮਪੁਰੀ ਜੀ ਨੇ ਵੀ ਹੋਸਟਲ (ਪਲਟੇ ਦੀ ਕੋਠੀ) ਆਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿਤਾ ਤੇ 'ਚਮਨ' ਜੀ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਰਾਮਪੁਰੀ ਜੀ ਨਾਲ ਉਸ ਕੋਠੀ ਵਿਚ ਹੀ ਹੋਈ। ਮੁਹਿੰਦਰ ਮਾਂਗਟ ਅਤੇ ਕੁਲਵੰਤ ਨੀਲੋਂ ਨੇ ਇਸ ਮੇਲ ਜੋਲ ਵਿਚ ਹੱਦੋਂ ਵੱਧ ਹਿੱਸਾ ਪਾਇਆ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਨਾਭਾ ਦੀਆਂ ਇਕੱਤ੍ਰਤਾਵਾਂ ਵਿਚ 'ਚਮਨ' ਜੀ ਨੇ ਵੀ ਭਾਗ ਲੈਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿਤਾ। ਪਰ ਉਥੇ ਕੁਝ ਇਕ ਦਾੜ੍ਹੀ ਕੇਸਾਂ ਵਾਲੇ ਨੌਜਵਾਨ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਿਗਰਟ ਨੋਸ਼ੀ ਦੀ ਆਦਤ ਸੀ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਧਾਰਮਿਕ ਜਜ਼ਬਾਤਾਂ ਨੂੰ ਸੱਟ ਵੱਜਣ ਕਾਰਣ 'ਚਮਨ' ਜੀ ਨੇ ਇਸ ਸਭਾ ਦਾ ਤਿਆਗ ਕਰ ਦਿਤਾ ਪਰ ਕਲਮ ਦੁਆਰਾ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨਾ ਤ੍ਰਿਆਗੀ।

ਪੂਰੇ ਪੰਜ ਸਾਲ ਨਾਭਾ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਗੁਜ਼ਾਰ ਕੇ ਬੇਸਿਕ ਟਰੇਨਿੰਗ ਸਕੂਲ ਬਿੰਜੋਂ ਦੇ ਹੈਡਮਾਸਟਰ ਸ੍ਰੀ ਨਾਰੰਗਦ ਜੀ ਦੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਤੇ 'ਚਮਨ' ਜੀ ਸਤੰਬਰ 1960 ਵਿਚ ਬਿੰਜੋਂ ਬਿੰਝੋਂ ਵਿਖੇ ਬੇਸਿਕ ਦੇ ਇਨਸਟ੍ਰਕਟਰ ਲਗ ਗਏ ਤੇ ਛੇਤੀ ਹੀ ਆਪ ਜੀ ਨੂੰ ਗੌਰਮਿੰਟ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਮਿਲ ਗਈ ਤੇ ਜਨਵਰੀ 1961 ਨੂੰ ਆਪ ਜੀ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਦੁਲੇਹਿੜ ਚਲੇ ਗਏ।

ਸੰਨ 1966 ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬਾ ਬਣਨ ਕਰਕੇ ਦੁਲਹਿੜ ਦਾ ਸਕੂਲ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਮਿਲ ਗਿਆ ਤੇ ਆਪ ਆਪਣੀ ਪੋਸਟ ਸਮੇਤ ਗੌਰਮਿੰਟ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਕੋਟ ਫਤੂਹੀ ਵਿਖੇ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਸੰਨ 1971 ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਅਕਾਲੀ ਵਜ਼ਾਰਤ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਰੇ ਆਧਿਆਪਕ ਦੂਰ ਦੂਰ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿਤੇ ਤੇ ਆਪ ਜੀ ਨੂੰ ਗੌਰਮਿੰਟ ਹਾਇਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਟਾਂਡਾ ਵਿਖੇ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿਤਾ ਗਿਆ।

ਗਰਮੀਆਂ ਦੀਆਂ ਛੁੱਟੀਆਂ ਮਿਲਦਿਆਂ ਹੀ 'ਚਮਨ' ਜੀ ਨੇ ਗੌਰਮਿੰਟ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਦਿਤਾ ਤੇ ਸਾਢੇ ਸੋਲਾਂ ਸਾਲ ਆਧਿਆਪਕੀ ਜੀਵਨ ਗੁਜ਼ਾਰ ਕੇ ਸੰਨ 1971 ਵਿਚ ਆਪ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਵਾਰ ਸਮੇਤ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਧਰਤੀ ਉਪਰ ਪੱਕੇ ਤੌਰ ਤੇ ਆ ਵਸੇ।

ਬਿੰਜੋਂ ਸਕੂਲ ਦੀ ਸਰਵਿਸ ਸਮੇਂ ਆਪ ਨੂੰ ਜੰਗ ਫਾਰਮਰ ਕਲੱਬ ਕੋਟ ਫਤੂਹੀ ਦਾ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਥਾਪਿਆ ਗਿਆ ਤੇ ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਕਲਚਰਲ ਪਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚ ਵਧ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਭਾਗ ਲਿਆ। ਉਦੋਂ ਦਸੂਹੇ ਵਿਖੇ ਜ਼ਿਲਾ ਪੱਧਰ ਤੇ ਇਹਨਾਂ ਕਲੱਬਾਂ ਦੇ ਕਲਚਰਲ ਪਰੋਗਰਾਮਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਹੋਏ ਤੇ ਕੋਟ ਫਤੂਹੀ ਦਾ ਇਹ ਕਲੱਬ ਤੀਜੇ ਨੰਬਰ ਤੇ ਰਿਹਾ।

ਜਦੋਂ ਆਪ ਨਾਭੇ ਆਧਿਆਪਕ ਸਨ ਤਾਂ ਧੂਰੀ ਵਿਖੇ ਪੰਜਾਬ ਪੱਧਰ ਤੇ ਜੈਨ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਕਲਚਰਲ ਮੁਕਾਬਲੇ ਹੋਏ ਤਾਂ 'ਚਮਨ' ਜੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਨਾਭੇ ਤੋਂ ਗਈ ਟੀਮ ਨੇ ਪਹਿਲਾ ਸਥਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ।

ਜਦੋਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦਾ ਪੰਜ ਸੌ ਸਾਲਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦਿਵਸ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਕੋਟ ਫਤੂਹੀ ਨਗਰ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਉਤਸਵ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਆਪ ਕਨਵੀਨਰ ਬਣੇ ਤੇ ਆਪ ਜੀ ਦੇ ਉਦਮ ਨਾਲ ਕੋਟ ਫਤੂਹੀ ਵਿਖੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਲਾਇਬਰੇਰੀ ਅਤੇ ਕਲਗੀਧਰ ਮੀਊਜ਼ੀਅਮ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਬਕ ਮਰਹੂਮ ਮੰਤਰੀ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਵੈਦ ਨੇ ਉਸ ਲਾਇਬਰੇਰੀ ਅਤੇ ਮਿਊਜ਼ੀਅਮ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਕੀਤਾ ਤੇ ਪ੍ਰਸਿਧ ਪੰਥਕ ਬੁਲਾਰੇ ਸਵਰਗੀ ਸ: ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਦੁਸਾਂਝ ਨੇ ਉਸ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਭਾਗ ਲੈਂਦਿਆਂ ਚਮਨ ਜੀ ਦੇ ਉਦਮ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਭਾਵੇਂ ਸਿਆਸਤ ਨਾਲ 'ਚਮਨ' ਜੀ ਦਾ ਉਕਾ ਲਗਾਉ ਨਹੀਂ ਪਰ ਕੈਨੇਡਾ ਆਉਣ ਉਪਰੰਤ ਬੀਤੇ ਪੰਦਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ 'ਚਮਨ' ਜੀ ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿਚ ਹੱਦੋਂ ਵੱਧ ਦਿਲਚਸਪੀ ਲੈਂਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਲੈ ਰਹੇ ਹਨ। 'ਚਮਨ' ਜੀ ਦਾ ਗੁਰਸਿੱਖ ਪਰਵਾਰ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਗੁਰੂ ਘਰ ਵਿਚ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਭਾਗ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਦੋਵੇਂ ਲੜਕੇ ਅਤੇ ਲੜਕੀ ਹਰਮੋਨੀਅਮ ਦੁਆਰਾ ਬਹੁਤ ਚੰਗਾ ਕੀਰਤਨ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਲੜਕੇ ਤਬਲੇ ਦੇ ਵੀ ਮਾਹਰ ਹਨ। ਚਮਨ ਜੀ ਆਪ ਵੀ ਹਰਮੋਨੀਅਮ ਦੁਆਰਾ ਗੁਰਬਾਣੀ ਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਸਿੰਘਣੀ ਗੁਰੂ ਕੇ ਲੰਗਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਵੱਧ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਭਾਗ ਲੈਂਦੀ ਹੈ

'ਚਮਨ' ਜੀ ਜਿਥੇ ਹਰ ਮਜ਼ਹਬ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਹਰ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਕਿਸੇ ਮਜ਼ਹਬ ਦਾ ਹੋਵੇ ਸਤਿਕਾਰ ਤੇ ਪਿਆਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਉਥੇ ਹਰ ਬੁਰਾਈ ਨਾਲ ਰੱਜ ਕੇ ਨਫਰਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। 'ਚਮਨ' ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਘਰ ਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵਾਂਗ ਪਵਿੱਤਰ ਰਖਦੇ ਹਨ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਘਰ ਆ ਕੇ ਕੋਈ ਸ਼ਰਾਬ ਜਾਂ ਸਿਗਰਟ ਨਹੀਂ ਪੀ ਸਕਦਾ। ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਨਸ਼ਿਆਂ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਨਫਰਤ ਹੈ।

'ਚਮਨ' ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵਿਚ ਇਕ ਸੁੰਦਰ ਲਾਇਬਰੇਰੀ ਬਣਾ ਰਖੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੇ ਮਹਾਨ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਧਾਰਮਿਕ ਇਤਿਹਾਸਕ ਅਕੇ ਕਲਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ, ਅਣਮੁੱਲੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ, ਅਖਬਾਰ, ਰਸਾਲੇ ਅਤੇ ਨਕਸ਼ੇ ਆਦਿ ਸੁੰਦਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਜਾਏ ਪਏ ਹਨ। ਇਸ ਲਾਇਬਰੇਰੀ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀਆਂ ਸ਼ਬਦਾਰਥ ਸੰਚੀਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਰਾਮਾਇਣ, ਮਜੀਦ ਕੁਰਾਨ ਤੇ ਬਾਈਬਲ ਆਦਿ ਦੂਜੇ ਧਰਮਾਂ ਦੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਵੀ ਬੜੇ ਸਤਿਕਾਰ ਪੂਰਬਕ ਸਾਂਭੀਆਂ ਪਈਆਂ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਆਏ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਸਮਾਚਾਰ ਪੱਤਰ ਅਜੀਤ, ਅਕਾਲੀ ਪੱਤ੍ਰਕਾ, ਹਿੰਦ ਸਮਾਚਾਰ ਉਰਦੂ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ ਤੇ ਰਸਾਲੇ, ਸੰਤ ਸਿਪਾਹੀ, ਪ੍ਰੀਤਲੜੀ, ਗੁਰਮਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਆਤਮ ਸਾਇੰਸ ਤੇ ਹੋਰ ਕੈਨੇਡਾ, ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਤੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਤੋਂ ਛਪਦੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਪੇਪਰ, ਇੰਡੋ ਕਨੇਡੀਅਨ ਟਾਈਮਜ਼, ਪੰਜਾਬੀ ਪੱਤ੍ਰਕਾ, ਕੈਨੇਡਾ ਦਰਪਣ, ਰਣਜੀਤ, ਸਿਖ ਸਮਾਚਾਰ, ਕੌਮੀ ਸਮਾਚਾਰ, ਸ਼ਮਸ਼ੀਰ-ਏ-ਦਸਤ, ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ, ਪੂਰਬ ਪੱਛਮ, ਵਤਨੋਂ ਦੂਰ, ਨਵੀਂ ਧਰਤੀ, ਸਾਂਝ-ਸਵੇਰਾ, ਪ੍ਰਦੇਸੀ ਪੰਜਾਬ, ਰੁਸਤਮ, ਜੀਵਨ ਸਾਂਝਾ, ਪੂਰਬ ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਦੇਸ ਪ੍ਰਦੇਸ, ਪ੍ਰੀਵਰਤਨ, ਸੰਦੇਸ਼, ਲਿੰਕ, ਖਲਿਕ, ਇੰਡੀਆ ਨੀਊਜ਼, ਸਾਹਿਤਕ ਕਿਰਨਾਂ, ਗਗਨ ਦਮਾਮਾ, ਜੀਵਨ ਸੇਵਾ, ਨਾਮ ਖੁਮਾਰੀ, ਸਪੋਕਸਮੈਨ, ਪੰਜਾਬ ਨੀਊਜ਼ਲੈਟਰ, ਬੀਡਜ਼ ਆਫ ਟਰੁੱਥ, ਗੁਰਦੀਪਕ (ਬੀਸਵੀਂ ਸਦੀ, ਸ਼ਮਾ ਦੋਵੇਂ ਉਰਦੂ) ਲੋਕਤਾ, ਸੂਰਾ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਉਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਐਟਲਸਾਂ, ਐਨਸਾਈਲੋਪੀਡੀਏ, ਪੰਜਾਬੀ ਹਿੰਦੀ ਉਰਦੂ ਭਾਰਤੀ ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਫਿਲਮਾਂ ਦੀਆਂ ਵੀਡੀਓ ਟੇਪਾਂ, ਗੁਰਬਾਣੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਸੰਗੀਤਕਾਰ ਦੀਆਂ ਕੈਸਟ ਟੇਪਾਂ 'ਚਮਨ' ਜੀ ਦੀ ਲਾਇਬਰੇਰੀ ਦਾ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਹਨ।

ਮਜ਼ੇ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਪੰਦਰਾਂ ਸਾਲ ਵਿਚ ਜਿਤਨੇ ਵੀ ਅਖਬਾਰ ਰਸਾਲੇ 'ਚਮਨ' ਜੀ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਲਾਇਬਰੇਰੀ ਵਿਚ ਪੁੱਜੇ ਸਭ ਦੀਆਂ ਫਾਈਲਾਂ ਡੇਟ-ਵਾਈਜ਼(ਪੁਸਤਕਾਂ ਵਾਂਗ) ਬਣਾ ਕੇ ਰਖੀਆਂ ਤੇ ਸਾਂਭੀਆਂ ਪਈਆਂ ਹਨ।

'ਨਵੀਂ ਧਰਤੀ' ਪੇਪਰ ਪਹਿਲਾਂ ਵੈਨਕੂਵਰ ਤੋਂ ਛਪਦਾ ਸੀ. ਜਦੋਂ ਇਹ ਪੇਪਰ (1982 ਤੋਂ) ਮੁੜ ਟਰਾਂਟੋ ਤੋਂ ਛਪਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਇਸਦੇ ਐਡੀਟਰ ਸ: ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ 'ਕੰਵਲ' ਨੂੰ ਪੁਰਾਣੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਲੋੜ ਪੈ ਗਈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ 'ਚਮਨ' ਜੀ ਨੂੰ ਕੈਲਗਰੀ ਟੈਲੀਫੋਨ ਕਰਕੇ ਪੁਰਾਣੇ ਸਾਲਾਂ ਦੀਆਂ 'ਨਵੀਂ ਧਰਤੀ'

ਬਾਕੀ ਪੰਨਾ 33 ਉਤੇ

ਸਾਡਾ ਸੂਰਜ ਵੀ ਮੋੜੋ
ਸਾਡਾ ਚਾਨਣ ਵੀ ਮੋੜੋ
ਕਿਤੇ ਖਾ ਨਾ ਜਾਣ ਚੰਦਰੇ ਹਨੇਰੇ।
ਕੱਟ ਬੇੜੀਆਂ ਪੈਰਾਂ 'ਚ ਅਸਾਂ
ਸਾਡੇ ਪੈਰਾਂ 'ਚੋਂ ਹਟਾਓ
ਕਾਲੇ ਪੰਧ ਇਹ ਲੰਮੇਰੇ-
ਸਾਡਾ ਚਾਨਣ ਚੁਰਾ ਕੇ
ਤੁਸੀਂ ਕਿੱਥੇ ਭੱਜ ਚੱਲੇ
ਅਸੀਂ ਹਿੰਮਤਾਂ ਦੇ ਜਾਏ
ਸਾਡੇ ਪਰਬਤਾਂ ਜਿਹੇ ਜੇਰੇ-
ਸਾਡੇ ਨੈਣਾਂ ਵਿਚ ਭਖਦੇ ਨੇ

THINKING OF BUYING or SELLING
(RESIDENTIAL, COMMERCIAL, FARMS & INDUSTRIAL)

L/R

Lake View Realty

FREE Consultation for BUYING or SELLING
FREE Information on Financing
FREE Knowledge of your existing Mortgage
FREE EVALUATION of your property

FOR FRIENDLY & EFFICIENT SERVICE

NIRMAL (NEIL) DHALIWAL
Bus: 588-9955 Res: 597-2069

I know the signs of a good neighbourhood.

If your property is currently listed with a real estate broker please disregard this offer. It is not our intention to solicit the offerings of other real estate brokers. We are happy to work with them and cooperate fully

ਕੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੋਈ ਬੀਮਾਰੀ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਇਲਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ?

ਇੱਕ ਰਸਤਾ ਹੋਰ ਹੈ :

ਹਿਪਨੋਥੈਰੇਪੀ

ਦਮਾਂ, ਦਰਦ, ਨਸ਼ਾ, ਵਜ਼ਨ, ਦਿਮਾਗੀ ਚਿੰਤਾ, ਕਰੋਧ, ਬਲੱਡ ਪਰੈਸ਼ਰ, ਗੁਪਤ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਜਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਗੰਭੀਰ ਰੋਗ ਹੋਵੇ, ਸਭ ਦਾ ਸ਼ਰਤੀਆਂ ਇਲਾਜ਼ !! (ਬਿਨਾਂ ਦਵਾਈਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਿਆਂ)

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ

ਯਾਦਦਾਸ਼ਤ ਵਧਾਉਣੀ, ਦਿਲ ਦੇ ਦੌਰੇ ਦਾ ਇਲਾਜ਼, ਡਰ ਭੈ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਜਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਰੁਚੀ ਗਲਤ ਪਾਸੇ ਤੋਂ ਹਟਾ ਕੇ ਪੜ੍ਹਨ ਵੱਲ ਲਗਾਉਣੀ ਆਦਿ : ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ 'ਚ ਨਵੇਂ ਉਤਸ਼ਾਹ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ

ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਬਸਰਾਂ ਨੂੰ ਫੋਨ ਕਰੋ

(403) 791-5105/2571

ਐਡਮਿੰਟਨ ਵੀ ਮਿਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਸੰਪਰਕ ਪੈਦਾ ਕਰਕੇ (ਸਿਰਫ਼ ਵੀਕਐਂਡ ਤੇ ਹੀ)

ਪੰਨਾ 32 ਦੀ ਬਾਕੀ

ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਮੰਗਵਾਈਆਂ ਤਾਂ ਕਿ ਉਹ ਗੌਰਮਿੰਟ ਤੋਂ ਕੋਈ ਗਰਾਂਟ ਲੈ ਸਕੇ ਪਰ ਅਜੇ ਤੱਕ 'ਕੰਵਲ' ਜੀ ਉਹ ਰਿਕਾਰਡ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਮੋੜਿਆ ਚਾਰ ਸਾਲ ਤੋਂ ਉਤੇ ਸਮਾਂ ਬੀਤ ਗਿਆ ਹੈ। 'ਚਮਨ' ਜੀ ਦਾ ਬਹੁਤਾ ਸਮਾਂ ਆਪਣੀ ਲਾਇਬਰੇਰੀ ਦੇ ਅਖਬਾਰ ਰਸਾਲੇ ਅਤੇ ਪੁਸਤਕਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਤੇ ਰਚਨਾਵਾਂ ਲਿਖਣ ਵਿਚ ਬੀਤ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਤੀਕ ਜਿਤਨੇ ਵੀ ਅਖਬਾਰ ਰਸਾਲੇ ਕੈਨੇਡਾ, ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਧਰਤੀ ਤੇ ਛਪੇ ਹਨ ਜਾਂ ਛਪ ਰਹੇ ਹਨ, ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਦੀ ਇਕ ਅੱਧੀ ਕਾਪੀ 'ਚਮਨ' ਜੀ ਦੀ ਲਾਇਬਰੇਰੀ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਨਾ ਹੋਵੇ। (ਗਦਰ ਗੂੰਜਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀਆਂ)

ਪੰਜਾਬੀ, ਉਰਦੂ, ਫਾਰਸੀ, ਹਿੰਦੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ 'ਚਮਨ' ਜੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਸਿਖਣ ਦਾ ਵੀ ਸ਼ੌਕ ਹੈ। ਫਰੈਂਚ, ਜਰਮਨ, (ਇਟੈਲੀਅਨ ਤੇ ਸਰਬੋਕ੍ਰੋਏਸਨ(ਯੋਗੋਸਲਾਵੀਅਨ) ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਪਾਠ ਪੁਸਤਕਾਂ ਵੀ ਚਮਨ ਜੀ ਦੀ ਲਾਇਬਰੇਰੀ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਹਨ।

'ਕੈਨੇਡਾ ਦਰਪਣ' ਉਪਰੰਤ 'ਚਮਨ' ਜੀ ਨੇ ਪੂਰੇ ਚਾਰ ਸਾਲ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਕੋਲੰਬੀਆ ਦੇ ਕੈਮਲੂਪਸ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਫਿਰ 1975 ਵਿਚ ਪਰਵਾਰ ਸਮੇਤ ਕੈਲਗਰੀ (ਅਲਬਰਟਾ) ਆ ਗਏ ਤੇ ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਇਸ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਪੱਕੇ ਤੌਰ ਤੇ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਲੰਬੇ ਅਰਸੇ ਵਿਚ ਚਮਨ ਜੀ ਵਿਦਿਅਕ ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਵੱਖ ਵੱਖ ਅਦਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਮਿਲਕੇ ਆਪਣਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਂਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। 23 ਅਤੇ 24 ਜੂਨ 1984 ਨੂੰ ਨਿਊ ਮੈਕਸੀਕੋ (U.S.A.) ਵਿਖੇ ਸੰਸਾਰ ਸਿੱਖ ਕਾਨਫਰੰਸ ਹੋਈ, ਕਸ਼ਮੀਰਾ ਸਿੰਘ ਚਮਨ ਨੇ ਇਸ ਵਿਚ ਭਾਗ ਲਿਆ ਤੇ ਸੱਤਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚੋਂ ਚੁਣੀ 14 ਮੈਂਬਰੀ ਏਕਤਾ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਆਪ ਕੈਨੇਡਾ ਵਲੋਂ ਮੈਂਬਰ ਲਏ ਗਏ।

ਕੈਨੇਡਾ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਯੂ. ਐਸ. ਏ. ਦੇ 6 ਪੰਜਾਬੀ ਪੇਪਰਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਦਾ 'ਚਮਨ' ਜੀ ਨੂੰ ਸੁਭਾਗ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ।

1. ਪੰਜ ਸੌ ਸਾਲਾ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਉਤਸਵ ਸਮੇਂ ਕੋਟਫਤੂਹੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਸਪੈਸ਼ਲ ਅੰਕ 'ਨਾਨਕ ਜੋਤੀ' (1969) ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਚਮਨ ਜੀ ਉਸ ਪੇਪਰ ਦੇ ਸਹਾਇਕ ਸੰਪਾਦਿਕ ਸਨ।

2. ਇਕ ਜੁਲਾਈ 1973 ਤੋਂ ਨਵੀਂ ਧਰਤੀ ਵੈਨਕੂਵਰ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਨਿਯੁਕਤ ਹੋਏ।

3. 1975 ਤੋਂ 1985 ਤੱਕ ਵਤਨੋਂ ਦੂਰ (ਵੈਨਕੂਵਰ ਤੇ ਫਿਰ ਐਡਮਿੰਟਨ) ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਰਹੇ।

4. 2 ਜਨਵਰੀ 1980 ਨੂੰ ਖਲਕ ਕੈਲਗਰੀ ਅਜਿਹਾ ਮਾਣ ਬਖਸ਼ਿਆ।

5. ਮਾਰਚ 1978 ਤੋਂ ਦਸੰਬਰ 1979 ਤੱਕ ਇੰਡੋ ਕਨੇਡੀਆਂ ਟਾਇਮਜ਼ ਵੈਨਕੂਵਰ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਬੋਰਡ ਦੇ ਕੈਲਗਰੀ ਤੋਂ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਰਹੇ।

6. ਜਨਵਰੀ 1986 ਤੋਂ ਅਦਾਰਾ 'ਸਾਹਿਤਕ ਕਿਰਨਾਂ' ਨੇ ਆਪਣੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦਾ ਚਮਨ ਜੀ ਨੂੰ ਮਾਣ ਬਖਸ਼ਿਆ।

ਮਾਸਟਰ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਸਿੰਘ ਜੀ 'ਚਮਨ' ਨੇ 26 ਜੂਨ 1977 ਨੂੰ ਕੈਲਗਰੀ ਵਿਖੇ ਪੰਜਾਬੀ ਲਿਟਰੇਰੀ ਐਸੋ: ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ। 25 ਫਰਵਰੀ 1979 ਤੱਕ ਇਹ ਸੰਸਥਾ ਕੰਮ ਚਲਾਉਂਦੀ ਰਹੀ। ਚਮਨ ਜੀ ਨੇ ਇਸ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਉਸੇ ਦੌਰਾਨ ਕੁਝ ਮਹੀਨੇ ਕੈਲਗਰੀ ਟੈਲੀਵੀਜ਼ਨ ਅਤੇ ਰੇਡੀਓ ਤੋਂ ਵੀ ਚਮਨ ਜੀ ਸ: ਤਰਸੇਮ ਸਿੰਘ ਨਿਝਰ ਤੇ ਸ: ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਨਾਲ ਮਿਲਕੇ ਪਰੋਗਰਾਮ ਦਿੰਦੇ ਸਨ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਚੌਥੇ ਸਾਥੀ ਸਨ ਸਵਰਗੀ ਸ: ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਗੇਹਲ।

4 ਫਰਵਰੀ 1978 ਨੂੰ ਸਿਖ ਯੂਥ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਅਲਬਰਟਾ ਬਰਾਂਚ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਹੋਈ ਤਾਂ 'ਚਮਨ' ਜੀ ਇਸ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਚੇਅਰ ਮੈਨ ਬਣੇ। ਪ੍ਰੋ: ਤਰਸੇਮ ਸਿੰਘ ਨਿਝਰ, ਸ: ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ, ਸ: ਹਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸ: ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਠ ਆਦਿ ਇਸ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਦੂਸਰੇ ਮੈਂਬਰ ਸਨ।

13 ਜਨਵਰੀ 1978 ਨੂੰ ਸਿੰਘ ਸੁਸਾਇਟੀ ਆਫ ਕੈਲਗਰੀ ਵਲੋਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸੱਤ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਐਜਕੇਸ਼ਨ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਈ ਗਈ

1. ਸ: ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ (ਕੋ ਆਰਡੀਨੇਟ), 2. ਮਾਸਟਰ ਕਸ਼ਮੀਰਾ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ, 3. ਸ: ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, 4. ਸ: ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ, 5. ਸ: ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ, 6. ਡਾਕਟਰ ਮਨਸਾ ਸਿੰਘ, 7. ਸ: ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਚੇਰਾ।

'ਚਮਨ' ਜੀ ਨੇ 'ਗਿੱਲ' ਅਤੇ ਚੇਰਾ ਸਾਹਿਬ ਨਾਲ ਮਿਲਕੇ ਪੂਰਾ ਇਕ ਸਾਲ ਕੈਲਗਰੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ (1978-79) ਵਿਚ 35 ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਅਤੇ ਸੰਗੀਤ (ਗੁਰਬਾਣੀ) ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਈ ਹੈ। ਇਸ ਸੇਵਾ ਦਾ ਕੋਈ ਮੁੱਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

13 ਜਨਵਰੀ 1979 ਨੂੰ ਸਿਖ ਯੂਥ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਕੈਨੇਡਾ ਅਲਬਰਟਾ ਬਰਾਂਚ ਕੈਲਗਰੀ ਦੀ ਨਵੀਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਚੁਣੀ ਗਈ। ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ :— ਸ: ਕਸ਼ਮੀਰਾ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ — ਪ੍ਰਧਾਨ, ਸ: ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ — ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਸ: ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਆਵਲਾ — ਸਕੱਤਰ, ਸਰਦਾਰਨੀ ਹਰਭਜਨ ਕੌਰ ਖਾਲਸਾ — ਜੌਇੰਟ ਸਕੱਤਰ, ਸ: ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ — ਖਜ਼ਾਨਚੀ, ਸ: ਹਰਨੇਕ ਸਿੰਘ — ਸਹਾਇਕ ਖਜ਼ਾਨਚੀ, ਸ: ਤਰਸੇਮ ਸਿੰਘ ਨਿੱਝਰ — ਪਬ: ਰਿਲੇਸ਼ਨ ਸਕੱਤਰ, ਸ: ਸੁੱਚਾ ਸਿੰਘ ਜੌਹਲ — ਪਰੋਗਰਾਮ ਸਕੱਤਰ।

ਮਾਸਟਰ ਕਸ਼ਮੀਰਾ ਸਿੰਘ 'ਚਮਨ' ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਦੋ ਸਾਲ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਸਿਖ ਯੂਥ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਕੈਨੇਡਾ ਅਲਬਰਟਾ ਬਰਾਂਚ ਦੀਆਂ ਮੁਖ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਇਹ ਹਨ :

1. ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੇਠ ਇਕ ਲੱਖ 65 ਹਜ਼ਾਰ ਦੇ ਮੁੱਲ ਦੀ ਬਿਲਡਿੰਗ ਖਰੀਦ ਕੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਤੇ 23 ਸਤੰਬਰ 1979 ਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਸਮਾਰੋਹ ਸਾਨੋਸ਼ੌਕਤ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

2. ਕੈਲਗਰੀ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਸਿਖੀ ਸਰੂਪ ਵਿਚ ਸਿਕਿਉਰਿਟੀ ਗਾਰਡ ਦੀਆਂ ਨੌਕਰੀਆਂ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਦਿਵਾਉਣਾ।

3. ਕੈਲਗਰੀ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਦਸਤਾਰ ਦੀ ਮਹਾਨਤਾ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਵਾਉਣਾ।

4. ਘਰ ਘਰ ਗੁਰਬਾਣੀ ਕੀਰਤਨ ਦਾ ਪਰਵਾਹ ਚਾਲੂ ਕਰਨਾ ਆਦਿ।

ਸ: ਕਸ਼ਮੀਰਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਚਮਨ 15 ਦਸੰਬਰ 1980 ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਯੂਥ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਬੋਰਡ ਆਫ ਡਾਇਰੈਕਟਰਜ਼ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਨਾਲ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਸਿਖ ਯੂਥ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਕਨਵੀਨਰ ਥਾਪੇ ਗਏ ਤੇ ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਵੀ ਇਸ ਅਹੁਦੇ ਤੇ ਬਰਾਜਮਾਨ ਹਨ।

ਪਿਛਲੇ ਛੇ ਸਾਲ ਤੋਂ ਕੈਲਗਰੀ ਵਿਖੇ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਸਿਲੈਕਸ਼ਨ ਦੀ ਜ਼ਿਮੇਂਵਾਰੀ 'ਚਮਨ' ਜੀ ਬੜੀ ਯੋਗਤਾ ਨਾਲ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹਨ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਿਆਸਤ ਅਤੇ ਧੜੇਬੰਦੀ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹਿ ਕੇ ਚਮਨ ਜੀ ਸਮਦਰਸੀ ਘਨਈਏ ਵਾਂਗ ਆਪਣਾ ਫਰਜ਼ ਪੂਰਾ ਕਰਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਜ਼ਿਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਸਾਹਿਤਕ ਲਿਖਤਾਂ ਲਈ ਚੋਖਾ ਸਮਾਂ ਕੱਢਣਾ ਚਮਨ ਜੀ ਦਾ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਪ੍ਰਤੀ ਨਿੱਘੇ ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਦਾ ਪ੍ਰਤੱਖ ਸਬੂਤ ਹੈ।

ਕੈਲਗਰੀ ਦੇ ਕਲਚਰਲ ਸਟੇਜੀ ਪਰੋਗਰਾਮਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਚਮਨ ਜੀ ਵਧ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਹਿੱਸਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਇਸੇ ਲਈ ਇਥੋਂ ਦੀਆਂ ਭਾਰਤੀ ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਕਮਿਊਨਿਟੀਆਂ ਵਿਚ ਬੜੇ ਹਰਮਨ ਪਿਆਰੇ ਹਨ।

'ਕੈਨੇਡਾ ਦਰਪਣ' ਮਈ 9, 1986 ਦੇ ਪੰਨਾ 17 ਉਤੇ ਇਹ ਖਬਰ ਪੜ੍ਹਕੇ ਹਾਰਦਿਕ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਈ ਹੈ ਕਿ ਕੈਨਗਰੀ ਨਿਵਾਸੀ ਮਾਸਟਰ ਕਸ਼ਮੀਰਾ ਸਿੰਘ ਚਮਨ ਕੋਟ ਫਤੂਹੀ ਹੈ 18 ਅਕਤੂਬਰ 1986 ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਯੂਬਾ ਸਿਟੀ ਵਲੋਂ ਨੰਦ ਲਾਲ ਨੂਰਪੁਰੀ ਐਵਾਰਡ 1986 ਦੇ ਕੇ ਨਿਵਾਜਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਚੋਣ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਦਸ ਉਘੇ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਹੋਰ ਵੀ ਮਾਣ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਚਮਨ ਜੀ ਸੱਚ ਮੁੱਚ ਇਸ ਐਵਾਰਡ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ। ਮੈਂ ਕੈਲਗਰੀ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਪਾਠਕਾਂ ਵਲੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਯੂਬਾ ਸਿਟੀ ਦਾ ਬਹੁਤ ਬਹੁਤ ਧੰਨਵਾਦੀ ਹਾਂ ਤੇ ਚਮਨ ਜੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪਰਵਾਰ ਅਤੇ ਨਗਰ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਬਹੁਤ ਵਧਾਈ ਦੇਂਦਾ ਹਾਂ।

ਸੁਰਿੰਦਰ ਗੇਹਿਲ, ਕੈਲਗਰੀ, ਅਲਬਰਟਾ— ਕੈਨੇਡਾ

ਆਪਣੇ ਵਪਾਰ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨ
ਲਈ ਇਕੋ ਇਕ ਨਾਂ ਯਾਦ ਰੱਖੋ
'ਕੈਨੇਡਾ ਦਰਪਣ'
ਫੋਨ : 581-4473

ਉਹ
ਟਿਕਵੀਂਆਂ - ਰਾਤਾਂ 'ਚ ਜਦੋਂ
ਨੀਂਦ ਅੱਖਾਂ ਲਭਦੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ
'ਤੇ ਖਿਲੌਨਿਆਂ ਵਾਂਗ ਸੁਪਨਿਆਂ ਨਾਲ
ਖੇਲਣ ਦਾ ਚਾਅ ਸੀ
ਉਹੀ ਰਾਤਾਂ ਹੁਣ
ਨੀਂਦ 'ਚ ਸੂਲ ਵਾਂਗ ਚੁਭਦੀ ਹੈ

MINT AUTO BODY LTD.

- Complete Professional Auto Body Repairs and Refinishing on all makes and models
- I.C.B.C. claims handled promptly
- Complete framework ■ UNI - BODY repairs
- All work conditionally guaranteed
- Free estimates ■ Courtesy cars

ਕਾਰਾਂ, ਵੈਨਾਂ ਅਤੇ ਪਿਕ-ਅੱਪ ਟਰੱਕਾਂ ਦੀ ਅੱਛੀ ਤੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨਲ ਮੁਰੰਮਤ ਲਈ ਅਤੇ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਪੇਂਟਿਗ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਸੇਵਾ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿਉ

Bhupinder(Bob) Sihota

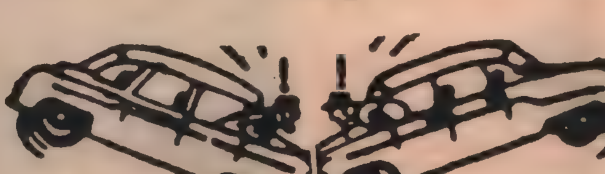

For further information call:

Bhupinder(Bob) Sihota
Ph. 433-1207
Mint Auto Body Ltd.
5590 Lane Street, BURNABY, B.C. V5H 2H5

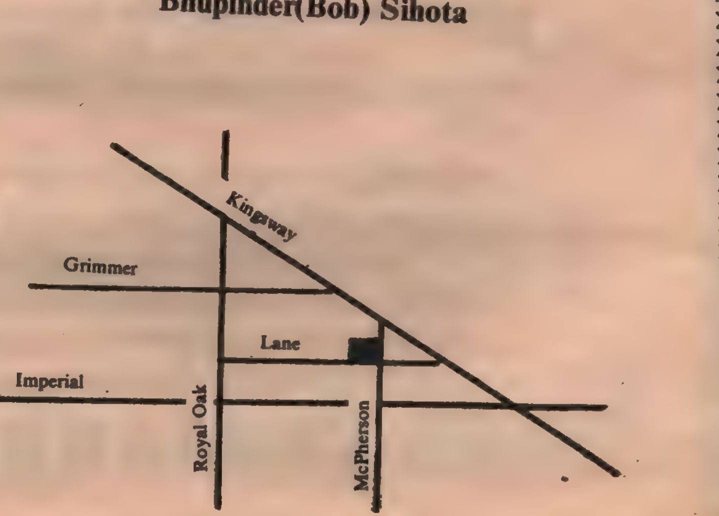

ਸੁਰਜੀਤ ਸੁਰਜੀਤੀ

ਜੀਣਾ ਪੈਂਦੇ ਮਰਨਾ ਪੈਂਦੇ
ਇੱਥੇ ਸਭ ਕੁਝ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦੇ।
ਜੀਣਾ ਕੋਈ ਖੇਡ ਨਹੀਂ ਹੈ
ਪਲ ਪਲ ਇੱਥੇ ਮਰਨਾ ਪੈਂਦੇ।
ਗੈਰ ਤਾਂ ਆਖਿਰ ਗੈਰ ਨੇ ਹੁੰਦੇ
ਆਪਣਿਆਂ ਤੋਂ ਡਰਨਾ ਪੈਂਦੇ
ਭਿਖਿਆ ਮਿਲੇ, ਮਿਲੇ ਨਾ ਕਿਧਰੇ
ਕਾਸਾ ਅੱਗੇ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦੇ।
ਕੱਲਾ ਰੁੱਖੜਾ ਦੇਖ ਕੇ ਕਿਧਰੇ
ਧੀਰ ਵੀ ਆਖਿਰ ਧਰਨਾ ਪੈਂਦੇ।
ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਦੂਰ ਦੂਰ ਕਰਦੇ
ਫੇਰ ਵੀ ਜੀ ਜੀ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦੇ।
ਦਿਲ ਦੇ ਰੋਗ ਅਵੱਲੇ ਯਾਰੋ
ਹੌਕਾ ਹੀ ਬਸ ਭਰਨਾ ਪੈਂਦੇ।
ਦੁੱਖੜੇ ਝਲ ਝਲ ਝਲੇ ਹੋ ਗਏ
ਝਲ ਵੀ ਆਖਿਰ ਝਲਣਾ ਪੈਂਦੇ।
ਭੌਰ ਸਾਗਰ ਇਹ ਦੁਨੀਆਂ ਹੀ ਹੈ
ਪਿਆਰ ਦੇ ਬਲ ਤੇ ਤਰਨਾ ਪੈਂਦੇ।
ਭਾਵੇਂ ਸੁਣੇ ਸੁਣੇ ਨਾਂਹ ਕੋਈ
ਫੇਰ ਵੀ ਸ਼ਾਇਰ ਬਣਨਾ ਪੈਂਦੇ।
ਈਸਾ ਬਣਦੈਂ ਤੂ ਸੁਰਜੀਤ?
ਇਕ ਦਿਨ ਸੂਲੀ ਚੜ੍ਹਨਾ ਪੈਂਦਾ।

ਸ਼ਰਾਬੀਆਂ ਦੀਆਂ ਵਸੀਅਤਾਂ

ਯੂਗੋਸਲਾਵੀਆ ਦੇ ਇਕ ਸ਼ਰਾਬੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਇਹ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜਦੋਂ ਤਕ ਜਿੰਦਾ ਰਿਹਾ, ਬਰਾਬਰ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਦੌਰ ਤੇ ਦੌਰ ਚਲਾਉਂਦਾ ਰਿਹਾ। ਮੌਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਵਸੀਅਤ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਕਿ ਹਰ ਸਾਲ ਜਦੋਂ ਉਸ ਦੀ ਬਰਸੀ ਮਨਾਈ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਕਬਰ ਨੂੰ ਸ਼ਰਾਬ ਨਾਲ ਧੋਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸ਼ਰਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਕਬਰ ਦੇ ਕੋਲ ਬਿਠਾ ਕੇ ਜੀ ਭਰ ਕੇ ਸ਼ਰਾਬ ਪਿਲਾਈ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਸ਼ਰਾਬੀ ਨੂੰ ਮਰਿਆਂ ਲਗਭਗ ਸਵਾ ਸੌ ਸਾਲ ਗੁਜਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਉਸ ਦੀ ਵਸੀਅਤ ਅਨੁਸਾਰ ਅੱਜ ਵੀ ਉਸ ਦੀ ਬਰਸੀ ਤੇ ਕਬਰ ਨੂੰ ਸ਼ਰਾਬ ਨਾਲ ਧੋਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਸ਼ਰਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਜੀ ਭਰ ਕੇ ਸ਼ਰਾਬ ਪਿਲਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

* * *

ਬਰਨ ਵਿਚ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਸ਼ਰਾਬੀ ਹੋਇਆਂ, ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਵਸੀਅਤ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਸੰਪੂਰਨ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਇਕ ਹਜ਼ਾਰ ਪੌਂਡ ਸਾਲਾਨਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਤੇ ਖਰਚ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਜਿਹੜੇ ਸ਼ਰਾਬੀ ਹੋਣ। ਵਸੀਅਤ ਅਨੁਸਾਰ ਅੱਜ ਵੀ ਉਸ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ 'ਚੋਂ ਇਕ ਹਜ਼ਾਰ ਪੌਂਡ ਸਾਲਾਨਾ ਸ਼ਰਾਬੀਆਂ ਤੇ ਖਰਚ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

* * *

ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਇਕ ਧਨੀ ਸ਼ਰਾਬ ਦਾ ਬਹੁਤ ਸ਼ੌਕੀਨ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੇ ਬੜੀ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਇਸ ਸ਼ੌਕ ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾ ਦਿੱਤੀ। ਵਿਚਾਰਾ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਭਰ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਇਕ ਪੈਗ ਲਈ ਤਰਸਦਾ ਰਿਹਾ। ਅਖੀਰ ਆਪਣੇ ਵਸੀਅਤਨਾਮੇ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦੀ ਬੇਰਹਿਮੀ ਦਾ ਬਦਲਾ ਲੈ ਹੀ ਲਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਵਸੀਅਤ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ, "ਮੇਰੀ ਪੂਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਮੇਰੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਪਰ ਇਸ ਸ਼ਰਤ 'ਤੇ ਕਿ ਇਹ ਉਹ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਬੋਤਲ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਵੇ। ਜਿਸ ਦਿਨ ਉਹ ਸ਼ਰਾਬ ਨਾ ਪੀਏ ਉਸ ਦਿਨ ਸਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਉਸ ਤੋਂ ਖੋਹ ਲਈ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਲੋਕ-ਭਲਾਈ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਦਾਨ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ।"

ਸ਼ਰਾਬ ਨੂੰ ਬੇਹੱਦ ਨਫਰਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਉਹ ਔਰਤ ਅੱਜ ਵੀ ਨਿਯਮਿਤ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਮਜ਼ੇ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਖੁਦ ਹੁਣ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਆਦੀ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਇਕ ਦਿਨ ਵੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦੀ।

* * *

ਲੰਦਨ ਵਿਚ ਇਕ ਸ਼ਰਾਬੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਵਸੀਅਤ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ, "ਮੇਰੀ ਸਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨਾਲ ਇਕ ਸ਼ਰਾਬ ਘਰ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਉਥੇ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੀ ਸ਼ਰਾਬ ਹਰੇਕ ਸ਼ਰਾਬੀ ਨੂੰ ਮੁਫਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ।

ਇਹ ਲੰਦਨ-ਨਿਵਾਸੀ ਸ਼ਰਾਬੀ ਉਂਜ ਬਹੁਤ ਅਮੀਰ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਉਤਰਾ-ਅਧਿਕਾਰੀ ਉਸ ਦੀ ਇਸ ਵਸੀਅਤ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਹਿਚਹਿਚਕਾਹਟ ਦੇ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ ਪਰ ਇਸ ਸਨਕਭਰੀ ਵਸੀਅਤ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਉਸ ਦੇ ਉਤਰਾ-ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਤੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਕੁਝ ਸ਼ਰਾਬੀਆਂ ਨੇ ਮਿਲ ਕੇ ਉਸ ਦੇ ਉਤਰਾ-ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਵਿਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਾਰੇ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਹ ਇਸ ਨਿਰਣੇ ਤੇ ਪੁੱਜੀ ਕਿ ਸ਼ਰਾਬੀ ਦੀ ਇਹ ਵਸੀਅਤ ਪੂਰੇ ਹੋਸ਼ੋਹਵਾਸ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਲਿਖੀ ਗਈ ਸੀ ਸਗੋਂ ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਲਿਖੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸ਼ਰਾਬੀ ਦੇ ਉਤਰਾ-ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਸ਼ਰਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਮੂੰਹ ਦੀ ਖਾਣੀ ਪਈ।

* * *

ਫਰਾਂਸ ਦੇ ਇਕ ਸ਼ਰਾਬੀ ਮਿਸਟਰ ਫਾਰਕਿਸ ਤਾਂ ਆਪਣੀ ਵਸੀਅਤ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਸ਼ਰਾਬੀਆਂ ਤੋਂ ਬਾਜ਼ੀ ਮਾਰ ਗਏ। ਇਸ ਹਜਰਤ ਨੇ ਆਪਣੀ ਵਸੀਅਤ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ, "ਮੇਰੇ ਮਰਨ ਤੋਂ ਮਗਰੋਂ ਮੇਰੀ ਲਾਸ਼ ਨੂੰ ਸ਼ਰਾਬ ਨਾਲ ਭਰੀਆਂ ਬੋਤਲਾਂ ਵਿਚ ਦਫਨਾਇਆ ਜਾਵੇ।"

ਵਸੀਅਤ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਸ਼ਰਾਬ ਨਾਲ ਭਰੀਆਂ ਲਗਭਗ 20 ਹਜ਼ਾਰ ਬੋਤਲਾਂ ਨਾਲ ਉਸ ਨੂੰ ਦਫਨਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਦਿਲਚਸਪ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਸ਼ਰਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਸ਼ਰਾਬੀ ਦੀ ਕਬਰ ਤੇ ਪੁੱਜ ਗਏ ਅਤੇ ਕਬਰ ਵਿਚੋਂ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀਆਂ ਬੋਤਲਾਂ ਕੱਢ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਥੇ ਹੀ ਸ਼ਰਾਬੀ ਪੀਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਸ ਸ਼ਰਾਬੀ ਨੂੰ ਅਨੂਠੀ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਦਿੱਤੀ।

ਪੇਸ਼ਕਸ਼: ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ

ਯੂਕ ਵਸੀਂਦੀ ਨਗਰੀ ਵਿਚ ਵੀ
ਸਾਡਾ ਵਾਸਾ ਜੰਗਲ ਦਾ
ਸਾਡੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਸਾਹਮੇਂ ਹੁੰਦਾ
ਨਿੱਤ ਤਮਾਸ਼ਾ ਜੰਗਲ ਦਾ।

ਚੌਹੀਂ ਪਾਸੀਂ ਜੰਗਲ ਯਾਰੋ
ਜੰਗਲ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਨਾ
ਜੇਹੜੇ ਪਾਸੇ ਨਸ ਕੇ ਜਾਈਏ
ਉਹੋ ਪਾਸਾ ਜੰਗਲ ਦਾ।
ਭਾਵੇਂ ਜੰਗਲ ਛਡ ਆਏ ਹਾਂ
ਸਾਨੂੰ ਜੰਗਲ ਛੱਡੇ ਨਾ
ਹਰ ਇਕ ਸ਼ਹਿਰੀ ਅੰਦਰ ਯਾਰੋ
ਮਾਸ਼ਾ ਮਾਸ਼ਾ ਜੰਗਲ ਦਾ।

ROYAL
new&used
FURNITURE

ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਨਵਾਂ ਜਾਂ ਪੁਰਾਣਾ ਫਰਨੀਚਰ ਖ਼੍ਰੀਦਣਾ ਜਾਂ ਟ੍ਰੇਡ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਸਟੋਰ ਤੇ ਦਰਸ਼ਨ ਦਿਓ

Ph: 874-9525

ਟੌਪ ਕੁਆਲਿਟੀ ਦਾ ਫਰਨੀਚਰ ਤੇ ਵਾਜਿਬ ਕੀਮਤਾਂ

● ਲਿਵਿੰਗ ਰੂਮ ● ਡਾਇਨਿੰਗ ਰੂਮ ● ਬੈੱਡ ਰੂਮ ਅਤੇ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦਾ ਫਰਨੀਚਰ ਸਾਥੋਂ ਖ਼੍ਰੀਦੋ

* New * Used or * Trade-ins

ਫਰਨੀਚਰ ਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ 36 ਸਾਲ ਪੁਰਾਣਾ ਸਟੋਰ

ਰੌਇਲ ਫਰਨੀਚਰ ਲਿਮ:

2607 ਮੇਨ ਸਟਰੀਟ, ਵੈਨਕੂਵਰ, ਬੀ. ਸੀ. (At 10th Ave. East)

ੴ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤਹਿ ॥

ਖਾਲਸਾ ਕਰੈਡਿਟ ਯੂਨੀਅਨ

ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਸਥਾਪਤ ਬੈਂਕ ਸੰਸਥਾ -ਜੋ ਕੌਮ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਤੇ ਭਵਿਖ ਨੂੰ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਦੀਆਂ ਸਿਖਰਾਂ ਤੇ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਵਚਨਬੱਧ ਹੈ।

ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਈਆਂ

- ਇਹ ਬੈਂਕ ਸੰਸਥਾ (K.C.U.) ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਕੋਲੰਬੀਆ ਦੇ ਸੇਵਾ ਭਾਵਨੇ ਵਾਲੇ 50 ਗੁਰਸਿਖਾਂ ਦੇ ਉੱਦਮ ਤੇ ਸਮੁੱਚੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਭਰਵੇਂ ਸਹਿਯੋਗ ਦੀ ਦੇਣ ਹੈ।
- K.C.U. ਵਿਚ 25 ਡਾਲਰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾ ਕੇ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਇਸਦਾ ਹਿੱਸੇਦਾਰ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ।
- K.C.U. ਵਿਚ ਤੁਹਾਡੀ ਸਾਰੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਅਤੇ ਹਿੱਸੇ ਸੌ ਫੀ ਸਦੀ ਸੁਰਖਿਅਤ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਤੁਹਾਡਾ ਪੈਸਾ ਕੇਰਡਿਟ ਯੂਨੀਅਨ ਡੀਪਾਜ਼ਿਟ ਇਨਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਕੋਲੰਬੀਆ ਦੁਆਰਾ ਬੀਮਾ-ਸ਼ੁਦਾ ਹੈ।

ਖਾਲਸਾ ਕਰੈਡਿਟ ਯੂਨੀਅਨ ਹੇਠ ਲਿਖਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਜੀ ਆਇਆਂ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ:-

1 ਕਾਰਾਂ ਲਈ ਕਰਜ਼ੇ, ਘਰਾਂ ਦੀ ਮਾਰਗੇਜ਼ ਤੇ ਨਿੱਜੀ ਕਰਜ਼ੇ।
2 ਖਾਸ ਬੱਚਤ ਖਾਤਾ, ਮਿਆਦੀ ਬੱਚਤ ਖਾਤਾ ਤੇ ਚੈਕਿੰਗ ਖਾਤਾ।
3 ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਕਰਜ਼ੇ ਤੇ ਆਰ ਆਰ ਐਸ ਪੀ (R R S P) ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਜਲਦ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।
4 ਕਰਜ਼ੇ ਉੱਤੇ ਵਿਆਜ ਦਰ ਦੂਜੀਆਂ ਬੈਂਕਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਦੀ ਹੈ।
5 ਤੁਹਾਡੇ ਪੈਸੇ ਉੱਤੇ ਹੋਰਾਂ ਬੈਂਕਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਵਿਆਜ ਮਿਲੇਗਾ।

KHALSACREDIT UNION

ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਕੋਲੰਬੀਆ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੇ ਭਵਿਖਤ ਨੂੰ ਉੱਜਲਾ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।

Building the future of the Sikh Community in British Columbia
ਹੋਰ ਪੁਛ ਗਿਛ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ ਜੀ
7247 Main Street Van.,
British Columbia Canada V5X 3J3
(604) 324-6747

ਇਸ ਦੀ ਖਾਤਰ ਉਸ ਦੀ ਖਾਤਰ ਲੱਭਦੇ ਫਿਰਦੇ ਹਾਂ ।
ਕਿਤੋਂ ਗੁਆਚੀ ਧੁੱਪ ਦੀ ਕਾਤਰ ਲੱਭਦੇ ਫਿਰਦੇ ਹਾਂ ।

ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਭੇਟਾ ਕਰਦੇ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਤੋਹਫੇ,
ਪਰ ਇਹ ਕੀ ਇਸ ਦੀ ਥਾਂ ਦਾਤਰ ਲੱਭਦੇ ਫਿਰਦੇ ਹਾਂ ।

ਸਾਨੂੰ ਆਪਸ ਵਿਚ ਲੜਾ ਕੇ ਤੇ ਮੂਰਖ ਸਦਵਾ ਕੇ,
ਬਣਿਆ ਫਿਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਚਾਤਰ ਲੱਭਦੇ ਫਿਰਦੇ ਹਾਂ ।

ਸਾੜੇ, ਕੀਨੇ, ਨਫਰਤ ਅਤੇ ਤੁਫੱਰਕੇ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰੋਂ,
ਪਿਆਰ ਕਿਤੇ ਬਚਿਆ ਨਾਂ-ਮਾਤ ਰ ਲੱਭਦੇ ਫਿਰਦੇ ਹਾਂ ।

ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਦੀਆਂ ਜਿਥੇ ਘੜ੍ਹਦੇ ਨੇ ਤਜਵੀਜ਼ਾਂ,
ਅਸੀਂ ਉਹ 'ਫਾਇਲਾਂ' ਅਤੇ ਦਫਾਤਰ ਲੱਭਦੇ ਫਿਰਦੇ ਹਾਂ ।

ਉਹ ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਅੰਨ੍ਹੇ ਖੂਹ ਵਿਚ ਧੱਕਾ ਦੇ ਕੇ ਭੱਜਾ,
ਛੱਡਣਾ ਨਾ ਉਸ ਨੂੰ ਮਤਵਾਤਰ ਲੱਭਦੇ ਫਿਰਦੇ ਹਾਂ ।

ਜਿਸ ਨਿਭਾਈ ਹੱਸ ਭੂਮਿਕਾ ਰੌਣਕ ਹੋਈ ਵਿਹੜੇ,
ਏਦਾਂ ਦੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਵੀ ਪਾਤਰ ਲੱਭਦੇ ਫਿਰਦੇ ਹਾਂ ।

-o-

ਹੁਣ ਆ ਦਬੋਚਦੀ ਹੈ ਸ਼ਾਮ!

ਰਾਜਿੰਦਰ ਸੋਢੀ

ਮੇਰੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿਹੜਿਆਂ 'ਚ
ਹੁਣ ਸ਼ਾਮ ਉਤਰਦੀ ਨਹੀਂ
ਡਾਕੂ ਵਾਂਗ ਧੁਸ ਦਈ ਆ ਵੜਦੀ ਹੈ
ਬੁਝਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਘਰਾਂ ਦੇ ਦੀਵੇ ਤੇ ਚੁੱਲ੍ਹੇ
ਪੈਰਾਂ ਨਾਲੋਂ ਤਰਾਸ਼ ਦਿੰਦੀ ਹੈ
ਪਗਡੰਡੀਆਂ ਦਾ ਸੁਹਾਣਾ ਸਫਰ
ਤੇ ਸੰਘਾਂ 'ਚ ਘੁੱਟ ਦਿੰਦੀ ਹੈ
ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕਿਲਕਾਰੀਆਂ
ਤੇ ਅੰਗਾਂ 'ਚ ਹੀ ਮਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਸ਼ਰਾਰਤਾਂ
ਸ਼ਾਮ ਪੈਣ 'ਤੇ ਹੁਣ ਘਰ ਘਰ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੇ
ਬਿਨਾਂ ਦਰਵਾਜ਼ਿਆਂ ਬਾਰੀਆਂ ਤੇ ਰੌਸ਼ਨਦਾਨਾਂ ਦੇ
ਮਹਿਜ਼ ਹੁੰਦੇ ਨੇ ਹਨੇਰੇ ਕੈਦਖਾਨੇ
ਬਿਸਤਰੇ ਖੁੱਡਾਂ ਨੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਅਸੀਂ ਦੁਬਕ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ
ਇਸ ਡਾਕੂਈ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ

ਸਾਡੇ ਖੇਤ ਹੁਣ ਸਾਡੇ ਨਹੀਂ ਰਹੇ
ਕਿੰਨਾ ਅਸਹਿ ਹੈ
ਧੀਆਂ - ਪੁੱਤਾਂ ਵਾਂਗ ਪਾਲੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਦਾ
ਦਿਲਾਂ 'ਚ ਉਸਰੇ ਪਿੜਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ
ਖੇਤਾਂ 'ਚ ਖੜੋਤੀਆਂ ਹੀ ਸੜ - ਸੁੱਕ ਜਾਣਾ
ਵਿਹੜੇ ਸੁਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ
ਨਿੱਕੇ ਨਿੱਕੇ ਠੱਠੇ ਮਖੌਲ, ਟਿੱਚਰਾਂ ਤੇ ਹਾਸੇ
ਤੇ ਸੁਣਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ ਗਲੀਆਂ 'ਚ ਨਿਰੰਤਰ ਵੱਜਦਾ
ਸੰਗੀਨਾਂ ਦੀ ਛਾਂ ਹੇਠ
ਬੂਟਾਂ ਦੀ ਠੱਪ ਠੱਪ ਦਾ ਕੁਰਖਤ ਸੰਗੀਤ
ਤੇ ਕੋਈ ਉਚੀ ਉਚੀ
ਲੋਥਾਂ ਦੇ ਅੰਬਾਰ ਉਤੇ ਖੜੋ ਹਸਣ ਲੱਗਦਾ ਹੈ

ਅਸੀਂ ਤਰਸ ਗਏ ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਾਮਾਂ ਨੂੰ
ਜੋ ਉਤਰਦੀਆਂ ਸਨ
ਮਹਿਬੂਬ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਦੀ ਨੀਲੀ ਝੀਲ 'ਚ,
ਫੁੱਲਾਂ ਦੇ ਉਤੇ
ਕਿੱਥੇ ਹਨ ਉਹ ਸ਼ਾਮਾਂ
ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਸਨ ਯਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕਰੰਘੜੀਆਂ
ਘੁਰਾਖੀ ਚਾਂਘਰਾਂ, ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕਿਲਕਾਰੀਆਂ ਤੇ ਸ਼ਰਾਰਤਾਂ
ਤੇ ਪਰਿੰਦਿਆਂ ਵਾਂਗ ਚਹਿਚਹਾਉਂਦੀਆਂ ਜਵਾਨ ਉਮਰਾਂ ?

ਧਰਮ ਕੰਮੇਆਣਾ

ਬਾਬਾ ਆਮਟੇ
ਤੇਰੇ ਅਮਨਾਂ ਦੇ ਸੁਨੇਹੇ ਨੂੰ ਸਲਾਮ
ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੀ ਖੈਰ ਮੰਗਦੇ ਬੋਲਾਂ ਨੂੰ ਚੁੰਮਦਾ
ਹਾਂ
ਜਿਥੇ ਵੀ ਕਿਤੇ
ਕੋਈ ਬੇਗੁਨਾਹ ਕਤਲ ਹੋਇਐ
ਮੈਂ ਹਰ ਵਾਰ ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਕਤਲ ਹੋਇਆ ਹਾਂ
ਮੈਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ
ਕਿ ਇਹ ਕਤਲਾਂ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਖਤਮ ਹੋਵੇ
ਕਿ ਸਾਉਣ ਮਹੀਨੇ
ਤੀਆਂ 'ਚ ਨੱਚ ਕੇ
ਕੱਲਰਾਂ 'ਚ ਬਹਾਰ ਲਿਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਮਾਸੂਮ
ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ
ਮੋਏ ਵੀਰਾਂ ਦੇ ਵੈਣ ਨਾ ਪਾਉਣੇ ਪੈਣ
ਕਿ ਇਹ ਗੀਤਾ ਦੀ ਧਰਤੀ ਕਤਲਗਾਹ ਨਾ ਬਣੇ
ਕਿ ਸਾਡੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਤੋਤਲਾ ਹਾਸਾ
ਫੌਜੀ ਬੂਟਾਂ ਹੇਠ ਮਿੱਧਿਆ ਨਾ ਜਾਵੇ-

ਪਰ ਬਾਬਾ
ਤੂੰ ਕਦੀ ਕੱਲ੍ਹਾ ਬੈਠ੍ਹ ਕੇ ਸੋਚ ਵਿਚਾਰ ਕਰੀਂ
ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਜੱਟਾਂ ਨੇ ਖੇਤਾਂ ਵਿਚ ਕਣਕ ਬੀਜੀ
ਸੀ
ਇਹ ਬਾਰੂਦ ਕਿੱਥੋਂ ਉਗ ਆਇਆ ?
ਕਿ ਸਰ੍ਹੋਂ ਦੇ ਫੁੱਲਾਂ ਦਾ ਰੰਗ
ਜੋ ਸਾਡੇ ਰੁਮਾਂਟਿਕ ਕਵੀਆਂ ਦੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਦਾ
ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਬਣਦਾ ਰਿਹੈ

Business Financial Planning

Taking Care of Your Family and Business

How can I ensure that in the future my estate will have the necessary liquidity to meet outstanding debts, taxes, etc.?

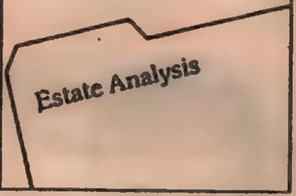

Recruiting and Retaining Key Employees

What about a basic benefits package for my employees?

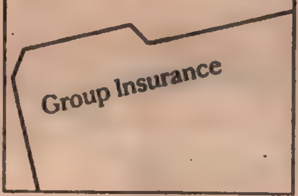

Affordable Retirement Packages for You and Your Employees

How can I increase my retirement benefits?

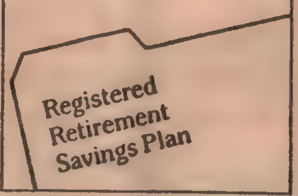

Find Out More About The Plan(s) That Interest You Call Your Financial Planner and Complete Brokerage Service:

Sudesh Kalia

Bus: (604) 685-9335
Res: (604) 254-5837

ASSURING BRIGHT FINANCIAL FUTURES

NORTH AMERICAN LIFE
#320 - 815 W. Hastings Street
VANCOUVER, B.C. V6C 2W1

ਵਿਅੰਗ

ਬਿਆਨ ਮਹਾਤਮ

ਕੇ. ਐਲ. ਗਰਗ

ਦੁਰਯੋਧਨ ਨੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰੈਸ ਵਿਚ ਬਿਆਨ ਦਾਗਿਆ ਸੀ:
"ਮੈਂ ਪਾਂਡਵਾਂ ਨੂੰ ਸੂਈ ਦੇ ਨੱਕੇ ਬਰਾਬਰ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨਹੀਂ ਦਿਆਂਗਾ ਜੋ ਕੁਝ ਮਰਜ਼ੀ ਹੋ ਜਾਵੇ..।"

ਅਖਬਾਰਾਂ ਨੇ ਉਹ ਬਿਆਨ ਬੜੇ ਹੀ ਮਿਰਚ ਮਸਾਲੇ ਲਾ ਲਾ ਛਾਪਿਆ ਸੀ। ਹੋਰ ਤੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਬੱਸ ਭੈੜਾ ਕੁ ਮਹਾਂਭਾਰਤ ਵਾਂਗ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਮਾਰ ਤੋਂ ਇਹ ਦੇਸ਼ ਅਜੇ ਤਕ ਨਹੀਂ ਉਭਰਿਆ। ਗੀਤਾ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਸ਼ਲੋਕ ਧਰਮ ਖੇਤਰ ਕੁਰੁਖੇਤਰੇ... ਨਾਲ ਲੜਾਈ ਦਾ ਬਿਗਲ ਵੱਜ ਗਿਆ ਸੀ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੀਹਾਂ 'ਤੇ ਹੀ ਚਲਦੇ ਹੋਏ ਘਿਓ ਦੇ ਬਲੈਂਡੋਏ ਇਕ ਨੇਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਗੰਜੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਹੱਥ ਫੇਰਦੇ ਹੋਏ ਪੱਤਰਕਾਰ ਸੰਮੇਲਨ ਵਿਚ ਖਿਲਕਦੀ ਧੋਤੀ ਨੂੰ ਇਕ ਹੱਥ ਨਾਲ ਅਟਕਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਬਿਆਨ ਦਾਗਿਆ:
"ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਰਜ ਦਾ ਇਕ ਪਿੰਡ ਵੀ ਗੁਆਂਢੀ ਰਾਜ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿਆਂਗੇ। ਰਾਜਧਾਨੀ 'ਚ ਵੀ ਸਾਡਾ ਅੱਧਾ ਹਿੱਸਾ ਏ। ਦਰਿਆਵਾਂ ਦੇ ਪਾਣੀਆਂ ਦੀ ਵੀ ਵੰਡ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਮਾਲਾਟਿਆਂ ਤੇ ਕਪਾਹ ਦਾ ਇਲਾਕਾ ਸਾਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅਲਾਟ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਹੱਕ ਲੈਣ ਲਈ ਲੜਦੇ ਰਹਾਂਗੇ ਭਾਵੇਂ ਸਾਡੀ ਜਾਨ ਵੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਨਿਕਲ ਜਾਏ।

ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਲਹੂ ਦੀ ਇਕ ਇਕ ਬੂੰਦ ਵਹਾ ਦਿਆਂਗੇ।"

ਪਰ ਨੇਤਾ ਜੀ ਦੀ ਜਾਨ ਇੰਨੀ ਸਸਤੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਕਹਿੰਦਿਆਂ ਹੀ ਨਿਕਲ ਜਾਏ। ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਤਾਜ਼ਾ ਬਿਆਨ ਨਾ ਦੇਣ ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ...। ਲਹੂ ਵਹੇਗਾ ਜ਼ਰੂਰ ਪਰ ਨੇਤਾ ਜੀ ਦਾ ਕਦਾਚਿੱਤ ਨਹੀਂ- ਭੋਲੀ-ਭਾਲੀ ਮਾਸੂਮ ਜਨਤਾ ਦਾ-

"ਤੁਸੀਂ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਬਿਆਨ ਬੜੇ ਦੇ ਰਹੇਂ ਹੋ- ਹਰ ਰੋਜ਼ ਸੁਬ੍ਹਾ ਉਠਦਿਆਂ ਹੀ ਤੁਹਾਡਾ ਤਾਜ਼ਾ ਬਿਆਨ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਇੰਨੀਂ ਤਾਜ਼ੀ ਤਾਂ ਕਿੱਟੀ ਬ੍ਰੈਡ, ਕੱਦੂ, ਘੀਆ, ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀਆਂ...?" ਕਿਸੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਨੇ ਨੇਤਾ ਜੀ ਨੂੰ ਪੁੱਛ ਲਿਆ।

"ਲੋਕਤੰਤਰ 'ਚ ਬਿਆਨ ਦਾ ਬੜਾ ਮਹਾਤਮ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਸੱਤਿਆ ਨਾਰਾਇਣ ਦੀ ਕਥਾ ਦਾ, ਹਨੂੰਮਾਨ ਚਾਲੀਸੇ ਦਾ, ਵਰਤ ਦਾ, ਗੰਗਾ ਇਸ਼ਨਾਨ ਦਾ ਇੰਜ ਹੀ ਨੇਤਾ ਲਈ ਬਿਆਨ ਦਾ ਮਹਾਤਮ ਹੈ- ਬਿਆਨ ਨੇਤਾ ਲਈ ਸੰਕਟ ਮੋਚਨ ਹੈ, ਭਵਸਾਗਰ 'ਚ ਬੇੜੀ ਹੈ- ਬਿਆਨ ਬਿਨਾਂ ਨੇਤਾ ਕਿਸ ਕੰਮ ਦਾ?"

"ਪਰ ਇਸ ਨਾਲ ਪਬਲਿਕ ਹੈਲਥ 'ਤੇ ਭੈੜਾ ਅਸਰ ਪੈਂਦੈ? ਭੀੜ ਭੜਕਦੀ ਐ ਤੇ ਕਈ ਵਾਰੀ ਖੂਨ ਖਰਾਬਾ...।"

"ਪਰ ਨੇਤਾ ਦੀ ਇਸ ਨਾਲ ਸਿਹਤ ਬਣਦੀ ਐ- ਬਿਮਾਰ ਨੇਤਾ ਕਦੀ ਕੌਮ ਦਾ ਸਰਮਾਇਆ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਜਿੰਨਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪਬਲਿਕ ਭੜਕਦੀ ਐ ਉੱਨੀ ਉਸ ਵਿਚ ਚੇਤਨਾ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਭੜਕਾਹਟ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਜਾਗਰਤੀ ਨਾਲ ਜੋੜੋ ਤਾਂ... ਜਿੱਥੇ ਦੋ ਭਾਂਡੇ ਹੋਣਗੇ ਉਹ ਤਾਂ ਜੀ ਖੜਕਣਗੇ ਹੀ ਘਰਾਂ 'ਚ ਨੀ ਅਸੀਂ ਕਦੀ ਕਦੀ ਲੜ ਝਗੜ ਲੈਂਦੇ...।"

"ਪਰ ਲੋਕ ਤਾਂ ਮਰਦੇ ਹਨ... ਜਨਤਾ ਤਾਂ...?"

"ਜਨਤਾ ਉਂਝ ਬੈਠੇ ਬਿਠਾਏ ਕਿਹੜਾ ਨਹੀਂ ਮਰਦੀ- ਰੋਜ਼ ਲੱਖਾਂ ਲੋਕ ਮਰਦੇ ਐ- ਮੌਤ ਤਾਂ ਇਕ ਦਿਨ ਸਭ ਨੂੰ ਆਉਣੀ ਹੀ ਹੈ- ਇੰਜ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੇਖੇ ਲਗ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਦੇਸ਼ ਭਗਤੀ ਵੀ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਹੈ ਜਨਾਬ...।"

"ਤੁਹਾਡੇ ਬਿਆਨਾਂ ਨਾਲ ਦੰਗੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਨੇ?"

"ਇਸ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਬਿਆਨ ਦਾ ਜਾਦੂ ਕਹੋ ਜੋ ਜਨਤਾ ਦੇ ਸਿਰ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਬੋਲਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਡਿਜ਼ਰਾਇਲੀ ਨੂੰ ਭੁੱਲ ਗਏ- ਕੜਾਕੇ ਕੱਢ ਦਿੰਦਾ ਸੀ ਬਿਆਨ ਦੇ ਕੇ- ਚਰਚਿਲ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਕਿਹੜਾ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ- ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਦੰਗਿਆਂ ਜਿਹਾ ਘਟੀਆ ਸ਼ਬਦ ਨਾ ਦਿਓ- ਇਉਂ ਕਹੋ ਕਿ ਸਾਡੇ ਇਕ ਇਕ ਬੋਲ ਤੇ ਜਨਤਾ ਜਾਨ ਛਿੜਕਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ... ਆਪਣਾ ਸਭ ਕੁਝ ਨਿਛਾਵਰ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਰੱਖਣ ਲਗਦੀ ਹੈ- ਦੰਗੇ ਘਟੀਆ ਸ਼ਬਦ ਹਨ...।"

"ਘਰਾਂ ਦੇ ਘਰ, ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਮਾਰੇ ਜਾਂਦੇ ਐ, ਸਾੜੇ ਜਾਂਦੇ ਐ?" ਨੇਤਾ ਨੇ ਇਧਰ ਉਧਰ ਝਾਕਦਿਆਂ ਕਿਹਾ:

"ਆਬਾਦੀ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਵੀ ਤਾਂ ਹੱਲ ਹੁੰਦੀ ਐ ਜਨਾਬ- ਜਿੰਨੇ ਲੋਕੀਂ ਮਰਨਗੇ ਵਿਚਾਰੇ ਨੇਤਾ ਤਰਨਗੇ..." ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਫਿੱਕੀ ਜਿਹੀ ਮੁਸਕਾਨ ਪੱਤਰਕਾਰ ਸੰਮੇਲਨ 'ਚ ਖਿੰਡਾ ਦਿੱਤੀ।

ਸਰਕਾਰੀ ਮਾਲ ਖਾ ਖਾ ਦੂਜੇ ਰਾਜ 'ਚ ਬਣੇ ਇਕ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਪ੍ਰੈਸ 'ਚ ਬਿਆਨ ਦਾਗਿਆ:
"ਜੇ ਰਾਜਧਾਨੀ ਸਾਨੂੰ ਮਿਲ ਜਾਏ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਰਾਜ ਦੇ ਬਾਰਾਂ ਹਜ਼ਾਰ ਪਿੰਡ ਦੇਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਆਂ-"

ਤੁਸੀਂ ਤਾਂ ਇਉਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਓ ਜਿਵੇਂ ਪਿੰਡ ਤੋਡੇ ਬੁੜ੍ਹੇ ਦੀ ਜੱਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹੁੰਦੇ ਨੇ ਬਈ ਜੀਹਨੂੰ ਮਰਜ਼ੀ ਪੁੰਨ ਦਾਨ ਕਰ ਦਿਓ, ਇਧਰ ਜਾਂ ਉਧਰ ਕਰ ਦਿਓ-" ਪੱਤਰਕਾਰ ਨੇ ਨੇਤਾ ਜੀ ਨੂੰ ਚਿੜਾਉਣ ਦੇ ਲਹਿਜ਼ੇ 'ਚ ਕਿਹਾ। ਪਰ ਨੇਤਾ ਜੀ ਚਿੜੇ ਨਹੀਂ। ਮੁਸਕਰਾਂਦੇ ਹੋਏ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ: "ਜਦੋਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਚੁਣ ਹੀ ਲਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਹੀ ਸਮਝਦੇ ਆਂ ਬੇਗਾਨਾ ਨਹੀਂ...।"

"ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਤਾਂ ਪੁੱਛਣੀ ਹੀ ਪਵੇਗੀ- ਪਿੰਡ ਕੋਈ ਗਾਂ ਮੱਝ ਨਹੀਂ ਨੇਤਾ ਜੀ ਪਈ ਜਿਹੜੇ ਮਰਜ਼ੀ ਕਿੱਲੇ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹ ਦਿਉਗੇ- ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਭੇਡ ਬੱਕਰੀਆਂ ਈ ਸਮਝਿਆ ਹੋਇਆ...।"

ਪਰ ਨੇਤਾ ਜੀ ਗੁੱਸੇ 'ਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ। ਮੁਸਕਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਸਹਿਜਤਾ ਨਾਲ ਆਖਦੇ ਹਨ:
"ਭੀੜ ਤੇ ਭੇਡ 'ਚ ਬਹੁਤਾ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਮੇਰੇ ਖਿਆਲ 'ਚ-"

ਜਵਾਬੀ ਬਿਆਨਬਾਜ਼ੀ ਲਈ ਗੁਆਂਢੀ ਰਾਜ ਦਾ ਬਲੈਕੀਆ ਮੰਤਰੀ ਝੱਟ ਅਖਬਾਰਾਂ ਲਈ ਖਬਰ ਭੇਜਦਾ ਹੈ:
"ਰਾਜਧਾਨੀ ਬਦਲੇ ਅਸੀਂ ਦੁੱਗਣੇ ਪਿੰਡ ਦੇਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਆਂ- ਕਹੋ ਜੀਹਨੇ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਐ-"

ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚ ਬੋਲੀ ਚਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਨਤਾ ਅਫਰੀਕਨ ਗੁਲਾਮਾਂ ਵਾਂਗ ਲਾਚਾਰ ਜਿਹੀ ਦੋਵਾਂ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਵੱਲ ਝਾਕ ਰਹੀ ਹੈ। ਮੁਹਰਿਆਂ ਵਾਂਗ ਇਧਰ ਉਧਰ ਲੁੜਕਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਦੋਵਾਂ ਰਾਜਾਂ ਦੀ ਭੀੜ ਅਜਿਹੇ ਬਿਆਨਾਂ 'ਤੇ ਖੁਸ਼ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਭੀੜ ਭੇਡਾਂ ਦਾ ਰੂਪ ਅਖਤਿਆਰ ਕਰ ਕੇ ਮਿਆਂ ਮਿਆਂ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਦੀਆਂ ਪੱਕੀ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਭੇਡਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਮਰਦੀ ਹੈ। ਰਾਜਧਾਨੀ ਉਥੇ ਹੀ ਰਹਿਣੀ ਹੈ, ਨੇਤਾ ਨੇ ਵੀ ਕੁਰਸੀ 'ਤੇ ਹੀ ਰਹਿਣਾ ਹੈ... ਤੇ ਜਨਤਾ... ਜਨਤਾ ਵਿਚਾਰੀ ਨੇ ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਹੀ ਰਹਿਣਾ ਹੈ। ਬਿਆਨ ਦੋਵੇਂ ਰਾਜਾਂ ਦੀ ਜਨਤਾ ਦਾ ਮੂੰਹ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਦੋਵਾਂ ਰਾਜਾਂ ਦੀ ਜਨਤਾ ਦੇ ਮੂੰਹ ਨੇਤਾਵਾਂ ਵੱਲ ਸਿੱਧਾ ਹੋ ਜਾਏ ਤਾਂ ਫੈਸਲਾ ਇਕ ਸੈਕਿੰਡ 'ਚ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਜਨਤਾ ਦਾ ਹੈ, ਰਾਜਧਾਨੀ ਜਨਤਾ ਦੀ ਹੈ- ਸੌਦਾ ਨੇਤਾ ਲੋਕ ਕਿਉਂ ਕਰਨ ਬਈ? ਚਲਾਕ ਬਿਆਨਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

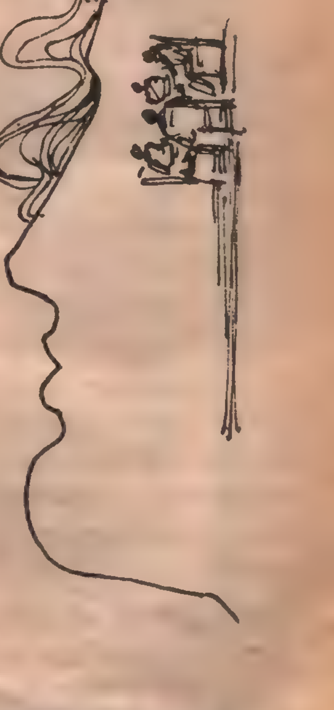

ਕੀ ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਮਸਲਾ ਹੈ?

ਸਲਾਹ ਮਸ਼ਵਰੇ ਲਈ ਸਾਡੀ ਮਦਦ ਲਵੋ
ਅਸੀਂ ਆਪਦੀ ਸੇਵਾ 1946 ਤੋਂ ਕਰਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਾਂ

ਪਹਿਲੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਦੀ ਕੋਈ ਫੀਸ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ

ਅਸੀਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਸਲਾਹ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ

- ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕੈਨੇਡਾ ਮੰਗਵਾਉਣ ਲਈ ਚੰਗੀ ਸਲਾਹ
- ਇੰਡੀਆ, ਕੈਨੇਡਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮੁਲਕ ਦਾ ਵੀਜ਼ਾ ਲੈਣਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਮਿਆਦ ਵਧਾਉਣੀ ਹੋਵੇ ਉਸਦੇ ਬਾਰੇ 'ਚ ਵੀ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਆਉ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਹੀ ਸਲਾਹ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।
- ਕਿਸੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਦੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਅਡਾਪਟ(ਗੋਦ ਲੈਣਾ) ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ — ਤੁਸੀਂ ਇਥੇ ਬੈਠੇ ਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਲਕ ਚੋਂ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਅਡਾਪਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਉਸ ਮੁਲਕ 'ਚ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।
- ਅਰਫਨ ਜਾਂ ਯਤੀਮ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਮੰਗਵਾਉਣਾ ਹੋਵੇ ਉਸ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ — ਭਰਾ, ਭੈਣ, ਭਤੀਜਾ, ਭਤੀਜੀ, ਭਾਣਜਾ, ਭਾਣਜੀ, ਪੋਤੀ, ਪੋਤਾ, ਦੋਹਤੀ, ਦੋਹਤਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਮਰ 18 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੋਵੇ ਤੇ ਵਿਆਹ ਹੋਏ ਨਾ ਹੋਣ। ਉਸ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਮੰਗਵਾ ਸਕਦੇ ਹੋ।
- ਜੇ ਕਿਸੀ ਕਾਰਨ ਕੋਈ ਤੁਹਾਡਾ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਬੇ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੋਇਆ ਕੈਨੇਡਾ ਫੜਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਸਦੇ ਸੈਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮਨਿਆਦ ਲੰਘ ਗਈ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਉਸਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਛੁਡਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਉਸਦੇ ਬਾਰੇ ਸਾਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।
- ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਕਿਸੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਦੀ ਚਿਠੀ ਭਰੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਨ ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਉਸ ਨੂੰ ਆਉਣ ਤੋਂ ਵੀਜ਼ਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਮਨਾਂ ਕਰ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਖਿਆਲ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਹੋਈ ਹੈ ਅਸੀਂ ਉਸ ਕੰਮ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕਰਕੇ ਤੁਹਾਡੀ ਹਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ ਤੇ ਮੱਦਦ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।
- ਜੇਕਰ ਤੁਹਾਡੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਦੇਰ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਸਾਲ, ਦੋ ਸਾਲ, ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਤੱਕ ਤੋਂ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲ ਰਿਹਾ। ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਵਾਸਤੇ ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਕੋਲੋਂ ਪਤਾ ਕਰਕੇ ਦਸ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕੀ ਕਾਰਨ ਹੈ।

ਨਵੇਂ ਰਫਿਊਜ਼ੀ ਕਾਨੂੰਨ ਬਾਰੇ ਸਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਸਲਾਹ ਲਵੋ

ਮਲਕੀਤ ਸਿੰਘ ਪਰਹਾਰ
(ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਸਲਾਹਕਾਰ)

ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਮਿਲੋ

ਮਲਕੀਤ ਸਿੰਘ ਪਰਹਾਰ

OFF.(604)733-1644

Res. 228-0452

Malkit Singh Parhar
#201-1275 W. 6th Avenue,
Vancouver, B.C. V6H1A6

- ਬਿਜ਼ਨਿਸ ਤੌਰ ਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਲੈਣੀ ਹੋਵੇ।
- ਸਟੂਡਿੰਟ ਵੀਜ਼ੇ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵੀ ਸਾਥੋਂ ਲਵੋ।
- ਟੈਂਪਰੇਰੀ ਵਰਕ ਪਰਮਿਟ ਲੈਣ ਬਾਰੇ ਵੀ ਅਸੀਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਦੱਸ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।
- ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਕਿਸੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਜਾਂ ਦੋਸਤ ਮਿਤਰ ਨੂੰ ਕੈਨੇਡਾ ਸੈਰ ਕਰਨ ਲਈ ਮੰਗਵਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਰਾਹਦਾਰੀ (Declaration) ਬਣਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।
- ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਸਿਟੀਜ਼ਨਸ਼ਿਪ ਲੈਣ ਦਾ ਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਜਾ ਕੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ 'ਚ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੀ ਮੱਦਦ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।
- ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਇੰਡੀਆ ਤੋਂ ਡਾਇਵੋਰਸ ਲੈਣਾ ਹੋਵੇ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਉਥੇ ਜਾਣ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਇਥੇ ਬੈਠੇ ਹੀ ਡਾਇਵੋਰਸ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹੋ।
- ਜੇ ਤੁਹਾਡੀ ਇੰਡੀਆ ਕੋਈ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ ਉਸਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਕਿਵੇਂ ਆਪਣੇ ਨਾਂ ਰੱਖ ਸਕਦੇ ਹੋ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਨਾਂ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਵਾ ਕੇ ਫੇਰ ਵੀ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਜ਼ਮੀਨ ਕਿਵੇਂ ਰਹਿ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਤੁਸੀਂ ਇਥੇ ਬੈਠੇ ਹੋਏ ਉਹੋ ਜ਼ਮੀਨ ਕਿਵੇਂ ਵੇਚ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਅਸੀਂ ਸਲਾਹ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।
- ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਘਰ ਖਰੀਦਣਾ ਹੋਵੇ, ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਪੈਸੇ ਡਾਊਨ ਪੇਮਿੰਟ ਦੇਣ ਲਈ ਥੋੜੇ ਹੋਣ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦਸ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਸਭ ਦਾ ਬੰਦੋਬਸਤ ਕਿਵੇਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਪ੍ਰਾਪਟੀ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਉਸਦੇ ਉਪਰ ਫਸਟ, ਸੈਕਿੰਡ, ਥਰਡ ਮੌਰਗੇਜ ਥੋੜੇ ਤੋਂ ਥੋੜੇ ਵਿਆਜ ਤੇ ਲੈਣੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਬਾਰੇ ਦਸ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਤੁਸੀਂ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਜਾਂ ਬਿਜ਼ਨਿਸ ਖਰੀਦਣੀ ਹੋਵੇ। ਤੁਸੀਂ ਕਿਥੋਂ ਜਾਂ ਕਿੱਦਾਂ ਪੈਸੇ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹੋ।

ਉਪਰ ਲਿਖੇ ਮਸਲਿਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਤੁਹਾਡੇ ਇੰਡੀਆ ਵਿਚਲੇ ਮਸਲੇ ਬਾਰੇ ਵੀ ਸਲਾਹ ਮਸ਼ਵਰਾ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ

ਨੋਟ — ਤੁਹਾਨੂੰ ਸੁਣਕੇ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਣਾ ਬਰਾਂਚ ਆਫਿਸ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵੀ ਛੇਤੀ ਖੋਲ੍ਹ ਰਹੇ ਹਾਂ।

ਫ਼ਿਲਮ-ਲੋਕ

ਨਾਸਿਰ ਹੁਸੈਨ ਦਾ ਫਿਲਮੀ ਫਾਰਮੂਲਾ

ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ

ਫਿਲਮਕਾਰ ਨਾਸਿਰ ਹੁਸੈਨ ਇਸ ਗੱਲ ਉਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਦਰਸ਼ਕ ਜਦੋਂ ਫਿਲਮ ਵੇਖਣ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀਆਂ ਅਪੁੰਹਚ, ਅਧੂਰੀਆਂ ਇਛਾਵਾਂ ਅਤੇ ਕੌੜੀਆਂ ਹਕੀਕਤਾਂ ਤੋਂ ਕੁਝ ਪਲਾਂ ਲਈ ਦੂਰ ਹੋਣ ਜਾਂ ਟੁੱਟਣ ਦੇ ਮੂਡ ਵਿਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੋ ਕੁਝ ਉਸ ਨੂੰ 'ਪ੍ਰਾਪਤ' ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੁੰਦਾ, ਉਸ ਸਭ ਕਾਸੇ ਨੂੰ ਸਿਨੇਮਾ-ਸਕਰੀਨ ਉਤੇ ਦੇਖ ਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦਾ ਧਰਵਾਸ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਉਂ ਨਾਸਿਰ ਹੁਸੈਨ ਅਨੁਸਾਰ ਇਕ ਫਿਲਮ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕੰਮ ਆਮ ਦਰਸ਼ਕ ਦਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਹਦੇ 'ਖਿਆਲ' ਮੁਤਾਬਕ ਸਤਿਆਜੀਤ ਰੇਅ ਤੇ ਸ਼ਿਆਮ ਬੈਨੇਗਲ ਹੋਰੀਂ ਬੋਝਲ ਫਿਲਮਾਂ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਆਮ ਦਰਸ਼ਕ ਦੇ 'ਕੰਮ ਦੀ ਗੱਲ' ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ।

ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਹਿੱਟ ਜਾਂ ਚਰਚਿਤ ਫਿਲਮ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਨਾਸਿਰ ਹੁਸੈਨ ਦਾ ਨਾਂ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਪ੍ਰੋਡਿਊਸਰ ਜਾਂ ਲੇਖਕ ਵਜੋਂ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। 'ਜਬ ਪਿਆਰ ਕਿਸੀ ਸੇ ਹੋਤਾ ਹੈ', 'ਤੀਸਰੀ ਮੰਜ਼ਿਲ', 'ਕਾਰਵਾਂ', 'ਹਮ ਕਿਸੀ ਸੇ ਕਮ ਨਹੀਂ', 'ਜ਼ਮਾਨੇ ਕੋ ਦਿਖਾਨਾ ਹੈ', ਅਤੇ 'ਯਾਦੋਂ ਕੀ ਬਾਰਾਤ' ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਦੋ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਬਾਕੀ ਸਭ ਫਿਲਮਾਂ ਨੇ ਟਿਕਟ-ਖਿੜਕੀ ਉਪਰ ਕ੍ਰਿਸ਼ਮੇ ਦਿਖਾਏ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਫਿਲਮਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉਤੇ ਹੀ ਇਕ ਖਾਸ ਕਿਸਮ ਦਾ 'ਨਾਸਿਰ ਹੁਸੈਨ ਫਾਰਮੂਲਾ' ਕਾਇਮ ਹੋ ਚੁਕਾ ਹੈ।

ਜੇ ਹੋਰ ਵੀ ਪਿਛੇ ਚਲੇ ਜਾਈਏ ਤਾਂ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਲੇਖਕ ਵਜੋਂ ਨਾਸਿਰ ਹੁਸੈਨ ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਫਿਲਮ 'ਮੁਨੀਮ ਜੀ' ਕੀਤੀ ਸੀ। 'ਤੁਮਸਾ ਨਹੀਂ ਦੇਖਾ' ਨਾਲ ਉਹ ਬਤੌਰ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਉਭਰਿਆ। 'ਫਿਰ ਵੋਹੀ ਦਿਲ ਲਾਇਆ ਹੂੰ' ਫਿਲਮ ਨੂੰ ਉਸ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਨਿਰਦੇਸ਼ਨ ਵੀ ਦਿਤਾ ਤੇ ਨਿਰਮਾਣ ਵੀ ਖੁਦ ਹੀ ਕੀਤਾ। ਪਹਿਲਾਂ-ਪਹਿਲ ਨਾਸਿਰ ਹੁਸੈਨ ਨੇ ਫਿਲਮਸਤਾਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਤੇ ਐਸ. ਮੁਕਰਜੀ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਨਾਲ ਰਲਾ ਕੇ 'ਚਾਂਦਨੀ ਰਾਤ' ਫਿਲਮ ਬਣਾਈ। ਦਲੀਪ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਕਾਮਿਨੀ ਕੌਸ਼ਲ ਦੀ ਜਿਹੜੇ ਦਿਨੀਂ ਜੋੜੀ ਹਿੱਟ ਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਉਦੋਂ ਨਾਸਿਰ ਨੇ 'ਸ਼ਬਨਮ' ਦੇ ਡਾਇਆਲਾਗ ਲਿਖੇ ਜੋ ਬੜੇ ਹਰਮਨ ਪਿਆਰੇ ਹੋਏ। ਲੇਖਕ ਵਜੋਂ ਮੁਕੰਮਲ ਰੂਪ ਵਿਚ ਨਾਸਿਰ ਹੁਸੈਨ ਦੀ ਧਾਂਕ 'ਸ਼ਬਿਸਤਾਨ' ਫਿਲਮ ਨੇ ਬਣਾਈ ਸੀ।

'ਅਨਾਰਕਲੀ' ਵਰਗੀ ਜੁਬਲੀ ਹਿੱਟ ਫਿਲਮ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਤੇ ਪਟਕਥਾ ਕਾਰਨ ਨਾਸਿਰ ਹੁਸੈਨ ਮਹਾਨ ਫਿਲਮਕਾਰ ਬਣ ਗਿਆ। ਸ਼ਮੀ ਕਪੂਰ ਤੇ ਆਸ਼ਾ ਪਾਰਿਖ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਹਲਕੀ-ਫੁਲਕੀ ਕਾਮੇਡੀ ਤੇ ਭਰਪੂਰ ਮਨੋਰੰਜਨ ਵਾਲੀਆਂ ਕਈ ਫਿਲਮਾਂ ਨਾਸਿਰ ਹੁਸੈਨ ਨੇ ਹੀ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਫਿਲਮ ਦੇ ਪਾਤਰਾਂ ਨੂੰ ਪਹਾੜਾਂ ਉਤੇ ਘੁੰਮਾਉਣਾ-ਫਿਰਾਉਣਾ, ਚਸ਼ਮਿਆਂ, ਝਰਨਿਆਂ ਨਾਲ ਅਠਖੇਲੀਆਂ ਕਰਦਿਆਂ ਗਾਣੇ ਗਾਉਣਾ, ਮੁੰਡੇ ਦਾ ਅਮੀਰ ਹੋਣਾ ਤੇ ਕੁੜੀ ਦਾ ਗਰੀਬ ਹੋਣਾ ਜਾਂ ਫਿਰ ਮੁੰਡੇ

ਬਾਕੀ ਪੰਨਾ 38 ਉਤੇ

ਫਿਲਮ ਐਕਟਰ ਸ਼ਫੀ ਇਨਾਮਦਾਰ ਤੇ ਰਾਕੇਸ਼ ਬੇਦੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਟੀ. ਵੀ. ਸੀਰੀਅਲਾਂ ਨੇ ਚਹੇਤੇ ਕਲਾਕਾਰ ਬਣਾਇਆ।

BHANDAL DRYWALL LTD.

3397 Kingsway, Vancouver, B.C.

Ph. 430-5011

Vice President
Karnail S. Bhandal

President
Jarnail S. Bhandal M.A.

MALKIT PARMAR

ROYAL LEPAGE REAL ESTATE SERVICES

ਘਰ ਦੀ ਕੀਮਤ ਪਵਾਉਣ ਲਈ ਸਾਡੀ ਕੰਪਨੀ ਰਾਹੀਂ ਘਰ ਖਰੀਦਣਾ ਜਾਂ ਵੇਚਣਾ ਆਸਾਨ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮਾਰਗੇਜ਼ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵੀ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਖਰੀਦਣ ਜਾਂ ਵੇਚਣ ਲਈ ਮਲਕੀਤ ਪਰਮਾਰ ਨੂੰ ਮਿਲੋ ਜਾਂ ਫੋਨ ਕਰੋ :

Bus: (604) 590-1321 Res: 589-2650

8699 - 120th St., North Delta, B.C.

ਪੰਨਾ 37 ਦੀ ਬਾਕੀ

ਦਾ ਗਰੀਬ ਹੋਣਾ ਤੇ ਕੁੜੀ ਦਾ ਅਮੀਰ ਹੋਣਾ ਇਹ ਸਭ ਨਾਸਿਰ ਹੁਸੈਨ ਦੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਦੀਆਂ ਪੱਕੀਆਂ ਨਿਸ਼ਾਨੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਕੋ ਕਹਾਣੀ ਨੂੰ ਉਲਟਾ-ਪੁਲਟਾ ਕੇ ਉਹ ਕਈ ਫਿਲਮਾਂ ਬਣਾ ਚੁਕਾ ਹੈ।

'ਮੰਜ਼ਿਲ ਮੰਜ਼ਿਲ' ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਡਿੰਪਲ ਕਪਾਡੀਆ ਨੂੰ ਹੀਰੋਇਨ ਲਿਆ ਸੀ ਤੇ ਸੰਨੀ ਨੂੰ ਹੀਰੋ, ਪਰ ਫਿਲਮ ਕੋਈ ਹਿਟ ਸਾਬਤ ਨਾ ਹੋ ਸਕੀ।

ਇਸ ਸਮੇਂ ਨਾਸਿਰ ਇਕ ਆਪਣੀ ਤੇ ਦੋ ਬਾਹਰਲੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਬਨਾਉਣ ਵਿਚ ਰੁੱਝਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ 'ਮੰਜ਼ਿਲ ਮੰਜ਼ਿਲ' ਦੇ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋਣ ਦੇ ਕਈ ਕਾਰਨ ਸਨ ਪਰ ਨਾਸਿਰ ਸਾਰਾ ਦੋਸ਼ 'ਨਕਲੀ ਵੀਡੀਓ ਕੈਸਟਾਂ' ਬਨਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਸਿਰ ਮੜ੍ਹਦਾ ਹੈ।

ਨਾਸਿਰ ਹੁਸੈਨ ਦੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਦਾ ਇਕ ਹੋਰ ਅਹਿਮ ਪੱਖ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਗੀਤ-ਸੰਗੀਤ ਉਪਰ ਬਹੁਤ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਹਦੀ ਹਰੇਕ ਫਿਲਮ ਦੇ ਦੋ-ਤਿੰਨ ਗੀਤ ਅਕਸਰ ਹਿੱਟ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਚਿਰਜੀਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਛੱਡਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਯਾਦੋਂ ਕੀ ਬਾਰਾਤ ਆਈ ..., ਚੁਨਰੀ ਸੰਭਾਲ ਗੋਰੀ ...., ਚੜ੍ਹਤੀ ਜਵਾਨੀ ਤੇਰੀ ਚਾਲ ਮਸਤਾਨੀ...

ਥੀਏਟਰ ਕਰਦਾ ਰਹਾਂਗਾ — ਸ਼ਫੀ

ਸ਼ਫੀ ਇਨਾਮਦਾਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਭਾਵੇਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੁਝਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਪਰ ਥੀਏਟਰ ਨਾਲ ਵੀ ਸਦਾ ਜੁੜਿਆ ਰਹੇਗਾ। ਸ਼ਫੀ ਨੇ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲੰਮਾ ਅਰਸਾ ਥੀਏਟਰ ਕੀਤਾ। ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਆਉਣ ਵਾਸਤੇ ਉਹਨੂੰ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਉਸ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਸਿਖਣ-ਸਿਖਾਉਣ ਨੂੰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਸਿਖਾਉਂਦਾ ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਥੀਏਟਰ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਭਾਰਤੀ ਟੈਲੀਵੀਜ਼ਨ ਨੇ ਕੁਝ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਫਿਲਮੀ ਹਸਤੀਆਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਟੀ. ਵੀ. ਸੀਰੀਅਲ ਬਨਾਉਣੇ ਆਰੰਭ ਕੀਤੇ ਤਾਂ ਸ਼ਫੀ ਇਨਾਮਦਾਰ 'ਯਹ ਜੋ ਹੈ ਜ਼ਿੰਦਗੀ' ਰਾਹੀਂ ਲੱਖਾਂ ਦਰਸਕਾਂ ਦਾ ਚਹੇਤਾ ਕਲਾਕਾਰ ਬਣ ਗਿਆ। ਸਿਨੇਮਾ-ਸਕਰੀਨ ਉਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ 'ਅਰਧ-ਸਤਯ', 'ਆਜ ਕੀ ਆਵਾਜ਼', 'ਸਾਗਰ', 'ਜਾਨ ਕੀ ਬਾਜ਼ੀ' ਦੁਆਰਾ ਦੇਖ ਚੁਕੇ ਹਾਂ ਤੇ 'ਅਵਾਮ', 'ਅੰਜਾਮ' ਉਹਦੀਆਂ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਹੇਮਾ ਮਾਲਿਨੀ ਬਨਾਮ 'ਜ਼ਾਮਿਨ'

ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਮਹੇਸ਼ ਭੱਟ ਬਾਰੇ ਇਹ ਗੱਲ ਆਮ ਆਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀਆਂ ਅਸਲ ਕਹਾਣੀਆਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਫਿਲਮ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਕਾਫੀ ਦੇਰ ਤੋਂ ਨਿਰਮਾਣ ਅਧੀਨ 'ਜ਼ਾਮਿਨ' ਸਬੰਧੀ ਵੀ ਇਹੋ ਚਰਚਾ ਹੈ ਕਿ ਫਿਲਮ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਹੇਮਾ ਮਾਲਿਨੀ ਦੇ ਅਸਲ ਜੀਵਨ ਦੁਆਲੇ ਘੁੰਮਦੀ ਹੈ। ਹਾਂ, ਏਨਾ ਕੁ ਫਰਕ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਹੇਮਾ ਮਾਲਿਨੀ ਦੇ ਪਤੀ ਧਰਮਿੰਦਰ ਦੀਆਂ ਦੋ ਬੀਵੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਹੇਮਾ ਮਾਲਿਨੀ ਦੇ ਦੋ ਪਤੀ ਹਨ।

'ਜ਼ਾਮਿਨ' ਵਿਚ ਹੀਰੋਇਨ ਹੇਮਾ ਮਾਲਿਨੀ ਦਾ ਹੀਰੋ ਰਾਜ ਬੱਬਰ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਤੇ ਫੇਰ ਤਲਾਕ ਹੁੰਦਾ ਵਿਖਾਇਆ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਦੂਜਾ ਪਤੀ ਅਨੁਪਮ ਖੇਰ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲੇ ਪਤੀ ਨਾਲ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਹੇਮਾ ਦੇ ਇਕ ਬੱਚਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਹੁਣ ਦੂਜਾ ਪਤੀ ਘਰ ਵਿਚ ਰੱਖਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ। ਉਹਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਬੱਚਾ ਜਾਂ ਹੋਸਟਲ ਛੱਡ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਭੇਜ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇ। ਮਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਘੁਣ ਵਾਂਗ ਖਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਹ ਔਲਾਦ ਨੂੰ ਵੀ ਦਿਲੋਂ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਵੀ ਅੰਤਾਂ ਦਾ ਪਿਆਰਦੀ ਹੈ। ਸਭ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਕਿ ਹੇਮਾ ਮਾਲਿਨੀ ਨੇ ਧਰਮਿੰਦਰ ਨਾਲ ਸ਼ਾਦੀ ਕਰਵਾਈ ਤੇ ਦੋ ਬੱਚੀਆਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿਤਾ ਧਰਮਿੰਦਰ ਬੱਚੀਆਂ ਨੂੰ ਬੇਹੱਦ ਪਿਆਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਆਪਣੇ ਘਰ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਸਕਦਾ। ਬੱਚੀਆਂ ਨੂੰ ਬਾਪ ਦਾ ਪਿਆਰ ਮਿਲ ਵੀ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਨਹੀਂ ਵੀ। ਦੇਖਾਂਗੇ ਕਿ ਹੇਮਾ ਮਾਲਿਨੀ ਇਸ ਰੋਲ ਨੂੰ ਤੇ ਅਨੁਭਵਾਂ ਨਾਲ ਰਚੀਮਿਚੀ ਏਸ ਕਸ਼ਮਕਸ਼ ਨੂੰ ਸਕਰੀਨ ਉਤੇ ਕਿੰਜ ਨਿਭਾਉਂਦੀ ਹੈ।

ਬਦਲਦੀਆਂ ਰੁੱਤਾਂ ਲਾਵਾਰਿਸਾਂ ਵਾਂਗ
ਮੂੰਹ ਚੱਕੋ - ਚਕ ਵੇਖਦੀਆਂ ਹਨ
ਲੋਹੇ ਦੇ ਟੋਪਾਂ ਥੱਲੇ ਲੁਕੀਆਂ
ਜਨੂੰਨੀ ਅੱਖਾਂ
ਭੁੱਖੀਆਂ ਸੰਗੀਨਾਂ
ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੰਗ ਸਾਥ
ਕਿੱਥੇ ਗੁੰਮ-ਗੁਆਚ ਗਏ ਹਨ

ਨੀ ਮਾਏ......
ਇਹ ਕੈਸੀਆਂ ਰਾਤਾਂ
ਸਾਰੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸ਼ਹਿਰ ਨੂੰ
ਰੋਜ਼ ਦੰਦਲ ਪੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ
ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਆਦਤ ਹੈ
ਮੇਰੀਏ ਮਾਏ......
ਲੋਰੀ ਸੁਣਨ ਦੀ......

ਫਿਲਮ 'ਆਧਾ ਰਾਮ ਆਧਾ ਰਾਵਣ' ਵਿਚ ਡੈਨੀ ਤੇ ਓਮ ਪੁਰੀ ਦੀ ਟੱਕਰ।

ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮਾਂ ਬਨਾਉਣ ਦਾ ਖਤਰਾ ਕੌਣ ਸਹੇੜੇ ?

ਫਿਲਮ ਨਿਰਮਾਤਾ - ਰਾਮ ਦਿਆਲ

'ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮਾਂ ਬਣਾਉਣ ਨੂੰ ਜੀਅ ਵੀ ਬੜਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਣਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਵੀ ਹੈ ਪਰ ਰਿਜਨਲ ਫਿਲਮਾਂ ਦੀ ਮਾਰਕੀਟ ਖਤਮ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ।' ਪੱਛਮੀ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਜੰਮਪਲ ਫਿਲਮ ਨਿਰਮਾਤਾ ਰਾਮ ਦਿਆਲ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਬੇਬਸੀ ਪ੍ਰਗਟਾਉਂਦਾ ਹੋਇਆ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ 'ਪੰਜਾਬੀ ਫ਼ਿਲਮ ਬਣਾਉਣਾ ਖਤਰਾ ਮੁੱਲ ਲੈਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਫ਼ਿਲਮ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਘਟੋ ਘਟ ਦਸ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਕਰਨੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਫ਼ਿਲਮ ਬਿਜ਼ਨਸ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਦਿਨ ਕਰਫੀਊ ਲੱਗ ਗਿਆ, ਬੰਦ ਹੋ ਗਿਆ ਜਾਂ ਕੋਈ ਗੜਬੜ ਹੋ ਗਈ ਤਾ ਲੱਖਾਂ ਦਾ ਘਾਟਾ ਪੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

25 ਹਿੰਦੀ ਫ਼ਿਲਮਾਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾ ਰਾਮ ਦਿਆਲ ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਆਪਣੇ ਕਿਸੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਲਈ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਚ ਸਨ, ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ 70 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਫ਼ਿਲਮ ਨਿਰਮਾਤਾ ਪੰਜਾਬੀ ਹਨ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਉਹ ਹਿੰਦੀ ਫ਼ਿਲਮਾਂ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਲਈ ਹਿੰਦੀ ਫ਼ਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਗੀਤਾਂ ਅਤੇ ਤਰਜ਼ਾਂ ਦੀ ਭਰਮਾਰ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਪੈਸਾ ਕਮਾਉਣ ਲਈ ਬਹੁਤੇ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਟੰਟ ਹਿੰਦੀ ਫ਼ਿਲਮਾਂ ਬਣਾਉਣੀਆਂ ਹੀ ਪੈਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਲਾਹੌਰ ਦੇ ਫ਼ਿਲਮ ਨਿਰਮਾਤਾ ਦੀਵਾਨ ਸਰਦਾਰੀ ਲਾਲ ਦੇ ਪੁਤਰ ਰਾਮ ਦਿਆਲ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਫ਼ਿਲਮ 1947 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਲਾਹੌਰ ਵਿਚ ਬਣੀ 'ਬਰਸਾਤ ਕੀ ਏਕ ਰਾਤ' ਸੀ। ਪਿਛਲੇ 40 ਸਾਲ ਦੇ ਅਰਸੇ ਵਿਚ ਦੋਰਾਹਾ, ਪ੍ਰਭਾਤ, ਬਾਜ਼ੀਗਰ, ਹਸੀਨੋ ਕਾ ਦੇਵਤਾ, ਬਾਗੀ ਅਤੇ ਕਰਮਯੁਧ ਆਦਿ ਫ਼ਿਲਮਾਂ ਉਹਨੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ।

ਕਿਤੇ ਇਹ ਨਾ ਹੋਵੇ
ਤੈਨੂੰ ਮੀਠੇ ਰਸੀਲੇ ਬੋਲ ਭੁਲ ਜਾਣ
"ਸਰਬਤ ਦਾ ਭਲਾ" ਬੁੱਲ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਕਿਰ
ਖਿੰਡ-ਪੁੰਡ ਜਾਏ
'ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਕਦੀ ਨੀਂਦ ਨਾ ਆਏ
ਮੇਰੀਏ ਮਾਏ......

Main Street Clothing Manufacturer

SAVE ON CLOTHING

You've Never Seen Prices in B.C. Like This Before

TWO LOCATIONS

3293 Main St. (at 17th Ave.)
Vancouver, B.C. V5V 3M6
Ph. 872-3121

9377 - 120th St.
Scott Rd. & 93rd Ave.)
DELTA, B.C. V4C 6R9

This coupon is worth:
$2.00 OFF
on the purchase of any dress over $10.00

GILL AUTO SALES

GRAND OPENING

DR #8220

6138 Kingsway (Near Imperial), BURNABY, B.C.

Phone 432-7333

1 ਨਵੰਬਰ, ਦਿਨ ਸ਼ਨਿਚਰਵਾਰ, 1986

10 ਵਜੇ ਕਾਰਾਂ, ਪਿਕਅੱਪ, ਵੈਨਾਂ ਵੇਖਣ ਲਈ ਗਿੱਲ ਆਟੋ ਸੇਲਜ਼ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੋ!

(10 ਵਜੇ ਤੋਂ 3 ਵਜੇ ਤੱਕ ਗਾਹਕਾਂ ਲਈ ਰੀਫਰੈਸ਼ਮੈਂਟਸ ਦਾ ਵੀ ਬੰਦੋਬਸਤ ਹੈ)

ਉਦਘਾਟਨ ਦੇ ਮੌਕੇ ਉਤੇ

ਸਪੈਸ਼ਲ ਸੇਲ

ਵੀ ਲੱਗੇਗੀ

ਫਾਈਨੈਂਨਸ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ (O.A.C.)
ਕਾਰਾਂ, ਵੈਨਾਂ, ਪਿਕਅੱਪ ਲੈਣ ਸਮੇਂ ਤੁਸੀਂ ਕੁਝ ਕੁ ਪੈਸੇ ਵੱਧ ਦੇ ਕੇ ਵਾਰੰਟੀ, ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਇਨਸ਼ੋਰੈਂਸ ਵੀ ਖਰੀਦ ਸਕਦੇ ਹੋ !

ਗਿੱਲ ਆਟੋ ਸੇਲਜ਼ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੋ

ਫੋਨ ਕਰੋ — ਪ੍ਰਲਾਦ ਗਿੱਲ — ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ

432-7333

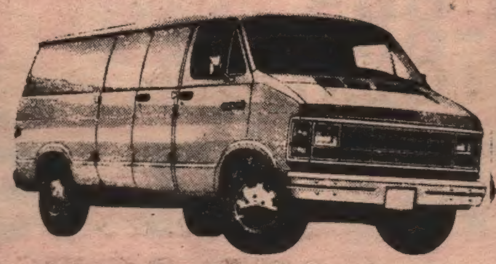

ਸਰੀ ਵਿਚ ਤੁਹਾਡੀ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਮਸ਼ਹੂਰ ਸਟੋਰ
ਗਿੱਲ-ਫੋਰਡ-ਫਰਨੀਚਰ

ਲਓ ਜੀ

ਦੀਵਾਲੀ ਆ ਗਈ

ਅਤੇ

ਗਿੱਲਫਰਡ ਫਰਨੀਚਰ 'ਤੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ

ਮਸ਼ਾਲ-ਤੋੜ ਸੇਲ

- ਭੈਣੋ ਅਤੇ ਭਰਾਵੋ ਇਹ ਗੱਲ ਨੋਟ ਕਰ ਲਓ ਕਿ ਗਿੱਲਫਰਡ ਫਰਨੀਚਰ 'ਤੇ ਮਸ਼ਾਲ-ਤੋੜ ਸੇਲ ਲੱਗ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਪਿਛਲੀਆਂ ਸਭ ਕੀਮਤਾਂ ਵਾਲੀ ਮਸ਼ਾਲ ਤੋੜ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਖਿਆਲ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੋ

- ਕਿ ਗਿੱਲਫਰਡ ਫਰਨੀਚਰ 'ਤੇ 9 ਪੀਸ ਡਾਇਨਿੰਗ ਸੈੱਟ ਇਕ 1400 ਦਾ ਇਕ 1600 ਦਾ ਇਕ 2000 ਦਾ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਹੀ ਡਾਇਨਿੰਗ ਸੈੱਟਾਂ ਉਤੇ ਕੀਮਤਾਂ ਵਾਲੀ ਉਹ ਮਸ਼ਾਲ ਤੋੜੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਿਸਦੀ ਮਿਸਾਲ ਬੀ. ਸੀ. ਦੇ ਕੋਨੇ ਕੋਨੇ ਵਿਚ ਕਿਤੋਂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕੇਗੀ

ਧਿਆਨ ਦਿਓ

- ਕਿ ਤਿੰਨ ਪੀਸ ਸੋਫ਼ਾ ਸੈਟ ਕੋਈ 1000 ਦਾ ਕੋਈ 1200 ਦਾ ਕੋਈ 1400 ਦਾ, ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਟੋਰ ਵਿਚ ਪਏ ਸਾਰੇ ਹੀ ਸੋਫਾ ਸੈੱਟ ਮਸ਼ਾਲ-ਤੋੜ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿਚ ਮਸ਼ਾਲ-ਤੋੜ ਰੰਗਾਂ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੀਮਤਾਂ 'ਤੇ ਮਿਲਣਗੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਸੁਪਨਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦਾ।

ਜੀ ਹਾਂ

- ਗਿੱਲਫਰਡ ਫਰਨੀਚਰ 'ਤੇ ਸੌਲਿਡ ਪਾਈਨ ਦੀਆਂ ਬੈੱਡ-ਰੂਮ ਸੁਈਟਾਂ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਲੈਕਸ਼ਨ — ਸੀਲੀ ਦੇ ਮੈਟਰਸਾਂ ਉਤੇ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਲੈਕਸ਼ਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਾਲੀ ਮਸ਼ਾਲ ਨਵੰਬਰ ਦੇ ਅਖੀਰ ਤੱਕ ਤੋੜੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਆ ਜਾਓ !

Something New!
Ask About Our
GILLFORD
FURNITUREMART
CREDIT CARD
SERVICE
APPLY TODAY.

GILL-FORD FURNITUREMART

"Better Quality Furnishing at Discount Prices"

13442 - 108th Avenue, Surrey

VISA | MasterCard

Financing Available O.A.C.

HOURS: Mon.-Fri. 10-9. Sat. Sun. & Holidays 10-6.

588-4461